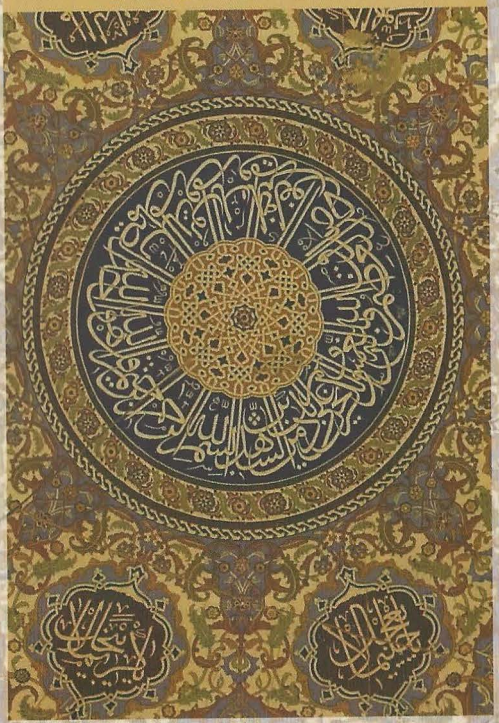
21

Türkçe Edebiyat

Ferahlık Anına Övgü

ÖMER F. OYAL

AYRINTI

Türkçe Edebiyat Dizisi

FERAHLIK ANINA ÖVGÜ • Ömer F. Oyal

696

ÖMER F. OYAL

1959 yılında İstanbul'da doğdu. 1982'de Boğaziçi Üniversitesi İşletme Yöneticiliği'ni bitirdi. *Yeni Olgu*, *Söz*, *Gelecek*, *Radikal Kitap*, *Insight Turkey*, *Mesele* gibi çeşitli dergilerde yazıları çıktı. İlk romanı *Sürgün Ruhun Rüya Defteri* 2006'da (Literatür Yayınları), *Gecelerin En Güzeli* 2007'de (Literatür Yayınları) *Önceki Çağın Akşamüstü* 2012 (Ayrıntı Yayınları) basıldı. Halen Orta Asya-Kafkasya Raportörlüğü yapıyor ve İstanbul'da yaşıyor.

Ayrıntı: 696
Türkçe Edebiyat Dizisi: 21

Ferahlık Anına Övgü
Ömer F. Oyal

Son Okuma
Tayfun Koç

© 2013, Ömer F. Oyal

Bu kitabın Türkçe yayım hakları
Ayrıntı Yayınları'na aittir.

Kapak Tasarımı
Gökçe Alper

Kapak Fotoğrafı
Lebazele / E+ / Getty Images Turkey

Dizgi
Esin Tapan Yetiş

Baskı
Kayhan Matbaacılık San. ve Tic. Ltd. Şti
Davutpaşa Cad. Güven San. Sit. C Blok No.: 244 Topkapı/İst.
Tel.: (0212) 612 31 85
Sertifika No.: 12156

Birinci Basım 2013
Baskı Adedi 1000

ISBN 978-975-539-732-0
Sertifika No.: 10704

AYRINTI YAYINLARI
Hobyar Mah. Cemal Nadir Sok. No: 3 Cağaloğlu – İstanbul
Tel.: (0212) 512 15 00 Faks: (0212) 512 15 11
www.ayrintiyayinlari.com.tr & info@ayrintiyayinlari.com.tr

Ömer F. Oyal

Ferahlık Anına Övgü

1

Savrukluğun kendine özgü bir tutarlılığı olmalıdır.

Kirli camların, çürümüş doğramaların, paslanmış parmaklıkların evle ve içindekiyle bir bütünlüğü olmalıdır. Derbederlik, parkelerin üzerindeki toz topaklardan, çeliğimsi güneş huzmeleri aydınlattığında gerçekliğe bürünüveren örümcek ağlarına, sehpanın üzerindeki uygunsuz karmaşıklığa, sağa sola saçılmış, katılaşarak işe yaramaz hale gelmiş boya tüplerine, kaskatı fırçalara varana dek tüm manzaraya imzasını atmışsa evde yaşayanlardan da aynı uyumu beklemeye hakkımız var. Nitekim epey uzamış sakalı, doğru dürüst yıkanmamış suratı, giderek kararan dişleri ve üzerindeki eprimiş eşofmanıyla Tamer'in manzaraya ihanet ettiğini söylemek haksızlık olacak.

Kanepenin üzerine gömülmüş, kucağındaki resim kâğıdına zoraki hareketlerle bir şeyler karalıyor Tamer. Aylardır yağlıboya çalışmıyor. Buna mecali yok. Korkular cins cins. Yeni bir resme başlamaktan da korkulabilir. Cansız ve yarım bir tuvali daha bir kenara kaldırmaktan da korkulabilir. Hem bazı temel renkler de eksik. Başıboş eskizler karalayarak avunuyor şimdilik. Öylesine karalıyor. Kâğıttaki boşluk giderek yok olmalı. Başta hep boş bir kâğıdın sonsuz imkânlarla dolu olduğu umulur. Tamer elindeki kaleme kelepçelenmişçesine çiziktirip duruyor. Darmadağın salonun duvarlarına yaslanarak tozlanan tuvallerde boşluğun gırtlağına yapışılmış olduğu ortada. Nefssiz ve gözlerini kocaman açmış bir boşluk. Manzara denemeleri bile Tamer'in pençelerinden kurtulamamış. Resimlerin birinde ucubemsi bir suratın gözleri anafora dönüşmüş, içeriye doğru akıyor, diğerinde ağızları girdapta eriyen dört adam görüyoruz. Bir şeyler tartışıyor olmalılar. Üzgün olduklarını söylemek zor, daha çok kızgınlar. Boşa tartıştıklarının kendileri de farkındalar. Çeşitli renklerde, çeşitli biçimlerde dibe, karanlık ve belirsiz bir noktaya inen burgaçların ne anlatmaya çalıştığını bilemiyoruz. Örneğin şu koyu renk olanı. Üst üste binmiş yağlıboya katmanları kendi içine çekilerek dipte bir yerlerde son bulmuyor mu? Ya da üzerindeki tozdan epeyce eski olduğu anlaşılan şu mavi tuval. Vesveseye yakın bir mavi. Israrlı bir kurtuluş çabası, kesintisiz bir sallantı demektir. Resim alt köşede aniden beyazlaşıveriyor. Bu ani beyazlığa karşın resim mavi gibi görünüyor. Kesintisiz bir mavi gibi. Sadeliğe bu yöntemlerle ulaşılabilir mi?

Göründüğü kadarıyla tüm bu deneyler çoktan unutuluvermiş. Buna rağmen Tamer ellerini kapkara eden kömür kalemle kendinden geçmişçesine kâğıdı karalayıp duruyor. Ne sokaklarda yere serilmiş kıştan ne de ürkek adımlarla yaklaşan bahardan haberdar görünüyor. Arada sigarasından derin bir nefes çektikten sonra kömür katları arasında kaybolma gayretine dönüyor. Kendini oralarda bir yere nakşetmeye çalışıyor. Oysa

şu anda asıl uğraşması gereken şey, acilen para kazanacak bir iş bulmak. Yanmış bir lamba bekleyebilir. Hatta aylarca bekleyebilir. Önemli olan lambanın değişmesi, bir yerden yeni bir iş bulunması, ev sahibine kiranın gecikmesinden ötürü yeni bir yalan uydurulması falan değil, esasen kâğıda doğru bir çizgi çizebilmektir. Birden kalemi bıraktı. "Olmadı bu da!"

Kâğıdı hışımla bir tarafa fırlattı. Salonda kâğıtların, gazetelerin, naylon poşetlerin üzerine basarak amaçsızca turlamaya başladı. Birinci tur, ikinci tur, dördüncü tur. Nihayetinde sehpalardan birine eğildi. Ağır bir kitabı, üzerindeki yığını bir kenara itip eline alarak yeniden kanepeye döndü. Rönesans dönemi ressamlarının eserlerini içeren yabancı baskılı ve bir zamanlar oldukça pahalı olması gereken solgun cildin Akademi Kütüphanesi'nden yürütüldüğünü anlamak için sırtındaki kaşeye şöylece bir bakıvermek yeterli. Sayfaları avare avare çevirip Francesca'nın, *Konstantin'in Düşü* resmine geldiğinde durdu. Gözleri, resmin sol üst köşesinden aşağı doğru akan meleğin koluna takıldı. Meleğin yüzü pek seçilmiyor ama devinimi ortada. Böylesi günlerde bir melekle karşılaşma beklentisine kapılıvermek hiç de sıra dışı sayılmaz.

İmparator Konstantin ordugâh çadırında uyuyor. Hizmetçi kolunu İmparator'un yatağına dayamış, uykuyla uyanıklık arasında bir yerlerde kim bilir neler düşünüyor. İki nöbetçiyse inadına cin gibi uyanıklar. Gece sessiz, derin ve karanlık. Arkadaki çadırların sivri tepeleri de karanlığa gömülmüş. Ordugâhın horultusunu hissetmemek mümkün değil. Bu horultuya rağmen ansızın çadırın üzerinde beliren melek, Konstantin'i ve çadırın önünü aydınlatıveriyor. Elinde haç tutan meleğin sözlerini resme bakarak işitemiyoruz. Melek, İmparator'a, "Eğer yarın savaşta ordun bu haçı taşırsa savaşı kazanacaksınız" diyor. Derin uykudaki İmparator'un bu cümleyi işittiğine dair bir belirti yok resimde. Ama meleğin ışıltısı geceyi de Konsantin'in zihnini de altın bir bıçakla yarıyor ve Tamer içine sinen bir burgaç çizmeyi bile beceremiyor! Ay başını on yedi gün geçti-

ği halde hâlâ kirayı ödeyememiş olmak bu beceriksizliğe bir mazeret oluşturabilir mi? Tamer, bir meleğin tavanda belirip haç yerine bir kalem uzattığını ve "Bu kalemle çizersen doğru resmi yapabilirsin" dediğini kuruyor.

Dışarıda serpilen ilkbahar güneşi adeta matlaşmış camlardan içeriye tuhaf kırılmalarla da olsa sızmayı başarıyor yine de. Bir meleğin ne kadar iyi niyetli olursa olsan bu camları gördüğünde içeri girmekten vazgeçmesi işten bile değil. Tamer'in meleklere dair ufkunun Rönesans sanatıyla koşullanmış olması kendi suçu değil, Akademi zamanından kalma bir budalalık. İtalya'da geçirdiği bir yılın hatırasını da unutmamalı. Müzelerin ve fresklerin hatırasını. İtalya'nın güneşiyle birlikte içi ısındı. Koca Dürer bile inlemişti: "Nasıl titreyeceğim güneşten uzakta!" Müzeler, heykeller, galeriler ve kafelerle geçen bir yıl. Hiç değilse bir kez olsun mutlu olabilmek şimdiyi anlamlı kılar. Floransa'daki tren istasyonu yakınındaki oda parlak sayılmazdı ama ışıltılıydı. Ne eve döndüğünde bir türlü açılmak bilmeyen aşağı kapının kilidindeki bozukluk ne dört dairenin kullandığı banyoda sıra beklemek ne yan odadaki Japon heykeltıraş bozuntusunun dinlediği hard rock müziğin canhıraş bağırtısı ne de binanın tabanından sızan amonyak benzeri koku cenneti gölgeleyebilirdi. Bir keresinde kilit bir türlü açılmak bilmemiş, gün ağarana dek aşağı kapıda oturarak sakinleşmeye çalışmıştı. Ama bunlar şimdi hoş birer anı sadece. Tamer bir an soluk alıp o odaya giren güneş ışınlarının yumuşaklığına gömüldü. Pastel renkli sıcaklık onu şefkatle kuşatırken gözlerini yumup birazdan Arno Nehri kıyısına yürüyüş yapacağını, köprülerin üzerinden nehri seyredeceğini hayal etti. Atölyeden çıkıp Santa Croce yanından geçerek Dante'nin evini selamlayıp dar ve eski sokaklardan nehre çıkıverdi. Nehrin karşısındaki yemyeşil tepelerdeki surların ve villaların güzelliğiyle bir rüya alemine sürüklendi. Ustalar o pastel kadifesi rüya aleminde güzelliğin, ihtişamın, renklerin ve perspektifin sırlarını bir bir sayarak zaman öldürürlerdi. İşte meleklere dair mes-

netsiz düşünceler ta o günlerden kalma. Yolunu şaşırmış bir melekten başka onu kurtarabilecek bir şey olmadığını düşündüğümüzde Tamer'i mazur görebiliriz belki.

Telefon arsızca zırladığında Francesca'nın gölgelerinden sıçrayıverdi. Hatta çadırın üzerindeki melek bile sessizliği bozan bu düpedüz edepsizliğe içerleyerek gözden kayboldu. Konstantin'in rüyası bölündü, nöbetçiler ve hizmetçi bu acayip sesin nereden kaynaklandığını anlamak istercesine sağa sola bakındılar. Daha da kötüsü muhtemelen yarınki savaşta haç taşınmayacak ve tarihin akışı garip biçimde değişiverecek, Ayasofya bile artık hiç var olmayacak. Tüm bu vahim ihtimallere karşın Tamer hâlâ şaşkın şaşkın telefona bakıyor. Halbuki telefonun çalması bile başlı başına bir mucize. İki aydır faturayı ödemese de hâlâ dışarıdan aranabiliyor demek. Ancak dördüncü çalışında telefonu açmayı akıl edebildi.

"Evet? Ben Tamer."

"Merhaba Tamer. Ben Metin. Hatırladın mı?"

Hatırlamadı tabii! Böyle durumlarda sessizliğin karşıdakini hayal kırıklığına uğratacak kadar uzun sürmesi tavsiye edilmez. Beyninin içindeki motor kocaman bir takırtıyla işleyip duruyor. Lise, akademi, askerlik, sonrası, iş ilişkileri, plastik sanatlar camiası. Bir sonuç yok. "Kim ulan bu! Hangi Metin?"

Zaman uzadıkça uzuyor. Aksi gibi karşıdaki de sonucu beklemekte ısrarlı. Ama bir noktadan sonra o bile daha fazla susmayı anlamsız bulmuş olmalı ki bekleyişini sonlandırdı.

"Hatırlamadın tabi. Akademiden. Üç yıl önce falan tesadüfen karşılaşmıştık."

"Ah, evet. Nasılsın?"

Saçmaladığının farkında. Sesinin gayet içtenliksiz çıktığının da farkında.

"Ne yapıyorsun bu aralar?"

Bu soruya ne cevap vermek gerekir? Bu kez muhtemel cevapları tartıyor kafasında. Aklına annesiyle babası geliyor. Her görüştüklerinde yüzüne çarpan kinayeli soru: "Ne yapıyorsun

bu aralar?" Ve fısıldarcasına kırık dökük, hatta kaçamak cevap: "Birtakım projelerle uğraşıyorum." Babasının söylemek istediklerini yuttuğu, annesinin kaçamak ve üzgün bakışlar fırlattığı o anlar. Ta çocukluktan beri kaçamak bakışların üzerine sinmesiyle oluşan sinsi tutukluğun serpilişi. O tozlu kasabada babasından yediği ilk dayağın bulanık hatırası giderek silinse de mavileşen tortu hepten yok olmuyor. "Bir aydır gitmedim bizimkilere. Bir ara uğramalı." Gerçi tanımadığı ve niye aradığı belli olmayan birinden utanması için bir sebep göremedi. Utandıklarımız genellikle yakından tanıdıklarımızdır. Camlardaki kire, duvarlara dayanmış, her biri birer hayal kırıklığı olan tuvallere, yere fırlattığı bitmemiş çizime ve güneş ışığında uçuşan toz zerrelerine göz attı. "Resim yapıyorum" demek istedi.

"Hiç! Hiçbir şey yapmıyorum dense yeridir."

"Damdan düşer gibi oldu ama, sana bir iş teklif etmek istiyorum. Ne dersin?"

Francesca'nın meleği resimden fırlamış, salonun içinde dönenip duruyor olmalıydı muhakkak.

"Ne işi bu? Bir duvar panosu falan mı?"

"Hayır, daha büyük bir şey. Akşamüzeri buluşalım mı? Ne kadar çabuk konuşursak o kadar iyi."

Telefonu kapattıktan sonra bir süre camın ardındaki güneşi seyretti. "Bir duvar resminden daha büyük bir şey!" Belleğini zorlayarak Metin'i hatırlamaya çalıştı. Evet akademiden. Ticarete atıldığını da hatırladı. Ama hepsi o kadar. Caddede karşılaşan, sadece göz aşinalığından dolayı selamlaşan iki adamın zoraki sohbetinden hatırlayabildikleri bu kadar işte. "Telefonumu neden vermiştim acaba?"

Her türden duvar resmini yapmaya çoktan hazır Tamer. Geçen yıl bir barın duvarına uyduruk bir New York silueti çizişini hatırladı. İkiz Kuleleri çizerken nasıl da daralmıştı. Barın sahibi nedense kulelerin de resimde olmasında ısrar edip duruyordu. Herife göre Amerikalılar kuleleri nasıl olsa yeniden inşa edeceklerinden resim yine güncel kalacaktı. Öte yandan iğreti

bir bar sahibinin kurumsal sürekliliğe bu derece inanmış olması da hayret verici. Kuleler dikilmediği gibi bar da çoktan el değiştirdi. Yeni sahibinin acar bir dekorasyon hamlesinde bulunarak New York'u toptan sildiğini de daha sonra öğrendi Tamer. Ya ilçe belediyesinin yüz elli metrelik depo duvarına ne demeli. Kültür Dairesi Müdürü'nün sakil bir sembolizmle örülü aptalca önerileri ve elbette anlamsız kaprisleri. Güvercinler, mutlu genç yüzler, defne dalları, ağaçlar ve benzerleri. Depo duvarlarına boylu boyunca çizilen resimlerin ve sembollerin zamanla eriyip gitmesini bekliyor Tamer. O çirkinlik bir an önce buharlaşmalı. Onlar kaybolmadan oralardan bir daha geçmek istemiyor. Yıllar önce henüz fakülteyi bitireli iki yıl olmuşken açtığı sergiden neler ummuştu kim bilir? Ani bir parıldayış. Sergiyi gezenlerin hayretle ve coşkuyla büyümüş gözleri ve resimlerinin ardı ardına satışıyla belgelenen bir keşif. Olmadı tabii. Ancak üç resim satıldı, hepsi bu kadar. Hiçbir şey olmadı. Ne bir ses ne bir parıldayış. Bir sigara yakarak güneşin altın sarısı huzmelerinde oynaşan dumanı seyre daldı. Önce kolunu dahi kıpırdatmadan işin kendisini bulmasına bir anlam vermeye çalıştı, ardından da ödemesi gereken borçları gözden geçirdi. "Geriye bir şey kalmayacak!"

* * *

Tekrarın biteviye tekrarın sarhoşluğuna daldım ve kalbimi gayrıdan temizledim. Yalan biliyorum. Yalan söylüyorum. Bulabildiğim en görkemli yalan bu. Tekrardan, biteviye tekrarın gidebileceği yerden ürküyorum. "Hasbî Rabbî cellallah, mâfî kalbî gayrullah, Nur Muhammed sallâllah." Fısıldıyorum. Dudaklarım kupkuru fısıldıyorum. Terkrar, niyeti hakikat kılar diye umuyorum.

* * *

Taksim Meydanı'na bakan ferah kafeye girdiğinde adam gazete karıştırıyordu. Bu defa Metin'in yüzünü tamamıyla hatırladı. İçerisi güven verici bir sıcaklığa sahip gibi geldi bir an. Güven verici, evet. Işıklandırma bile insanın içini ısıtıyor. Burada sis yok, görünen sadece berrak bir rahatlık: "Umarım kahvenin parasını öder!"

Havanın kararmaya başlamasıyla birlikte meydan daha bir iç açıcı görünüyor şimdi. Işıklar, arabalar ve telaşla Beyoğlu'na akan insanlar hayatın hiç de o kadar bulanık bir muamma olmadığını kanıtlamaya çalışırcasına kendilerinden emin görünüyorlar. Metin ayağa kalktı, yarı resmi biçimde tokalaşıp yerlerine oturdular. Metin'in önünde zaten bir kahve fincanı var. Tamer de bir tane ısmarladı. Metin'in önereceği işi merak ediyor ama çok da hevesli davranmamaya çalışıyor. Heveslilik yazgıyı sinirlendirebilir. Neyse ki Metin lafı gevelemeden söze girdi. İş hayatında pişmiş insanların doğrudan konuya girmelerini takdir etmemek mümkün değil.

"Sana teklif edeceğim iş, telefonda da söylediğim gibi bir duvar resminden daha ciddi ve büyük bir iş. Yapabileceksen kabul et. Yoksa beni zor durumda bırakırsın."

"Boyacılık yapmam!"

Öyle ya, düşüşe bile bir sınır koyulmalıdır.

"Apartman değil. Mescit!"

Anlamadı. Daha doğrusu yanlış duymuş olmayı diledi. Ama her dileğiniz gerçekleşecek değildir.

"Ne! Ne mescidi?"

"Hocasinan'da bir Mukayeseli Tasavvuf İncelemeleri Vakfı binası var. Onun meydanı, yani namaz kılınıp ayini şerif yapılan yerinin duvarları boyanıp süslenecek. Ama uyduruk bir şey olmayacak. Tavan da var elbette. Tezyinat işi teklif ediyorum sana. Bir duvara da bir ayet yazılacak. Önce tabii duvarların ve tavanın boyanması gerekiyor. Bence iki üç ay falan sürer. Ama önce senin gidip bir bakman lazım."

Tamer boş gözlerle adamın suratına bakıp dediklerini anlamaya çalıştı. Anlayabildiği kadarıyla Metin alay eder gibi gözükmüyor. Gayet ciddi. Gözlerinin önüne Sistina Şapeli geldi. Bunu yaratan zihnin nasıl bir şey olduğunu hayal ederek saatler boyunca orada dururdu. Öyle ki kalabalık turist gruplarının yaygarası bile işitilmez, tek duyulan dehaya ve güzelliğe atfedilmiş o göksel müziğin nağmeleri olurdu. Tavan resminin posteri, salonunun baş köşesinde durmakta hâlâ. Hâlâ her umutsuzluk anında o postere bakarak yüreğindeki zümrüt rengi tazeliği canlandırmaya çalışıyor Tamer. Konstantin'in meleğine küfretmek geldi içinden. Bir melek bile bu denli alaycı olabiliyorsa neye güvenebilir ki insan.

Dışarıda artık tamamen kararmış meydan hızla yükünü alıyor. Kafe tamamen dolmuş durumda. Masalardan yükselen uğultu garsonların hızlı ve kibar hışırtılarına karışıyor. İnsanlar günün muhasebesini çıkarıyor olmalılar. Tamer düşlerinin muhasebesini yapmak istemiyor. Rakamlara bakmaya hiç gerek yok. Bir şeyler söylemesi gerek. Bir ihtimal Metin'e bir küfür savurup hesabı ona yıkıp buradan çıkıp gitmek olabilir. Ama mide her zaman tutkudan önce gelir. Tüm tarihin özeti bu kadar işte. Metin bekliyor. Herifin, Tamer'in tutkusunun zümrüt çekirdeğine indirdiği çekicin gümbürtüsünü işiten yok.

"Ben hiç öyle bir şey yapmadım ki. Cami süslemesi bambaşka bir iş. Ben ressamım, nakkaş değil! Cami süsleyen birisine neden gitmeyip bu işi bana vermek istiyorsun ki?"

"Ressam olduğunu biliyorum. Bu işi hiç yapmadığını da tahmin ediyorum. Çevremizde bu işleri yapan kişiler var elbet. Ama bu ara hepsinin işi var. Biri de hasta. Geç kaldık biraz. Bahar ve yaz aylarında boşta bir usta bulmak çok zor. Bir tanesiyle de parada anlaşamadık. Sonbahara olsa hiçbir sorun yok. Ama Efendi bu bahar işin bitmesini istiyor. Hem Ramazan ekimde başlıyor. Ramazan gelmeden tüm işler bitmeli. Benim de aklıma tesadüfen sen geliverdin. Bence altından kalkabilirsin. Prensipler aynı olmalı. Ayeti biz vereceğiz. Sen sadece bü-

yüterek kopyalayacaksın. Süslemeyse bir fikir yaratmak ve biraz sabır istiyor. Süsleme örneklerini de vereceğiz. Nasıl olacağını, renkleri falan sen bulacaksın. O da senin sanatçılığın. Bence yapabilirsin."

"Bilemiyorum."

"Pazartesi gidip binayı gör. Hakkı Baba'yı bul, onunla konuş. Sonra kararını ve fiyatı bana bildirirsin."

"Bilmediğim bir iş için nasıl fiyat vereceğim ki!"

"Boyaları ve malzemeyi biz alacağız. İşi gördükten sonra söyleyeceğin fiyat seninle beraber iki üç yardımcının ücreti olacak. İşin hakikaten boyacılık olan bir aşaması da var. Tek başına yapamazsın."

Ardından bir kâğıda adresi ve kendi cep telefonunu yazıp Tamer'in önüne sürdü.

"Anlaştık mı? Pazartesi gidip bakacaksın. Kabul edersen fiyat bildireceksin. Çarşambaya kadar kesin kararını ver. Aramazsan istemiyorsun farz edeceğim."

"Peki, gidip bakarım bir ara."

"Çarşambaya kadar karar vermelisin. Baştan, düşünmeden reddetme. Önce mekanı gör. Öyleyse görüşürüz. Hesabı getirir misiniz lütfen."

* * *

Eve döndüğünde kendini kanepenin üzerine atıverdi. Neden sonra montunu güç bela çıkarıp yanına yığmayı akıl edebildi. Montun eteği yere, kollarından biri fırlatıp attığı karalamaya değiyordu ama buna aldıracak hali yok şimdi. Kahvenin midesini ekşittiğini düşünerek yüzünü buruşturdu. "Tekke restorasyonu!" Gözlerini, karşı duvardaki Sistina Şapeli posterinden, açık bıraktığı kitaba çevirerek, bu kez resimdeki geceyi seyretmeye başladı. Çadırın üzerindeki melekte bu kez alaycı bir tebessüm gördüğüne yemin etse başı ağrımaz. "Ne sırıtıyorsun kaltak!" Sanki olanaksız bir komplonun kurbanıydı

Tamer. Mendebur melekle Metin arasında düzenlenmiş bir komplonun kurbanı.

Bir tekke nasıl bir yerdir? Çocukken gördüğü camiler bir ipucu olabilir mi? Kasaba camisinin bulanık hatırası, turistik amaçlarla gittiği Sultanahmet ve Süleymaniye. Hepsi o kadar. Yine de hepsini gölgeleyen Erzurum'un kasabasındaki caminin soğuk karanlığı ve yerdeki halıların eprimiş koyu desenlerinin yarattığı sıkıntının bugünlere kadar gelebilmiş anısı. O kasabaya dair her şey kasavetle damgalanmamış mıydı zaten. Ne çizgilerin ne de mavinin örtebildiği bir kasvet ve bulanıklık. Işığın sayısız figürle oynaştığı Sultanahmet'in çinileri bile o ilk caminin iç karartıcı imgesinden kurtulamıyor bir türlü. Düşündükçe bunalır gibi oldu. Ama çaresizce önünden geçen görüntüleri izlemekten başka yapabileceği bir şey yok. Halılar, kandiller, kubbeler, minberler, anlaşılmaz yazılar, bitip tükenmeyen arabesk süslemeler ve elbette soğukla bütünleşmiş çorap kokusu. Ağırbaşlılığın ve yıldırıcı bir evham halini alarak durmaksızın büyüyen Tanrı korkusunun cismanileşmiş delilleri. Üstelik basit bir tekke binasının Sultanahmet'ten daha aydınlık olmasını sağlayacak hiçbir ikna edici gerekçe bulamıyor. "Bir caminin süslenmesi ne demek peki?"

Tahmin edebildiği kadarıyla sabır demek. Michelangelo'nun Sistina Şapeli'nin tavanını dört yılda tamamlayışını hatırlamadan edemedi. Dört yıl! Papa bile en sonunda usanıp ressamı iskeleden aşağı atmakla tehdit edince dehamız mecburen daha az titizlenmek durumunda kalmıştı. Bir tavan için geçen mevsimler. İçinde yaratıcılık barındıran bir çaba, bezdirici bile olsa bir aşkınlık göstergesiydi ama ya kopyacılık! Avuntu yittiğinde gerçek başlar. Oysa bin yüz elli dördüncü kez aynı deseni işlediğinizde sabır yavaşça kımıldanıp yerine yerleşerek gerinir. "Arkadaşlara anlattığımda epey eğlenecekleri kesin! Şule de çok eğlenecek." Akşam Şule'ye gideceğini hatırladı ansızın. Hatta şimdiden gecikmiş sayılır. Zamanında hareket ederse akşam yine makarna yemek zorunda kalmayacağını geçiriyor

kafasından. "Bu işi alırsam en az altı ay makarna yemek zorunda kalmayacağım belki de. İnsan bunun için Sultanahmet'i bile boyayabilir!"

* * *

Kendiliğinden serpilmeyen sabrın bir yararı yok ama gayret neden faydasız olsun. Zoraki inanç asla aslı gibi olamaz belki de. Uyumaya çalışırken böyle şeyler düşünüyorum. Şahadet-parmağım titriyor. Yanımda uyuyan kadın, karım olan kadın nefes alıp verirken, kendi düşlerinde kaybolmuşken rahatım, diye düşünüyorum.

* * *

Beklediğinin aksine kapıyı Neşe'nin açmasına şaşırdı. Soğukça bakıştılar. Neşe'nin de kendisinden hazzettiği söylenemez. Şule vasıtası ile oluşmuş zoraki bir tanışıklık işte. Şule ne kadar yumuşak bir kabullenişle gününü dolduruyorsa, Neşe de o kadar kendi hayatının hâkimi. Ya da bu bir izlenim sadece. Görünüşleri bile farklı. Şule daha sarışın daha uzun boylu ve ne yalan söyleyelim daha güzelken, Neşe bir kadın için bile kısa boylu sayılabilir. Açık tenindeki çilleri tek tek sayabilmek de mümkün. Zaten cildinden her zaman şikâyetçidir Neşe. Şule'nin aksine daha oturaklı ve aşağıya doğru meyleden bu burnun sahibesiyle ablası arasında her zaman gizliden gizliye yürüyen bir rekabeti sezmek zor değil. Tüm olanların altından yeraltı nehri gibi akıp giden zehirli bir su. Neşe, Şule'yi kendisinden açık arayla daha alımlı bulmasına rağmen Şule de aralarındaki yedi yaş farka rağmen kız kardeşini kendisinden daha güçlü buluyor. Ablanın yaşamı kocaman bir yelkenmişçesine olayların etkisine açıkken, Neşe hayatını adım adım kendisinin inşa ettiği iddiasında. Sanki planlarını bozabilecek hiçbir şey olamazmış ve şimdiye kadar yaşadığı her şeyi çok daha önce-

den hesaplamış gibi. Böyle bir kişinin savrukluğa tahammül göstermesi de beklenemez elbette. Buna karşın Şule'nin duygularına ve anlık gel gitlere göre yaşayışında bir nebze de olsa ferahlık bulunabilir. İnsanları olduğu gibi kabul edenlerle onların değişebileceğini düşünenler diye iki tür insan tarif edersek Şule muhakkak birinci sınıfa, kız kardeşi de ikinci sınıfa dahil olurdu. Neşe'nin ablasından başlayarak çevresindeki her şeyi değiştirme çabasının nesnelerinin başında da elbette Şule'nin sevgilileri geliyor. Şule, Neşe'nin sevgilileriyle neredeyse hiç ilgilenmezken kendininkiler mutlaka Neşe'nin onayından geçmek zorundadırlar sanki. Mamafih bu onay hiçbir zaman gerçekleşmez. Şu ana kadar Neşe'nin onayladığı hiçbir ilişkisini hatırlamıyor Şule. Bunu da Neşe'nin aralarındaki bariz alımlılık farkının bir bedeli olarak karşılıyor. İki kız kardeşin mezarda bitecek çatışması bu tür alt başlıklarla sürüp gidiyor işte. Buna rağmen Neşe'nin en çok itiraz ettiği sevgilisinin Tamer olduğu da aşikâr. Daha ilk günden bu yana fikrini hiç değiştirmedi Neşe ve korkarız biraz da haklı çıktı. Neşe'nin ezeli haklılığı Şule'nin kafatasının altında yürüyen aksi bir damar gibi sürekli zonklamakta zaten.

Tamer, Neşe'nin bakışlarında okumaya alıştığı cümleyi bir kez daha görüyor: "Ablamızın umutsuz sevgilisi yine teşrif ettiler! İşe yaramaz heriften kurtulamadı bir türlü!" Kapıda öylesine bir selamlaşmanın ardından alışkın hareketlerle her yanını bildiği evin salonuna girip uzaktan kumanda cihazını ele geçiriverdi. Bir iz, bir delil bırakmaktan korkarcasına hayaletimsi bir yayılma. Şule'nin evinde kalıcılığı işaret eden bir delil bırakmaktan ölesiye kaçınıyor bizimki. Şule'de bir dondan, iki tişörtten ve diş fırçasından başka bir eşyası yok Tamer'in. Bir keresinde Şule, Tamer'in banyosunda yaklaşık üç aydır yerini terk etmeyen diş fırçasını atıp yerine yenisini koyduğunda çıkan kavgayı unutamıyor hâlâ. Aslında çıkardığı kavgayı demek daha gerçekçi olacak. Sonra yıpranmış havlunun atılıp yerine yeni bir havlu takımı alınmasıyla çıkan kavga, sonra

Şule'nin eve kendisinin haberi yokken getirdiği hizmetçi kadının ardından kopan kavga. Şule'nin de evini temizleyen Necla Hanım, Tamer'in evini gördüğünde nasıl da dehşete kapılmıştı. Ve akşam Şule'yle kadın gittikten sonra eve dönen Tamer'in karşılaştığı manzaraya anlamsızca delirmesi. Mis gibi kokan ev, tertemiz parkeler, üzerinde bir tek toz zerresi bile görülemeyen pırıl pırıl camlar, ayna gibi mutfak, göz alıcı biçimde parıldayan banyonun uyduruk fayansları. Bu açık bir işgal girişimiydi ve çıkan kavgayla akim kaldı. O günden sonra Şule, Tamer'in evini toparlamaktan vazgeçtiği gibi, sakin bir kabullenişle Tamer'in evine gitmeyi de kesti. Belki adamın sınırlarının kabullenilmesinin ilişkiyi daha sorunsuz kılacağını düşünmüştür. Herkes rahat artık. Özellikle de Tamer. Her zaman kaçabileceği, Şule'nin asla ziyarete gelmeyi içinin kaldırmadığı pasaklılıkta bir evi olmasından hoşnut.

"Şule nerede?"

"Banyoda, duş alıyor. Yemeğe mi geldin?"

İğnelemeyi üzerine alınmadan kanallar arasında sıçrayıp duruyor Tamer. Orta sehpanın üzerindeki kitaba gözü takıldı. Sıkkın hareketlerle kendini geliştirme edebiyatına dahil olduğu anlaşılan kitabı karıştırmaya başladı.

"Kimin bu?"

"Benim."

"Uyduruk bir şey olduğu her halinden belli zaten."

"Hiç değilse işe yaramaz değil!"

Soğuk savaş çeşitli sınır ihlalleriyle, arada bir düşürülen casus uçaklarıyla, üstü kapalı yargılamalarla sürerken Şule koridordan belirdi. Üzerindeki omuzlarından birini hafifçe açıkta bırakan kırmızı bornozla ve ellerinde tuttuğu havluyla saçlarını kurularken oldukça çekici göründüğünü kabul etmek gerekir. Daha doğrusu Tamer'e öyle göründü. Bir an kadının ıslak saçlarından ve çıplak sol omzundan yayılan rayiha ile birlikte soğuk savaşı unutuverdi.

"Neşe sersemi neden burada? Oysa şimdi..."

Fakat Şule olanca çekiciliğine rağmen hiç de yüz verecek gibi görünmüyor. Teninden yayılan buğu ne kadar iştah açıcıysa, yüzü de o kadar asık. Tamer'in geç kaldığına, her zamanki umursamazlığına, aldırışsızlığına rağmen yüzünden hemen anlaşılan sevişme beklentisine içerlemiş olduğu belli. Yüzünden her şey rahatlıkla anlaşılabiliyor. Bazı kadınlarda böylesi Allah vergisi bir yetenek vardır işte.

"Nerede kaldın?"

"Çıkamadım."

Cevap yok. Neşe sabırsızlıkla ablasının Tamer'in üzerine yüklenmesini bekliyor. Dudağının ucundaki belli belirsiz kıvrılıştan çok şeyler okumak mümkün.

"Çok işi vardı herhalde!"

Neşe açıkça saldırıyor ama Tamer sakin durmakta kararlı. Şule'yi hemen oracıkta istemiş oluvermesi, pazartesi gidip göreceği tekkenin tedirginliğini bir an olsun dağıtsa da malumunuz sıkıntı arzudan daha kalıcıdır. Teklifi Şule'ye anlatıp anlatmamakta da kararsız henüz. "Daha fol yok yumurta yok." Bir mescit, bir tekke! Anlaşılacağı gibi ki bunlar arasındaki farkın ne olduğundan pek haberi yok Tamer'in.

Sonunda sofraya oturduklarında suskun bir hoşnutsuzluk ortamında yediklerinin tadını alabildiğini söylemek de zor. Şule artık giyindi ve saçları da kurudu. Biraz önceki alımlılık sıradanlığa dönüştü.

"Keşke evde kalıp makarnaya talim etseydim!" Suskunluk uzadıkça kadınların öfkesinin büyüdüğünü hissediyor ama herhangi bir konuyu açmaya hiç hevesi yok şu an. İki kız kardeş içlerinde şişen kızgınlıkla, kelimeleri, kafasına fırlatmak için tek tek toplarken Tamer dalgın dalgın boşalmış tabağını seyrediyor. Daha fazla sessiz durmaması gerektiğinin farkında.

"Neler yaptın?"

İşte salvo başlıyor. Daha doğrusu düşman siperlerini dövme aşamasındayız.

"Biraz bir şeyler çiziktirdim. Bir de iş teklifi aldım."

"Bar falan mı yine?"

Tamer'in Şule'nin bu yaklaşımına içerlemediğini söyleyemeyiz. Tamer'in bir şey olabilmesinden umudunu iyice kesmiş olduğu her halinden belli.

"Hayır, cami süslemesi gibi bir şey."

"Cami mi?"

İki kız kardeşin tepkisiyle sersemlemiş bir hayret dalgası yayılıverdi masanın üzerine. Tamer'den pek çok saçmalık bekleyebilirlerdi. Nitekim haksız da sayılmazlar. Onları şaşırtmaktan keyif almadığını söylemek de yalan olur. İki kız kardeş de açıklama bekler bir halde bakıyorlar. Pilavın dumanı bile sanki bir açıklama bekliyor. Hoş, pilav için tekke bilinmedik bir yer sayılmaz.

"Doğru mu duydum? Cami mi dedin?"

"Daha doğrusu tekke gibi bir şey. Daha gidip görmedim. Pazartesi göreceğim."

Neşe kahverengi gözleriyle ablasına Tamer'i incitmek için izin istercesine bakıyor. Tamer, başka şartlarda tanışmış olsalar pekâlâ bu gözleri güzel bulabileceğini düşündü. Çillere ve o hükmedici buruna rağmen ateşli de olabilirdi bu gözler. Oysa şimdi onlar bir düşmanın kafasının önüne yerleşmiş bir çift tehditten ve sorgulamadan başka bir şey vaat etmiyor. Neşe, ablasının bakışlarından istediği onayı almış olacak ki lafa girdi. Fakat eninde sonunda yeniyetme bir avukat olduğundan tartışmaya hukuki açıdan yaklaşmasını yadırgamamak gerek.

"Tekke açmak yasak değil mi? Gizlice olmuyor mu bu işler."

"Burası da bir vakıfmış zaten. Dediğim gibi, daha görmedim."

"Ne yapacakmışsın orada?"

Şule'nin sesi artık tiz bir tonda çıkmaya başlıyor. Tamer bu tınlamayı çok iyi biliyor.

"Cami süslemesi gibi dersem anlarsın herhalde."

"Çok sıkıcı. Seni nerden bulmuşlar?"

"Akademi'den Metin diye bir tanıdık."

"Allah Allah!"

"Metin'in tarikatçı olduğunu da şimdi öğrendim. Üç yıldır görmüyorum."

"Üç yıldır görüşmüyorsunuz ve kalkıp sana iş teklif ediyor, öyle mi! Tuhaf!"

"Bazen tuhaf şeyler de olabilir hayatta."

"Cebinde üç kuruş para olabilmesi gibi mi yani!"

CD çalardan yükselen ve fado söylediği anlaşılan kadının ağlak sesinden başka bir şey duyulmuyor artık masada. Alçalıp yükselen feryat giderek sinirini bozmaya başladı. Ağlamaklı ve boğuk ses ümitsiz bir aşka ağıt yakıp duruyor. Hepi topu bir aşk için bu kadar ağdalı bir yazıklanma iç sıkıcı gerçekten. Tamer'in içi kıyılıyor. Gözünün önünde karanlık bir Lizbon meyhanesinde masaya kapanıp ağlayan bir kadın canlanıyor.

"Şu müziği değiştirebilir miyim?"

"Neden?"

"Fado içimi sıkıyor."

"Sen de bazen iç sıkıcı olabiliyorsun ama sesini kısmıyoruz!"

Bu kadarı fazla! Neşe gidişattan gayet memnun gözüküyor ama Tamer'e değil duvardaki Klimt posterine bakıyor. Her özgürleşmiş genç kadının evinin olmazsa olmazı olan *Öpüş* röprodüksiyonunu seyrediyor. Şule ve Tamer arasındaki sınır çatışmasından habersizmişçesine posterdeki renkler ve desenler arasında geziniyor. Gezinme görme değildir. Şule kardeşine bakıyor. Kız kardeşinin yanında sevgilisini paylamış olmaktan kendisi de rahatsız. Her zaman Neşe'ye karşı savunup durduğu Tamer'i bu kez onun gözlerinin önünde harcadığını fark edip yatıştırıcı bir kelime arıyor. Ama artık çok geç.

"Bu kadar rahatsızsanız gideyim ben."

"Abartma Tamer."

"Neyi abartmayayım! Ben eve gidiyorum."

"Saçmalama nereye?"

"Eve dedik ya!"

"Gitme! Ne oldu ki?"

Cevap bile vermeden kapıyı hızla kapatarak kendini merdivenlere attı Tamer. "Orospular!" Yukarıdan hâlâ ağlamaklı şarkının nağmeleri işitiliyordu. Şimdi daha iyi fark ediyor yediği lafların sinsice acımasızlığını. "Ayrılmak niyetinde mi? Benden kurtulmaya karar verdi herhalde." Bir tekkede süslemecilik icra etmenin tartışmalı ressamlık kariyerinde açacağı derin yarayı hesaplarken, bir de Şule'den oluverme ihtimalinin çıkıvermesi Tamer'de garip bir sersemlik etkisi yarattı. Tophane'ye doğru inen sokaklardan bir sarhoş gibi geçerken, köşelere sinmiş köpekleri fark etmiyor bile. Gelecek hafta kirayı ödeyebilecek olma ihtimali bir teselli değil şimdi. Belirsizliği ileriye doğru iteleyerek yaşamak kendine göre bir alışkanlık yaratır. Belki belirsizlikle bir tür uyum içinde olma hali demeliyiz. Sükûnetle belirsizliğin sallantılı beraberliği akla zarar bir izdivaçtır.

2

Tamer'in pazartesi gününe kadar bazen sıkıntıyla, bazen merakla, bazen de sabırsızlıkla beklediğini tahmin etmek zor değil. Yine de annesini aramayı araya sıkıştırabildi.

"Nerelerdesin yavrum? Merak ediyoruz."

"İyiyim anne. Babam nasıl?"

"O da iyi, seni soruyor. Ne zaman geleceksin?"

"Haftaya uğrarım."

Telefonu kapattı. Havada asılı sözcüklerle gerilmiş bir gece daha geçecek demek. Her anne baba ziyaretinde olduğu gibi sıkıntıyla, karşılıklı anlaşmazlıkların bir kez daha onaylanmasıyla geçecek bir gece daha. Daha fazla erteleyemez ziyareti.

O sessiz suçlamalarla yüklü gece bir tören olarak bir kez daha yaşanmalı. Ebeveynlerin çocuklarından duydukları ezeli memnuniyetsizliğin bir kere daha tescili gerekiyor çünkü.

Havanın tam da mart ayından beklenebileceği gibi yeniden bulutlanıp sertleşmesi yabancı semtlerden duyduğu ürküntüyü daha bir şiddetlendiriyor. Yaklaşan nisanın nefesi duyuluyorsa da köhnemiş mahallelere bahar adında bir mevsimin gelebildiğini düşlemek güç. Ona kalırsa Haliç'in karşı yakasında daimi bir kış hüküm sürmekte. Çoktan unutulup kaybolmuş ama hâlâ ölmemekte direnen inatçı bir kış. Kurşun kaplı kubbelerin ıslaklığına eşlik eden eski duvarların teselli kabul etmez yitikliği, pes bir perdeden ciddiyete davet ediyor insanı. Neşesizlik her yandan insanın üzerine sıçrıyor. Tuhaf olan da neşesizliğin böylesi bir sükûnete bürünmüş olması. Ama neşe sevinçle aynı şey değildir.

Metin'in verdiği adres, şehrin daha önce hiç gitmediği bir semtini işaret ediyor. Fatih'in ilerisinde surlara yakın bir mahalle. Ara sokaklara girer girmez başka bir kentte olduğunuzu düşünmemek elde değil. Öbür İstanbul. Uyduruk apartmanlar, arada harap ahşap evler, göz zevkinden yoksun sokaklar, aniden karşınıza çıkıveren kurumuş tarihi çeşmeler, bezgin kahvehaneler, sokaklarda bağrışan çocuklar. Duvarların üzerinde çok eski zamanlardan kalmış sloganlar, üstleri birkaç kez boyanmasına rağmen hâlâ arkadan sırıtmaya devam ediyorlar. Koca bir duvarın üzerinde boydan boya, "Alemin gözü yaşlı Hocasinan Beşiktaşlı" yazıyor. Burada da bir hayat sürüyor olmasına şaşırmadan edemedi Tamer. Yönünü şaşırdı. Bazı sokaklardaki tabelalar okunmuyor. Bir kahvenin önüne dizilmiş gençler yabancı olduğu besbelli olan bu herifi kötü kötü süzüyorlar. Arada karşısına çıkan bir iki küçük mescidi aradığı yer sandı ama hayır. İleride yorgun adımlarla yürüyen postacıya sormak en iyisi.

"Ha, evet. Dümdüz gidin, ilk sola dön, köşesinde cami olan sokaktan gir. Caminin hemen yanında. Tabelayı görürsün."

Camiyi bu kez fazla zorlanmadan buluyor. Pek de büyük değil ama eski bir yapı olduğu hemen belli oluyor. İmparatorluk dönemi camileri yeni yapılanlardan daha bir içtenlik taşıyorlar ne de olsa. Veya zaman ister istemez her şeyi içtenlikli hale getiriyor. Caminin yanında uzanan bembeyaz duvar, ahşap bir kapıyla kesiliyor. İki kanatlı ahşap kapının eski zamanlardan kalmadığı belli. Önündeki mermer eşiğin ortasındaki aşınmayla oluşan çukura bakılırsa, eşik buralardaki pek çok şeyden daha eski. Kapının yanındaki plakada "Mukayeseli Tasavvuf İncelemeleri Vakfı" yazıyor. Burası işte. Duvarın beyazlığı ile kapının koyu kahve ahşap dokusu hoş duruyor doğrusu. Ama Tamer hemen içeriye giremiyor. Bir tür çekiniklik. Kapının önünden yavaş adımlarla geçip gidiyor.

"Neden girmedin ki salak! Bu işe ihtiyacın var. Gireceksin!"

Bir alt sokaktan bir tur atarak yeniden kapının önüne geldi. İçeriye girip çıkan kimse görünmemesi hoş değil. Bu kez kapının yanında bir zil olup olmadığını kontrol etti. Zil falan yok. Ama girip çıkan da yok. Kapının önünden ikinci defa yürüyüp geçmek sinirlerini gerdi. Bu kez tur atmıyor, dümdüz yürümeye devam edip yeni yaktığı sigarasını bitirmeye çalışıyor. Dükkânlarda aynı mallar. Aynı kola reklamları. Bir iki sokağa boylu boyunca gerilmiş semt takımının devasa bayrakları. Bir yerlerden Ebru Gündeş'in sesi geliyor: "Dün akşam yine benim yollarıma bakmışsın, gelmeyince üzülüp perdeyi kapatmışsın." Buralarda bile hayatın diğerlerinden başka türlü akmaması içini rahatlattı. Kimse memleketin içine gömüldüğü tuhaf karışımdan yakasını kurtaramıyor demek. En azından sokakta gezinirken böyle görünüyor. Ahşap kapının önüne bir kez daha geldiğinde artık duraksamadan kapıya dokundu. "Kapı açıkmış demek."

Kapı hafif bir gıcırdamayla açılıverdi. Suskunluk, gıcırdayışı netleştiriyor. Eşik aşıldığında buranın aslında genişçe bir koridor olduğunu gördü Tamer. Bir avluya açılan bir koridor. Sağda düz bir duvar, solda içerideki sandukaların göründüğü

demir parmaklıklı bir türbe var. İçeride başlıklarına örtü örtülmüş sandukalar sıralar halinde uzanmakta. Sandukaların yaydığı ağırbaşlılık kapıya kadar uzanıyor. "Kimlerin mezarları bunlar? Amma kasvetli!" Başka bir kelime bulamıyor burası için. Türbenin içinde büyükçe bir mumun alevi tek başına, ışığından ancak meyyitlerin istifade edebilmesine içerlermişçesine kıpırdıyor. Sandukalardaki kemikler yaşamadıklarının farkındalar nihayetinde, oysa bu sandukalarda, canlıların üzerinde ister istemez hâkimiyet kuran bir vakurluk var. Başlıkların üzerindeki örtülerin altında, kınayıcı başların gizlendiğini kuruyor ister istemez. "Şule burayı görse iki ay kendine gelemez!" Şule pek çok kişi gibi kasvetten şeytan görmüşçesine kaçar. Öyleyse bu bir kişilik özelliğinden çok tür özelliği. Nihayetinde her insanın bir kasvet barındırma kapasitesi var ve sınırlı sayıda insan doz aşımına tahammül edebilir.

Kapıyı çarpıp çıktığı o gecenin ertesinde Şule'yle yeniden barışıvermelerini düşündü ister istemez. Yaklaşık on dördüncü barışma olmalı bu. Şule zaten kapısına dayanılmasını bekliyor olmalıydı. Daha önce defalarca olduğu gibi. Böyle dönüşlerde son kavga üzerine konuşulmaz bile. Düşünceler ve söylenen sözler yok sayılır. Her bir örtme gayretiyle birlikte zehir donup katılaşmaya, yara suskun bir sakınışla şişmeye devam eder. İşin komik yanı, o akşam döndüğünde küçük bir öpüşmenin ardından oturup televizyon seyretmeleriydi. Sonra yatma ve barışmanın imzalanması adına tutkusuz bir sevişme. İki gövdenin, iki farklı bünyeden salgılanan terin kaynaşmasıyla onaylanan kabulleniş. Ve ardından şefkatsiz bir uyku. Hepsi bu kadar işte. Evrendeki sayısız barışmadan biri daha. İlk sevişmenin olağanüstü tutkusundan geriye kalan hatıranın gün geçtikçe azalması. O pırıltılı hatıra göz ardı edilebilecek kadar silikleşene dek var olmayı sürdürür tutku. Şule'nin dudaklarında beliren kırıklık, Tamer'in gözlerinde okunan çekingen ürperti, hepsi bu kadar işte. Bir neşeye bile yol açmayan tuhaf bir barışma, gönüllü bir solgunluk. Hepsi bu.

Fakat ilişkilerin doğası üzerine düşünmenin hiç sırası değil. Avluda her köşeyi zapt etmiş sakınma, hayatı da ilişkileri de gülünç kılıyor. Böyle yerlerin yarattığı başlıca duygunun uçuk gri bir hiçlik oluşu boşuna değil. İnsanı gırtlağından tutup yakalayan bir boşunalık. Bu gri loşluğun içinde tek gerçek olan şu sandukaların yanında yalpalayan mumun alevi. Ne kadar küçük bir yaşam damlası. An be an kendini eriten bir can.

Burada daha fazla durmanın bir anlamı yok. Kasvetin yüreğine ilerlemek zorunda. Önündeki küçük avlunun orasında bir şadırvan, biraz ileride körelmiş olduğunu tahmin ettiği bir kuyu ve bir iki mezardan başka bir şey yok. Karşıda iki katlı uzunca bir binanın kapısı hemen fark ediliyor. Demek bir kapıdan daha girilecek. Hâlâ dönüp çıkabilme şansı olduğunu düşündü Tamer ama bir an sonra uçup gidiverecek bir şans bu sadece. Ne avluda bir Allah'ın kulu var ne de girip çıkan bir kimse. Sessizlik hareket etmez. Öylece durur. Küçük şadırvanda aptes alan kimse yok. Kapıya yaklaştığında aslında iki kapı olduğunu fark etti. Biri kadınlar girişi, öteki erkekler. Daha doğrusu soldakinin yanındaki "hanımlar" yazısından diğerinin selamlık girişi olduğunu tahmin ediyoruz. Sükûnetin yüreği tam buradan başlıyor işte. Bu kapı da açık. Birkaç basamakla inilen bir sahanlık ve yine ıssızlık. "En sonunda birisiyle karşılaşacağım elbet!"

Sahanlıkta iki üç çift ayakkabı usluca sahiplerini beklemekte. Solda, arkasında ayakkabılık olduğu anlaşılan bir tezgâh duruyor. Ayakkabılarını çıkarıyor olmak bir dönüşsüzlük duygusu yarattı Tamer'de. Şu andan itibaren mekânın kurallarına boyun eğmek zorunda. Ayakkabıları taşlığa bırakıp çoraplarının üzerinde adım atmaya başladığında, uçuk mavi renkteki halıfleksten gelen serinlikle ürpererek sağdaki kapıdan geçti ve büyücek bir salonla karşılaştı. Karşıda büyük bir kapı, solda bir küçük kapı var. Salonun sağ ilersinde bir mihrap konuşlanmış durumda. Duvarlarda küçüklü büyüklü Arap harfli yazılar ve boydan boya bir camekânda eski sufilerin çeşitli eşyaları sergi-

leniyor: tespihler, hırkalar, takkeler, kavuklar, cübbeler. Nihayet birisi! Binanın içerisinde ilk canlı. Badem bıyıklı ve yaşlıca birisi duvara sırtını dayamış gazete karıştırıyor. Gazetenin hışırtısı suskunluğu zedelemiyor. Duvar kenarında kendi kendine namaz kılan biri daha. "En uygunu gazete okuyana sormak." Adamsa içeriye giren yabancı umurunda değil gibi davranıyor. Başıyla küçük bir selamın ardından haberlere göz gezdirmeye devam ediyor.

"Merhaba. Hakkı Bey nerededir acaba?"

"Aleykümselam! Küçük kapıdan gir, sağa dön mutfağı göreceksin. Oralarda bir yerdedir."

Bir küçük ve bir büyük oda daha. Duvar kenarlarına minderler atılmış. Başka eşya yok. Burası daha sade döşenmiş. Duvardaki bir oyuktaki üç dört raflık kitaplıkta ne olduğunu bilemediği dini kitaplar, çeşitli Kuranlar ve tefsir kitapları sıralanıyor. Her yer temiz. Buna rağmen çoraplarının altında bir nem duygusu da yok değil. Öyle ki burnunun dahi hafifçe nemlendiğini hissetti. Serinlik ve ayakkabısızlık birleştiğinde üşür gibi oluyor. Nihayet mutfak! İçeride iki kişi gevezelik ediyor. Biri sigara içiyor. "Sigara içmek günah değil demek."

Tarikatı yeniden dirilten şeyhin ancak doktorlar zorladığında, çok ileri yaşlarda sigarayı bırakmak zorunda kaldığını bilse daha da çok şaşırırdı muhakkak. Yine de sigara içilebiliyor olmasında yaşamdan bir tutam bulunduğu duygusuna kapılıyor. "Tıpkı içki içilen yerde olduğu gibi sigara içilen yerde de hayattan bir iz var demektir!" İddialı bir çıkarsama ama kimin hayatı nerede bulduğunu tartışmak öyle zor ki.

"Hakkı Bey'i aramıştım?"

Külünü kocaman tezgâhın üzerindeki kül tablasına yavaşça silken, orta yaşlarını epeyce geçmiş ve nedense insanda hemen parlayacakmış izlenimi uyandıran adam doğruldu. Şimdiye kadar karşılaştığı iki üç kişiden daha canlı göründüğü söylenebilir adamın.

"Benim, buyurun. İçeri geçin, oturun. Bir çay için."

Çekingen bir adımla içeri girdi Tamer. Neredeyse yandaki salon kadar büyük burası. Devasa bir tezgâhı var. Sağda solda kazanlar, tencereler. Fakat bir faaliyet gözükmüyor. Duvarlarsa tamamen çıplak. Üşütürcesine çıplak.

"Beni Metin Bey gönderdi. Restorasyon işleri için."

Neden restorasyon dedi? Boya demekten utandığından mı yoksa tezyinat demeye çok yabancı olduğundan mı?

"Ha, evet. Önce bir çay için."

Mecburen oturdu. İliştiği taburenin üzerinden duvarlara bakıyor şimdi. Bir an paketini çıkarıp çıkarmamakta ikircimli. "Adamın kendisi içiyor olabilir ama benim içmem uygun olur mu?" Karar verip sigarayı çıkarıp yakmasına rağmen adamlar bir şaşkınlık veya kızgınlık belirtisi göstermiyorlar. Mutfakta yer taşlık olduğundan ayağı daha bir üşüyor. Çoraplarını taburenin kenarlıklarına sığdırmaya çalışıyor. Adamların ayağındaysa haliyle mes var.

"İsminiz neydi?"

"Tamer. Boya ve süsleme işi varmış da."

"Boyanacak inşallah. Nakkaş falan mısınız?"

"Ressamım! Ama şimdiye kadar hiç camide çalışmadım."

Bu açıklama biraz gereksiz oldu. Tamer hafif kızararak yavaşça dudağını ısırıyor. Kişiyi ele veren kabul ettikleri değil, karşı çıktıklarıdır.

"Buraya asitane deriz biz!"

Asithane? Tamer'e bir şey ifade etmiyor bu kelime. Buradaki ne bir şey ifade ediyor ki o etsin. Tek duyduğu şey, yerden yükselen serinlik ve binanın suskunluğundan ibaret. Adamlarınsa suskunluğa da serinliğe de aldırmadıkları belli. Neredeyse evlerindeki kadar rahatlar. Belki de burada evlerinden çok zaman geçiriyorlardır. Alışkanlık mekânın rengini bile değiştirebilir. Bu kez öbür adam Tamar'e döndü.

"Namaz kılıyor musun?"

Anlaşılan bu öylesine bir lakırdı değil. Bütün konuşmaları açan ya da kapatan bir soruyla karşı karşıya Tamer. Dürüst olmaya karar verdi birden. "En nihayetinde tekkeye yazılmaya gelmedim ya! Ne düşünürlerse düşünsünler. İşi alırsam yapacağım, olmadı bir daha burayı görmeyeceğim."

Umursamama lüksüne sahip olmadığını kendisi de biliyor. Oysa isyan, kişiye midesini bile unutturabilen bir güzelliktir. Tabii kısa bir süre için.

"Hayır kılmıyorum."

"Hiç mi?"

"Hiç!"

Sustular. Acır gibi bir halleri var. Kükürt kokusu burunlarını yakmakta. Suratlarındaki ifade Tamer'i hafifçe sinirlendirdi. Herkesin derbeder hayatına acımasına zaten alışkın olmasına karşın, onların hiç olmazsa yaşayanlar sınıfında olması acımayı mazur gösterebilir. Oysa bunlar basbayağı ölü.

"Ne tarafta oturuyorsunuz peki?"

"Tophane."

"Cihangir Camii'ne yakınsınız yani."

"Pek yakın sayılmaz ama evet."

"Burhaneddin-i Cihangiri'yi biliyor musunuz?"

Arka arkaya gelen teklifsiz sorulardan sıkıldı. Canı kalabalık ve renkli bir yerlerde olmak veya evde resim çiziktirmek istiyor. Buradan uzakta bir yerde neşelenmek istiyor.

"Bilmiyorum!"

Tamer'in cevabının tonu adamı ister istemez lafı uzatmakta fayda olmadığına ikna ediverdi. Daha fazla açıklamada bulunarak sohbeti uzatmak istemiyor artık. Zoraki bir sohbetten kime ne fayda gelmiş ki. Sohbet dediğin kendiliğinden akıp gitmeli.

"Çayınız ve sigaranız bittiyse bakalım mı?"

Bu kez dört tarafı sedirlerle çevrili başka büyük bir salona girildi. Tüm bina birbirinin içine geçen odalardan oluşmuş demek. Parça parça genişletilen bir binanın tüm tipik özelliklerini görmek mümkün burada. Salonun bir duvarında üç dört

büyük fotoğraf alt alta çerçevelenerek asılmış. Duvarlar yine çeşitli hatlar, suluboya cami resimleriyle kaplı. İki üç sehpanın üzerinde bir iki kitap. Köşede iki kişi bir kanepeye oturmuş fısıldaşıyor.

"Nasılsınız?"

"Eyvallah Hakkı Baba!"

Salonun bir tarafı camla daha büyük bir salondan ayrılıyor. Sürgülü kapıyı açıp giriyorlar. İşte burası gerçek bir camiye benziyor. Balkonları, kadınlar bölümü bile var. Gerçek ve büyük halılarla kaplanmış zemin. Tavandan büyük bir avize iniyor. Hakkı'nın gidip bir yerlerden ışıkları açmasıyla salon aydınlandı.

"İşte burası meydan."

Bir duvar yine ta tavana kadar küçüklü büyüklü hatlarla kaplı.

"Burası doluyor mu?"

Adam bu münasebetsiz soruyu karşılıksız bırakıyor.

"İşte bu duvara boydan boya 'Külle yevmin huve fiyşa'n' yazılacak inşallah. Tavan süslenecek. Şu iki duvar da. Ama tabii önce boya işi var."

"Yazıyı ve desen örneklerini siz verecekmişsiniz."

"İnşallah!"

Adamın ikide bir inşallah demesi sinirini bozmaya başladı. Hep Allah'ın takdirine kalmış bir belirsizliğin işaret edilip durması insanlar dünyasının sebepli sonuçlu sağlam zeminini sarsıp duruyor. Yüzyıllardır yapılagelmiş tartışmalara son ve kesin bir nokta konmuş işte.

"O söylediğiniz nedir?"

"Ayet. Rahman Suresi'nden."

Evet, burası Sistina Şapeli'nden de Padova'daki Capella degli Scrovegni'den de farklıydı. Giotto'ya bıraksalar bu duvarlara neler çizerdi acaba? *Son Yargı* şurada iyi dururdu muhakkak. Sayısız *Son Yargı* resminden bir tane daha olması neyi

değiştirir ki. Eski çobanın buraya kendisi gibi akademi mezunu birinden daha iyi uyum sağlayacağını düşündü.

"Yazı ne renk yazılacak?"

"Siyah diye düşünüyoruz. Hele bir zemin boyası bitsin etraflıca konuşulur. Düşünün diye birkaç örnek vereyim."

İçeriye gidip hemen döndü. Beraberinde getirdiği zarftan bir deste kâğıt çıkararak eline tutuşturdu. Ne Arapça yazı ne de desenler bir şey anlatıyor Tamer'e.

"Bunlar fotokopi. Fikir olsun diye veriyorum."

"Yazının anlamı nedir peki?"

"O, yani Allah, her gün iştedir."

"Ee, ne var bunda? Hiç de o kadar edebi ya da ufuk açıcı bir cümle değil." Bu kupkuru cümlenin boydan boya duvara yazılmasındaki maksadı anlamak zor. Kahramanımızın bu düşüncelerini dillendirmediğini tahmin edersiniz.

"Anladım. Biraz ölçüp düşünmem gerekiyor."

"Haliyle. Sen bakadur, ben içeri gidiyorum. Beni yine mutfağın oralarda bulursun inşallah."

Işıl ışıl meydanda yalnız kalıverdiğinde halının üzerine oturup sırtını duvara yaslayarak not defterine mekânın krokisini çıkarmaya başladı. İçeriden hâlâ ses gelmiyor. Suskunluğa teslim olmuş binadaki böcekler bile mümkün olduğunca gürültüsüz hareket etmeye çalışıyor.

"O kadar da iç karartıcı sayılmaz burası."

Hatta bir açıdan güzel bile denilebilir. Bağırmayan sessiz bir güzellik ve beyazlık. Bir santimetre kare beyazlıkla, bir metre kare beyazın ya da on metre karesinin tamamen başka renkler demek olduğunun farkında Tamer. Rengin alanı değiştikçe anlamı da değişiyor. Zaten beyaz duvarlar da renklerin anlamlarından habersiz değil. Kays kabilesinin kırmızısı; Yemenlilerin ve Kuryeyşlilerin beyazı, Abbasilerin siyahı, Alicilerin yeşili, Rifailerin siyahı, Bedeviyye'nin kırmızısı; Şaziliyye'nin sarısı ile Kadirilerin, Bektaşilerin ve Mevlevilerin beyazı ve Peygamber'in bayrağının siyahı. Sağ duvarın üzerindeki pervazlardan günün

yavaşça sonlanmaya başladığı anlaşılıyor. Duvarlardaki hatlar dertli bir dünyanın ağırbaşlı işaretleri olarak sıralanıp duruyorlar. Hepsinin tek tek başka ustaların ellerinden başka başka zamanlarda çıktığını, farklı zamanlarda çerçevelendiğini tahmin ediyor. "İskele kurmak gerekecek."

Bu biraz canını sıktıysa da iskelenin üzerinde kendini gerçekten bir Rönesans ressamı sanma imkânı olabileceğini de düşünmeden edemedi. İnsan bir lokantanın duvarına İstanbul manzarası çizerken kendini ne kadar sanatçı hissedebilir ki. Hiç değilse dini bir yerde yaptığınız işin, mekânın saygınlığı ile orantılı olarak bir haysiyeti mümkün olabilir. Grünewald gibi mesela. Soğuk ve sert mihraba karşın akşam güneşinin altın sarısı mızraklar gibi içeriye sızmasıyla edinilen gelip geçici ışıltı. Belki o mihrap sırf akşam güneşini ululamak için yapılmıştır. Ve alçakgönüllülüğü ululamak için. "Hiçbir kişisel iz bırakamayacağım burada da!" İşte yine iz bırakma saplantısı! Şu dünyadan giderken bir kokunun, bir işaretin ebedi olarak kişinin geçici misafirliğini hatırlatıp duracağına dair o bıktırıcı yanılsama. Tamer hüzünlendi. Yüz yıl sonra kimse, "İşte şu gördüğünüz duvar yazısı Tamer Sağnak'ın işidir" demeyecek. Ama bir tekke binasının yüz yıl boyunca kalıcı olabileceğini de kim söylüyor? O kadar da şüpheci olmaya gerek yok. Asitanenin temeli üç yüz yıl öncesine kadar gidiyor. Kuşkusuz binanın üç yüz yıl önce nasıl olduğunu tahmin etmek epey güç. Cumhuriyetten çok sonra tarikatı yeniden ihya eden şeyh efendi kapıdaki kilidi kırıp paldır küldür içeri dalıp ortalığı temizlemeye başladığı zamanki halini bile tahmin etmek kolay değil. İstanbul'da binalar insanlardan bile hızlı değişir. Hem sıkılma çağında neye kalıcı diyebiliriz ki! Sıkıntı, rahatlıkla kötülüğün hammaddesi olan o uçucu sarı renkte kimyaya dönüşebilir. Sürekli değişiklik gayreti sonuçta nihai ve kalıcı bir sıkıntı anlamına gelir ve demek ki gelenek sıkılmaz.

"Şuraya *Kıyamet Günü* freskinin benzerini yapsam ne eğlenceli olur! Yeni ve çağdaş bir yorumunu elbette." Branda perde

ağır ağır kaldırılıp resim ortaya çıktığında tekkedekilerin yüzlerinin alacağı hali hayal ederek sırıttı Tamer. Ustanın oransız ve neredeyse perspektif kurallarını zorlayan duvar resmini boydan boya buraya yorumladığını gözlerinde canlandırmak eğlendirici. Güzelliğin dışına çıkmaya çabalayan bir şeyler var o resimde. Ve o yüzden güzel zaten. Güzelliğin derisinin altındaki acı verici kırılganlık. Güzelin çirkinlikle bozuluverdiği noktanın büyülü derinliği. "Usta uyumun dışına çıkmaya çalışıyorsa bize ne bundan!" Tamer'e kalırsa dua odasındaki resmi gördüğünde Papa'nın da dudağı uçuklamıştır. Güzelliğin amansızca inkârında huzur bulabilmek epey zor. Üstat burada doğayla yarışı askıya almayı tercih etmiş görünüyor. Fakat bir kıyamet tablosunda doğanın dışına çıkmaya çabalamak anlaşılmaz bir şey midir? Evrenin temelleri yerinden oynar, denizler karalara, karalar denizlere yürürken, anne evladını, evlat babasını tanımazken tüm umudun bitip yargının başladığı belliyken perspektifin ne anlamı olabilir! Her şeyin aslına döndüğü o gün, fizik yasalarının veya deneylerin kayıtlarını saklayabilmek olası mı! Üstelik kim Michelangelo'yu azarlamaya cesaret edebilir! Buradakilerinse kendisini kıtır kıtır kesmeleri pekâlâ mümkün. Kim onları suçlayabilir! Tamer'in canı bira içmek istiyor. Hafif utanarak sanki Tanrı oradaymış gibi mihraba bakıyor. Mihraptan da duvardaki hat çerçevelerinden de bir tepki gelmiyor.

* * *

Sabahları evdeki herkesten önce uyanmaya, aptes almaya alıştım artık. Seher vakti sevgilinin ismini söyleyip durmak ama onu hiç düşünmemek! "Vakti seherde açıla perde!" Bir ara düşünmek için kendimi zorluyorum ama olmuyor. Sonra peşini bırakıyorum, her şeyin kendiliğinden gelişmesini beklemeli herhalde. Sabır, uğraşılan işin içinde uykuya dalmaktır. Süreçten, sonuçlarından ve zamandan habersiz biçimde dalıp gidivermek de güzel.

* * *

Hava iyice kararmış olsa da Fatih Caddesi ışıl ışıl. Trafik her zamanki gibi tıkanmış, kaldırımlar eve ulaşmaya çalışanlarla dolu. Yeniden kaldırımlara dönmüş olmanın sevincini saklayamıyor Tamer. Neredeyse sekerek yürüdüğü bile söylenebilir. Gelinlik satan dükkânların vitrinlerine bakmak bile neşelendirici. Başka zaman olsa dükkânlar boyu sıralanan çeşit çeşit gelinliklere bakmayı midesi kaldırmazdı. Şimdiyse düğün simgeleri hayatın, akıp giden yaşamın bir işareti. Mesela şu ucuz ama fazlasıyla süslü gelinliği nasıl bir kızın giyeceğini hayal ederek içinde tortulanan kasveti dağıtmaya çalışıyor. Tüm bu giysiler ne denli iç sıkıcı olurlarsa olsunlar ardından gelecek olan düğün gecesi etkinliklerini düşünmek sıkıntıyı dağıtmaya yetiyor. Hâlâ bira içmek istiyor. Buralarda bile bira içilebilecek bir iki yer bulmak mümkün. "Saçmalama! Para yok! Evde içerim." Bir ara fazla serbestlik duygusundan olacak tökezlediyse de yoldan geçen bir grup imam hatip öğrencisi kızın gülüşmelerine aldırmadan yoluna devam ediyor. Saraçhane'ye kadar yürüyüp Taksim'e dolmuşla dönmeye karar verdi. Tekerleklerin her bir dönüşünde alışageldiği hayata yaklaşmanın yarattığı ferahlık yoğunlaşıyor. Herkesin dünyası kendine ne de olsa. Dolmuş Taksim'e ulaştığında ışıltı, hareket ve durmaksızın değişime uğrayan görüntüler alıverdi durağanlığın yerini. Sevincini saklayamadı. Yanındaki yolcunun bu aptal sırıtışa kötü kötü bakmasından da anlaşılıyor bu. Pazartesi olmasına rağmen insanların caddeye koşturması ve caddeden çıkışı görülmeye değerdi. Eğlenmeye gidenler, sevgililerine ve arkadaşlarına koşturanlar, bin bir türlü insan, bin bir türlü duygu ve hareket. Sıkıntının canhıraş dünyası. "Eve mi gitmeli yoksa Şule'ye mi? Eve gideceğim!"

Şule'yle barışılmış olmasına rağmen hâlâ bir tür gerginlik sürüyor. Gerginliği kabullenmek mesafeyi ve soğukluğu daha da artırıyor. Kendi aldırışsızlığıyla Şule'nin kırıklığının bileşi-

mi, ilişkiyi durmadan zehirliyor. Sessiz sedasız bir serinlik yayılıyor el ele tutuştukları anlarda bile. Kuşkusuz doğrudan Şule'ye gitmek iyi olacaktı ama canı istemedi şimdi. Gerginliği yumuşatmak yerine ha bire artırmak bazılarının özel yeteneğidir. Gerçi Şule de bu konuda fena sayılmaz. Kadının bir daha ne zaman patlayacağını beklemek sinirlerini geriyor. Aklına duvara yazılacak ayet geliyor. "O her gün işteyse ne olmuş!" Gazali'nin kitaplarının dahi yakılabildiği o hararetli tartışmalarından haberdar olması zaten beklenemezdi. Kitapları yakanlar onları yazanlardan da fazla ciddiye alanlardır. Yani ciddi zamanlardı.

* * *

Stüdyo olarak da kullandığı salon daha bir güzel ve canlı göründü gözlerine. Duvarlara yaslanmış tuvaller, sonuna kadar zorlanmış, hatta kesilerek içindekinden son damlasına kadar istifade edilmiş boya tüpleri, temizlenmeden bırakılarak ölüme terk edilmiş fırçalar, zeminin dörtte üçünü kaplayan üzerindeki boya lekeleriyle kalın muşamba. Hepsi hepsi daha bir canlı gibiler. Eskiden olsa bir stüdyonun ışık alır bir ferahlıkta olması gerekirdi. Sırf bu yüzden üç dört stüdyo değiştirenleri biliyor Tamer. Güneş ışığının resmi çizilen şeylerde yarattığı değişimleri yansıtabilmek için zorunlu bu. Oysa artık öğrenciler dışında kimsenin ışıkla ve gölgelerle uğraştığı yok. Renklerin de ışığın da gölgelerin de sonuna ulaşıldı. Resim artık nesnelerden neredeyse bağımsız biçimde kendi yolunda gidiyor. Çeşitli soyut deneyleri dışarıda tutarsak arada bir şehir ve sokak resimleri yapmayı seven Tamer bile en son yağlıboya işini, çektiği bir fotoğrafın üzerinden yapmadı mı! Birbiri ardınca sokakları, meydanları resmetmek de artık anlamsız geliyor. Fotoğrafın bulunuşuyla sarsılan resim, doğadan kopuşla ikinci bir sarsıntı geçireli çok zaman oldu. Öne çıkan önce zihindeki doğa, ardından da sadece başıboş algı oluverdi.

Koltuğa gömülüp Hakkı'nın verdiği kâğıtları ve krokiyi sehpanın üzerine yaydı. Haftalar boyu bunlarla uğraşacak olmak şu an için kötü gelmiyor. Sadece bakınıyor şimdilik. Ayet de ona bakıyor. "Külle yevmin huve fiyşa'n." Karşılıklı bakışıyorlar. Dönen, kıvrılan çizgiler, noktalamalar kendi alemlerinde yüzüp durmaktalar. Kim bilir kimin kaleminden dökülmüş çizgilerin kıvrımları öylesine kapalı ki, birbirlerine söyleyecek hiçbir şeyleri yok. Dışarıdan bile belli oluyor bu. Öylesine bir kopukluk ki, kavga bile mümkün değil. Yazıların o duvarda nasıl duracağını hayal etmeye çalıştı. "Süslemeler ne olacak? Madem uğraşacağım, cırtlak bir şey olmasın bari. Hiç değilse çalışırken içim sıkılmasın. Namaz kılıyor muymuşum!" Hakkı'nın verdiği birkaç desen örneği hiç de tatmin edici değil. Belediye Kütüphanesi'nde biraz kitap karıştırmaya karar verdi. Bir şey anlatmamaya çalışarak bir güzellik yaratmak da sanat sayılmaz mı? Bir deseni beğenmenin başlı başına bir anlamı yok. Önemli olan desenleri birbirine ekleyerek uyumlu biçimde duvar kenarlarında bitirebilmek. Halbuki birbirlerine eklenerek git gide daha büyük bir şekille birleşen desenleri konrol edebilmek öyle kolay değil. Bir sekizgen, büyük bir altıgenin parçası olduğunda, o altıgen daha büyük bir sekizgenin parçası oluverdiğinde nerede durulacağını hesaplamak öyle zor ki. Hiçbir desenin yarım kalmaması ve hepsinin gereken yerde uyum içinde birleşebilmesi önemli olan. Telefon çalıyor. Şule.

"Nasılsın güzelim?"

"Sen?"

"Bugün tekkeyi görmeye gittim."

"Ee, nasıl bir yer?

"Tahmin ettiğim gibi."

"Nasıl tipler?"

"Daha bir şey anlamadım. Sen neler yaptın?"

"Hiç, iş işte. Gelmeyecek misin?"

Ne diyeceğini bilemiyor. Aslında biliyor da söylemekte zorlanıyor. Şu anda tek istediği başına gelen gariplikle baş başa

kalmak. Garipliği içine sindirmek için zamana ihtiyacı var. Gözlerinin önünde yeniden *Kıyamet Günü* tablosu belirirken ahizeye sırıtıyor. Gitmek zorunda olduğunu biliyor öte yandan. Şule çağırdığında gitmek zorundasınız. Aksi halde doğacak kırgınlık, kadının kalbinde bir teli daha koparacak, bir hücre daha ölecek, arzulanabilirlik halesinden insafsız bir kıvılcım daha sönecek. Tamer o kadar insafsız değil. Ama anlayışlılığın can sıkıcı olmadığını kim iddia edebilir. Bir keresinde bunu yapmıştı yine de. Galiba sekiz ay önceydi ve bu kez bir belediye binasının içindeki bir duvara Kurtuluş Savaşı'nı betimleyen bir resim yapıyordu. Daha doğrusu ne yapacağını bilemiyordu. Öyle bunaldığı gecelerden birinde Şule'nin çağrısını öylesine havada bırakıvermişti. Ne evet ne hayır. Evet denilemeyen ama hayır demekten de çekinilen o gevşek hal. "Gelmiyorum" bile demeden gitmedi. Bilinçli bir karar bile değil, öylesine bir aldırışsızlık. Ertesi gün kadın bir şey demedi, daha sonra da konu üzerine konuşmadı ama gözlerinde gezinen gölgeyi görmemek için ancak kör olmak gerekirdi. Bir kıvılcımın ansızın sönüverdiği öylesine belliydi ki, Tamer kendini affettirebilmek için zoraki bir coşkuyu mahmuzlamak zorunda kaldı. Zaten bezgin olan coşku, zorla koşturulduğunda her şey daha bir yapaylaşır. Hayır bir daha bunu yapmayacak. Öte yandan garip gelecek ama canı sevişmek bile istemiyor.

"Neşe orada değil umarım!"

"Hayır. Kendi evi var biliyorsun."

"Peki, birazdan oradayım."

Dışarıdan ezan sesi geliyor. Tekkedeki adamın sözünü ettiği Cihangiri Efendi'nin camisinden gelip gelmediğini merak etti ama uzun sürmedi ilgisi. Ezan sokaklarda önündeki hattın harfleri gibi uzayıp kıvrılarak, bir yükselip bir alçalarak dolaşıyor. Ezan sesi müzik setinden çıkan sese karışıyor. Başka evlerde televizyon seslerine, sohbetlere veya sevişme iniltilerine de karışıyordur mutlaka.

* * *

Gözlerimi açtığımda anamı düşünmüş olduğumu anlıyorum. İsmi tekrarlarken zihnimde görüntüsü bir anlığına yanıp sönüyor. Nasıl bir ifade var bakışlarında. Oysa bunları düşünmemek gerek. Tesbihi yavaşça durduruyorum ama bakış orada. Hafifçe yadırgar bir bakış. Suçlayıcı da değil. Ayıplar gibi. Güneş birazdan daha da yükselecek. Evdekiler güne uyanacak.

* * *

Metin ile zamanlamada, fiyatta anlaşmasının ve avansı almasının ardından duyduğu ferahlama inanılmazdı Tamer'in. Aylardır hapsolduğu dünya aniden bir çiçeğin yaprakları gibi açılıverdi. Her bir dolmuş parasını, içtiği her bir çayın fiyatını hesaplamak zorunda değildi şimdi. Sigara veya bira parasını denkleştirebilmek için döktüğü terin alçaltıcı kokusundan da kurtuluvermişti bir süreliğine. Kira ödenecek, telefon, elektrik faturaları, apartman aidatları ödenecek, aylar boyu yutkunduğunuz lüks denilebilecek yemekler yenilecek, arkadaşlardan alınan borçlar ödenecek, üst başa bir şeyler alınacak, evin eksikleri tamamlanacak, alamadığınız CD'ler, kitaplar, boyalar, resim malzemeleri toplu olarak alınacak, Şule'ye hediye alınacak, Şule yemeğe çıkarılacak. "Tutumlu olsam ne olacak ki? Üç ay daha fazladan idare edilebilecek paranın ne anlamı var?" Bunun bir iktisatçı mantığı olmadığı muhakkak. Ama güven de insanı daha bir çekici kılar. Sizde bir ışık ve hatta bir ümit bulunduğunu gösterir. Neşe bile sanki o kadar nefret etmiyor kendisinden. Aylar süren parasızlığın ardından kendisini gerçekten de zengin hissediyor şu sıralar Tamer. Sokaklarda elleri ceplerinde yürürken kendini 1500'lü yılların başlarında Floransa'da gibi görüyor. Güneş tatlı tatlı batarken köprülerin altında kızaran suyu seyredercesine sakin şimdi. Yeni bir şapel resimleme siparişi almış, kesesinde altınlarla *Bakire Meryem* res-

mine ışığın nasıl vurması gerektiğini düşünürken verilen selamları karşılıksız bırakmıyor. Atölyesinde çırakları daha şimdiden boyaları hazırlamaya başladılar bile. Peki ya o mavi, sipariş ettiği o mavi ne zaman gelecek? Lapis mavisini, ultramarini bekliyor başlamak için. Ta Afganistan'dan gelen gerçek mavi, çölleri, denizleri aşarak yaklaşıyor. Geçen sefer stoklamadığına kızıyor. Ama öylesine pahalı ki stoklamak bile imkânsız. "Lapis gelmeden olmaz!"

Oldukça sıkıntılı geçmiş bir yedi ayın ardından birazcık olsun kendini kandırmak herkesin hakkı. Artık günler, haftalar boyunca boya imal etmek için çıraklara hiç gerek yok. Ona sadece şükretmek kalıyor. Öbür yandan Tamer'i boş durduğu da sanılmasın. Sehpanın üzerine yaydığı taslaklardan nasıl bir şey çıkaracağını düşünüp duruyor. İnsan, kapısına ev sahibinin dayanma ihtimali olmadığını bildiğinde daha rahat düşünebiliyor kuşkusuz. Aksi halde renkler ve desenler konusunda kim serinkanlı biçimde akıl yürütebilir ki?

Evet, Tamer gerçekten de çalışıyor. Her biri tek tek kendisine kapalı bir evren olan motiflerin ve desenlerin dünyasını anlamaya gayret ediyor. İnsandan da doğadan da uzak bir biçimsizlik. Desenler ne kendi başlarına ne de hep bir arada bir şey ifade ediyor. Birtakım çiçekler, altıgenler, sekizgenler, iç içe geçmiş dallar, üçgenler ve daireler. Yine de şimdilik hiç telaşa kapılmıyor. Zamanı var daha. Bir anlam çıkarabilmek için zamanı var. Bu örgü daha uzun süre bir sır vereceğe benzemiyor. Bir sırrı varsa tabii. Ama kendi bilgisinin üzerine kıskançça kapanmış bir düğümden her şey beklenir. Günlerini ve gecelerini parçaları nasıl bir araya getireceğine kafa patlatmakla geçiren Tamer henüz hiçbir yol bulamıyor. Öte yandan nedense basitçe başka bir duvardan kopya çekmeye de yanaşmıyor. Aslında hiçbir mekân bir diğerine uymadığından kopya çekmek bile bir şey yaratmaktan daha zor gözüküyor. Yaptığı alelade bir şey olmamalı. Tutku ölümcül bir yara almamalı. Duvara, Sistina tavanı posterinin yanına iliştirdiği desen örneklerine

bakarak geçiriyor gecelerini. İşin garip tarafı örnekleri karşılaştırıp durduğu saatler boyunca kendini hiç de cami boyacısı gibi düşünmüyor. Ne zaman ki tekdüze şekillerin dünyasından sıyrılıp sokağa adım atıyor işte o zaman gerçek, ekşi bir suratla karşılıyor kendisini. Seneye yapılacak İstanbul Bienali'ne katılım projesi olarak bu işi gösterebilirdi belki! "Üst katta da Tamer Sağnak'ın işini görebilirsiniz: Mukayeseli Tasavvuf İncelemeleri Vakfı meydanı duvarı!" Bu tür haberlerin yayılma hızının bazen ışık hızını bile aştığının biliyor Tamer. Aldığı işin gülünçlüğü şimdi çoktan çeşitli sanat galerilerine, reklam ajanslarına ve kafelere ulaşmış olmalı. Rastladığı kimse bundan söz etmiyor. Kimse konuyu açmıyor ama herkesin bildiğinden emin. Söylemesi utanç verici bir kelime herkes tarafından saklanıyor sanki. Parmakla gösterip sahte bir acımayla düşüşün nerelere inebileceğinin örneği olarak kullanacaklar onu. Kendisinin yerinde olmadıklarına şükredecekler. Yavaşça herhangi bir yere çağrılmamaya başlanacak, bağlantılar birer birer düşecek. Kimse çevresinde bu kadar acınası bir düşüşün iki ayağı üzerinde dolaştığını görmek istemeyecek. Kimse üzerine sinmiş plastik boya kokusuna şahit olmak istemeyecek. Bazı acımasızlar, "N'aber imam" diye takılacaklar, öbürleri de utangaç utangaç gülüşecek.

Üstelik yanlışı kabullenmek için çok geç. Nerdeyse on beş yıllık bir gecikmişlik. Artık yapılabilecek hemen hiçbir şey yok. Bir kişilik bu andan sonra değişebilir mi? Bu son olayın duyulmasıyla birlikte yeni bir kişisel sergi açabilme hayallerinin de hepten toprağın altına gömüldüğü açık. Yine de bazen kendini saygın bir sanat galerisindeki sergisinin açılışında hayal etmekten alamıyor. Herkes gelmiş, herkes resimleri üzerine konuşuyor. Garsonlar beyaz şarap dağıtıyor. Tamer aptalca sorulara karşı gururlu ve hoşgörülü gülümsüyor. Hayatında sıçradığı ikinci büyük anın tadını çıkarıyor. Bazı resimlerinin çerçevelerine daha şimdiden satıldıklarını belirten kırmızı noktalar konulmuş bile. Gökyüzü ferahlıyor, bulamaca benzer

sis dağılıyor. Renklere ve boyanın tuval üzerindeki yayılmasına âşık oluvermenin bir hayatı böylesine tutsak alıvermesi şimdi bakınca inanılmaz görünüyor. Bunun hata olduğu belli olmaya başladığındaysa yine ısrar etmesi de ikinci bir yanlış. İnsanın kaybettiğini kabullenebilmesi uzun zaman alır.

3

Nisan güneşinin şehir sokaklarını utangaç adımlarla arşınladığı bir sabah Tamer, beraberinde Caner ve Nihat olduğu halde tekkenin kapısına dayandı. Kiralanan iskelenin ve boya malzemelerinin oluşturduğu yığını da unutmamak gerek. Geceki yağmurun ardından hava, içinde sanki altın zerrecikler saklıymışçasına ışıldıyor. Sıcaklıkta bir tazelik kokusu yayılıyor. Hani o yaz sabahları yıkanan taşlıklardan yükselen kokuya benzer bir körpelik sarıyor her yanı. Bahar yağmurlarının ardından akan dinginlik, sabahı daha bir katlanılabilir kılıyor. Bu anın duygusu daha önce de yaşanmış gibi geliyor Tamer'e. Sıcak ve özgür bir duygu nerede olursanız olun size kendini

hatırlatır. Toskana kentinin sabahları. Yıkanmış sokaklara vuran güneşin camlarda yansıması. Kahvaltı etmek için mahmurlukla köşedeki kafeye yürürken ayakkabılarının çıkardığı gıcırtı, kadınların yüzlerindeki ferah balkıma. Ve tabii garson kızın ışıltısı. Fakat ismini çıkaramıyor kızın. Bir iki masada paralılar kahvaltı ediyor. Kendisiyse elbette ucuzcu ayakçılar tayfasından. Ancak bir yılın sonunda, tam döneceği günün arifesinde liretlere kıyıp oturabildiğini anımsayıp gülümsedi. Yine de kafenin gazetelerini karıştırmak bedava. Tezgâhın önünde ancak başlıklarını güç bela anlayabildiği İtalyanca gazeteleri karıştırır, hiç değilse dünyada bir felaket olup olmadığını tarardı. Felaketin resimleri ve kelimeleri hemen her dilde aynıdır. Bir de kızla yaptığı çat pat muhabbetler. Kızcağız ne çok hevesli ressam bozuntusu görmüştür kim bilir. O nedenle hep biraz alaycı. Belki de buralara hevesle gelenlerin ne kadarının yarı yolda pes ettiğine dair rakamlar vardır elinde. Dâhi olamayan sakatlar sürüsü. O sabahların tadı damağında hâlâ. Ama bu da pek kötü bir sabah sayılmaz. Tabii ki bir tekkenin avlusunda bulunmasalardı daha iyi olurdu. Hatta çayları o kız getirse daha da iyi olurdu.

Caner bir boyacı kalfası, Nihat da onun çırağı. Caner'in yeteneklerine dair hemen hiç fikri yok. Öte yandan ustalığı herkesçe kabul edilen birisinin daha fazla para isteyeceği de ortada. Duvarları kazıma ve astar çekme işlerini şöyle böyle de olsa yapabilmesi yeterli Tamer için. İşin ortasında kaybolmasın yeter. Usta milletiyle uğraşılmayacağını epeydir biliyor. Her gün işe devam edebilmek için Caner'i zorlaması gerektiğini de biliyor. Aynı anda başka bir iş daha almasını engellemek, böylece bir bunu bir diğerini aksatarak yürütmeye yeltenmesini engellemeye çalışmak gerektiğinin de farkında. Kuşkusuz daha güvenilir bir usta bulmak da mümkün. Oysa önündeki belirsiz ayları ileriye doğru ötelemek ustaya ve çırağına vereceği paraya bağlı. Daha doğrusu maliyeti kısmaya. Kişinin içindeki hasislik bir yerlerde sinsice bekleyip durur. Ta

ki hasislik yapılacak şartlar oluşuncaya kadar küskün küskün sabreder. Caner'in mahallede hiç de iyi bir ünü olmadığını, sarsaklığını, tüm müşterileri süründürdüğünü bilmeyen yok. İşi sallamamasının tek yolu parayı gıdım gıdım koklatmak. Tamer'in bu kadarcık bir tecrübesi olması da az bir şey değil. Hem üstelik Caner'in de hacıyla hocayla işi olmaması burada çalışırken bir tür dayanışma bile sağlayabilir. Zira Tamer'in tüm uyarılarına rağmen dün akşamı da boş geçirmemiş. Mamafih Caner'in üzerine sinmiş ucuz şarap kokusu Tamer'in bira kokusunu bastırdığından bir tür dayanışma daha şimdiden başlamış denilebilir. Tüm bunlar ilk sabah için hiç de iyi bir izlenim yaratmıyor kuşkusuz.

Tekkede bu kez de Hakkı Baba'dan başka kimse yoktu. Eşyaların avluya taşınmasına yardım ettikten sonra çay getirdi. Üçü birden soluklanmak için kutuların, kolilerin üzerine çöküverdiler. Sabahın bu saatinde tekkenin avlusu şehrin kargaşasından öyle uzak ki, kendinizi uzak ve küçük bir Anadolu kasabasında sanabilirsiniz. Yağmurun ardından taşlara sinen ferahlık, sabah serinliğindeki avluyu bambaşka bir dünyanın sureti haline getiriyor ister istemez. Işığın taşlardan yansıması izlenimciler için iyi bir konu olabilirdi. Tabii Monet'nin içi bu avluya girebilmeyi kaldırabilseydi. Suskunluk muhakkak ki dışarıdaki cayırtıdan kaçarak buraya saklanmış olmalı. Sakinlik Hakkı Baba'yı etkilemiş değil. O daha çok sabahın bu saatinde burun deliklerinde dolaşan içki kokusuyla meşgul. Hoşnutsuzluğunu yüzünü buruşturarak gösterdiğini düşünüyor. Fakat bunun yeterli olup olmadığından emin değil. Bu arsızları nasıl uyaracağını kafasında kuruyor. Ama çok da şiddetli olmamalı. Zira şu ara bu işi yapacak başka bir usta bulmak mümkün değil. Daha çok karşıdakilerin kendiliğinden utanmalarını bekliyor. Halbuki utanma yeteneği bile bile sayılı kişiye verilmiştir. "Utanma edebe, edep yola ulaşır." Tüm bu düşünceler sonucunda daha ilk günden hır çıkarmamaya karar verip şadırvandan damlayan suya bakarak çayını yudumlamaya devam ediyor

Hakkı Baba. Tamer adamın ekşittiği suratının ve iç çekişlerinin anlamını çözmekte gecikmiyor ama anlamazdan geliyor.

"Burası hep böyle sakin mi olur?"

"Umumiyetle. Akşam namazına doğru hareketlenir. Pazartesi ve perşembe akşamları ziyadesiyle dolar. Cumartesileri de hareketlidir. Mesela geçen gün Mevlit Kandili'ydi. Yani işinizi akşam namazından önce bitirmeniz, muşambaları kaldırmanız gerekiyor. Ne zaman başlayacaksınız inşallah?"

"Yarın iskeleleri kurmaya başlarız. Önce astar çekip boyayacağız tabii. Sonra da süslemeler ve duvar yazısı. Siz hep burada mı bulunuyorsunuz?"

"Evet."

Hakkı Baba bu kez lafı uzatmadı. Mesafeyi korumaktan yana anlaşılan. Gerekli olandan fazlasını el oğullarına söylemeye pek niyeti yok. Fakat Caner ne yazık ki yetenekleriyle ters orantılı bir boşboğazlığa sahip olmasıyla tanınır.

"Bir şey soracağım. Tekke, zaviye açmak yasak değil mi?"

Hakkı Baba, "Bunu nereden buldun" ifadesiyle Tamer'in kaşlarının tam ortasına göz attıktan sonra bıkkın bir sesle normal şeylerden bahseder gibi konuştu. Bu adamı telaşlandırabilmek neredeyse imkânsız. Bu tip sorularla ilk kez karşılaşmadığı o kadar belli ki.

"Yasak elbet. Burası tekke değil vakıf! Neyse benim içerde işim var. Kapı açık biliyorsun."

"Yani her akşam muşambaları kaldırıp ertesi sabah yine mi sereceğiz!"

"Evet. Konuşayım, belki diğer günler meydan kullanılmayabilir ama perşembe ve pazartesilerde öyle olmak mecburiyetinde."

Bu can sıkıcıydı işte. İkide bir malzemeleri taşıyıp durma düşüncesi Caner'in ve çırağının yüzünün daha şimdiden bıkkın bir ifadeye bürünmesine yol açtı.

"Peki ya iskeleler!"

"Duvarlara yaslı iskelelerin bir zararı olmaz ama tavan iskeleleri mesele olacak sanırım. Neyse hallolur inşallah. Canınızı sıkmayın."

Ağır adımlarla kapıdan kayboldu. Doğrusu şu meşhur perşembeleri merak etmeye başladı Tamer. Adamın ifadesinden namazdan önce kaybolup gitmeleri gerekip gerekmediğini pek anlayamadı. "En nihayetinde yabancıyız." Daha ilk günden tüm bunlar üzerine fazlaca kafa yormak istemedi. Esas sorun hâlâ tezyinatı nasıl yapacağına karar verememiş olmasıydı haliyle. Henüz bir çözüm bulamamıştı. İki gecedir rüyasında çokgenler, arabesk işlemeler, birbirine dolanmış yapraklar görüyor olmasını işe sardırmaya başladığına bağlamakta haklı olabilir. Hatta rüyaların birinde Klee'nin cücesi çokgen bir tekerleği döndürmeye çalışıyor, bir türlü ilerlemeyen tekerleğin üzerine çıkıp tepinirken gökte stilize yapraklar arzı endam ediyor, sinirli cüce bu kez de dallara tutunarak bulutlara tırmanmaya çalışıyor.

* * *

Kapıyı açan anne özleyişle gülümsedi. Ve ardından gelen tedirgin kucaklaşma. Eskimiş ağır kadife mobilyalarla, biblolarla, çeşitli askeri hizmetlerin plaketleriyle dolu ev ister istemez çocukluğun tutsaklığını haykırıyor. Üzerinde süngü, tank, Çanakkale Anıtı gibi resimler bulunan plaketlerle oynayarak oyalanırdı. En sevdiği ise elbette zırhlı tugaylardan birisi tarafından verilmiş tank modeli. Tareti dönebilen tank, bir oyuncak olarak pek elverişli olamasa da o yaştaki bir oğlan çocuğu için büyüleyiciydi. O yaşlarda her şey büyüleyicidir. Paletlerinin sabitliği oyuncağı hareketsiz kılmasına karşın zamanında bununla pek çok tank savaşını kazanmayı becermişti Tamer. Onca muharebenin anısı olarak tankta da epey hasar var. Namlusu birçok yerinden çizilmiş, kulesi artık ancak yarım tur dönebiliyor, flaması yırtılmış, üzerindeki çıkartmalar solmuş. Yine de çocuğun

elinden sağ salim kurtulabilmekten mutlu ve geçmiş zaferlerin anısıyla gururlu biçimde büfedeki yerini koruyor. Namlusu, yanındaki Alman tankına dönük. Cam bir kutunun içindeki Alman tankıysa tertemiz. Babasının Almanya'daki bir tank eğitiminden getirdiği hatıra hasarsız zira hapsolduğu cam fanustan çıkması imkânsız. Tabii cam kırılmazsa. Uslu bir çocuktu Tamer. O kadar ileri gidemezdi. Çok eskilerde kalarak zamanın dumanı ardında örtülmüş hoyratlığa varan o yabansı şımarıklık hariç. Ve şımarıklığın dayakla ve ev hapsiyle ödenen bedeli. Bir çocuğun kötücüllüğünün anısı da tıpkı cezanın hatırası gibi evhamlı bir mavinin ardına gizlenebilir. Çocuk bunu artık çoktan unutmuş olsa da eve her dönüşte hafif bir sancı işitir. Hafif bir sancı ama hepsi o kadar. Tanklardan ve plaketlerden ayrılıp yeniden salona döndü. Mobilyalar bile değişmez bu evde. İkide bir çeşitli tayinlerle memleketin bir doğusundaki bir batısındaki lojmanlara taşınıp duran ev, artık nihai emeklilikle birlikte yerinden kıpırdamamaya karar vermişçesine sabitleşmiş sanki. Yıllardır her şey boğulurcasına kımıltısız. Tek bir biblonun bile yerinden oynayamadığı evde elbette ki kendisi de hâlâ bir çocuk. Aksi, ebeveynlerin evlerinin durmuş oturmuş yasalarına ihanet olur çünkü. Burada hâlâ bir söz hakkı yok ve her yaptığı şey sürekli bir kabahatle damgalı. Ancak ebeveynlerinizi yitirdiğinizde tamamlanırsınız.

Babası, Halis Bey camın önündeki koltuğundan kalkmıyor, kafası bilmeceyle meşgul.

"Hoş geldin oğlum. Dört harfli bir Mısır tanrısı. Son harfi s."

"Horus mu?"

"Hayır dört harfli demiştim. Mmm..."

Bu "mmm"ları bir kez daha anımsayıverdi. Eski bir cam kesiğinin üzerinde dolaşan parmaklar misali hatıralar. Bir şey bilmediği ya da beceremediğine yönelik hatırlatma sözcüğü.

Neyse ki hızla masaya geçildi hemen. Annesi gösteriye bir an önce başlama telaşında. Bu iyi. Sofra oldukça zengin. Anla-

şılan tüm sevdiği yemekler sırayla arzı endam edecekler. Kadıncağız iki gündür uğraşıyordur. Oğlunun eve yemeğe gelmesi başlı başına bir gündem olmalı kadının yıllardır değişmeyen hayatında. Halis Bey sesini çıkarmadan ilk lokmalarını yutuyor. Füsun Hanım endişelerini peçetelerin altında saklıyor. Oğlunun istikbaline ve Halis Bey'in suskunluğuna dair endişeler. Kadın, Tamer'in aksine her bir şeyi hatırlıyor. Çok yıllar öncesinde kalan akşam yemeğini de hatırlıyor. Halis Bey, Tugay'dan kıpkırmızı döndüğünde oğlan çocuğunun sinmişliğini ve babanın kızarmış yüzündeki seğirmeleri de hatırlıyor. Halis Bey ne zaman böylesine sussa arkasından bir yaygara patlayıverir, onu da biliyor. Gerçi uzaklarda kalan o akşam haklıydı Halis Bey. Öylesine bir kötücüllük sergileyebilen bir çocuğun geleceğine dair endişelerinde haklıydı. Fakat yine de yılların geçişiyle korkulan olmadı. Füsun Hanım içinde bir ferahlama hissediyor. Ama bu geçici bir ferahlık. Halis Bey yemeğini bitirdikten sonra suyunu yudumlayıp soluklandı.

"Ee, neler yapıyorsun bu aralar? Bir iş durumu var mı?"

Tamer de Füsun Hanım da başladığını anladılar. Tamer benzer sorularla altı ayda bir karşılaşmaya alışkın olduğundan babasının hayal kırıklığı gösterisine hazır. Babanın evladından duyduğu hayal kırıklığı ve evladın asla yetişemeyeceği bir onanma. Bir kuşaktan bir diğerine teslim edilen burukluk.

"İyiyim. Yeni bir işe başlıyoruz."

"Bahçe duvarı falan mı yine?"

Tamer acıtmak istiyor. Bir ailede altı ayda bir herkes birbirini acıtmalıdır yoksa aile kendini var edemez. Hem bu kez Tamer'in gündemi bahçe duvarı veya bar falan değil. Gündem bu kez daha renkli. Emekli Albay Halis Bey'in de renkli bulacağı kuşkusuz. Durağan evdeki tel tel gerginliğin üzerine benzin dökmekte olduğunun farkında Tamer.

"Hayır, cami!"

Halis Bey dikleşti. Oğlunun alay ettiğini sandı herhalde. Saygısızlığa katlanılamaz. Hele de alaycılığa. Halis Bey'in

dünyasını üzerine kurduğu ciddiyet ve disiplin anlayışına böylesi bir saldırı kabul edilemez.

"Dalga mı geçiyorsun bizimle! Kendine gel!"

"Dalga geçtiğim falan yok baba. Tekke binası restorasyonu yapacağım."

Halis Bey içini çekti. Oğlu dalga geçmiyor. Ciddi anlaşılan. Bu durumu daha da çapraşık kılıyor. Sorun sadece oğlunun savruk hayatı değil artık, oğlanın gidişatı cumhuriyetin temellerini de ilgilendiriyor. Mürteciliğin ta kendi oğlunun kıta sahanlığına, dolayısıyla kendi karasularına kadar ulaşması ihtimali evladının derbeder yaşamından daha büyük bir tehdit içermekte. Bu adım oğlu için bile fazla. Oğlunun durumu bizzat kendi başarısızlığına bile yorulabilir ama ya tekkeye ne demeli? Bizzat kendisinin, kendi çocuk eğitimciliğinin reddi. Hayatının reddi. Fakat sakin olmaya çalışıyor yine de.

"Vakıflar Genel Müdürlüğü'nden mi iş aldın?"

"Hayır, bu özel bir vakıf."

"Tarikat yani! Başka iş bulamadın mı! Seni tekke boya diye mi İtalya'ya gönderdik! O kadar fedakârlık bunun için miydi! O mürtecilerle iş yapacağına aç kalsaydın! Tahtakurularının ekmeğini yiyeceksin demek! Ben arkadaşlara ne diyeceğim?"

Halis Bey'in arkadaşları, asla ölmeyeceğine inanan yaşlılar topluluğu. Orduevinde huzurevlerinden daha başka bir tat vardır. Yaşamın son kış günlerinde hâlâ memleketin ruhunu ve hatta gidişatını ellerinde bulundurduklarına dair o hüzünlü inanç. Ve bu inanca eşlik eden kapıcının siparişleri taşıdığı sepetin rengine ve düzenine kadar uzayan askeri anlayış. Burada emeklilerin masasında Harp Tarihi derslerinde etüt edilen Kurtuluş Savaşı'ndaki muharebeler yeniden yaşanır, geçmiş tatbikatların sorunları yeniden masaya yatırılır, mavi kuvvetlerin stratejisi bir kez daha değerlendirilir, eski komutanlar hâlâ çekiştirilir ve herkes birbirine hâlâ rütbesiyle hitap eder. Sivil dünyanın çapraşıklığının dışında olunmasına rağmen, hükümetlerin memleketi satışı kuşkuyla izlenir.

"Bir şey demek zorunda değilsin. Bu sadece bir iş. Para kazanmak zorundayım."

"Her yerden çıkıyorlar! Senin gibi beceriksizler sayesinde her yere bulaşıyorlar."

"Her defasında bana beceriksiz demenden sıkıldım artık baba!"

"Çamur gibi bir hayat yaşadığın yetmiyormuş gibi şimdi de yobazlara bulaşmışsın! Başka ne diyeyim ki!"

"Çamur gibi yaşamıyorum ben!"

"Ressam, sanatçı olacakmış! Ne iş yaptığın bile belli değil!"

"Tartışmayın artık! Yeter! Kırk yılda bir bir araya geliyoruz zaten!"

Füsun Hanım'ın araya girmesi müsademeyi kesti. Kadıncağız, baba oğlun önüne sürdüğü baklava tabaklarıyla imkânsız bir sulh arayışında. Oysa şimdi barış ancak yeni bir tartışma için soluklanma anından başka bir şey değil. İkisi de tatlı tabaklarına boş gözlerle bakıyorlar. Tamer çatalı uzatmanın aşağılanmayı kabullenmek demek olacağını düşündü. Tüm bu sözleri yeyip sofrada zıkkımlanmaya devam etmenin alçaltıcı kokusu genzini yakıyor. Halis Bey bir dilim baklavanın ardından kalkıp köşesine yönelerek uzaktan kumanda aletini kavrayıp kanallara bakmaya başlıyor. Salonda çıt çıkmıyor. Sonuçsuz tartışmalardan birinin daha yarıda kesilmesinden doğan rahatsızlık aileyi esir alıvermiş bir kere. "Acaba Süleymaniye'yi onarsam sonuç ne olurdu? Fark etmezdi!" Asla anlaşamayacaklar. Mezara kadar asla. Ebeveynleri yaşadıkça başarısız ve süfli hayat damgasından kurtulamayacak Tamer. Kâh endişeli kâh gücenik bakışlar hep üzerinde olacak. Anne babasını sevindirmek elinden gelmeyen bir evladın kurtuluşu sessizlikte bile değildir. Daha çok ana babasını unutmaktadır. Evden çıkarken babası hâlâ televizyona mıhlanmışçasına kapanık biçimde oturuyor.

"Hoşça kal baba."

Ses yok. Halis Bey de nerede hata yaptığını düşünüyor. Belki de "Daha o kasabada yaptığından belliydi ne olacağı"

diye düşünüyordur. Belki de kendi babasıyla arasındaki on iki yıl süren küslüğün aşamalarını hatırlamaya çalışıyordur. Kendi babasının Tamer'in dedesinin cenazesinde küreği kavrayıp mezara ilk toprağı gönderdiğinde duyduğu ezikliği ve hürriyeti.

* * *

Bazen sadece müziği sevdiğimi düşünüyorum. İlahilerin, makamların iniçli çıkışlı perdeleri bir duadan daha içe işleyici diye düşünüyorum. Tabii ona eşlik eden bendirlerin ritmi olmazsa musikinin de pek bir anlamı yok. Bendirin sesi pek çok şeyden daha gerçek. Bu duygunun bir tür sapkınlık olabilme ihtimali de var. Devam ettikçe bendirler de gereksiz olacak. Ama daha değil.

* * *

Sonraki birkaç gün oldukça sakin ve neredeyse olaysız geçti. Ekibimiz her defasında akşam namazından önce ayrıldığından buraya gidip gelenleri görme imkânı pek olmuyordu. Umurlarında da değildi. Bu günler boyunca Hakkı Baba'dan gayrı ancak sekiz dokuz ihtiyar görebildiler. Yani olaylar hiç de Tamer'in korktuğu gibi gelişmedi. Duvarların kazınması boyunca karışan kimse olmadı. Birkaç günün ardından Tamer için tekke duvarı ya da bir meyhane duvarı boyamak arasında bir fark kalmamıştı neredeyse. Gündüz saatlerinde çalışırken ortalıkta bulunan tek tük insanlar da "Kolay gelsin" dedikten sonra kendileriyle hiç ilgilenmiyorlardı. "Görünen o ki kimsenin ruhumuzu kurtarmak gibi bir niyeti yok!". Zaten meydan denilen yer, mekânın diğer bölümlerinden neredeyse tecrit edilmiş ve diğer odalarda yüz kişi olsa bile görmek mümkün değil. Bu meczuplar sürüsü nasıl oluyordu da kendileriyle hiç ilgilenmiyorlardı! Tamer bir yandan için için sinirleniyor, öbür yandan bunun da bir tür taktik olduğunu düşünüyor. Hakkı Baba'yla

bir iki kez sohbet etme imkânı bulabildiler yine de. O da mutfakta öğle yemeği yerken.

"Mutfağınız oldukça büyük. Böyle büyük bir mutfak kullanılıyor mu?"

"Tabii. Kullanılır. Pazartesi ve perşembeleri ve bayramlarda yemek çıkar."

"Yemek bu kadar önemli mi?"

"Önceki Efendi, 'Önce mideleri doyurun sonra ruhları da doyursunuz' demişti bir keresinde. Bir yerde bir tekke kurarken önce mutfak inşa etmek gerekir."

"İbadetten önce mide geliyor mu demek istiyorsunuz?"

Tamer'in ucuz iğnelemesini anlamazdan geldi. Münasebetsiz her şeyi anlamazdan geliyordu adam. Böyle şeyleri anlamalarına gerek olmadığını her haliyle ihsas ediyor. Her tavrı Tamerlerin düşkün bir dünyaya mensup olduğunu bir kez daha hatırlatmaya ayarlanmış sanki.

"Bazı şeyleri önce sonra diye ayırmak kabil olmaz. Bazen mide dolmadan ruh doymaz bazen de ruh ancak mide boşken coşar. Ama yine de her halükârda birlikte yemek yemek mühim. Yalnız yemek yemek ruhu katılaştırır. Sadece yırtıcı hayvanlar yemeklerini yalnız yerler malumunuz."

Mutfak ve ruh ilişkisi can sıkıcı olmaya başlamıştı. Hakkı Baba da sıkıldıklarını anlamış olmalı ki uzatmadı. Bu sefihlere çok bile izahatta bulunduğunu düşünüyor. Müflislerle sohbet, umutsuzluğu büyütebilir. Yine de Caner'in tüm bu sohbet boyunca ağzını açmamasını takdir etmek gerekir. Fakat bunun erken bir karar olduğu hemen anlaşıldı.

"Ne yemekleri çıkarıyorsunuz?"

Hakkı Baba bu kez hemen cevap vermedi. İkisinden de pek hazzetmediği belliyse de Caner'e düpedüz sinir olduğu apaçık. Oysaki bu gibi şahısların böyle insani hislerden arınmış olmaları beklenir. Demek tekke kapısında durmak bile insanı insan olmaktan pek çıkaramıyor. Adam sonunda geveleyerek sohbetin bittiğini işaret etti.

"Ne nimet varsa onu çıkarıyoruz."

Fakat bu işaretin Caner için pek bir anlamı yok. Bir kere çenesini açtığında kapakları açılmış bir baraj gibi durdurulması pek güç biri oluverir Caner. Boşboğazlık zihnin ishalidir. "Sus Caner, kapa çeneni!" Caner kuşkusuz Tamer'in içinden söylediği bu cümleyi duyacak değil.

"Hem de beleş demek. Herhalde beleş yemeğe bir sürü kişi toplanıyordur. Bizim mahallede de bir tane tekke olsa ne iyi olurdu."

"Olabilir ama bir aptalın midesi hiçbir zaman doymaz!"

Yine de bu ufak tefek sohbetlerin küçük anlaşmazlıkları hariç tutulduğunda, günler tekkedeki faaliyetlerle ve evdeki desen çalışmalarıyla ahenkli bir sakinlikle geçip gidiyordu. Huzursuz bir kişiliğin tezhip ya da minyatür gibi sanatları icra etmesi oldukça zor. Tahammül karşısında uygun bir kişilik bulmak ister.

* * *

Tamer'in yaptığı işin niteliğine dair haberler hızla yayılıyordu. Tufan'ın ağzını sıkı tutacağını sanması tam anlamıyla budalaca. Tufan bir reklam şirketinde sanat yönetmenliği yapıyor ve fena da kazanmıyor. Şimdi bakıldığında iki hayatın nerdeyse kökten denilebilecek kadar farklılaştığını söylemeliyiz. Buna rağmen ahbaplıklarının sürüyor olması da garip. Tufan'ın kendisi hakkındaki derinlerde gezinen düşüncelerinin istikametini bildiğini sanıyor Tamer. Ansızın patlayıverecek bir cerahatin titreşimleri. İnsanların kendileri hakkında düşüncelerini karşıdakilerin zihinlerine de yansıtıvermeleri sonunda karşılığını alır. Öte yandan böylesi bir yakınlık insana ait olmadığı bir sosyal tabakada görünme imkânı sunduğu için yanıltıcı da. İnsan böylece çoğu kez kendi sefaletinin farkında olamaz. Tufan'ın çevresine girdiğinde başka birisi oluvermek de bu oyunun bir parçası. Ne sahibi ne de çevresindekiler tarafından resmen kabullenilmiş bir sefalet, çelişik duygular yaratır.

Evet, Tufan çenesini tutamamıştı ve eğlenceli haber dalga dalga yayılıverdi. Tufan için bu haberde kırıcı bir yan yok, sadece biraz ironik o kadar. Oysa düşkünlüğün haberleri her zaman eğlencelidir. Hele de düşmemişseniz.

Tufan'in geleneksel "ilkbahara merhaba" partisinden söz ediyoruz. Tufan'ın evi böylesi bir parti için oldukça uygun. Geniş ve sade döşenmiş salondaki camlardan ilkbahar karanlığı altında İstanbul ışıl ışıl yansıyordu. Bu balkondan şehri seyrederken insan kendini hâkimane ve soyutlanmış hissedebilirdi rahatlıkla. Bilebildiğimiz kadarıyla hepsi bir şey olmuş ya da bir şey gözüken bu havalı insanların arasındaki en umutsuz vaka Tamer'di. "Birkaçı dışında herkes benim 'biri' olduğumu falan sanıyor." Bu tamamen yanlış izlenime Şule'nin magazin dergilerinden fırlamışçasına ışıltısının katkısı da inkâr edilemez. İkili ilişkilerde hep biraz suskun ve içedönük duran, anlaşılmamışlığın ezeli küskünlüğünü daima karşıdakine yansıtan Şule, böylesi ortamlarda aniden başka bir kimliğe bürünüverirken, melankoli yerini şuh bir güvene bırakır. Tamer buna şimdi olduğu gibi her zaman şaşırmıştır. Kadının gülüşündeki o kırıklık yerini çapkınca kıvılcımlara bıraktığında davetkâr giyinişi, iddialı büyüklükteki takıları, yüzüne oldukça iyi yakıştırdığı makyajı, hepsi birer anlam kazanır. Kolayca ediniverdiği hayranları etrafını sarar, o da hayranlarının flört çabalarını her anlama çekilebilecek çapkınca cevaplarla karşılar. İşin garip yanı tüm bu şuhluğa rağmen Şule'nin asla çapkın denilebilecek bir kadın olmaması. O sadece kendine yönelen hayran yüzlerdeki kendi yansımasını sever ve bu kadarı da yeterli sayılır. Bu hovarda bakışlarla bu uysal sadakatin yan yana duruşunu değerlendirebilmek pek de kolay değil. Ve bu yüzden her dışarı çıktığında arkasında yeni hayranlar ve tamamlanmamış flörtler bırakarak, gecenin devamını umanların ellerini böğründe bırakarak hafifçe sarhoş bir tebessümle ortadan kayboluverir. Erkekler böyle bir kadınla beraber olduğu için Tamer'i kıskanmadan edemezler, kadınlarsa bu kadının sevgilisinin

nasıl biri olduğunu merak etmekten kendilerini alamazlar. Ne yazık ki tüm bunlara Tamer'in görünüşünün hiçbir katkısı yok. Partideki ilk kez gördüğü kadınlar bile arada çapkınca Tamer'i süzüyorlar ki bundan hiç de rahatsız değil. Ama içinde bir yerde görünüşüne oturan sahteliğin ister istemez farkında. "Hiç burada olmamam gerekirdi. Böylesi daha dürüst olurdu."

Oysa gerçekte hiç de dürüst olmaya niyeti yok. Başkalarının aldanışının keyfini çıkarmaya çalışıyor şimdilik. Uçucu bir güvenin ve parıltının tadını çıkarmaya çalışıyor. O başkalarını, başkaları onu aldatıyor ve bu aldanışlar dünyasında kafalarda gezinen belirsiz izlenimler kolektif bir kandırmacaya dönüşüyor. Ama her yerde mutlaka büyüyü bozacak birinin bulunması şarttır.

"Ee Tamer dedikodular doğru mu?"

Bu yılışık surat elbette Harun'un suratıydı.

"Hangi dedikodular?"

"Cami boyuyormuşsun!"

Boğaz'a tepeden bakan geniş balkondaki dört beş kişi Tamer'e döndü. Şule içeride tanımadığı biriyle dans ediyor, Latin ezgisi koyu yeşil ormanların, tutkulu şehirlerin ve devasa nehirlerin coşkusunu ta aşağı sokaklara kadar yayıyordu.

Nilay da konuşmaya girmemezlik edemedi.

"Restorasyon işinde misin?"

"Eh sayılır."

Hâlâ durumu kurtarmak için umutsuzca çırpınıyor. Öyle ya, tarihi bir caminin restorasyonunda bulunmak bile bir saygınlık işareti olabilir. Ama Harun vazgeçmedi.

"Yok, hayır. Fatih'in oralarda küçük bir camide boyacılık yapıyormuş."

Harun sahteliği açığa vurmaya kararlı ve anlaşılan oldukça da eğleniyor. "Öyle ya herkes bir hiçin hiç olduğunu bilmelidir!" Çevredekiler iğreti bir şaşkınlıkla daha da ilgilendiler. Şaşkınlık, hoşgörülü bir küçümseyişe dönüşüverdi kısa zamanda.

"Eh, bar duvarı boyamaktan cami boyamaya geçiş de bir tür ilerleme sayılır! Ee, ne zaman hacı olacaksın bakalım?"

Kekeliyor Tamer. Kekelemek, utancı daha bir görünür kılmaktan başka bir işe yaramıyor. Ağzından düzgün bir kelime ya da cümle çıkamıyor bir türlü. Balkondakiler kendisine bakmaya devam ediyorlar, karşıda Üsküdar'ın ışıkları lacivert nisan gecesini aydınlatıyor, içeriden müzik ve kahkahalar geceye yayılıyor. Balkonsa sessiz. Acıtırcasına sessiz.

"Saçmalıyorsun Harun!"

"Ne utanıyorsun oğlum. Geçen yıl Rob Bar'ın duvarına cazcı resimleri çiziktirirken utanmadın da şimdi mi utanıyorsun! Hem ne güzel bir tane de hacı arkadaşımız olur!"

"Kes artık!"

Nilay gerginliği azaltmak adına sersemce sorularından birisini daha sorarak araya girmekten kendini alamadı.

"Nasıl insanlar?"

"Ne demek nasıl insanlar?"

"Bilmem, nasıl insanlar işte!"

"Git kendilerine sor!"

"Ooo, Tamer Bey huysuzlandı. Yeni ahbapların hakkında konuşulsun istemiyorsun demek."

İçeridekiler ne olduğunu anlayamadılarsa da Harun'un yerde parçalanan bardağının çıkardığı sesten bir şeyler olduğu belliydi. Başta Nilay'ınki olmak üzere yükselen çığlıklar içeriden işitilmiyor. İçeride curcuna sürüyor ve kimsenin balkonda olup bitenle ilgilenecek hali yok. Hem aslında böyle gecelerde mutlaka bir iki küçük kavga ya da itişme yaşanır veya birisi bir sakarlık yapar. Kimsenin böyle küçük olaylarla fazla ilgilenmeye niyeti yoktur. Sıradan ve küçük saçmalıkları herkes kanıksamıştır ve ancak fazlasıyla büyük rezaletler gündeme çıkabilir. Bir kıskançlık itişmesi, bir bardağın düşüp kırılması, birinin banyoda kusması, başka birinin sarhoşluktan zırlaması neden önemli olsun ki. Kişinin kendini önemseme derecesi böyle anlarda belirginleşir. Herkes kendi başına dünyanın merkeziyse,

katkıda bulunduğu nahoşluk da mutlaka dünyanın düzeninde bir sallantıya yol açmış olmalıdır. Böyle anlarda ortadan kaybolmak en iyisi. En azından Tamer böyle düşünüyor. Balkondakiler Harun'u yerden kaldırırlarken hızla içeriye girip Şule'nin başına dikildi. Üç dört kişi bir kanepeye sıkışmışlar bir herifin yaptığı esprilere kahkahalarla gülmekle meşguldüler.

"Ben gidiyorum."

"Ne oldu ki? Daha çok erken."

"Sonra anlatırım. Hadi kalk."

"Sen git, ben sonra gelirim. Eğleniyorum."

Kolundan çekiştirmeye çalıştıysa da Şule'nin kalkmaya niyeti olmadığı belli.

"Bir bu eksikti!"

Foyasının ortaya çıktığı yetmiyormuş gibi bir de beraberindeki o alımlı kadını, herkesin hayran gözlerle süzmekte olduğu kadını partide bırakıp gitmek, katlanmış bir yenilgi anlamına geliyor. Hem erkeklerin alaycı bakışlarına maruz kalacak hem de kadınların merakını yitirecek. Ama o an yenilgiyi de alaycı tebessümleri de düşünecek hali yok Tamer'in. Abarttığını düşünebilirsiniz. Ama günler boyu susturulan utancın hangi anda infilak edeceği hiç belli olmaz. "Pekâlâ" deyip Şule'yi orada o kanepenin üzerinde bırakarak kendini dışarı attı. Sessiz sokaklardan yokuş aşağı yuvarlanırcasına iniyor şimdi. Yukarıdan hâlâ müziğin ezgileri geliyor kulağına. Artık çok uzakta kalmış olan eğlenceye yas bile tutamıyor inerken. Ardından söylenecek cümleleri kafasında kurmaya çalışıyor. Zavallılık hiddet anlarında serpilir. Yine de açık havaya çıkmak iyi geldi. Bir süre sonra hakkında kurulacak cümleleri de orada kalmakta ısrar eden Şule'nin hafifçe sıyrılmış eteğini de Harun'u da unutuverdi. Sadece adımlarının gürültüsü ve nefesi duyuluyor şimdi.

* * *

Semra'yla sabah kızımız evden çıktıktan sonra yine kavga ettik. Tahammül edemiyor artık. Her halinden belli. Aylardır sevişmiyoruz. Bunu vakfa gidip gelmeme yoruyor. Halbuki alakası yok. Doğal bir gidişatla halimin çakışması denilebilir ancak. İstemiyorum. Artık konuşmakta güçlük çekiyoruz. Sadece kızın sorunları söz konusu olduğunda bir şeyler konuşabiliyoruz. O kadar.

* * *

Neden sonra, Fındıklı Parkı'na indiğinde ağladığını fark etti Tamer. Nemli banklardan birine çöktüğünde artık kendini tutmaya çabalamaktan büsbütün vazgeçti. Sarsılan gövdeyle beraber ağlamanın utancı ve gözyaşının yerini istila eden ferahlık duygusu. En son ne zaman haykırarak ağladığını tam olarak hatırlamıyor. Acaba çocukken yediği o dayaktan bu yana ağlamamış olabilir mi! Bu hiç de iyi değil.

"Abi. Hayırdır!"

Karanlık parkın derinliğinden gelen sesle irkildi. Gözündeki tuzlu ıslaklığı ve onun yanaklarına doğru sürdüğü izleri utangaç bir hareketle silmeye çalışırken sesin sahibine bakındı. Görebildiği tek şey, biraz ileride Güzel Sanatlar öğrencilerinden birinin parkta sergilenen heykelinin sokak lambasından aldığı ışıkla çarpıklaşmış beyaz uzantısı. Buradan neye benzediğini kestirebilmek neredeyse imkânsız. Dikkatli bakarsanız dikey olarak var olmaya karar vermiş bir dalga olduğunu sanabilirsiniz. Daha fazla tahmin yürütemedi. Arkasındaki çıtırtıya doğru ürkekçe döndüğünde Caner'le göz göze geldi. Usta elinde birasıyla muzip muzip gülümsüyor. "Allah kahretsin! Hiçbir yerde rahat yok!" Yine de ustaya iyi davranması gerek. Şu ara Caner'i küstürmek hiç iyi olmaz.

"Merhaba Caner."

"Beş dakkadır uzaktan sen olup olmadığını anlamaya çalışıyorum. Şurada Partal Ağa'yla laflıyorduk, sen de gelmek ister misin? Çok cins biri, kesin tanışmak istersin."

Caner'in eliyle işaret ettiği tarafta bir şey görünmüyor. Ağaçlar çalılar, o kadar.

"Kim? Yok sağ ol. Burada iyiyim."

"Abi boşver, gel kafan dağılır."

Bir süre karar veremedi, Caner'in münasebetsiz ısrarına teslim olmalı mı? Partal Ağa lakaplı birisiyle tanışmak isteyip istemediğinden de emin değil. Hele şu sırada. Karanlığın içinden çatlak denilebilecek bir ses yükseldi. Kişilik sahibi olmayan bir sesten söz edilebilirse o tam bu olmalı. Kendi başına gülünç bir ses.

"Birader bi gel de falına bakalım!"

"Hiç fal bakılacak durumda değilim!"

"İyi ya işte."

Caner'in peşi sıra gönülsüzce parkın karanlık köşelerinden birisine doğru ilerledi. Yine başka bir öğrencinin heykelinin yanında yere yayılmış kartonların, birkaç naylon poşetin üzeri naylondan bir tenteyle örtülmüş. Bir battaniye, iki üç tane beş kiloluk pet şişe, piknik bir tüp. Ağa lakabına uzaklık ancak bu kadar olur. Bu bunaltıcı yığının ortasındaki herifin yüzünü seçebilmek kolay değil ama karanlığa alıştıkça adamın siması elle tutulur bir belirginliğe ulaşmaya başladı. Sima belirginleştikçe...

"Bu abus suratı sanki daha önce gördüm."

Adam oturması için nemli bir karton parçası uzattı. Caner ayakta dikilmeye niyetli görünüyor. Pantolonunun arkasını ıslatmaya başlayan kartonun üzerine ürkekçe ilişti. Sanki hemen karnı ağrır gibi oldu. Fakat aldırmadı. Partal denilen adamın hoyrat egemenliği parkın bu kesiminin tamamını kapsıyor ister istemez. Ve Tamer de aynı tedirgin edici hükümranlığın tebası artık. "İnsanoğlu kuş misali!" Daha kırk dakika önce elinde şarap kadehiyle huşu içinde şehrin gecesini seyrediyordu. Şimdi gecenin tam içine düştü.

"Hoş geldin birader. Bir sigara versene."

Bir dal sigarayı adama uzattıktan sonra bir şeyler söylemesi gerekip gerekmediğini düşünüyor. Caner birasını yudumlama-

ya devam ediyor ama heriften çekindiği belli ve mümkün olduğunca saygılı.

"Hoş bulduk. Ne falı bakıyorsun?"

"Kart falı. Ama iskambil kartı değil."

"Ne kartı peki?"

"Bir destede otuz kart var. Yirmi sekiz harf ve lamelif ile eliflam. Merak etme ne küçük ne de büyük ebced hesaplarına giriyoruz. Otuz tane de çubuk var. Bir dizi rastgele seçimle üç çubuk kalana kadar eliyoruz. Ve üç kartı sıraya koyup Allah'ın izniyle tabir ediyorum."

Bu tariften kimse bir şey anlamadı. İnsanoğlunun sonu gelmez saçmalıkları olmasa dünya ne sıkıcı olurdu kim bilir. İnsanı ancak kendisinden daha düşkün birisi keyiflendirebilir. Güç bela görebildiği suratı bir yerden çıkaracak ama nereden?

"Para da istersin karşılığında şimdi."

"Eh! Bi onluğunu alırım!"

"Biraz fazla değil mi on lira?"

"Burada, gecenin bu saatinde sanat icra ediyoruz! Beni kahve falı bakan kocakarılardan mı sandın!"

"Şiirleri de sen mi yazdın yoksa?"

"Yok deve! "

Birden o duruşu, üzerinden sayısız çizgi geçen gövdeyi hatırladı.

"Seni tanıyorum!"

"Beni herkes tanır."

"Sen akademide modellik yapmıyor muydun?"

"Bir işine yaradı mı bari kıllı kıçımı çizmek!"

İşine yaramadığını çoktan biliyor. Kasım! Atölyelerin çarpık duruşlu, her defasında insanın içinde acıma hissi uyandıran modeli. Vücudundaki lekeler bile yabancısı değil Tamer'in. Üç erkek modelden en yaşlısı ve en üzücüsü. Tamer onun vücudunu çizerken her defasında suç işlermiş gibi hissederdi kendisini. Daha kendisi akademiye girdiğinde Kasım on yıldır bu işi yapıyordu yanlış hatırlamıyorsa. On yıl boyunca çocuğu ya-

şındakilerin önünde soyunup durmak nasıl bir şeydi acaba? Çalışırken karşılarında duranın Kasım olduğunu düşünmemeye, adamla göz göze gelmemeye çalışırlardı. Böyle acınası bir kedere bakılarak sanat yapılabilir mi? Sanat çaresizlikle yüz yüze kaldığında kolayca züppeliğe dönüşebilir.

Hatırladığı kadarıyla Tamer güç bela mezun olduğunda adamcağız hâlâ çalışıyordu. Kaç kuşak öğrencinin çizgilerinde bilinmedik tarafı kalmayan o pörsümüş derinin altındaki hikâyeyi bir iki öğrencinin dışında kimse bilmek istemezdi o zamanlar. Belki bir iki de hoca. Bunları düşündüğünde daha biraz önce kendi düşmüşlüğüne sızlandığını hatırlayarak utandı. Öğrencilerin getirdiği eski giysilerle, ayakkabılarla idare ederek geçip giden yıllar. Kendi hayatı geleceği belirsiz bir sis içindeyse ya Kasım'ınkine ne demeli. Malatya'nın kim bilir hangi köyünden gelip çıplak modellik yapmaya razı olabilecek kadar çaresiz ve kimsesiz kalmak nasıl bir şeydi? Ama o zamanlar bile ters adamdı Kasım. Herkesin acıdığı ama çekindiği bir adam. Çaresizlerin dellenmesi herkesi tedirgin eder. Memlekette çıplak modelliğe razı olacak çok fazla insan olmamasının hatırına arada yaptığı saçmalıklar hoş görülürdü. Ama her defasında soyunurken yüzünün kızardığını şimdi bile hatırlıyor Tamer. Cevaplamak yerine soru sormayı tercih etti.

"Artık modellik yapmıyorsun anlaşılan. Neler oldu?"

Adam, Caner'in yanında tüm geçmişinin ortalığa saçılmasından hoşnut değil. Kıçını unutturmanın ötesinde bir şey istemiyor Kasım. Yaşıyor olmaktan, unutuluşa geçivermek, bilinmezlikte kemiklerini dinlendirmek istiyor. Caner'in yanında maziyi deşmekten vazgeçti. Konuşmak, adamı bir daha soymaktan ve şövalelerin önüne atmaktan farksız olacak. Öbür yandan maziyi silebilmenin imkânsızlığı öylesine aşikâr ki. Her öğrencinin en az otuz kere çizimini yaptığı birinin zamanın perdeleri arasında kaybolabilmesi öyle zor ki. Buna rağmen o çizimlerin hemen hepsinin çöplükte kayıplara karıştığını da düşünebiliriz. Tamer öyle yapmıştı en azından. Bunca resmi

çizilen bir gövdenin bunca çabuk unutuluvermesi garip. Gitmek, yanlız kalmak isteği yeniden depreşti.

"Benim kalkmam lazım. Çok yorgunum."

"Fala bakmayacak mıyız?"

"Başka zaman. Kusura bakmayın. Uyumam lazım."

Yerinden kalkmadan cebinden bir beşlik çıkartıp adamın avucuna sıkıştırdı. Ardından caddeye doğru yürüdü. Arkasından gelen seslenişe de aldırmadı.

"Paran olmadığı gibi cesaretin de yok demek!"

* * *

Eve dönüş sandığından uzun ve zahmetli oldu. Bu kafayla o yokuşu gerisin geri tırmanmak kolay değil ne de olsa. Hele o merdivenler! Bir iki defa basamaklara çöküp dinlenmeyi düşündüyse de kendine yediremedi. Şule'den bir haber yok hâlâ. "Muhtemelen çıktığımın bile tam olarak farkında değildir orospu!" Kendini kanepeye fırlatmasıyla midesindeki bulamacın yükselişini fark etmesi bir oldu. Kasılmalarla gün ışığına çıkmak için yol arayan yemek parçacıkları şiddetle çabalıyorlar. Koşarak klozetin önüne diz çöktü. Midesindekilerden bir parçasının bile klozetin dışına çıkmasına izin vermek istemiyor. Fakat tüm hazırlıkları tamamlamasına rağmen midesi geri çekiliverdi. Oysa bu işi burada bitirmeli. Parmağını ağzına soktu. Evet, bu kez geliyor işte! Yükseliş ve boşalma. Vücudu midenin canhıraş çabasıyla ter içinde kalmıştı. Ama hâlâ tam olarak rahatlamış değil. "Neden, 'nerdesin, ne oldu' diye aramıyor bu kaltak!" Parmağını bir kez daha gırtlağında gezindirdi. Gelen giden yok. İçeride daha bir şeyler olduğunu biliyor oysa. Çaresiz doğrulup yüzünü yıkadı. Çenesindeki parçacıkları temizledi. Sifonu çekip salona döndü. Duvara astığı eskizlere, sehpanın üzerindeki İslami desen kitaplarının kapaklarına boş gözlerle baktı. "Hacıymış! Göt oğlanı!" Partinin görüntülerini hatırlamak midesindeki kıpraşmayı hareketlendiriyor. Üs-

telik de sabah tekkeye gitmek zorunda olmak. Arkasından neler konuşuldu acaba? Hayattaki garip şeylerden birisi de sizin içinizde büyük çöküntüler yaratan bir olayın diğerlerinin umurunda bile olmamasıdır. Telefon zırlamaya başladı. "Şule'nin aklına geliverdik nihayet!"

"Neredesin oğlum? Ne oldu?"

Karşısında Şule yerine Tufan'ı buluvermesi biraz bozulmasına yol açtıysa da arkadaşının tüm rezalete rağmen kendini merak ediyor olması yine de iyi geldi. Demek dünyadan büsbütün kopmuş değil henüz.

"Harun'la kapışmışsınız?"

"Önemli değil Tufan, şimdi iyiyim. Evdeyim."

"Neden çıkıp gittin ki?"

"İçim sıkıldı."

Tufan cevap vermedi. Anlamadı da.

"Neden cami işini millete söyledin? Çeneni tutsan olmaz mıydı?"

"Ne olacak ki? Bunda gizli bir şey olmadığını düşündüm."

"Neyse artık uyuyacağım zaten."

"Kafana takma böyle şeyleri. Konuşuruz sonra."

"Konuşuruz. Şule çıktı mı?"

"Beraber değil misiniz? Bir saat önce çıktı galiba."

"Yok. Eve gitti herhalde."

* * *

Baş ağrısı ve çökkünlük. Böyle gecelerin ertesindeki olağan haller. Çökkünlüğün iyi tarafıysa kafanın çalışamaması. Kendine acıyamadan çalışıp durdu. Halsizlikle beraber gelen bu çalışma azmi garip şeydi doğrusu. Kazınan duvardan uçuşan kireç ve kurumuş boya parçacıkları hüzünlü bir yağmurmuşçasına üzerine inerken bir şey düşünülmüyor. Gözüne kaçan bir iki zerreye rağmen hırsla duvarı kazıyor. Neyi kazıdığının bir cevabı yok. Camlardan giren ışık huzmelerinin aydınlığında

uçuşan parçalar mekâna gerçeküstü bir saydamlık kazandırıyor. "Ressamın sonu!" Burada biri resmimi yapsa ismi bu olurdu muhakkak! Yerinden kopan, çoktandır kurumuş plastik boya parçaları terleyen boynuna ve kollarına yapıştıkça, daha bir yakıcılaşırken Caner'le çırağı bu canhıraş çalışmayı şaşkınlıkla izliyor. Hani bıraksalar koca meydanı ara vermeden günler boyunca kazıyıp duracak. "Harun ibnesi ya da Nilay beni böyle görse ne derdi acaba? Ya da Şule?" En acıtıcısı muhakkak babası Halis Bey'in şahitliği olurdu. Halis Bey ellerini arkasında kavuşturmuş, dudaklarını ısırarak kendisini izliyor, annesi sessiz gözyaşlarıyla dışarıya kaçıyor. Ürperdi.

"Keşke görseler de bu da olup bitse!" Hırsla soluyarak çalıştı, çalıştı. Canerler biraz utanarak da olsa çay molası verdiklerinde yine durmadı. Bedeninden yükselen ter kokusu, hırıldayan nefesine karışarak tozla hemhal oluyor, duvarlardaki yazılar, direkler hatta mihrap bile sesini soluğunu keserek pür dikkat çalışmayı izliyordu. Keşke sonsuza kadar bu duvarı kazıyıp dursa, bu duvarın önünden hiç ayrılmasa. Sonra sıra kendini kazımaya gelse. Ispatulayla derisini kanırtıp dursa. Derisi de tıpkı şu kurumuş boya parçacıkları gibi zerreler halinde havada uçuşsa. Ardından sıra ciğerlerine gelse! Cep telefonunun ısrarla çaldığını neden sonra anladı. Kimsenin sesini duymak istemiyor. Biriyle konuşma fikri bile uzak. Telefon sustu. Beş dakika sonra yeniden çalmaya başladı. Şule ısrarlıydı demek.

"Ne oldu Tamer? Beni bırakıp nereye gittin?"

"Şimdi mi hatırladın!"

"Saçmalama. Çok sarhoştum. Eve Yaseminler bıraktı. Hemen uyumuşum. Neden beni bırakıp gittin?"

"Çıktığımı sana söylemedim mi! Sen eğlenmek istediğinde ısrar edince ben de bıraktım."

"Sen hep düşüncesiz biri olarak kalacaksın Tamer! Hiç değişmeyeceksin!"

"Esas sen düşüncesizin tekisin!"

Telefonu kadının suratına kapatmak hiç de doğru değildi ama bazen incelen yerden kopartıverme hissi kişiyi yakalayıveriyor. Hem zaten iskelenin üzerinde duvarı kazırken ve elleri kireç içindeyken bu gereksiz tartışmayı sürdürecek değil. Burası, bu mekân ve bu iskelenin üzeri hiç de uygun değil. Hem de karşı duvarda Caner kulaklarını dikmişken hiç değil.

"Hayrola abi? Yengeyle kapıştınız galiba?"

"Sen işine bak!"

Caner'i susturmasına rağmen Şule'yi kolayca susturamıyor. En azından zihninin içinde konuşmaya devam ediyor Şule. Kadının pişkinliğine küfrediyor. Ve ardı ardına bağlantılar birbirini izliyor. Tufan'ın evinde Şule'nin tango yaptığı o herif veya kanepede yanında kıkırdayan orospu çocuğu! Hiçbir fısıldayış kişinin kendi vehminden daha kuvvetli olamaz.

* * *

Bugün güzel bir hikâye okudum. Bedevinin biri çöle oturmuş zırıl zırıl ağlıyor, gözyaşlarından tüm gövdesi sarsılıyormuş. Yoldan geçenler neden ağladığını soruyorlar. "Köpeğimin susuzluktan dili damağı kurudu. Zavallı hayvancağız susuzluktan neredeyse çıldıracak. Çok acı çekiyor onun ıstırabına ağlıyorum." "Fakat kırban suyla dopdolu. Neden su vermiyorsun köpeğine o zaman?" "Ama o su bana lazım!"

* * *

Ne akşam ne de ertesi sabah Şule'yi aradı Tamer. Şule'den de bir ses çıkmadı. Suskunlukla geçirilen her an uzaklığı biraz daha artırır. Karşılıklı suskunluğun kendine özgü yasaları var. Suskunluğun, süresinin karesiyle çarpılarak hesaplanan yasaları. Eli telefona gitmiyor bir türlü. Şule adında birisi hayatında hiç olmamış gibi yaşıyor. Akşam eve gidiyor, duvar desenlerine taslaklar çiziyor, bira içip sabah tekkeye gidiyor. Tufan'ı bile

aramıyor. Sanki hayatla ilişkisini en aza indirirse utancı unutacakmış gibi. Böylece belki bu unutuşla birlikte yeni bir yaşama uyanabilecek. Bu durumda Tamer için en iyisi asgari gerçekle idare etmek. Yani bu duvarları kazımaya devam etmek gerekiyor. Artık akşam namazından önce toparlanıp Fatih Caddesi'ni arşınlayarak Saraçhanebaşı'na kadar yürüyüp oradan dolmuşa binerek eve gelmeyi alışkanlık haline getirmeye başladı. O kadar yorgunluğun üzerine bir de onca yolu yürümek herhangi bir yere takılmayı fiilen imkânsız hale getiriyor zaten. Öyle ki üç dört gün boyunca Caner ve Hakkı Baba'dan başka kimseyle konuşmadı dersek abartmış olmayız.

Ama sonunda göz ardı etmeye çalıştığı hayatı gelip kapısına dayandı. İşten dönüp duş almış, havlularla birlikte kanepenin üzerine yayılmış tavana bakarken kapı çalındı ve Şule açılan kapıdan hışımla girip çantasını epey zamandır üst üste yığılan kitap, kâğıt, eskiz ve boş bira kutusu yığınlarının üzerine güçlükle yerleştirdi. Ardından sigarasını yakıp koltuğa oturdu. Aslında tünedi demek daha doğru olur. Çünkü küçük kıçı koltuğun kenarına ancak ilişiyor, gövdesi dengeyi sağlamak üzere geriliyor, bacağının biri diğerinin üzerinde ha bire sallanıyor. O partideki Şule'yle, şu anda bacağını ritmik olmayan hareketlerle sallayan kadının aynı kişi olduğunu asla tahmin edemezsiniz. Veya gerçek Şule buysa Tufan'ın partisindeki kadın bir yalandan ibaretti. Bu durumda da ortada Tamer'in alınganlık yapmasına neden olacak bir şey yok demektir. O kadın ne kadar tutku yüklü ve tasasızsa burada oturan o denli solgun ve endişeli. Yüzünü tamamen kaplayan anlaşılmamışlıktan doğan kırgınlık sigarayı tutan parmaklarını yavaşça titretiyor, bu titreyişle beraber zaten pek uçarı olan güven duygusu dumana eşlik ederek pencereden savrulup gidiyor. Derin bir nefes daha çektikten sonra sessizliği tarttı ve ardından da acımadan bozdu.

"Evet? Nerelerdesin? Neden aramıyorsun? Neler oluyor?"

Böyle bir baskına hiç de hazırlıklı olmadığından gevelemekten başka çaresi yok Tamer'in. Kadın ısrarla bekliyor. Onu

savuşturamazsınız. Hayatınız dönüp geldiyse ona karşı sessiz kalamazsınız. Mutlaka iyi kötü bir cevap vermek zorunda Tamer. Eriyen mum misali gardının düşmeye başladığını hissediverdi. Ne demeliydi? "Sensiz daha iyiyim! Hepinizden sıkıldım! Hiç olduğumu sindirmeye ihtiyacım var!" Bunların hiçbirini söyleyemedi, ağzından çıkan kırık dökük cümle açıkçası anlamsız biraz.

"Pek iyi değilim bu aralar."

"Ne demek bunlar? Neden iyi değilsin ki?"

"Anlatmak için fazlasıyla karışık."

"Deneyebilirsin sanıyorum!"

Denemek! Denemek içini dökebilmektir. Tamer içini döküp dökemeyeceğini tarttı. Kadın üzgün bir alıcı kuş gibi gerilmiş bekliyor. Karşısındakinin kaçamak cevaplarına bu kez kanmayacağını kendi kendisine tekrarlıyor olmalı. Uzaklığın bir anda aşılıp aşılamayacağı hiç belli değil. Müzik setindeki kadının deneme süreciyle bir ilgisi yok, o kendi dünyasındaki deneylerden söz ediyor. Kendi aşklarından. Birden doğrulup konuşmaya başladı. İçtenlik rahatsız edici, hatta yorucu da olabilir. Ama Şule ne olursa olsun yorulmak istiyor. Sessizlik içinde yitip gitmektense kırılmak daha iyi geliyor şimdi. Sigarasını kül tablasında ezerek söndürürken kırılıp hırpalanmaya hazır.

"Sana karşı oynuyorum, Tufanlara ve arkadaşlarıma karşı da. Sahici bir hayatım olup olmadığından da emin değilim. Eminim gerçi. Gerçek bir hayatım yok, idare ediyorum yalnızca. Cami süslemesi yapan bir ressam taslağı. Hepsi bu! Durumuma uygun şekilde yaşamam gerek belki. Yalancı bir ışıltıdansa acıklı ve somurtuk bir gölge daha gerçek. Partide Harun'a vurdum ama söylediği her şey gerçekti. O yüzden vurdum zaten."

Sustuğunda kendi içtenliğine kendisi de şaşırdı. Uzun konuştuğunu düşündü. Çok uzun! "Somurtuk bir gölge!" Doğrusu fena değil. Tek sorun ışıltının mı, gölgenin mi daha gerçek olabileceğine dair sersemce kıyaslama. Göründüğü kadarıyla Şule de bu gerçek-yalan karşılaştırmasından pek bir şey anlamış

değil. Karşısındaki adamın kendisinden bıktığını ve bahaneler uydurduğunu da düşünüyor olabilir. Aşkın bitişi dışında her şey bahanedir bazen ve uysallık kimi zaman hiçbir sonlanışı kabullenememek anlamına gelir. Yürekteki küçük çıtırtılar, o kocaman hayal, tuzla buz olamadan önceki uyarı sinyalleridir ve cam parçaları teninizi çizmeden oradan hemen uzaklaşmak gerekir. Şule'nin sesi çatlaklaşıyor. Bir sigara daha yakmak için çantasından paketini çıkardı. Tamer bu uzunca tiradın ardından gözlerini Şule'nin çantasındaki kırmızılı yeşilli Hint desenlerine dikmiş bekliyor. Kadın neden sonra kafasında cümleyi kotarabiliyor ama doğrusu pek anlamlı bir cümle sayılmaz bu.

"Ne beni aradın ne de Tufan'ı aramışsın. Bu biraz abartılı değil mi?"

"Farkındayım. Yaptığım saçma işle baş başa kalmak istedim sadece."

"Neden bunları benimle konuşmuyorsun?"

"Sen de böyle düşünmüyor musun sanki! Neşe'yle aranızda ne kadar kayıp bir vaka olduğumu fısıldaşmıyor musunuz?"

"Saçmalama Tamer!"

Ama ardından sustu. Söylediklerinin doğru olduğunu kendisi de biliyor. Tamer'in nakıs bir şahıs olduğunun epeydir farkında. Kişinin sevdiği kişinin kayıp bir kişilik olduğunu anlayıvermesi ne demektir? Bu durumda aşk ne olacaktır? Bunlara bir cevabı yok Şule'nin. Yine de son bir itiraz cümlesi çıkıyor gerilmiş dudaklarından.

"Beni sevmiyor musun?"

Ne cevap verilebilir ki buna? Bunun sevgililikle, aşkla falan bir ilgisi yok denilebilir mi? Denilebilir ama Şule anlar mı? Sessizlik uzadıkça Şule daha bir gerginleşti ama elinden hiçbir şey gelmiyor Tamer'in. Kapının çarpışıyla sıçradı birden. Salon boş şimdi. Şule'nin kül tablasındaki yarı yarıya içilmiş izmaritine baktı bir süre. Yalnız kalabilmenin bedeliymişçesine geçmişin yavaşça uzaklaştığını fark etti.

* * *

En iyisi kendisini hunharca yormak. Duvarların kazınıp zımparalaması bitmek üzere ve kimi yerlerde de çatlakların üzerine sıva çekilip yeniden zımparalanıyor. Hatta Caner duvarlardan birine astar çekmeye bile başlamış. İyi gidiyorlar. İşin zamanında bitebileceğine ve bu boğucu mekânı bir daha görmeyeceğine dair bir iyimserliğe kapılıyor bazen Tamer. Duygusuz bir iyimserlik. Her ne kadar akşamları içmeye devam etse de sabahları biraz daha erken toparlanıyor. Hep yorgun öte yandan. Bacakları ve kolları ağrıyor. Geceleri daha üçüncü biraya gelemeden uykuya teslim oluveriyor. Birkaç tezhip rüyasından sonra artık iyiden iyiye geçmişten uzaklaşmakta olduğunu düşünmeye başladı. Halbuki bir karaktere sahipseniz döne döne onu yaşamaktan kurtulamazsınız. Onca çalışmaya rağmen daha kocaman duvar yazısını nasıl yazacağına dair bir fikri de yok henüz. Elindeki hat örneğine bakıp duruyor ama gözünde onun duvarda nasıl duracağı bir türlü canlanamıyor. "Zamanım var daha." Bir tekkede kişi daima önünde bolca zaman olduğu gibi bir izlenime kapılır. Daha doğrusu zamanın gereksiz olduğu izlenimine. Namaz vakitlerine göre bölünmüş günler biri birini uysalca izlerken uykuda olduğunuzu düşünmeye başlarsınız. Çaba içinde bir mahmurluk sarıverir insanı. Hayatla aldanmayacaksanız zamanın akışından niye korkasınız ki. Hayalet bir kadırgadan farksız olan bu yapıya bir elin parmaklarını aşmayan insandan, tabutlarında uzanmış mahşer gününü bekleyenlerden ve kendilerinden başkası ayak basmıyor sanki. Bu sakinlikten hiç de hoşnutsuz değil Tamer. Buraya alıştığı, burayı geçmişle gelecek hayatı arasındaki bir araf noktası olarak gördüğü bile söylenebilir. Bu durağanlıktan daha iyi bir araf düşünülebilir mi? Hakkı Baba'nın söylediği zoraki bir iki cümle, bir başkasının arada çay getirip götürürken veya malzemeleri taşırken ettiği bir iki kelimeden başka bir diyalogdan söz edilemez burada. Kimsenin kendisine ilişmediği bu

yerde uyuklarcasına tüketiyor zamanı. Zamanı harcamak da hayata dahildir. Tamer kimsenin kendisine ilişmesini istemiyor o kadar. Mecburen dahil oluverdiği bu dünyanın halılarındaki düğümlerin içinde yitip gitmek istiyor. Fakat yine de kimse kendisine sonsuza kadar ilişilmemesini sağlayamaz. Hakkı Baba'nın dediğine göre desenlere ve duvara yazılacak yazıya son sözü Efendi söyleyeceğinden taslaklara karar vermeden önce onunla görüşmesi gerekiyor. Bu tatsızdı işte. Gerçi ikide bir sözü geçen Efendi'yi merak etmiyor da değil. Bu sıkıcı mekanın sıkıcı efendisinin nasıl bir şey olabileceğini gözlerinin önüne getirmeye çalışıyor. Göbekli, göbeğine kadar sakallı ve de cübbeli bir imamdan başka bir görüntü gelmiyor gözlerinin önüne. Hemen cepten Metin'i aradı ama ondan aldığı yanıt Hakkı Baba'nın sözlerini onaylıyor. "Çekinmene gerek yok. Efendi konuşulması, tartışılması kolay biridir. Rahat anlaşırsınız. Saygılı davran yeter. Neysen öyle davran!"

"Neysen öyle davran" demekle ne demek istediğini pek anlamadı Tamer. Hem ne olduğundan o kadar emin olsaydı her gece tavana bakarak sızmazdı. Ayrıca bu Efendi'nin ismi yok mu? Daha taslakları bitirmediği gibi, "O her an iştedir" sözünün duvara yazılacak kadar anlamlı olup olmadığından da emin değil. Metin, haftaya pazartesi akşamı taslakları Efendi'nin göreceğini, ne varsa getirmesini de eklediğinde can sıkıcı karşılaşmaya az kaldığını anlayıverdi. Sonraki günleri ve geceleri biradan çok kahve içerek geçirmek zorunda kaldı böylece. Put yapmamak, dünyayı resmetmemek uğruna anlaşılmaz bir soyutluğun desenlerin içine sızıvermiş olduğunu neden sonra sezmeye başladı. Ama sadece bir seziş. Bir'liği olduğu gibi bırakmanız gerek zira birlik açımlanıp çeşitli laflarla aleni kılınmaya çalışıldıkça çarpık bir kalabalığa dönüşür. Tüm bu boyunu aşan meselelere rağmen kendini sanki daha iyi hissediyor Tamer. Havalar git gide ısınıyor, yağmurların tazeliği yaşamın ve şehrin çatılarına boşalıp duruyor. Islanmak güzel. Fakat güneşi pek göremiyorlar. Çalışmaya ara verdiklerinde avluda çay

içtikleri dinlenme araları hariç. İçeriden sıkılmasına rağmen avlu hep o ilk günkü izlenimi koruyor. Taze ve korunmuş. Türbe kısmındaki ve avludaki mezar taşlarının ağırbaşlı suskunluğu dahi havadaki tazeliği karartamıyor artık.

4

Mevsim ilerliyor. Şimdi, şu aşağıdaki şehir yer yer sıcaktan bunalsa da mutlu görünüyor en azından. Bu mutluluğa saygı göstermek gerekir. Bulvarlarda koşuşturan insanlar iliklerinden yayılan tazelikle sarhoş gibiler. Bu nemli günlerde Tamer'in yeniden tuval karşısına geçecek ilhamı nereden bulduğunu bilemiyoruz. Belki desenlerin dünyasında kaybolmamak, tutkusundan kopmamak için son bir çaba söz konusu. Akşam eve döndüğünde kendini zorlayarak, yorgunluğa ve gözkapaklarına direnerek resim yapmaya çalışıyor. Modele gereğinden fazla yaklaşmak ressamın modelde erimesine, uzaklaşmak modelin algılanmamasına neden olabilir. Fırça, nesneleri kaostan kurtarmaya ve görünmezi görünür kılmaya

çabalayadursun, Tamer fırçasının döktüğü terden habersiz. Uzun zaman sonra nihayet yeni malzemelerle resim yapmaya giriştiğinde bunun o kadar da kolay olmayacağını gördü. Fırçanın ve ellerinin kendisine itaat etmeye direnmesi gibi bir şey. Bir sokak resmi yapmaya çalışıyor. Ürkütücü görünen ıssız bir sokakta neyin görünür olmaya çalıştığı anlaşılamıyor. Sadece yalnızlık değil. O kadar da basit değil. "Olmuyor!" Koltuğa oturup uzaktan yaptığı yarım kalmış işe baktı. Cansızlık ve tutkusuzluk. Hatta en kötüsü hedefsizlik.

"Yoksa maviyi daha kalın mı sürseydim?" Vazgeçti. Ellerini tinerli bezle silmeye başladı. Tuval karşısında yeni bir yenilgi daha. Üstelik biraz sonra bitmeyen ısrarları sonucunda Tufan'la buluşacak olması can çekişen resim karşısındaki yenilgisini daha bir iç sıkıcı kılıyor. Kaç yıllık arkadaşına daha fazla direnmesi mümkün değil. Hayatınızın köşe taşlarına direnemezsiniz. Dostlarınız hayatınızı alışıldık çizgide tutabilmenize yarar. O çizgiyi aşmaya başladığınızda sizi normale, eski halinize dönmeye davet ederler. Sizi severler ne de olsa.

Kafenin kapısına geldiğinde durup birkaç dakika dönüp dönmemeyi düşündü. Vakfın kapısına ilk defa gittiği gün geldi aklına ister istemez. Ama benzetme saçma. Orası yabancı bir mekandı ve hâlâ da öyle. Buna karşılık kafe gayet bildik. Hemen tüm çalışanlar ve içerideki müşterilerden birkaçı mutlaka tanıdık. Kendine bir kahve ısmarlayıp Tufan'ı beklemeye koyuldu. Başka kimseyle hoşbeş etmek istemiyor şimdi. Neyse ki Tufan gecikmeden geldi. Sarılıp öpüştükten sonra bir sigara yakıp Tamer'e bakmaya başladı. Söze nasıl gireceğine karar vermek ister gibi. Ama bu kez açık olmaya, ilk hareketi yapmaya karar veren Tamer. İlk hareketi yapanın daima avantajlı olduğunu biliyor.

"Bana neler olduğunu merak ediyorsundur."

"Evet. Beni aramıyorsun. Anladığım kadarıyla da ortalıklarda yokmuşsun. Seni kimse görmüyormuş. Şule'ye sordum. O da bir süredir görüşmediğinizi söyledi. Ayrıldınız mı?"

"Ayrılıp ayrılmadığımızı bilmiyorum. Bir süre böylesi daha iyi. Çalışıyorum. Çok çalışıyorum. Yorgunum ve yorgun olmak da iyi geldi. O kadar. Fazlaca söylenecek bir şey yok."

"Harun'a neden vurduğunu tahmin edebiliyorum. Kendi hayatına bu kadar da takılma. Ama böyle hissetmek, gerçekten boktan durumda olmaktan daha kötü değil mi?"

"Gerçekten boktan durumdayım zaten! Farkında değilsin galiba sürünmenin bir kademe üzerindeyim."

"Herkes her şeyde başarılı olamaz ki."

"Bir hayatım bile yok."

"Herkes bir şekilde yaşayıp gidiyor işte."

"Bir şekilde yaşamak bile daha hakiki olabilir. Ama benimkinde hiç gerçek payı yok! Doğru dürüst bir iş, bir aile, bir gelecek, hatta bir üslubum bile yok. Geçen gün babamlara gittiğimde yine tartıştık. Ama adam haklı."

"Çok abartıyorsun. Kendi üzerine bu kadar da gitmenin bir anlamı yok. Hem Şule'yi niye aramıyorsun? Sana bir şey yapmış değil. Böyle giderse, tamamen kapanacaksın ve bu çok daha acılı olur. Ahbaplarını da görmezsen geriye ne kalacak? Cami duvarına yaptığın süslemeler mi?"

"Cami işlerine hiç girme Tufan!"

"Bu da bir iş nihayetinde!"

"Senin için bunları söylemek kolay. Olmayacağını zamanında anladın."

"Neyin olmayacağını anlamışım?"

"Ressam olamayacağını! Bense aptalca bir inada kapılıp gittim."

"Neden olamayacakmışım! Şimdi hem yaratıyorum hem para kazanıyorum. Sanat da sanatçılık da biçim değiştiriyor. Her şey biçim değiştiriyor."

"O uyduruk reklamlarda yaptıklarına sanat mı diyorsun!"

"Bana niye saldırıyorsun şimdi? Hayatımdan utanacak değilim kusura bakma! Hem de bu saatten sonra! İnat etmekte gururlanacak bir şey yok. İmkânsızlıkta ısrar başlangıçta romantik

görünse de zamanla acınacak bir şey haline geliverir. Bu başka şeyler yapanların ruhunu satmış insanlar oldukları anlamına gelmez."

"Demek gerçekten de acınacak halde görünüyorum. Şunu açıkça söylesene!"

"Öyle demek istemedim. Abartma."

"Ne demek istediğini anlamayacak kadar aptallaşmadım henüz!"

Çevre masaların bu keskin tartışmaya kulak kabartmış olmalarında şaşılacak bir şey yok. Müzik bile sesini alçaltıp masaya kulak kesilmiş gibi. İki kadim dostun yıllar boyunca ne kadar çok şey biriktirebileceğini tahmin edemeyiz. En sonunda bir gün susulanların ortalığa saçılıvermesi acıklı bir manzara yaratır. Ortalık bit pazarına dönüşüverir.

"Seninle hiç konuşulmuyor bu aralar Tamer. Her şeyi tersinden anlıyorsun."

"Konuşma o zaman! Boşuna zaman tüketme."

Tufan cevap vermedi. Tartışmayı uzatmanın faydası yok. Söyleyeceği her şey, bıçağın daha derinlere inmesinden başka bir şeye yol açmayacak. Kendine acıyan ve öfkeli biriyle konuşmanın bir sonucu olmaz. Söyleyeceği her kelime Tamer'i biraz daha yaralayıp kendinden uzaklaştıracak. Bu adama neden bu kadar bağlı olduğunu kendisi de bilemiyor. Buna da sinirleniyor. Belki de Tamer haklı. Belki de gerçekten zoraki bir dostluğu yürütmeye çalışıyorlar. Böylesi bir zorakilikte de için için yürüyen hınç kanlarını zehirliyor. Bunlara rağmen Tamer'in henüz masadan kalkmamış olması kopuşun kolay olmayacağına işaret. Tufan biraz önce konuşulanları yok saymaya karar verdi. Sözcüklerin mantıki sonucu gerçekleşirse ilişki kopar, konuşulanlar yok sayılırsa içteki zehir işlemeye ve kanı tamamen zaptetmeye başlar. Çaresiz bir döngü. Tamer neden hâlâ kalkamadığına şaşırıyor. Üstelik ağzından çıkan sözcüklerden de utanmakta şimdi. "Ne hakla yaptığı seçimleri sorgulayabiliyorum ki? Arkadaşı olmak hakkıyla!" Pişmanlık akıyor şimdi

paçalarından. Belki Şule'den sonra Tufan'ı da kaybetmekten korkuyor. Susuş, kaybolup gitmek için bir cümle bekliyor. Hatta bir kelimeye bile razı bu sıkıcı masadan uzaklaşmak için. Sonunda Tufan kahve fincanının yanına koyduğu kaşığı hafifçe fincana dokundurduktan sonra konuşmaya karar verdi.

"Kalkmam gerek. Pazar günü Yaseminlerde barbekü partisi var. Şule'yle beraber gelin."

Açık bir barış çağrısı. Unutalım ve devam edelim.

"Şule'yi arayabileceğimi pek sanmıyorum. Bakalım."

"Bakalım" dedi ama bakacağı falan yok. Tufan da .biliyor. Tufan'ın bilmediği, Tamer'in nihayet şeyhle karşılaşacak olmasından duyduğu rahatsızlık. Adamın neye benzediğini merak ediyor.

* * *

Nihayet güç bela akşamüzeri oldu ve astar işi bir iki gün sonra bitecek gibi görünüyor. Kayıtsız bir yorgunluk içinde Tamer. Ne de olsa işin en hamaliye yanı bitiyor. Boya işinde Caner'e ve çırağına yardım etmesine pek gerek olmayacak. Fakat hâlâ Efendi'ye dair bir haber yok. Dışarıda gölgelerin ağır ağır uzadığı, içeriden bile anlaşılıyor, uzayan gün yavaşça kararmaya başlıyor. Ağır ağır toparlanmaya başlamışlardı ki Hakkı Baba göründü.

"Efendi seninle akşam namazından sonra görüşecek inşaallah. Namazdan sonra buralarda ol."

"Namaz kaçta biter peki?"

"İki saat sonra burada ol."

"O saate kadar ne yapacağım peki?"

"İstersen dolaşıp gel. İstersen buralarda oyalan. Sen bilirsin."

En az bir buçuk iki saat daha burada oyalanmak içindeki kayıtsızlığı yok ediverdi. "Bir şeyler yiyip hava almalı." Ellerini ve yüzünü yıkayıp iş kıyafetlerini değiştirdikten sonra dışarı,

sokağa çıktı. Üzerinde hâlâ biraz alçı kokusu var gibi ama bu küçük bir ayrıntı şimdi. Hava gerçekten de kararıyor. Sokağın hareketlendiği aşikâr. Çocuklar, pazardan dönen kadınlar. Artık çoktan alıştığı mahallede kestirme sokaklardan geçerek ana caddeye çıktı. Bir tavukçu bularak karnını doyurduktan sonra dolanmaya başladı. Cadde yavaşça tıkanmaya başlıyor. Üşenmeyip Emniyet Müdürlüğü'nün önünden geçip ta Fatih Camisi önüne kadar yürüdü. Başörtülü, türbanlı ve sakallı yoğunluğu oldukça fazlaysa da insan zamanla alışıyordu işte. Namazın bitişini dışarıda beklemenin daha iyi olacağına karar verdi. Şehrin her yerinden işitilen ezan seslerinin üzerine bir yirmi dakika koymanın uygun olacağı sonucuna varıp çevresine bakınarak oyalanmaya çalıştı.

* * *

Giderek ıssızlaşan ara sokaklardan tekkeye dönüp ilk salona girdiğinde bir hesap hatası yaptığını anladı. Hakkı Baba göz işaretiyle kenara bir yere ilişmesini ima ediyor. İliştiği yerden ve kapının kanatlarının arasından görebildiği sadece, dizlerinin üzerine çökmüş insanların başlarını ve vücutlarını sağa sola sallamalarından ibaret. Duvarlarda dağılan, çırpınan bir denizin yeknesak dalgaları ve tavana doğru yükselen uğultu. Uğultu ve anlaşılmaz kelimelerin biteviye tekrarı. Her günkü tenhalığın ardından bu kalabalık oldukça çarpıcı, neredeyse rahatsız edici. Kalabalık, sıcak ve dalgaların kulağa her çarpışıyla giderek genişleyen kupkuru ve neredeyse yabansı bir sarhoşluk. Tekrarlanan kelimeler ve eğilip bükülen, dizlerinin üzerinde kıvranan sırtlar. Yere bağdaş kurarak oturmasına rağmen ayakları hemen uyuşmaya başladı. İçerideki dalgalar kapının kanatlarından ancak yansıyor bulunduğu yere. Meydanın kapısına yakın oturanlar yüzlerinde dağılan köpüklere gözlerini yumuyorlarsa da denizin tam içinde ve kopan sarhoşluğun ancak kıyısındalar. Karıncalanan ayaklarının sızısına eşlik eden

zaman geçmek bilmiyor. Kıpırdayıp durmasından yanındakinin rahatsız olduğunu anladı. Kendisi bir türlü yerleşemezken diğer herkes mıh gibi halının üzerine saplanmış. Sadece gövdeler ve başlar çalkalanıp duruyor. Çalkalanma denizin üzerine Tanrısal bir buyruk inmişçesine aniden duruverdi. İçeriden boğuk bir dua sesi yankılanıyor şimdi. Kimse onun ellerini açıp açmamasıyla ilgili değil. Herkes kendi avuçlarının içindeki çizgileri seyretmekle meşgul. Son bir boğuk sesle birlikte herkes hep birden ayağa dikiliverdi ve karmaşa. Kalabalık "mübarek olsun", "Allah kabul etsin" temennileri arasında hızla dağılarak meydanı boşaltmaya başladı. Yeryüzüne dönüşün bu denli kolay ve hatta neşeli oluşu şaşırtıcı. İçeri odalara yayılanlar, sigara tüttürüp çay içmeye, çeşitli halkalar etrafında toplanıp kendi aralarında sohbet etmeye başladılar.

İnsanların olduğu her yerdekinden farklı değil hiçbir şey. Kelimelerin dalgalanışının ardından sıradanlık hiç de iğreti durmuyor. Miraçta kalıcılık yok. Denizin içinden hızla yüzeye çıkıp bir anlığına soluklanıp yeniden batmak gibi. O an dışında çalışmaya, kira ödemeye, temizlik yapmaya, gelininizden şikâyet etmeye, borçlarınız için endişelenmeye, hastalıklarınız için ucuza ilaç bulmaya çalışmaya devam edersiniz. İnsanların yüzlerinde biraz önceki fırtınadan eser yok şimdi. Dünya tüm müritlerin üzerine hızla abanıvermiş, herkes hızla ayılmış. Keder de var tabii. Çaydan ilk yudum alınana, sigaradan ilk nefes çekilene, dudaklardan ilk sözler çıkıncaya kadar süren bir keder.

* * *

Bir kız evladıyla baş edemiyorum. Giysilerine karıştığıma kızdığı için bas bas bağırıdıktan sonra kapıyı çarpıp çıktı. Bağdatlı Cüneyd bile çocuklarından yana pek dertliymiş. Nihayetinde oğlu hırsızlık suçuyla asıldığında içini çekerek söyledikleri pek çok şey anlatıyor: "Helal cinsel münasebetlerimizin cezası çocuklarımızsa, haram olanların cezası ne ola ki!"

* * *

Tamer, Hakkı Baba'nın dürtmesiyle sıçradı.

"Hadi gel."

Yaşlı adam herkese "eyvallah" edip şakalaşarak, gürültülü sohbetlerine dalmış halkaların etrafından sekip dolanarak ilerledi. Kapalı bir kapıyı açıp Tamer'i buyur etti. Geniş ve aydınlık odanın üç bir tarafı minderlerle döşeli. Duvarlarında yine çeşitli hatlar, cami ve türbe resimleri, çeşitli fotoğraflar bulunan odanın ortasına kadar ilerledi. Odadaki dört beş kişi bağdaş kurup sırtlarını arkalarındaki minderlere yaslayıp Tamer'i süzmekteler. Rahatsız oldu. Bu garip ortama yazgının hangi kurnaz oyunları sonucunda düşmüş olduğunu hesaplamaya çalıştı. Oturanlardan biri yandaki minderi gösterdi. Dışarıda gürültü sürüyorsa da içerisi yaban bir sessizlik içinde. Gösterilen yere rahatsız biçimde ilişti. "Yine ayak karıncalanması!" Önce bir pozisyon ardından bir başkası. Bacakları ve ayakları doğru duruşu bulamıyor bir türlü. Böylece Tamer'in yabancılığı daha da açıklık kazanıyor. Kuşkusuz en rahatı sırtını duvara yaslayıp ayaklarını öne uzatmak ama bu düpedüz saygısızlık olur. Tüm bunlar rahatsızlıkla kıpırdanıp durmasını engellemiyor yine de. Adamlar konuşmayıp bağdaş kurma acemisinin kıvranmalarını seyretmekle yetiniyorlar. Birazdan adamlardan birinin Metin olduğunu fark ediverdi. Başındaki yüksek takkesi ve hırkasıyla ilk bakışta tanımaması doğal. O kafedeki Metin'e hiç benzemiyor. Sanki daha güvenli bir duruşu var. "Geçen sefer senin oradaydık, bu defa benim mekânımdayız" der gibi bakıyor. Metin kahramanımızın kıpırdanan bacaklarına acıyarak baktıktan sonra gülümseyerek yabancıyı takdim etti.

"Efendim işte Tamer bu."

Ötekilerin ortasında oturan ve artık Tamer'in şeyh olduğuna kesin gözüyle baktığı şahıs, "Selamünaleyküm" dedikten sonra, "Ver bakalım şu çizimleri de görelim" buyurdu. Elden ele geçen dosya eline ulaştığındaysa kapağını bile açmadan ya-

nına bıraktı. Çayından yüklüce bir yudum alıp yutkunmasının ardından sigarasından derin bir nefes çekerek, dumanını tavana doğru üfürdü. Kısa kesilmiş ak sakalın arasına karışan duman en az adamın kalın camlı gözlükleri kadar meraksız.

"Nasıl bir şey düşündün, evvela onu söyle. Sonra tafsilata geçelim."

Odadakilerin yüzleri yeniden Tamer'e döndü. Şimdi hepsi birden ağzından dökülecek kelimeleri beklemekte. Şeyhin sigarayı tutuşunda dobralığın mührü var. Bu tür teklifsizlik hemen kendini belli eder. Sanki kelimelerin ve hareketlerin alışıldık anlamlarından özgürleşmiş gibi adam. Fakat bu özgürleşme ve bu teklifsizlik karşısındakilerin akıllarını da karıştırabilir. Halbuki basmakalıp bir mollanın hareketlerinden ve söylediklerinden üç aşağı beş yukarı eminsinizdir. Kimse kimseyi şaşırtamaz bu durumda. Aleladelik fazlasıyla güven verici ve bildik bir zemindir. Hem de tüm taraflar için. Orhan Efendi söz konusu olduğundaysa kendinizi gözleriniz bağlı olarak ringe itilmiş gibi hissetmekten alamazsınız. Bir an müteveffa şeyhin anısıyla ya da bir gazelin sözleriyle ilgili coşkun gözyaşları, bir an sonra küfür ve azar. Lafları uzatmayı sevmeyen biri olduğu da her halinden belli. Bu tip insanlar fazla uzatmazlar. Fazladan bir açıklama, fazladan bir aptallık olur. Tamer'in artık başlaması gerekiyor. Meraklı bakışlar altında kafasındakileri sıraya sokmaya çalıştı. Efendi'nin uzattığı dosyayı hiç açmadan yanına koyması ne anlama geliyor? Örneklerin değil Tamer'in kafasındakilerin önemli olduğu anlamına mı? Sonunda toparlanarak sunuma başlamaya karar verdi.

"Verdiğiniz altıgen motifi şu iki desenle birlikte kullanmanın uygun olacağını düşündüm. Böylece hem tek başına sırıtmayacak hem de grafik olarak daha hoş olacak. Ama hepsi aynı renk olacaklar. Yani sadelikle birlikte geometrik desenler öne çıkacak. Ama bağırmayacak." "Grafik ve hoş olmanın" ve "sadeliğin" adamın zihninde ne anlama geldiğini pek bilemiyor ama anlayacağını umuyor.

"Motifi tavana, avizenin çevresine de büyük bir şekilde işleyebiliriz. Gerçi bu desenin ne olduğunu da bilmiyorum ama..."

"Yolumuzun tacı ve de görmüş olduğun takkelerin üstünde de aynı taç işlidir. Yani tavana yapmak uygun olabilir, evet."

Ardından geometrik çizgilerin anlamı hakkında başka bir açıklamada bulunmadan dosyayı açıp karıştırmaya başladı. Dosyadaki çizimleri hiç acele etmeden tek tek kontrol etti. Arada "mmm", "cık" gibi onaylama ve beğenmeme imaları sessizlik içinde çok ağır kararlarmışçasına bir izlenim bırakıyor. İki tarafındakiler boyunlarını uzatmış Efendi'nin ellerinin arasından taslakları anlamaya çalışıyorlar. Tamer'in münasebetsizce yüksek çıkan sesiyle birlikte başlar yeniden kahramanımıza döndü.

"Yine de bence bir tür boşluğu ve ferahlığı muhafaza etmek gerekir."

"Neden?"

"Anlayabildiğim kadarıyla iç süslemeyle boşluk bırakma arasında bir denge olmalı. Bu şekilde yaparsak hem ferahlık duygusu olacak hem de duvarlar bezenmiş olacak. İnsanı basmayacak yani."

"Evet, ferahlık ve boşluk mühim. Boğucu bir süsleme ruhların üzerine abanarak nefessiz bırakır. Süsün fazlası şeytana yol göstermek için yakılmış ateşe benzer."

"Duvardaki yazı da siyah renkte ve tüm duvarı kaplayacak bir kûfi hat şeklinde olsa daha hoş olur diye düşündüm. Verilen örnek kûfi değil galiba."

"Evet, Talik."

"Dosyada bir camide yapılmış bir örneğin fotokopisi var. Ama tabii ki ben orijinalini yapamam. Birisine hazırlatırsanız ben de duvara uygularım. Bu yazı kûfi yapılınca estetik olur mu onu bilmiyorum gerçi."

"Bunu düşünelim. Erbabına sormak lazım."

Sol yanındakine döndü.

"Recep Efendi'yle bir konuşup bir iki numune yapmasını söyleyin. Ona göre karar verelim."

"Bir şey daha sormak istiyorum. Şu ayet. Tabii benden daha iyi bilirsiniz ama bu ayetin özel bir anlamı var mı? Bu arada şöylesine bir karıştırdığımda bu gibi yerlerde hep vav, hu falan gibi şeylerin duvarlara işlendiğini gördüm. Hem 'O her an iştedir' tam ne anlama geliyor?"

Odadakilerin hepsi bu kendini bilmez sorgulamaya şaşkınlıkla bakakaldılar. Bu herif kim oluyor da Efendi'nin tavsiye ettiği bir cümleyi, hem de o cümle bir ayet iken sorgulayabiliyor! Herkes başını öne eğdi. Tamer'den 1400 küsur yıllık tartışmalardan haberdar olması beklenemez. Fakat hiç değilse susabilirdi. Efendi sessizleşti. Ardından nedense açıklama yapmaya karar verdi. Ama sanki Tamer'e değil yanındakilere bir şey öğretir gibi bir hali var. Tamer'den hiç umudu yok, müritlerinse her an eğitilmeleri gerek.

"Rahman suresindeki bu ayet, Allah'ı yaratılanlar dünyasının dışında görenlere karşı bir delildir. Bugün olduğu gibi ta çok eskiden de Allah'ın kâinatı yarattıktan sonra köşesine çekilip olanları müdahale etmeden seyrettiğini iddia ederek kendini akıllı sanan kişiler vardı. Onlara göre Allah uygun şeraiti yaratıp meydandan çekilmiştir. Meşşailerden bahsediyorum. Yani felsefecilerden. Yani saatin zembereğini kurup bir kenara çekilen, teraziyi koyup çekilen Allah meselesi. O her an iştedir demek, her an varlıklar dünyasını ayakta tutmaktadır demek. Kâinat onun dur durak bilmez nefesiyle ayakta durur. Bir an bile dursa tüm kâinat ta en küçük zerrelerine, atomlarına, atomların parçalarına kadar dağılıp giderdi. Kıyamet denilen şey, Allah'ın bir anlığına bile olsa durmasıdır. Biz fanilerin asla fark edemeyeceğimiz saniyenin milyonda biri gibi bir an. Kâinat o duruşla beraber sonlanır. Hulasa Allah âlemleri yarattıktan sonra arşın en üst katında oturup gelişmeleri izlemez. Bizatihi her şeyin içindedir. Fakat dikkat! O madde ve zamanın

dışında olmakla hareketin bizzat içinde değildir. O dışarıdan müdahale edicidir. O yüzden de her an iştedir zaten."

Sessizlik. Bir iki kişi bu şiddetli nutuk karşısında mırıldanıyor, diğerleri düşünüyor. Efendi yere bakarak soluklanıyor. Tamer bu konuyu açtığı için kendisine sövüyor.

"Bütün mucizeler, kader ve Allah'ın yaratılanlar dünyasına müdahalesi bu mesele etrafında döner. Bir kere onun her daim işlediğini reddederseniz, pek çok şeyi reddederek onu çok uzaklara fırlatıverirsiniz. Neyse uzatmayalım. İşe gelelim. Eyvallah, düşünüp çalıştığın belli oluyor. Ama daha ruhunu anlamamışsın işin. Ruhsuz bir gayretin sonucu çiğliktir. Buranın ne olduğunu hissetmen gerek. Tavandaki taca gelince uygun olabilir. Yalnız çok uçuk ve açık bir renk olmalı. Belli belirsizden biraz daha belirli olmalı demek istiyorum. Haftaya perşembeye renk örneği getir, o zamana kadar hat örnekleri elimizde olursa ona da bakarız. Kolay gelsin."

Odadan çıkıp kendini aynı dumanlı gürültünün içinde buluverdiğinde bir an olsun soluklandı. "Bahçeye çıkmalı. Bir an önce hava almalı." Kapıda görenler Efendi'nin odasından çıktığına göre önemli biri olduğuna hükmetmiş olacaklar ki Tamer'i başlarıyla ve ellerini göğüslerine götürerek selamladılar. Aslında hissetmenin ne demek olduğunu biliyor Tamer. Bir nesnenin fotoğrafına bakmakla karşısına alarak resmini yapmak arasındaki fark gibi bu da. Modele kendi gözlerinizle bakmak, onun kokusunu, ışığını, dokusunu paylaşan nefesi beraber solumak, onu nasıl düşüneceğinizi nasıl çizeceğinizi duymak. Fotoğrafa bakarak resim yaptığınızda, fotoğraftaki nesneyle siz bambaşka dünyalardasınızdır artık. Dolayım, duyguyu hiçleştirir.

* * *

Akşam karanlığında avluya çıktığında sınavdan kurtulmuşçasına bir ferahlığa gark oldu. Temiz hava iyi geldi. Fakat yü-

rümek istemedi nedense. Hiç değilse o an için yürümek istemedi. Karanlık avludaki şadırvanın önündeki oturaklardan birine ilişip bir sigara yakmaya karar verdi. Bahar gecesinde avludaki ağaçların kokusunu içine çekti. "Bir dolu laf kalabalığı!" İnancın, dünyayla uyumlulaştırılması çabasını ya da buna hiç gerek olmadığını nereden anlayacak ki Tamer? Sınavdan henüz çıkmış olmanın verdiği gerginlikle sigarasını içerken biraz uzakta avlunun karanlıkta kalan köşesinde birinin cep telefonuyla konuştuğunu işitti. İnsanlar avludan geçerek içeriye girmeye ya da dışarı çıkmaya devam ediyorlardı bu arada.

"Tamam Semra uzatma!.. Evet geç geleceğim... Vakıftayım işte, nerede olacağım!.. İster beklesinler ister beklemesinler... Hayır efendim, bugünlük erken gelsem olmaz!.. Pazartesi ve perşembeleri burada olduğumu biliyorsun. Yemeğe insan çağırmasaydın sen de!"

Adam bu konuşmaların ardından karanlıktan çıkıp Tamer'in hemen yanındaki oturağa oturup bir sigara çıkardı. Birbirini tanımayan iki kişinin hareketlerini izlemek her zaman eğlencelidir. Vücutlar adeta kendiliklerinden karşıdaki bilinmeze karşı savunmalarını alıverirler hemen. Kendi kendine bir şeyler mırıldandı. Belki homurdandı demek daha doğru olur. Neden sonra yanında birisinin daha oturduğunu fark ederek irkildi.

"Affedersiniz görmemişim. Selamünaleyküm."

"Aleykümselam."

"Ev, aile işleri işte! Tartışmasız olmuyor. Sizi ilk kez görüyorum?"

"Ben Tamer. Meydanın boya, süsleme işlerini yapıyorum."

"Ha evet. Her gün buradasınız o zaman."

"Gündüzleri çalışıyoruz. İlk kez bu saate kaldım."

"Buradan değilsiniz yani?"

"Hayır."

Adamın telefonu yeniden çaldı. Yanında konuşanı bu kez hiç dinlemiyor Tamer. Adamı gözlemlemekle yetiniyor. Haline, tavrına, konuşmasına bakılırsa ilk bakışta sofu biri denile-

mez. Fakat telefonda konuşurken arada bir asabileşiyor. Sesinin tizleşen tınısı sahibini hemen ele veriyor. Telefonu yeniden kapattı.

"Affedersiniz hayat işte. İnsan hiçbir zaman olgunlaşamıyor maalesef."

"Buraya takılanlar bile mi?"

"Kişinin, insan olmaktan kurtulabilmesinin ne kadar zor olduğunu tahmin edemezsiniz!"

Ardından sustu. Sigarasından zoraki bir nefes çekti, içeri yürüyen bir iki kişi ile selamlaştı. Birbiri ardına çevredeki tüm camilerden ve tekkenin içinden yeni bir namaz çağrısı yayılarak tüm sokakları, kuytu köşeleri dolaşmaya başladı. Çağrının kıvrılışı hayatı bir anlığına bile olsa aksatmaya yeter bazen.

"Müsaadenizle ben namaza geçiyorum inşallah. Siz gelmiyor musunuz?"

"Hayır. Doğrusu namazla pek aram yok."

"Görüşürüz o zaman. Ha, benim ismim de Kerem."

Ayakkabılarını çıkarıp eline alarak kapıda kayboldu. Bir türlü erginleşemediğini, ilk kez gördüğü birine itiraf etmekte sakınca görmeyen birisi hakkında ne düşünmek gerekirdi? Böylelerinde sonuna kadar gitme saplantısı azar azar tüm vücudu yiyip bitirir. İlla ki bir kendini aşma çabası, ziyankâr bir kendini reddediş ve ardından hırpalanma. Kişinin yaptıklarından ve yaşadıklarından ibaret olduğunu kabullenmek çok daha kolay olsa da bu kadar basitlik insanın gururunu kırar.

* * *

Avluda bir adamla karşılaştım. Bizlerden değil, meydanın tezyinatını yapacakmış. Biraz ürkek birisi. Sanki tanışıyoruz. Çıkartamadım. Eve döndüğümde misafirler kalkmak üzereydiler. Ben girince herkes sustu. Benden bahsediyorlardır. Semra şikâyet ediyordur. Uzaydan gelmiş sakınılacak bir yabancı tür gibi baktılar bana. Aldırmadım. Adamı nereden tanıyorum?

* * *

"Aramama şaşırmışsındır herhalde. Seninle görüşebilir miyiz?"

"Şaşırdım evet. Çalışıyorum."

"Orada mısın?"

"Evet."

"Çıkışta bana uğrar mısın? Konuşmamız gerek."

"Pekâlâ. Yarım saat sonra işim bitiyor."

Caner'in silindir fırçasının bıraktığı geniş beyazlığa gözleri takılarak telefonu kapattı. "Renk biraz koyu galiba. İyi tutturamadı. Açılır ama zamanla." İlk kat olduğundan çok önemsemedi. "Benimle ne görüşecek ki? Neşe niye aramış olabilir ki?" Kendi numarasının Neşe'de bulunduğundan bile habersiz. "Şule'den ne zaman aldı acaba? Bana ne!"

Şule'yle ne kadar zamandır görüşmediğini hesaplamaya çalıştı. Ardından sıkıldı. Bu süre şimdi ona tamamen başka bir gündeme ait bir zaman parçasıymış gibi geliyor. Her gündemin kendi zamanı var ve uzaklaşılınca ona ait zaman parçası da kayıplara karışır. "Orada mı?" Neşe'nin tekke adını anmaktan çekinmesine gülümsedi. "Belki beni gücendirmekten çekiniyordur."

Oysa artık sadece kabullenişin mahmurluğunu yaşıyor. Bu bina ona hâlâ bir yabancılık hissi verse de artık herhangi bir yabancı mekândan farkı yok. "Şule'yle ilgili bir şey mi? Bu konuları konuşmak istemiyorum." Yeniden o sulara dönmek iç sıkıcı. Evet, Şule'yi arada merak etmediğini söylemek apaçık bir yalan olacak fakat merakı fiiliyata dökecek ne mecali ne de isteği var. "Yoksa Neşe'nin talebini ret mi etmeliydim?" Neşe'nin lütfedip kendisini araması bile büyük bir olay sayılmalı halbuki. Sakin bir günün aynı dinginlikte bitmesini engelleyecek olan bu zoraki davetten içi daraldı. Akşam akşam Neşe'nin ukalalıklarını çekmek zorunda kalmak istemiyor. "Bir kere gelirim dedin. Uzatma!" Caner'in şevkle çalışmasını izlemeye daldı

ardından. Caner arada bir sabahları hafif sendeleyerek geliyorsa da gözle görülür biçimde makul biri haline gelmişti, en azından artık az konuşuyor. Hakkı Baba'nın onun şarap kokusuna tahammül edişine verdiği bir karşılık olsa gerek bu.

* * *

Neşe'nin evini bulmakta zorluk çekmedi. Koltuğa oturup karşısındaki kanepenin yarısını işgal eden semirmiş kediyi süzerken Neşe kahveleri getirdi. Hayvanın misafirden hiç hazzetmediği belli. Mavi –adı buymuş– hoşnutsuz bakışlarla Tamer'in ellerini gözlüyor. "Neden kedi beslerler ki!" Neşe'yse gayet resmi. Tamer'i evine çağırmak durumunda kalmasına hayıflanıyor. Belki konuya nasıl gireceğini bilemiyor. Kedi fincanın içinde dönen kaşığın çıkardığı sesle irkilip ardından bakışlarını yeniden Tamer'in ellerine çevirdi. Tırnaklarının içindeki boya parçacıklarını, tinerin çıkarmayı başaramadığı lekeleri görüp görmediğini bilemiyoruz. İkisi yan yana uğursuz bir cephe gibi aynı kanepenin üzerinden Tamer'in ellerine bakmaktalar.

"Evet, niye çağırdın beni?"

"Şule'yi görmüyormuşsun. Ayrıldınız mı?"

"Bilmiyorum. Görüşmüyoruz evet. Bunu mu merak etmiştin?"

"Ne düşündüğünü, nasıl olduğunu hiç merak etmiyor musun?"

"Neden bunları soruyorsun?"

"Bunu seninle konuşmam zor. Seninle konuştuğumu Şule bilmiyor. Aramızda kalmalı bunlar."

"Anlıyorum."

"Şule kötü."

"Hasta falan mı!"

"Hayır ruhen kötü. Depresyonda yani. Kendini fırlatılıp atılmış gibi hissediyor."

"Benden kurtulması onun için daha iyi olmuş olmalı, diye düşünmüştüm. Hem sen de aynı şeyi düşünüyorsundur."

"Sana ilişkin fikirlerimin bununla bir alakası yok. Ablam olduğu için üzülüyorum. Gerçi tek kelime etmeden ilişkiyi kesebilecek kadar kütük olman seninle ilgili düşüncelerimi doğruluyor. Ama konu bu değil. Konu illa ilişkinizi bitirecekseniz medeni bir şekilde bitirmeniz."

"Bu konuları konuşmak beni çok sıkıyor Neşe. Hele de seninle konuşuyor olmak!"

"Kabalaşmana gerek yok. Ben sana insani bir şeyden söz ediyorum. Birbirimizi sevmediğimiz ortada. Ama ortada bir dava var."

"Şimdi tam avukat gibi konuştun. Herkes arada kendini kötü hissedebilir. Bunun benimle ilgisi yok. Hem kimse bana kendini nasıl hissediyorsun diye soruyor mu? Arada bir kendi sıkıntılarım olduğunu söylemek zorunda kalıyorsam özür dilerim!"

"Ne alakası var bu söylediklerinin şimdi? Bir kere görüşsen iyi olur diyorum o kadar."

"Niye?"

Bir türlü ilerlemeyen bu karşılıklı çekişme zil sesiyle kesildi. Üçü birlikte kapıya baktılar. Neşe, "Erken geldi" diye söylenerek kapıya yöneldi. Kedi zil sesini hiç duymamış gibi Tamer'e bakmaya devam ediyor. Oysa her tıkırtıyı duyduğu gibi bu sesi de duyduğu belli. Tamer gelenin Şule olmamasını diledi ister istemez.

Hayır, değil. Kapıdan, bir erkeğin, "Hoş bulduk" sesi duyuldu. Gelen bir erkek, hani şu sözü edilen, bir türlü görülemeyen Burak olmalı bu. Tamer daha bir sıkıldı. Bir erkeğin, sevgilisinin evine geldiğinde en son karşılaşmak isteyeceği manzaraların başında salonda başka bir adamın oturuyor olması gelir herhalde. Tamer gibiler uygunsuz durumda oldukları takıntısından bir türlü kurtulamazlar. Kendisini hiç de hazzetmediği bir kadının sevgilisi tarafından basılmış gibi hissediyor. Öbür

yandan da Neşe'nin nasıl olup da böylesi bir arabuluculuğa soyunmuş olduğunu anlamaya çalışıyor. Neşe'yle yıllar önceki tanışmanın ve kızın söylediği ilk sözlerin anısı hâlâ taze: "Ayağını neden hep içe doğru basıyorsun?" Şule'nin hukukta okuyan kız kardeşiyle beraber Açıkhava'ya konsere gidiyorlardı. Bir iki kişi daha vardı yanlarında. Yumuşak bir tanıştırma için konser gibi bir etkinliğin ideal olduğunu düşünmüş olmalı Şule. Fakat Neşe bir süre yanlarında yürüdükten sonra yukarıdaki cümleyi sarf ettiğinde Tamer, "baldız"la ilişkilerin pek de kolay olmayacağını anlayıvermişti. Aslında haklıydı kız, Tamer'in sol ayakkabısının topuğu saçma biçimde aşınır, her ayakkabıya en az bir kere topuk yaptırtmak gerekir. Tüm ayakkabıları çarpıklıkla maluldü. Fakat bu tür durumlarda doğruyu söylemek bir şey değiştirmez Aradan geçen zamanla birlikte Neşe'ye dair öngörüsü tamamen doğrulanmıştı doğrulanmasına ama yine de bugünkü davet hâlâ bir yere oturamıyor. Neşe şaşılacak derecede makul. Elbette kendi ölçüleri içerisinde makul.

"Tanıştırayım. Tamer, bu da Burak. Şule söz etmiştir."

İki adam soğukça ve durumu anlamaya çalışanların o bildik gerginliğiyle el sıkıştı. Kedinin bu diğerinden de hoşlanmadığını düşündü Tamer. Sahibini paylaşmak zorunda kaldığı, ayak altında dolaşıp duran bir adamdan niye hoşlansın ki? "Demek meşhur Burak buymuş. Tam tahmin ettiğim gibi!" Kadının kendisininkini bile aşan bir küstahlığa hayranlık duymasıyla ilk kez karşılaşılmıyor.

"Şule'nin arkadaşıydınız değil mi?"

"Eski sevgilisi desek daha doğru olur."

"Ah evet. Ne konuşuyordunuz? Zamansız gelmedim değil mi?"

"Yok hayır. Tamer'le Şule'yi konuşuyorduk."

Tamer artık kalkıp gitmek gerektiğini düşündü. Neşe'den sonra bir de bu herifle Şule'yle ilgili konuşmak zorunda kalabileceğinden korktu belki de. "Bu biraz fazla olur!" Öte yandan

palas pandıras kalkmak da kendisini suçlu ya da bir şeyler gizliyormuş konumuna düşürebilir pekâlâ. Kadının sevgilisi geldiği için alelacele kaçıyormuş gibi olmak hoş değil. Fakat biraz beklemeyi göze alsa bile ne konuşulacak? Şule'yi değil herhalde.

"Ressamdınız değil mi?"

Adamın Tamer hakkında yeterli bilgisi olduğu belli. Burak'ın ağzından ressam kelimesinin ihtiyatlı bir küçümsemeyle çıkışına bakılırsa, Tamer'in bir ressam müsveddesinden başka bir şey olmadığının farkında. Hem belki de tüm ressamların asla bitmeyecek birer taslak olduğunu düşünüyordur. Neşe yan gözle Burak'a bakıyor. Burak'ın bir kavgaya vesile olmamasını umuyor. Şimdi hiç sırası değil. Diplomatik bir görüşme yürütmeye çalışırken Tamer'i sinirlendirmek istemiyor.

"Hayır, boyacıyım!"

Odada huzursuz bir serinlik yayılıyor. Tamer yere, Burak Tamer'e, Neşe de Burak'a bakıyor.

"Çok şakacısınız!"

"Şaka yapmıyorum! Boyacılık yapıyorum. Hem de bir camide!"

Neşe araya girmesi gerektiğine karar verdi.

"Tamer lütfen!"

Tamer sustu. Burak'sa Neşe'ye bakarak anlamlı anlamı gülümsüyor. Neşe, Tamer'in Burak'ın gülümseyişini fark etmemesini diliyor. O sessizlikte kanepeye kurulmuş mıymıntı kedinin aniden yerinden fırlayarak çevik hareketlerle salonun önce bir ucuna ardından öbür ucuna koşturması ve miyavlayarak boş koltuğun tepesine sıçraması şaşırtıyor herkesi. Bunun bir rahatlama yarattığını gözlemlemek mümkün. Neşe şu boyacı işinin gürültüye gidiyor oluşundan hoşnut.

"Kedilerin bizim göremediğimiz şeyleri gördükleri söylenir."

Boş bir laf daha.

5

Beton şehirde yeşil, yine de kendini göstermeyi başarıyor. Ne de olsa güneş gibi bir müttefike sahip. Tamer geçen gün gömlekle dışarı çıkmaya cesaret edebildi nihayet. Henüz akşamları serin yine de. Neşe'yle görüşmesinin ardından bir iki kez Şule'yi aramaya gerçekten de niyetlendi. Ama olmadı işte. Üstelik Şule'yi merak etme hakkını da artık kendinde bulamıyor. "Merak etsem ne olacak! Merak etmekten ne çıkar ki? Sadece maraz. O kadar!" Tufan bile arada görüştüklerinde Şule'den söz açmıyor. Tamer de sormuyor. Bunlarla yorulmak istemiyor kimse. Hali, tavrı günbegün garipleşen Tamer'i bu konulardan söz açarak sinirlendirmekten çekiniyor Tufan. Kar-

şılıklı oturduklarında konuşacak bir şeyler bulmaları da git gide zorlaşıyor. Bir boşunalık ve gereksizlik hissediliyor hep. Söz kadına gelir gibi olduğunda her ikisi de ustaca manevralarla başka yönlere sapmayı başarıyorlar. Ama merak, kaldırımların altında sinsice geziniyor yine de. "Ne var ki! Şule'nin nasıl olduğunu sormaktan neden çekiniyorum ki!" Bu durumda haber alabilmek için boşboğaz tanıdıklara ihtiyaç var. Tufan öyle biri değil. Neşe'nin söylediklerini hatırlıyor bazen Tamer. "Ne hakla bana akıl vermeye çalışıyor! Ablası için endişeleniyormuş! Sana ne! Herkes şu ya da bu şekilde ayakta kalıyor, kimse ayrılıktan ölmüyor!"

Ama Şule'nin böylesine buharlaşıvermesi gerçekten de rahatsız edici. Aslında kaybolduğu falan yok, benzer yerlerde dolaştıkları, benzer mekanlara gitmeye devam ettikleri, ortak tanıdıklarla görüştükleri belli. Fakat hiç haber yok. Bazen Şule'nin asla yüz yüze gelemeyeceği bir gölge gibi etrafında gezindiği hissine kapılıyor. "Neden karşılaşmıyoruz o zaman?" Karşılaştıklarında ne yapacağını da bilemiyor. Bir şey olmamış gibi soğuk bir selamlaşma mı? Yoksa birbirlerini görmezden mi gelecekler? Kendisi görmezden gelemez ama Şule'nin bunu yapması gayet normal.

Tufan'sa Tamer'deki anlaşılmaz içe kapanıklığı çözmeye, hiç olmasa anlamaya çalışıyor. Küskünlüğün böylesi, anlaşılmaz bir ilişkisizliktir. Alışkanlıkların tekrarlanışına sabitlenmiş günler. Kendisine teslim olmuş bir şekilde yaşanan kapanmışlığın, var olmuş taklidi yapıyor olmanın suskunluğu. Hiçbir canlılık, hiçbir sevinç, hiçbir merak kıpırdamıyor Tamer'in bakışlarında. Günleri ve geceleri uyuklarcasına tüketip duruyor. İşin tuhafı çalışıyor da. Duvarları boyamaya devam ediyor. Boşluğu unuturcasına çalışıyor. Umarsız bir ressam olmaktansa kaderine razı bir boyacı olmayı yeğliyor. Karalama defterleri, kalemler, tuvaller ve boyalar küskün küskün somurtuyorlar. Duvara asılı resimler hâlâ kendilerini yaratan kişinin evinde olup olmadıklarını merak ediyorlar. Hepsinin boynu bükük ve

hepsinin üzerindeki toz tabakası günbegün kalınlaşıyor. Onlara her baktığında içi sızlıyor Tamer'in. Vicdan azabı duyuyor. Buradalar fakat tıpkı Şule'nin şeffaf bir gölge oluşu gibi görünür olmaktan açıkça uzaklaşmışlar. Bazen gözüne takıldıkları da oluyor fakat hemen kaçırıyor bakışlarını. Boyaların tuvallerin önünde takatsizce duruyor. Başka bir şey yapamadığınız anda kendi tarzınızı bulursunuz, denilmiştir, oysa onunki bir şey yapamamak bile değil. Evi toparlayacak mecali olsa belki hepsini toplayıp gözden ırak bir yere tıkıştırırdı. Yapamadı. Şule'yi arayamadığı gibi onları da toparlayamadı. Mağlup bir tutkunun şahitliği altında kabullenilmiş uzun geceler. Onu gözledikleri belli. Aralarında fısıldaşıyorlar. Ne diyor olabilirler? Mesela şu Prusya Mavisi tüp ne diyordur? Hayatını ele geçiren renkler sanki hiç var olmamışlar gibi davranmak mümkün mü? Ah, pekâlâ mümkün! Kabulleniş, sevincin üstünü uslu çizgilerle karalamaktır.

* * *

Başka zamanlar olsa hazır cebinde parası varken bir kitapçıda rafları karıştırmak anlaşılmaz bir mutluluk verirdi Tamer'e. Şevkle alıp eve getirdiği tüm kitapları okuduğunu söylemekse açıkçası yalan olacak. Bir iki tanesi karıştırılır, alınanlar bir iki hafta tozlandıktan sonra yenilerine yer açmak için kitaplığa kaldırılır. Şimdi de kitapçıda eşeleniyor gerçi ama o eski heyecan yok. Ressam olmadığını benimsediği gibi hiçbir kitabı başından sonuna kadar okuyamayacağını da kabullenmiş. Yine de belki bir heyecan bulurum umuduyla kapaklara bakıp arkalarını okuyarak oyalanıyor. Efendi'yle görüşme bir hafta ertelendi. Bir hafta sonraki perşembe. Sağ tarafındaki adamı fark ettiğinde sıkıntısı daha da palazlandı. "Koca şehirde burayı bulmuş! Umarım fark etmez."

Gereksiz bir karşılaşma. Başını çevirip öbür taraftan çıkabileceğini düşündü. İsimlerini bile hatırlamadığınız kişilerle boş-

lukta kalan tuhaf ve zorunlu konuşmalara maruz kalmak anlamsız. Nankörlük, yazgıyı ciddiye almamaktır. Yazgı orada bekler, ona ulaşmanızı, ayaklarının dibine düşmenizi bekler. O tarafa bakmıyor olsanız da birinin kendinize baktığını hissedersiniz bazen. İnsan bu hisse ne kadar süre katlanabilir ki? Sonunda dönüp bakmaktan kendinizi alamazsınız. En sonunda başını sinsice çevirip durumu kontrol etmekten kendini alamadı Tamer ve adamın gözleriyle karşı karşıya geldi. "Bingo!" Adam önce kararsızlıkla başını sallayarak selamladı. Ardından Tamer'le nerede karşılaştıklarından emin olarak yaklaştı. "Konuşacak! Kahretsin!"

Yüzünde ortak bir cemaatin üyeliğini paylaştıklarını ihsas eden sıcak bir gülümseme var. Kötücül değil sadece yapışkan bir gülümseme.

"Vakfın bahçesinde karşılaşmıştık değil mi?"

"Evet, şadırvanda."

"Vakfın boya ve süslemelerini yapıyordunuz. Tamer Bey. Yanlış hatırlamıyorum isminizi değil mi?"

"Hafızanız iyi. Ben sizinkini hatırlayamadım doğrusunu isterseniz."

"Kerem."

"Siz ne iş yapıyorsunuz?"

Kafasının içinden bir ses sinirle söylenmeye başladı. "Sana ne! Ne iş yapıyorsa yapıyor. Selamlaşarak medeniyet görevini yaptın. Çek git!" Ama soru sorulmuştur bir kere.

"Ben hekimim."

"Bir doktorun tasavvufla ilgili olabileceği aklıma gelmezdi."

"İki yıl öncesine kadar benim de gelmezdi. Vaktiniz varsa şu yanda kahve içelim mi?"

Bu teklifsiz yakınlık da nereden çıktı! Ne yapacağını bilemedi Tamer. Kerem'i başından savmaktan başka bir şey istemiyor. Selamlaşmaktan bile kaçınırken iki dostmuşçasına karşılıklı kahve içmek! Rastlantıları yaratana şükürler olsun!

"Aslında bir işim vardı."

"Ne olacak canım. Bir kahve sadece."

Israr. Adamın ısrarı bunaltıcı, hatta kuşatıcı hale gelmeye başlıyor. "Neden ısrar ediyor ki? Ne konuşacağız ki? Amma yapışkan çıktı." Dinlemeden çıkıp gitmek kabalık olacak. Hem yeniden karşılaşmak ihtimali de var. Direnemedi daha fazla. Teslim oldu. Konuşmadan iki yandaki kafeye gidiyorlar. Cumartesi günü ve bahar ışıltısında sokağa atılmış masalardan birine çöküyorlar. Boş masa bulabilmeleri bile bir şans. Daracık sokakta her taraftan uğultu ve kahkaha sesleri yükseliyor. Burada biraz aykırı durdukları söylenebilir. Fakat kimse kimseye aldırmıyor. Ne de olsa yaz geliyor. Keşke biraz da güneş olsaydı. Maalesef dar sokakta binaların heybeti güneşi engelliyor. Şehir, güneşi hepten yutuyor. Kahve siparişlerinin ardından suskunluk sürüyor. Tamer lafı açmanın adamın sorumluluğu olduğundan emin. "Madem buraya sürükledi, ne söyleyecekse söylesin bakalım." Oysa adam bir türlü başlamıyor. O durdukça Tamer sinirlenmeye başlıyor. Artık dayanamadı.

"Hangi hastanedesiniz?"

"Taksim İlkyardım."

Bu iyi değil. Adamın sürekli buralarda olduğuna işaret. Bu sokaklarda her an karşılaşılabileceğine işaret. Bu gereksizliğin birden çok yaşanabileceğine, alışkanlık olabileceğine işaret.

"Zaten şimdi de hastaneden çıktım."

"Ne doktorusunuz."

"Pediatri."

Bu soruyu da iş olsun diye sordu Tamer. Tıpta uzmanlık alanlarına ilişkin neredeyse hiçbir bilgisi yok. Pediatrinin ne demek olduğunu bilmiyor. Tıpla ilgili kelime hazinesi tentürdiyot, Alkazatser ve Asprin'le sınırlı. Konuşmayı böylece uzatmak mümkün değil. Daha soruyu sorduğu anda tıkanması mukadder bir yola daldığını biliyordu. Öyle de oldu zaten. Zoraki başlayan sohbette inisiyatifin Tamer'e geçivermesi tuhaf. Adam gerçekten de sanki kendisi çağırmamış, Tamer'i zorlamamış gibi edilgen bir tavırla fincanına bakmakla meş-

gul. Bir de arada sigarasının ucunu gözlüyor. Tamer lafı dolaştırmadı.

"Cemaatten olmak nasıl bir şey?"

Böyle patavatsız ve ani bir soruyla karşılaşmayı beklemeyen Kerem anlamaz bir ifadeyle Tamer'in yüzüne baktı. Karşısındakinin ciddi olup olmadığını anlamaya çalışıyor. En azından dalga geçip geçmediğini bilmeli.

"Cevap vermek zor. Kulaç attıkça denizin genişlemesi gibi. Bazen kollarınızın yorulmasından, boğulmaktan, yeniden dibe inmekten korktuğunuz oluyor. Yani çaba hem ilerlemek hem de durduğunuz noktada kalmamak için."

"Eski hayata sürüklenivermek bu kadar ciddi bir sorun mu?"

"Evet, hayatın ne denli güçlü olduğunu tahmin edemezsiniz. Gölgenizi izleyen geçmiş birden sizi kaybediverir. Şaşırmıştır. Sizi bulamayınca paniğe kapılıp sağa sola koşturmaya başlar. Ama bir süre sonra gölgenizi yeniden bulur. Bundan kaçamazsınız. Her an bir yerden çıkıp gelmeye hazırdır."

"Demek burada iki alışkanlık mağduru olarak bulunuyoruz!" Cümleyi söylemekten vazgeçti. Gereksiz duygudaşlığın hiç anlamı yok. "Kalkıp gitmeli artık. Güneşe çıkıp biraz yürümeli." Canı artık tekke hakkında bir şey sormak istemiyor. Hiçbir şey öğrenmek istemiyor bu heriften. Yine de çenesini tutamadı. Caner'le bu kadar sık görüşmenin sonucu budur.

"Demek geçmişin elleri tekkenize kadar uzanabiliyor!"

"Geçmişinizden ve kendinizden sürekli bir temizlenme çabasında olunmak gerekir."

"Sizin vakıfta bile mi?"

"Evet, orada bile."

"O zaman cennete gitmenin garantisi yok!"

"Cennetten söz ettiğimi sanmıyorum!"

"Tüm bu çaba cennete gitmek için değil mi?"

"Hayır, tamamlanmak için."

Ne denli zayıfsanız gerçeklik için harcanan çaba o denli çılgınca bir hal alır. Acı çekmek bile tek başına yeterli değil.

İyice sıkıldı Tamer. Kerem de anladı karşısındakinin rahatsızlığını.

"Sıkıldınız galiba? Farkındayım, söylediklerim size, nasıl demeli? Afaki geliyor!"

"Anladığımı söyleyemeyeceğim."

"Hiç boşluk hissetmiyor musunuz hayatınızda?"

"Kusura bakmayın artık kalkmam gerekiyor!"

"Evet, sizi sıktım. Müsaade sizin elbette. Yine görüşürüz inşallah."

Ne nutuk dinlemeye ne de hayatındaki boşlukları bu herifle tartışmaya niyeti var. Bu gereksiz karşılaşmaya da adamın ısrarcı yakınlığına da kızgın. El sıkıştılar ve Kerem yeniden sandalyesine oturdu. Yürüyüşünün izlendiğini hissetti Tamer. Sırtında yosunlu kuytuluğun izi var. Ve bir de ürpertinin. Tamamen güneşe çıkmak tatsızlığı gideremeyecek, güneşin rengi ölgünleşecek.

* * *

Kimse bunlarla ilgilenmiyor. Kimse tamamlanmak istemiyor. Belki de gerçekten tamamlanılamıyordur. Hatta çabaladıkça eksiklenme boşluğu daha da büyüyor. Sonsuz bir çaba ve susuzluk. Amaç sadece susuzluğu arttırmak olabilir mi? Avluda tanıştığım adamla bu kez de kitapçıda karşılaştık. Benden bunalıyor. Nereden hatırlıyorum. Bu soru yapıştı kaldı.

* * *

Tanıdık sokaklarda, adamın sırtına yapışmış gözlerinden kurtulmak, izini kaybettirmek istercesine dolanırken ayaklarının onu her zamanki mekâna sürükleyiverdiğini neden sonra anladı.

"Ooo kimler gelmiş! Dünyamıza inmeye karar verdin demek!"

Kapının üstündeki küçük çıngırağın çalışıyla kendine geldi ve tabii kinayeli karşılama cümlesiyle. Geri dönmek için geç, ilerleyip oturmak için erken. Fakat cam kenarındaki masada kendisine bir sandalye ayarlandı. Masadakiler kendisini görmekten memnunlar. Müzik, sakinlik ve tanıdıklığın yumuşaklığını vaat edercesine süzülüyor masaların arasından.

"Ne içersin Tamer?"

"Bira. Dark bira."

Sırtındaki üşüme geçti sanki. Kerem'in ve tekkesinin rahatsız edici silueti kayboldu. Ama sol elinin işaretparmağındaki boya izi baki. Masadakiler şaşırtıcı bir aklıselimle cami işine hiç girmiyorlar. Nilay bile konuyu açmadı. Harun'un olmaması da bir şans. Tamer kendisini Hocasinan'dan çok uzakta hissediyor şimdi. Efendi'nin, Kerem'in karanlık sözcüklerinden ve tekkeye her gireni hor bakışlarla süzen sandukalardan çok uzakta. "İşte bu! Neden saklanıyorum ki? İşte hayatım bu!"

Bir iki kişinin aralarında kendi hakkında fısıldaştıklarını işitti. Şüphesiz cami işinden söz ediyorlar. Ama aldırmadı. Şu an keyifli. Her şeyden önemlisi de bu. Yine de bazı kısa anlarda gerçekten de buraya ait olup olmadığı tartışması zihninden karanlık bir gölge gibi geçmiyor değil. Geçmiş burası, yani çevresi, oturduğu masa, mekândaki tanıdıklar. Geçmiş her yanınızı tutmuşsa ona geçmiş denilebilir mi? Geçmiş an be an tamamlanır.

Az sonra Şule'nin içeri tanımadığı bir herifle girivermesiyle beraber geçmiş daha bir gözüne batmaya başladı. Masadakiler bir an susar gibi oldularsa da gürültüyü kesmediler. Yan gözle Tamer'i gözlüyorlar. Anlaşılan Şule'nin birisiyle çıkıyor olması camia için yeni bir haber değil. Tamer için yeni bir haber olup olmadığını da bilemiyorlar kuşkusuz. Şule masadakileri uzaktan selamladıysa da Tamer'i görmezden geldi. "Tekkenin dışında hayat devam ediyor. Ne bekliyordum ki?" Buna rağmen yavaş yavaş huzursuzlanmaya, kımıldanıp gerinmeye, uykulu gözlerini aralayıp etrafını süzmeye başladı. Masadakiler ko-

nuşmaları sürdürüyorlar ama bir şey işitmiyor. "Neden bir selam bile vermiyor orospu!"

Şule bulundukları masaya sırtını dönerek oturdu. Yüzünü, yüzünün ifadesini göremiyor Tamer. Ama onun da gergin olduğu belli. Eninde sonunda böyle bir karşılaşma muhakkak gerçekleşecekti. İkisi de bunun farkındaydılar. Ne var ki bu farkındalık gerilimi azaltmıyor. "Bu hakarete katlanmalı mıyım?"

Böyle durumlarda mantık dünyanın kütle çekimin dışına fırlayabiliyor. Üstelik bu nadiren gerçekleşen insan arızası da değil. Birden kendini Şule'nin masasının önünde buluverdi. Buraya hangi ara ve nasıl geldiğini kendisi bile bilmiyor.

"Neden selam vermiyorsun!"

Kadının yanındaki uzun boylu adam gerildi. Şule'ye bakıyor. Masadakilerin sesleri kesildi. Kafede herkes Tamer'e bakıyor. Herkes merakla çıkmak üzere olan rezaletin hangi boyutlara ulaşacağını görmek istiyor. Şule neden sonra yanıt vermeyi başarabildi.

"Bunu sorman çok saçma değil mi?"

"Yine de merak ettim!"

"Saçmalama da beni rahat bırak!"

Bu arada Şule'nin yanındaki herif hırladı.

"Hadi kardeşim!"

"Sana ne ulan!"

Birden yanında iki üç kişi biterek Tamer'i toparlayıp masaya geri sürüklediler. Bu arada Şule ve sevgilisi hızlı adımlarla mekânı terk ediyor.

"Ne yapıyorsun Tamer? Saçmalıyorsun! Sana ne!"

"Sen anlamazsın Nilay!"

"Ne demek anlamam! Bir aydır kadını arama zahmetine bile katlanmadın, şimdi de hesap soruyorsun! Sen cami boyamaya çekilince her şey duracak, sen işini bitirince kaldığı yerden devam edecek mi sandın!"

"Bir şey sandığım falan yok. Hiç değilse selam verebilirdi."

"Sen de hiç değilse bir arayabilirdin!"

Birasının kalanını bir dikişte içtikten sonra kimseye bir şey demeden bardan fırlayıp sokakları arşınlamaya başladı. Şimdi bahar o kadar da taze gelmiyor. Her zamanki çürük yumurta kokusu. Yürürken bir iki kişiye omuz attı. Arkasındaki söylenmeleri hatta bir iki küfrü duymazdan geldi.

"Haklılar. Şule de Nilay da haklı. Kimse beni bekleyemez." Kafasında Şule'nin kapısına dayanıp rezaleti tamamlama gibi fikirler cirit atıyor, kulağına çatlak bir ses yetişiyor.

"Önüne baksana kardeşim!"

* * *

Avluda çay içmek o kadar yatıştırıcı değil artık. İki gündür kadını düşünüyor. Merak, içinde kaçak bir gölge gibi geziniyor. Bir görünüp bir yok olan bir gölge. Kabullenişin sırça kavanozunda derin bir çatlak var şimdi. Şule'nin böylesine uzak davranması belki de kendi suskunluğunun bir yansıması. Ve yansıma gözlerini acıtıyor. Hesaplaşılmadan, son sözler söylenmeden biten bir ilişkinin üzerine nihai mührü kim vurursa o kazanır. Belirsizliği noktalayan hamle. Hamleyi Şule'nin yapmış olması, belirsizliği kesivermesi haksızlığa uğramışlık duygusu yaratıyor Tamer'de. Halbuki belirsizlik öylece kalmalı, aynı sokaklarda gezinen iki kişi birbirlerinden haber almadan ve rastlaşmadan birer hayalet gibi muğlaklık aleminde kaybolmalıydılar. Binadan avluya çıkan Kerem'i fark ettiğinde Tamer, çayını bitirmiş, kaşığıyla bardağın dibindeki çay taneleriyle oynuyordu. "Her gün herife mi maruz kalacağım!" Kerem aldırmadan yaklaştı. Yüzünde düşünceli bir sırıtış. Hoşnutsuzlukla selamladı Kerem'i. Caner'in suratından "Vay artık tekkedekilerle ahbap olmaya da başlamışsın" gibi bir cümle geçiyor.

"Selamünaleyküm."

"Merhaba Kerem Bey.

"Müsaade ederseniz biraz konuşabilir miyiz?"

"Ne vardı?"

"Şurada konuşabilir miyiz?"

Caner'den biraz uzakta arkadaki banka oturdular.

"Kusura bakmayın, geçen gün canınızı sıktım galiba."

"Yok. Önemli değil. Ne diyecektiniz?"

"Bunu. Özür dilemek istemiştim sadece."

"Önemli değil."

Sohbetin konusu bittiğine göre Tamer kalkmak için davrandı. Ancak adam hafifçe kolunu tutarak beklemesini işaret ediyor. "Bu arsızlık inanılmaz. Kendini ne sanıyor bu? Kafadan sakat olduğu belli olan bu herifin tebelleş olması için ne yaptım?" Kolunu adamın elinden kurtardı ama kalkamıyor yine de.

"İnsan bazen sırf kendini ikna etmek için yüksek sesle konuşuyor. Bu da can sıkıcı olabiliyor. Açık yürekli davranmak istiyorum size karşı."

Bu cıvık yakınlık ne anlama geliyor? Açık yüreklilik de yakınlık da istemiyor. İşini bitirip bu mezarlıktan gitmekten başka bir şey istemiyor artık. Kimseye açık davranmak falan istemiyor. Oysa daha nakışlara bile geçemediler.

"Tarikatınıza girmek gibi bir niyetim yok! Boşuna çabalıyorsun."

"Bu da nereden çıktı? Benim böyle bir niyetim yok."

"Bakın benim yeni bir ahbaplık kurmak ve yeni arkadaşlar edinmek gibi bir derdim yok. Yeteri kadar ahbabım var zaten. Hele de sizin dünyanızın sorunları beni hiç ilgilendirmiyor. Bana açık olmanız için hiçbir neden yok. Bu işi bitirdikten sonra burayı da sizi de bir daha göreceğimi sanmıyorum."

Fazla sert bu cümleler. Kerem'den ve onun açık yüreklliğinden kurtulmak için her çareyi denemeli. Git gide ısınan havada böylesi bir bulaşıklık rahatsızlık verici. Fakat Kerem sanki bu sözler sarf edilmemiş, kulakları onları duymamış gibi. Oralı değil.

"Burayı gerçekten kasvetli mi buluyorsun, bana hep bir sıyrılma hissi vermiştir bu bina ve de özellikle bu avlu."

"Kasvetli evet. Zoraki bir kopuş çabası. Sakın bana 'Gerçek denilen aslında nedir ki' gibi beylik bir cümle kurmayın! Gerçek basbayağı gerçektir. Sizin ayağınıza bastığımda duyacağınız acı gibi bir gerçekten söz ediyorum."

"İlginç birisi olduğunuzu tahmin etmiştim zaten!"

"İlginç biri değilim."

"Sizi tanıyorum!"

"Ne demek bu?"

"Sizi bir yerden tanıyorum. Eminim. Çok daha önce tanışmış olmalıyız!"

"Kusura bakmayın, çalışmam gerek."

"Evet, tanışıyoruz. Bir türlü hatırlayamıyorum ama çıkaracağım en sonunda."

Tamer daha fazla uzatmasına izin vermeden hızla kalkıp içeriye girdi. "Bir tür akıl hastası. Bir de bu çıktı! Bu meseleyi Hakkı Baba'ya açsam yararı olur mu? Bir manyakla uğraşarak burada çalışılmaz! Tekkenin ölgün havasına bir de seni tanıdığını iddia eden bir delinin eklenmesi çok güzel doğrusu!" Birinin bir başkasını adını koymaksızın tanıması garip bir duygu. Nedeni belirsiz bir göz aşinalığı. Tanıyan taraf için tuhaf, diğeri için rahatsız edici. Aslında ikisi için de rahatsız edici. "Haklı olabilir mi? Gerçekten bir yerden tanışıyor olabilir miyiz?" Kimi zaman belirsiz karşılaşmaların kaderin işi olduğu söylenir. Öte yandan nerede kaderden ve insan özgürlüğünden konuşuluyorsa orada şeytanın zillerini şangırdatarak, ayaklarını ardı ardına asfalta vurarak zıpladığı da söylenir.

* * *

Tamer, Kerem'le ilgili rahatsızlığını ertesi gün ilk fırsat bulduğunda Hakkı Baba'ya anlattı. Hakkı Baba pek bir şey demedi. Zaten oldum olası kişiler arası ihtilaflarla uğraşmayı sevmez.

"Tuhaf şey, Kerem kardeşimiz oldukça aklı başında biridir. Hem ne var sizi bir yerden tanıyorsa? İnsan insana tanış çıka-

bilir. Bence büyütmeyin. Ben bir ara onunla konuşurum merak etmeyin."

Bu kadar. Hakkı Baba sessizliğini ancak bu kadar bozabildi ki bu Tamer için hiç de rahatlatıcı değildi. "Başından savıyor!"

Hakkı Baba'nın yapabileceği ancak bu kadardı. İçinde dinlendiği ketumluğun yüksek duvarları ancak bu kadarına müsaade ediyordu. En ufak bir çatlak olmamalıdır suskunlukta. Aksi halde yıllardır biriktirdiğiniz sessizlik ellerinizden kayıp gidiverir. Tamer, Hakkı Baba'nın tövbe etmeden önce bir kumarbaz olduğunu bilseydi ketumluğunu koruma çabasını daha iyi anlayabilirdi. Ölümcül tiryakiliklerden kurtulunduğunda daima bir korkuyla yaşanır. O lanet tutkunun hortlaması ihtimali ürkütücüdür ve o nedenle de her türden sapmaya karşı olağanüstü duyarlı bir sertlik gelişir. En ufak bir çatlak tüm geçmişin yeniden içeriye sızmasıyla sonuçlanabilir. Hakkı Baba semtin ünlü batakhanelerinden sıyrıldığında, ailesini de evini de çoktan yitirmişti. İyi kötü iş yapan mütevazı bakkal dükkânının da battığını eklemeye gerek yok. Çocukları alıp annesine sığınan karısı, ona lanet eden arkadaşları çok gerilerde kalmıştı. Bir dostunun aracılığıyla tanıştığı Efendi'nin yönlendirmeleri sonunda hayatı toptan değişiverdi. Şimdi Tahtacılar Çarşısı'nda ufacık bir dükkânda Bursa işi bıçaklar, satırlar, eğeler satarak iyi kötü geçiniyor işte. Ardından üç çocuğu olan dul bir kadınla da evlendiğinde yaşamı yeniden düzene girdi. En büyük oğlan dükkâna bakıyor şimdi. Buna rağmen bazen hâlâ rüyasında zarları veya üzerinde papazların, kızların oynaştıkları kartları görmekten kurtulamıyor.

Boya hemen hemen bitmişti. Duvarlar pürüzsüz bir beyazlıkla ışıldıyor, meydan mis gibi boya kokuyordu artık. İnsan bu ak kutunun içerisinde hayal alemlerine rahatlıkla sürüklenebilirdi. Ne var ki Tamer beyaz rengi pek sevmiyor. Şule'den haber yok, Kerem'i de bir daha görmedi. Buna rağmen perşembe bir türlü gelmek bilmiyor. İşlerin yavaşlaması hiç de iyi olmadı aslında. Çaresizce evin içinde dolanmakla, suçlu suçlu

resim malzemelerine bakmakla geçiriyor günleri. Canı çizim yapmak da çekmiyor. Mamafih bunun geçici bir boşluk olmasında avutucu bir taraf da yok değil. Tezyinatın ruhunu anlayabilmiş değil henüz. Kişilerin, tarzın ve coşkunun barınamadığı, yaratıcılığın kurallar içinde boğulup gittiği bir büyük havuz. Ne bir Mikelanjelo ne Rafaello ne de Tiziano çıkabilir bu birbirinden ayırt edilemeyen damlaların doldurduğu havuzdan. Yaban bir yasağın tutsaklaştırdığı yaratıcılık, kendi zindanının duvarlarını bezemekle yetinmek zorunda. Kişisizlik bile değil, ıssızlık. Kör desenlerin yarattığı uçsuz bucaksız bir suskunluk. Cadde ve duvar boyamaya mahkûm bir dirayetsizlik kabul edilebilir ama bir yasağa teslim oluvermek ve onu çoğaltmak! Bir pisuvarı sanat eseri olarak sergilemeye cüret edebilen Duchamp bile böyle alçakça bir ihanet içinde olmamıştır. Yine de belki başka üstatların, daha anlayışlı olabileceklerin umulabilirdi. Ama bu tespit Tamer'in içini rahatlatmayacak. Karşısındaki duvara yaslanmış girdaplı oyuklarla bezeli gökyüzü resmi de içini rahatlatmıyor. Yaratıcısına küskün gözlerle bakıp teslimiyeti ve ihaneti kınıyor, siyaha dönüşmüş gökyüzü. Artık taslaklar üzerinde çalışmayı bıraktı. Günlerini ve gecelerini televizyon seyretmeye adamış durumda. O kanaldan bu kanala sıçrayıp duruyor, olur olmaz her şeyi seyrediyor. Fakat en sürükleyici programlar bile Şule'nin arada bir aklına gelip yerleşmesine, zihninin içinde dolanmasına engel olamıyor. İşin garip tarafı kendisinin haksızlığa uğradığını düşünmekten kendini alamıyor hâlâ. Tüm bir hayat kendisine haksızlık edebilmek için var nerdeyse, koca evren sırf Tamer'le eğlenebilmek için yaratılmış. "Şule'yi seviyor muydun peki? Sanmıyorum! O zaman niye sızlanıyorsun? Benim onu sevip sevmememin bir önemi yok! Önemli olan onun benden kolayca vazgeçebilmesi!" Sürekli olarak kendi mağduriyetinin etrafında dolaşıp durmak can sıkıcıdır. Sonunda dayanamayıp Şule hakkında bilgi almaya karar verdi. Boşluk, merakı kanırtıp durur. Beynin kıvrımları arasında tükürüklerini sağa sola sıçratarak dolaşan

merak, her boşluk anını, her zaaf anını değerlendirerek saçma şeyler düşlemeye, dahası yapmaya zorlar. Hayalinde Şule'nin o herifin altında inleyişini canlandırıyor. Her şey o kadar sahici ki, Şule'nin sağ göğsünün altındaki ben bile yerli yerinde. Ama birazdan adamın parmaklarıyla gözden yitiyor ben. Adama istekle teslim olmuş gövde zevkle kıvranıyor. Kadının gözleri adamın sırtının altından kendisine ifadesizce bakıyor. Göğüslerinin üzerinde herifin elleri. Merak eğleniyor.

* * *

Israrla reddediyor tanıştığımızı. Belki de ben yanılıyorum. Ama hayır! Eskiden beri tanışıyoruz. Tek bilebildiğim bu. Ama hani eskiden? Dua ederken bile arada aklıma bu geliyor. Tesbihat bozuluyor. Üzülüyorum. Öylece duvara bakıp kalıyorum. Dervişin biri gece ıssız bir yolda giderken karşıdan karanlıklar içinden bir grup atlının yaklaştığını fark etmiş. Yakalanıp köle olarak satılacağını ya da zorla askere alınacağını kuruvermiş hemen. Telaşla koşup mezarlık duvarını aşarak, üzeri açık bir mezara uzanıvermiş. Oysa karanlıkta yaklaşan atlılar sadece yolcuymuş. Fakirin mezarlık duvarından aştığını görünce takip edip uzandığı mezarın başında merakla dikilmişler. Derviş korkudan tir tir titriyor. "O mezarda ne yapıyorsun a yolcu" diye sormuşlar. Derviş, durumun ve gereksiz telaşının komik kaçtığını anlamış o an: "Bir soruyu sormanız, onun cevabını bilmeniz demek değildir. Yine de merak ediyorsanız ben sizin yüzünüzden buradayım. Siz de benim yüzümden bu kabrin başında dikilmektesiniz!"

* * *

"Kim o?"
"Benim Tamer."

Kapı biraz sonra yavaşça aralandı. Neşe şaşkın, Tamer'e bakıyor. Kapı hâlâ aralık. Kadın ne yapmak gerektiğini bilemiyor belli ki.

"Ne oldu Tamer?"

"Şule'yle ilgili konuşmak istiyorum."

"Önceden araman gerekmez miydi? Aklına estiğinde kapıma dayanamazsın. Hem bu konuyu konuşmak istemiyordun."

"Şimdi istiyorum işte."

Neşe kararsız. Daha önce evine çağırdığına da pişman. Tamer hayatından bir türlü çıkmak bilmiyor. Şule'nin hayatından çıktı ama hâlâ kendi etrafında, komik olan da bu zaten. Çaresiz Tamer'i içeri buyur etti. İsteksiz ve uykulu. Evet, saat geç değil ama hafifçe uykusu gelmiş. Burak'ın neden bu gece kendisini atlattığını düşünüyor. Yine de her an damlayabilir. İçeride Tamer'i bulması hiç de hoş olmaz.

"Evet, ne soracaksın?"

"Şule'nin beraber olduğu o züppe kim?"

"Sana ne? Barda yaptığını biliyorum. Neredeyse kavga çıkarıyormuşsun. Onunla konuşmak bile istemiyordun. Şimdi de kıskançlık krizine mi girdin? Bence bu olayı unutup tekkene dönsen iyi edersin."

"Kim o herif?"

"Öğrenip ne yapacaksın? Hem bunu Şule'ye sorman daha doğru değil mi?"

"Ben sana soruyorum!"

"Burak'ın bir arkadaşı."

"Sen ayarladın bu işi yani. Benden ne kadar çabuk kurtulursa o kadar iyi olur diye mi düşündün?"

"Önce kurtulan sensin. Kötü durumda olduğunu söylemiştim sana. İyi değildi işte. Ayrıca ferahlatacaksa söyleyeyim, senden çok daha düzgün biri. Şule için endişelenmene gerek yok!"

"Sana göre herkes benden daha düzgün zaten!"

Telefon çalıyor. Neşe heyecanla telefona koşturdu. Mutfaktan konuşmayı tercih ettiğine göre Burak'la konuşuyor olmalı.

Tamer'in aklına bir kez daha Burak tarafından basılabileceği ihtimali geldi. Ama bu kez o kadar tedirgin değil. "Burak'ın arkadaşı? Neşe kaltağı, ablasının pezevenkliğini yapmak için hiç oyalanmamış!" İçeriden Neşe'nin tartışan sesi tiz dalgalar halinde salona kadar ulaşıyor. Kedi ortalıkta görünmüyor. Biraz sonra Neşe döndü. Suratı kıpkırmızı.

"Burak geliyor."

"Ben kalkayım."

"Hayır otur! Evet, Şule, Burak'ın bir arkadaşıyla çıkıyor. Ciddi bir ilişki sayılmaz ama senin öküzlüklerinin yarattığı güvensizliğin üzerine iyi oldu bu."

"Ne güvensizliği?"

"Hiçbir şey anlamıyorsun değil mi? Yaptığının ablamın özgüvenini ne kadar sarstığının farkında bile değilsin."

"Benim gibi bir serseriden ayrılması özgüvenini neden sarssın?"

"Bunu da anlamazsın. Burak'ın arkadaşı kesinlikle düzgün biri. Hiç değilse cami boyayarak geçinmiyor ve ortalıkta ressamım diye dolaşmıyor."

"İkide bir bu cami işinden bahsedilmesinden sıkıldım!"

"Her şeyin geçici zaten. O yüzden de nasıl biri olduğuna karar vermek zor."

"Ne demek bu? Ben benim işte. Buyum o kadar."

"Dünya seni anlamıyor! Kimse anlamıyor! Hep haksızlıklara uğradın. Kimse resmini beğenecek kadar akıllı değil. İki serginde de fark edilmedin, sanat çetelerinden dışlandın. Hiç şansın olmadı. Bu saçmalıkların toplamısın işte. Bir türlü kurulamayan bir hayatı seyredip duran birisi."

Kişi hangi huyları çıktıktan sonra kendisidir? Bir toplamın sonucu olarak mı, fazlalıklar çıktıktan sonra mı kendisidir? Hem vazgeçilecek olanlar hangi fazlalıklardır? Tamer'in sol eli belirgin biçimde titriyor şimdi, sesi çatlaklaşıyor. Bu kadar gerçek fazla, çok fazla. Gerçek bile uygun dozlarda alınmalı.

"Bana hakaret edemezsin sen!"

"Birisi bunları söylemeli. Sorumluluklardan kaçıp duran bir işe yaramazın tekisin!"

"Ne sorumluluğu?"

Neşe cevap vermedi. Belki çok konuştuğunu düşünüyor şimdi. Belki adamın üzerine çok gittiğini. Belki de Burak'ın ne zaman eve varacağını. Tamer koltuktan fırlayıp kapıya yöneldi. Dinlemek istemiyor artık. Konuşma bitti. Neşe'nin suratına patlatmamak için zor tuttu kendini. Apartmanın kapısından dışarı fırladığında biraz ileride Burak'ın arabasının kapısını kilitlediğini gördü.

"İşte sorumluluk sahibi bir orospu çocuğu!"

Karşılaşmadılar. Daha doğrusu Tamer, Burak apartmandan içeri girene kadar yan apartmanın girintisinde bekledi. "Bu saçmalıkların toplamıyım demek! Madem öyle, bir fazlasının bir zararı olmaz!" Anahtarlığını çıkarıp Burak'ın arabasına yaklaştı ve sağ ön kapısına enine bir çizgi çekiverdi. Kazınan boyanın anahtarın üzerindeki kalıntılarına bakmak istediyse de arabanın çılgınca ötmeye başlayan alarmıyla sıçradı. Birkaç adım sonra başka bir binanın gölgeliğine sığındı. Neşe'nin dairesinin penceresi açıldı. Burak kafasını uzatıp arabasına bakıyor. Etrafta kimse olmadığını görerek rahatladı. Alarm da sustu zaten. Pencere kapandı, perde çekildi. Sokak yeniden sessiz. Anahtarın ucundaki boya kazıntılarına üfleyerek yürümeye devam edip sokağın köşesinde kayboldu. "Burak'ın bir arkadaşı demek! Orospular!"

6

Bekleyiş bitiyor nihayet. Taslaklar hazır. Efendi'yle bir kez daha görüşmek rahatsız ediciyse de evde oturup kuruntular içinde debelenmekten iyidir. Ancak Efendi, "Olmamış, başka bir şey dene" derse ne olacak! Bu iş, bir türlü çıkıp gitmek bilmeyen yapışkan bir sevgili, bir türlü ödenemeyen bir vergi borcu gibi yaşamına dolanırsa! Boğazına dolanan desenlerle soluksuz kalırsa.

Sakin bir gündü ve hava gerçekten güzeldi. Değişik bir gün geçirmeye karar verdi Tamer. Değişik bir gün geçirme adına evden tekkeye kadar yürümek azmine kapıldı nedense. Tophane'den Taksim'e, oradan Tarlabaşı'na, oradan Tepebaşı'na.

Elleri ceplerinde ikinci Haliç Köprüsü'nü geçti. Güneş İstanbul siluetinin çok üzerinde seyrediyor henüz. Aylaklığın tadı en çok böyle zamanlarda çıkıyor. Hiç acele etmiyor. Zamanı bol. Yatsı namazı ancak on gibi başlıyor. Dokuzda orada olabilmek yeterli. Köprünün üzerinden Haliç sırtları, Balat ve Fatih bilmecelerini güneşten saklamaya çalışırcasına gölgeye sinmişler. Cibali'deki balık lokantalarının önünden geçerek Balat'ın arka sokaklarına daldı. Eskimiş yapılardan dağılan küf, nem ve yoksulluk kokusuyla bahar tazeliği birbirine karışıyor. Baharın son demleri yaşanıyor ne de olsa. Artık yaz geliyor. Eskimiş sokaklar hatıraları barındırmaktan usanmışlar ki hiçbir fısıltı duyulmuyor. Yalnızca çocuk çığlıkları var. Yoksul çocuklar, oradan oraya neşeyle, bazen de öfkeyle koşturup duruyorlar. Bu kez hüzünlenmedi Tamer. Bir kere bahar, ayrıca cebinde üç kuruş parası ve işi var. "Bu evler Yahudiler ve Rumlarla doluyken bu sokaklar nasıl görünüyordu acaba?" Bir tür terk edilmiş gettonun yaydığı acıklı nağmeler işitiliyor yine de. Evlerin eski sahiplerinden hiç iz yok. Şurada burada kapıların yanındaki Davud Yıldızları, İbranice, Rumca yazılar kırık dökük bir şeyler anlatıyorlarsa da insanların kendisinden bir iz yok. İnsanların izi, bıraktıkları işte. Bu durumda gerçek olan da insanlar değil, yapılar, eşyalar, kitaplar ve mektuplar belki de. Belki onca şey sırf yazıya, binaya, tabelaya dönüşsün diye yaşanıyor sanki. Restore edilip onarılan evlerde eski günlerin yeniden yaşatılma çabası biraz beyhude görünse de çaba çabaydı işte. Arada bir görülen kilise yıkıntıları, kapalı kapılarıyla eski sinagogların duvarlarındaki öksüz yazılar bile neşesini bozmazdı. Ne Efendi'yi ne de Şule'yi düşünüyor. Onarılmış evlerin, bir iki yıkık manastırın yanından Rum okulunun üzerine çıkmayı başardı sonunda. Heybetli ve kırmızı tuğlalı okulun arka duvarına yaslanmış gibi duran küçük tekke açık biçimde Müslüman bölgesini işaret ediyor. Zaten okulun üzerine abanmış birkaç katlı kocaman Kuran kursu daha uzaktan Çarşamba'ya yaklaştığını haykırıyor. Yoldan geçen çarşaflara bürünmüş kadınla-

rın, takke ve şalvarla dolaşan çocukların sıklaşması dünyanın değiştiğini anlatmakta Tamer'e. Bu şehirde dünya on adımda bir değişir. Kuran kursunun önünden geçip İsmailağa Camii'nin olduğu meydana ulaştı nihayet. Yokuş çıkmak biraz yorucu olsa da düzlüğe varmıştı işte. Bu kez kasvet hissetmiyor. Güneşten belki, belki bahardan. Başka zaman olsa çay ocaklarından birisindeki tabureye çöktüğünde etrafındaki manzaraya pekâlâ iç bunaltıcı denilebilirdi. Camilerin, medreselerin, türbelerin, Kuran kurslarının ortasında oturup insanların başka bir yaşamın gereklerini yerine getirme çabasını izlemek pek de eğlenceli olamazdı. Kendini yabancı bir şark ülkesinde bir gezgin gibi hissetti. Bu ayıplanacak bir duygu olabilir fakat gerçek. En nihayetinde bunlar nerdeyse bir antropoloji gözlemi kadar dışarıdan bir gözlem. Başka bir dünyanın tuhaflıklarını hoşgörüyle karşılamak kolay. Velev ki kapı komşunuz olmasınlar. Saatler boyunca kâh yürüyüp kâh bir yerlerde çay içerek kâh bazı eski yapıların avlularına girip çıkarak zaman öldürebilmek iyi geldi bu kez. Yeni geldiği bir şehrin yaşam tarzını sindirmek isteyen bir gezginmişçesine gevşek ve yavaş. Vaaz CD'leri, dini filmler, ne işe yaradığını bilemediği malzemeler satan işportacılardan yükselen gürültü bile içini sıkmıyor bu kez. Ne de olsa o bir turist. Anlamaya çalıştığı ülkenin adetlerine karşı hoşgörülü olmalı. Bir keresinde kendisine bozuk bir İngilizce'yle iki kez de Almanca seslenilmesine şaşırmadı. Aynı dili konuşmak bir şey değiştirmez.

* * *

Vakfa ulaştığında akşam namazının ardından gelen zikir faslı bitmek üzereydi. Bu kez doğru bir ayarlama yaptığı için kendini kutladı. Dışarıda insanları ayırt etmek imkânsız ama eşikten girilirken öpülüp sonra başa geçirilen tarikat takkesi, dışarıyla içerisi arasındaki kapıları görünmez bir mühürle örtüyor. Kerem ortalıklarda değil. Bu da sevindirici. Bu defa mey-

dan dışındaki her yere yer sofraları kurulmuş. Belki yirmi otuz büyük yer masası hazırlanmış. İçeride, meydanda dua biterken birkaç kişi oradan oraya koşturup masaları hazırlıyor, ekmek ve kaşıkları masalara paylaştırmaya çalışıyor. Mutfaktan gelen ağır yemek kokusu tüm binayı sarmış. Bu kez tekke çok daha kalabalık ve ha bire yeni gelenler oluyor. Birkaç gariban kılıklı namazın nihayetlenip yemeğe geçilmesini bekliyor. Meydandan gelen taze boya kokusu yemek kokusuna karıştıkça içinde bir bulanma olsa da fazla uzun sürmüyor. Ağır yemek kokusunun bu derece pervasızca yayılabileceğini ve bu kadar işgalci olabileceğini daha önce hiç düşünemezdi. Tüm üst pervazlar açık olmasına rağmen koku bir türlü çıkmıyor. İçeriden her namaz sonrasında adet olduğu belli olan zikir sesleri yükseliyor. Sonunda bitti. Namazdan dağılanlar yine "Allah kabul etsin" sesleri arasında dağılıp hazırlanmış yer sofralarının başına çökmeye başladılar. Sessizlik yerini tuhaf bir uğultuya bıraksa da sofrada pek sohbet edilmiyor. Herkes suskunlukla ve hızla çorba, pilav ve aşureden ibaret yemeği yemekle meşgul. Hakkı Baba'nın ikazıyla gözlemi kesmek zorunda kaldı.

"Otur sen de ye. Sofra toplanırken seni çağıracağım."

"Sağ ol, ben tokum. Beklerim."

"O zaman içerideki camekânlı salonda bekle. Orada sofra yok."

İçeriye geçti, meydandan camekânla ayrılmış olan mekân gerçekten boş. Sedire oturup duvardaki eski şeyhlerin çerçeveli fotoğraflarına bakarak vakit öldürmeye çalışıyor. Siyah beyaz fotoğraflardaki adamlarsa hiç oralı değiller. Tamer'den başka üç kişi daha var burada. İçeri giren biri bağırdı.

"Sofraya. Yemek yiyecekler kalmasın!"

"Eyvallah, ben yemeyeceğim."

Demek yemek yemeyen başka tekke mensupları da var. Adamlar aralarında konuşmaya başladılar. Sofradan gelenlerden biri sordu.

"Neden geçmiyorsun."

"Yer sofrasında her defasında üzerime bir şeyler döküyorum da ondan."

Gülüştüler. Bir diğeri zikir sırasında dizleri üzerinde durmaktan kramp girdiğinden söz etti.

"Bağdaş da kurabilirsin. Efendi izin veriyor."

"Evet ama sürekli bağdaş kurarak dizlerimin üzerinde durmaya alışamam ki. Biraz ıstıraplı oluyor ama başka türlü alışılmaz."

"İyi de acı duyarak olmaz ki."

"Sen ne çalışıyorsun?"

"İmam Busri'nin rastını. Bugün devranda onu da okuyacağız inşallah."

"Hangisi o?"

"Emin tezekküri ciranın bizi selemi"

"Ha. Epeydir okunmamıştı. Bir iki yerini hatırlıyorum yalnızca. Şuğl mü?"

"Evet. Mevla ya salli ve sellim daimen ebeden."

"Dün maçı seyrettin mi?"

"Bizzat maçtaydım oğlum! Oğlanı da götürdüm."

"Oğlanı da Beşiktaşlı yapacaksın demek?"

"İnşallah!"

"Ürkmüyor mu kalabalıktan. Daha küçük."

"Yok onun zorlamasıyla gidiyorum zaten. Gerçi kombine biletim de var ama."

Sofradan kalkanlar yavaş yavaş Tamer'in oturduğu odaya da doluşmaya başladılar. Burası tekkenin sigara içilmeyen tek yeri olmalı ki, temiz hava arayanlar buraya kaçışıyor. İçeriden sigara dumanı yükseliyor, sofra toplanıyor, çaylar dağıtılıyordu. Tepsiyle giren derviş burada da çay dağıtmaya başladı. Tamer de bir tane aldı. Canı sigara içmek istiyor ama içerideki kalabalığa girmek rahatsız edici. Sigara teröründen buraya sığınanların söylenmelerini dinliyor.

"Vallahi içerisi beş dakikada duman altı oldu."

"Bu kadar insafsızca da tüttürülmez ki!"

"Cehennem bile bu kadağ dumanlı değildiğ."

İçeri hızla kaçan adam pepeydi galiba.

"Vasıl gel buraya otur."

"Vasıl deyip durmağın. Alınığığum."

"Ne var canım takılıyoruz. Hem senin ismini Efendi vermedi mi?"

Tamer dayanamayıp yanındakine eğilerek sordu.

"Affedersiniz vasıl ne demek, neden kızıyor?"

Bu yabancıya açıklamada bulunup bulunmamaya karar veremeyen adam, hikâyeyi anlatmayı sevdiğinden olacak ki, devam etti.

"Eskiden Vasıl bin Ata adlı bir âlim varmış. Pepeymiş ve de Mutezile taifesindenmiş. Efendi şaka olsun diye Mustafa'ya öyle sesleniverdi. İsim de kaldı. Herkes Vasıl diyor şimdi. Bu Vasıl bin Ata bu pepelik kusuruna o kadar takmış ki içinde bir tek r harfi bile bulunmayan bir risale bile yazmış!"

* * *

Dün sabaha karşı anamı gördüm. Uzun zamandır ilk kez rüyamda. Leğende bir kayık yüzdürüyordu. Üzerinde her zamanki üç etek. Çok tuhaf. Deniz bile görmemiştir muhtemelen. Nehir? Belki. Efendi'ye manasını sormak istiyorum. Ama manası hoş da olmayabilir. İki adam rüyalarını yorumlatmak için bilgin bir kişiye gitmişler. Önce birincisi anlatmış. İkincinin hayretten açılmış gözleri önünde kendiyle aynı rüyayı anlatıyormuş. Tabirci: "Sen güzel bir rüya görmüşsün. Hayırlı bir oğlun olacak" demiş. Birinci adam sevinerek çıkıp gitmiş. Bu kez ikinci adam aynı rüyayı tekrar anlatmış. Yorumcu bu kez celallenip bağırmaya başlamış: "Sen hırsızlık ediyorsun! Hemen Hüseyin Efendi'den çaldığın tavukları iade et!"

* * *

Hakkı Baba'nın uzaktan el etmesiyle yerinden doğruldu Tamer. Sigara dumanlı ve gürültülü çemberleri aşarak yeniden aynı odaya girdiler. İçeride bu kez Efendi ve hiç görmediği iki kişi daha var. Metin görünmüyor. Yine yanda gösterdikleri yere çöküp konuşmanın başlamasını beklemeye başladı.

"Yemek yedin mi?"

"Hayır. Toktum."

"Yemeliydin. Dergâhta yemek hem bereketi artırır hem hasıl olan bereketten sana da nasiplendirir. Sofrada beraber yemek mühimdir."

"Ama ben dışarıdan sayılırım. Yemek sınırlıdır."

"Üç kişinin doyduğuyla dört kişi de doyar. Dışarısı, içerisi de fark etmez. Kaşık sesini duyduğunda, kokuyu içine çektiğinde yemek sana da helal demektir."

Diğerleri sırıttı.

"Sen yemeğini nasıl yersin?"

"Anlamadım?"

"Yemeğini yalnız başına yiyen tiplerden misin?"

"Galiba öyleyim."

"Olmadı. Mağrurlukla karışmış katılık kötü bir terkiptir. Neyse, gelelim işe. Evet kûfi hat uygun olacak. Yazdırdık. Bu."

Kâğıt yine elden ele geçerek Tamer'e ulaştı. İlk örnekle bunun aynı şeyleri yazıp yazmadığını anlamak Tamer için mümkün değilse de güzel görünüyordu doğrusu. Duvarda iyi duracak.

"Yalnız tek kopyadır ve orijinaldir. Kaybetme. Duvar süsü de şunlar olsun. Evet tavana da taç çizilecek. Ama çok büyük olmasın. Altındaki avizenin çapını geçmesin. Görmemişliğe gerek yok. Boya faslı bitti anlaşılan?"

"Evet, öbür pazartesi kalıplardan çizmeye başlarız."

"İnşallah! Fakat bezeme öyle kuru kuruya çizgileri çekip boyamak değildir. Ecdadımız bu işi öylesine yapmazdı. Gerçi ecdadımız da dinin içindeydi. O nedenle de her şey kendiliğinden İslam'ın ruhuna uygun olurdu."

Efendi'nin lafı nereye getireceğini anlamaya çalışıyor. Vaaz dinlemeye hiç hevesi yok ama Tamer'in düşündükleri şeyhin umurunda bile değil.

"Bereketsiz ruhtan sanat çıkmaz, zanaat olur o."

Tamer tırnağıyla halıyı kazıyor. Kendisi zanaatkârlıkla mı itham ediliyor? "Bana sanat felsefesi dersi mi vermeye çalışıyor? Sanat ve bereket? Bunları dinlemek zorunda mıyım! Şimdi de kalkmış sanatta yaratıcılıktan söz ediyorlar!" Öfkelendi, yüzünün kızardığını hissediyor. Kimseye yaranamadığı gibi Efendi'ye de yaranamıyor.

"Yani ne demek istiyorsunuz?"

Diğer ikisi ayıplayarak baktılar. Hiç yapmaması gereken bir şeyi yapmış bir çocuk gibi hissediverdi kendini. Bu daha da öfkelendirici. Kendi çocukça utancına ve adamın kendisini çocuk gibi hissettiren yukarıdan tavrına öfkeli. Fakat adam oralı değil. Devam ediyor. Sanki Tamer bir şey sormadı, sanki araya kimse girmedi, sanki kimse konuşmadı.

"Bir sanat yapmak istiyorsan, işin kuru kuruya renkler ve çizgiler olarak kalmasını istemiyorsan bereketten sen de nasiplenmeye çalışmalısın. Şekle can öyle gelir ancak. Biz ruhsuz bir şey istemeyiz. Sen de ruhsuzca bir şeyler çiziktirmekle işin özüne giremezsin. O yalnızca boyacılık olur. Bu yatsı namazından sonraki devrana kal. İzle."

Bu adam bile anlamış eşiği bir türlü aşamadığını, içindeki çocuğun bir türlü kendine bir yol bulamadığını. Kendini resme katabilecek eşiğin önünde çaresizlikle kalıverdiğini o bile anlıyor. Ya da hiç bunlardan haberi yok Efendi'nin. Kafasından tamamen başka şeyler geçiyor. Gözleri dolar gibi oluyor Tamer'in. Şimdi ağlamanın ne kadar alçaltıcı olacağını düşünerek gözyaşlarını engellemeye çalıştı. "Şu herif bile iki defa gördüğü halde farkında. Burak'ın arabasının çizik kaportası bile farkında." Ağzından zoraki bir itiraz cümlesi çıkıyor. Efendi itirazına cevap vermiyor. Tamer bir kez daha kekeliyor.

"Ama ben namaz bile kılmıyorum ki?"

"Olsun. Zararı yok. Kenardan izlersin. Sonra bir ara da konuşuruz. Perşembe gecesi dergâhın ruhudur."

"Boyacı olmanın neresi kötü?"

"Bunun kötülükle alakası yok. Sen kendini badanacı olarak görmek istemiyorsun. Ama ruhun da kaynamıyor."

Bu azar cümlesinin ardından Efendi sustu. Görüşmenin bittiğini anlatmak istiyor belli ki. Yanındakiler kaş göz işaretleriyle çıkmasını işaret ediyorlar. Bazılarının yardıma direnişi gerçekten insanoğlunun geleceğine dair umutsuzluk yaratıyor. "Acaba Neşe arabayı benim çizdiğimi anlamış mıdır? Ses seda çıkmadığına göre hayır. Benden böyle bir çocukluk beklemez. Bu kadarını da beklemez." Kendisini bekleyen sıkıcı saatlere hazırlanmak için bir sigara yaktı. Bina artık tıka basa dolmuştu. Üstelik ha bire yeni yeni müritler geliyordu. Meydandan Kuran sesi geliyor, Hakkı Baba ortalarda dolaşıyordu.

"Yasin başlıyor, Yasin'e geçelim!"

Bazısı bu ikazla birlikte sigarasını söndürüp içeri geçiyor, diğerleri çöktükleri yerde çağrıya tınmadan laflamayı sürdürüyorlar. Muhabbet ibadetten daha tatlı olabiliyor. Hastalıkları, dertleri ahbaplarla paylaşmak, onları Tanrı'yla paylaşmaktan kimi zaman daha avutucu olabiliyor. Hakkı Baba bile bir süre sonra uyarıdan vazgeçti. "Burada zamanı nasıl geçirmeli?"

Yapacak bir şey bulamadı. Çıkıp gitse Efendi'nin bundan haberi bile olmayabilirdi. Ama artık meraklanmıştı Tamer. Ne yapıldığını görmek istiyordu. Rabıtalı veya rabıtasız. Kalkıp yeniden camekânlı bölmeye geçerek meydanı rahatça görebileceği bir köşeye sırtını dayayıp beklemeye başladı.

İçeride üç hafız sırayla Yasin'den bölümler okuyorlardı. "Leşşemsü yenbeğıy leha en tüdrikelkamera ve lelleylü sabikunnera ve küllün fiy felekin yesbehun..." Gerideki dumanlı odalardan konuşma sesleri yükseliyordu. Sesler okunan Kuran sesine karışıyordu. "Evelem yerav enna hâlâkna lehüm mimma amilet..." Meydanda Yasin dinleyenler başlarını önlerine eğmiş kim bilir neler düşünüyorlardı. Birkaç tanesi ellerindeki Kuran-

lardan sureyi takip ediyordu. Ölüm üzerine düşünüyor olmalılar ve sonrasını. Kuran'ın kalbi olduğu söylenen sure, odaları ve yürekleri tek tek dolaşarak insanoğluna gönderilen delillerden ve insanların inkârından söz ediyor, cezalardan ve önceki peygamberlere itirazlardan dem vuruyor. Tüm salon inip çıkan, yayılan, ardından toparlanan sese teslim olmuşçasına kederli. Tamer kaderin hangi oyunları sonucunda burada olduğunu düşünüyor. "Amacını aşan bir boya işi!" Teslimiyet duygusu Tamer'i de zapt ediyor yavaşça. Ama teslimiyet sadece duanın bıraktığı izden ibaret. Bir ses hiçbir anlam ifade etmese bile bir ruhu teslim alabilir. Sure bitiyor ve dua faslına geçiliyor. Kollarını kavuşturmuş olarak bekliyor. Hafız elindeki küçük pusulalara dingin bir sesle konuşmaya devam etmekte.

"Okunmuş olan yüz Yasin-i Şerif'i, bin Kelime-i Tevhid'i merhum Mecit Bey'in ruhuna gönderdik kabul eyle ya Rabbi. Bir Hatim-i Şerif'i üç bin Kelime-i Tevhid'i merhume Hayriye Canberk'in ruhuna gönderdik kabul eyle ya Rabbi, okunmuş olan bin Kelime-i Tevhid'i hasta yatağında bizden dualar bekleyen Kerime Hanım'ın iyileşmesi için kabul eyle ya Rabbi, üç Yasin-i Şerif'i..."

Ezan sesiyle birlikte kaderin oyunlarını düşünmekten uzaklaşıverdi. Hem tekkenin içinden hem civardaki camilerden onlarca namaz çağrısı birbirini izliyor. İçerisi hızla dolmaya başladı. Gürültülü odalar tamamen boşaldı. Dolmaz gibi görünen meydan sıra sıra insanların tuttuğu saflarla tıkış tıkış. Havada bir başkalık olduğu daha şimdiden belli. Tamer'in bile fark ettiği bir başkalık. Namazı kıldıracak imam da sonunda yerini aldı. Efendi ortalarda görünmüyor.

Yeni boyadıkları duvarların kalabalıkla beraber nefes aldığını düşünmekten kendini alamıyordu Tamer. "Belki de hiç süsleme yapmamak daha bile iyi olabilirdi." Tamer'in grafik takıntılarından bir iki dua sesiyle sıyrılabileceğini düşünmek safdillik olurdu zaten. Nihayet namaz başladı. Sıralardan birinde Kerem'i görür gibi oldu. Evet o. Gözlerini dikip hareketle-

rini izlemeye başladı. Gözleri neredeyse kapalı. Önceden sonsuz defa yaptığı hareketleri birbiri ardına tekrarlıyor, secde ediyor, rükûda bulunuyor, çöküyor. Dudakları yavaşça kıpırdıyor. İmamın sesinden, hafızın sesinden ve insanların toplu hareketinin yarattığı derin gümbürtüden başka bir şey duyulmuyor. Garip bir sessizlik ve garip bir gürültü. Arada bir iki hıçkırık sesi geliyor. Kimse nereden geldiğine bakmıyor. Kimse bir şey duymuyor. Sadece yer yer dua mırıltıları. Namaz bitmiş olmalı ki herkes çöktüğü yerde kaldı. Bir ses. Ne olduğunu anlamak için başını kaldırdığında manzaranın tamamıyla değiştiğini gördü. Herkes ayağa kalkmış, Tamer'in bulunduğu tarafa doğru yüzlerini dönmüş halde bekleşiyor. Birçoğunun başı öne eğikse de bazıları doğrudan kendisine bakıyormuş gibi geldi. "Keşke başka yere otursaydım!" Sessizlik genişliyor, insanlar bir ayakları öbür ayaklarının üzerinde, elleri koltuklarının altına kavuşmuş bekliyorlar. Tamer giderek huzursuzlanıyor. Nereye baktıklarını anlamaya çalışıyor. Arkasına dönüyor, başka kimse yok. Sadece duvardaki resimler. Başını kalabalığa çevirdiğinde Kerem'le göz göze geliyor. "Siktir!"

Kerem sanki hafifçe gülümsüyor. Gerçi bu mesafeden bir şey söylemek zor. Efendi'yi bekledikleri sonucuna vardı Tamer. Dakikalar geçiyor. Aniden yandaki kapıdan önde Efendi arkasında bir iki kişi hızla girip meydana yöneliyorlar. Efendi de ellerini koltukaltlarına kavuşturuyor: "Essalamınalekyküm ya huu!"

Ayakta teslimiyetle bekleşenlerin cevabı patlıyor.

"Ve aleykümselam berekatühü huuu."

Hu sesi duvarları, camları titretiyor. Önce Efendi, arkasından herkes gürültüyle içine halkalar halinde halının üzerine çöküveriyor. Şeyh anlaşılmayan bir şeyler okumaya başlıyor. Mırıltılar. Ortalıkta gezdirilen buhurdanlıktan yayılan koku genzini yakıyor. Sıcak, ter ve buhardanlıktan çıkan duman sarmalanıp kalabalığın üzerinde geziniyor. Ve yine bir uğultu çoğalıyor:

"...ve arvaha ehli beytihi minnet tahiyyete vesselam ve barik ve sellim aleyhi kesiran kesiran kesiran. Ve sallahu ala seyiddina Muhammedin ve ala cemil enbiyai vel mürselin..."

Tamer bu kadar uzun bir duanın bu kadar insan tarafından ezberlenmesine şaşırdı. Salavat parmak uçlarını ve halıları yalayarak, herkese bir bir dokunarak yoğun ve duygulu bir duman gibi geziniyor.

"Allahümme salli ve sellim ve barik ala, Şemsi Duha Muhammedin ve ala alihi..." Ardından "la ilahe illallah" başlıyor. Başlar bir sağa bir sola dönüyor, sıcaklık artıyor. Oysaki bu daha bir şey değil. Perdeler bir bir kalkıyor, sesler tizleşip yükseliyor. Esma tekrarlandıkça hava yoğunlaşıyor. Dizlerinin üzerine çökmüş gövdeler bir o yana bir bu yana çalkalanıyor. Kelimeler uykulu dalgalar gibi duvarlara çarpıp geri dönüyor. Kendini dalgaların üzerindeki bir kayıkta sanıyor Tamer. Kayık kâh aşağı düşüyor kâh dalganın tepesine tırmanıyor. En tepede bir anlığına duruyor ama buna ancak bir anlığına çırpınış denilebilir. Midesi tutuyor bir an, sonra geçiyor. Kerem bedenlerin dalgalandığı denizin kıyısında bir yerde nefes almaya çalışıyor. Her bir hava zerresi ciğerden ciğere, soluktan soluğa, nefesten nefese dolaşıyor. Şu anda soluduğu havanın belki de otuz ciğeri dolaşıp kendisine ulaştığını düşündü. Midesi yeniden kalkar gibi oldu. Mıhlanmışçasına bakıyor. Hatta artık seyretmiyor bile, önüne bakıyor. Kendinden geçişi görmek istemiyor. Çalkalanışı da denizi de görmek istemiyor.

"Ruh-i pak-i Muhammed Mustafa ra salavat."

Geride duvarın dibine sıralanmış beş altı kişilik heyet bir ilahi söylemeye girişiyor:

"Alem yüzüne saldı ziya ali-i Muhammed..."

Kalabalık büyük bir hızla altlarındaki tüm halıları toplayıp çekiştirerek bir tarafa yığmaya başladı. Halının örttüğü ahşap zemin kalabalığın ayakları altında açılıveriyor. Yine iç içe halkalar halinde herkes ayakta ve el ele. Yumuşak ve sakin bir "hu" denizi sakinleştiriyor, küçük çırpıntılar kalıyor geriye, belki de

köpükler. Ama sakinlik uzun sürmedi. Hay'la beraber kollar atılıyor. Herkesin bir eli yanındakinin sırtında, öbür kolu omzunda. Sazların gümbürtüsü, bendirin, mahzarın, kudümün gümbürtüsü halkaları şevklendiriyor. Hay, geriden gelen ilahi ve bendirlerin temposuyla sarmaş dolaş oluyor. Perdeler yine ardı ardına kalkıyor, çemberler birbiri ardına hızlanıyor.

"Dü cihanın mehpari, enbiyalar severi, aşkına ben müşteri, koymuşam can-ı seri..."

Gırtlaklar insanların kontrolü dışında hırlıyor. Arada bağrışlar duyuluyor. Öyle ya, feryat dervişin hıçkırığıdır. Çemberler merkezkaç kuvvetiyle dışarı savrulmaya çalışırken onlarca kol tarafından güçlükle zapt ediliyor. Artık neredeyse sadece ter var. Terden ve nefesten oluşan bir denizin anaforu. Çemberler girdapta kayboluyor. Geriye sesler kalıyor. Kerem'i gözden yitiriyor. Anaforun dibinde boğulup boğulmadığını merak ediyor. Herkesi gözden yitiriyor. Bir tek aralarında dolaşan bir kişiyi fark edebiliyor. Adam çemberlerin hareketini kendinden geçmiş müritlerin salınımını kontrol edip düzeltiyor, uyarılarda bulunuyor. Halkalar gittikçe hızlanıyor, ardı ardına eklenen ilahilerin ritmi de bendirlerin, mazharların ritmi de hızlanıyor. "İşte orada. Kaybolmamış!" Kerem arkalarda bir yerde savrularak dönüşte erimişçesine nefes alıp vermeye devam ediyor, ter süzülmüyor, iri damlalar halinde dökülüyor. Gömleği pantolonundan çıkmış, çorabının tekinin konçları düşmüş. Kendini bırakıp çalkalanışa teslim olmuş. Birkaç dönüş sonra çorabı tümden çıkacak gibi. Parkenin üzerinde hafifçe kayanlar çember tarafından, kollar tarafından zapt ediliyorlar.

"Hey ehhey, ehhhheyyy!"

En dış çember duvara sürtünerek ancak dönebiliyor, önlerindekilerin ayakları dış çemberdekilerin ayaklarını eziyor. Havada uçuşan görünmez zerrelerin coşturduğu sarhoşluk. O an geometrik bezemelerin, iç içe geçmiş çok kenarlı şekillerin ne demek istediğini sezinler gibi oldu. Yani bir şey demek istemediklerini. Sessiz kalmaya yazgılı olduklarını ve zaten o çiz-

gilerin manasının suskunluk olduğunu anladı. Desenlerin sonsuza kadar yayılıp her yanı kaplamaktan başka bir şey istemediklerine hükmetti. Tanrı'yı sonsuzlukla betimlemek bir anlama gelir mi? Uyduruk bir vazonun dahi aynen resmini yapmak asla mümkün değilse, hiçliği resmetmek nasıl mümkün olabilir. Renklerin ve çizgilerin bir dua gibi sonsuzca tekrarı. Tekrarlanış durduğunda her şeyin çökübereceği gerçek olabilir mi? Ses yükseliyor, yükseliyor ve birden duruyor. Duruş sinsi bir çatırdayışla zihninde aksediyor Tamer'in. Efendi duruşun ve sessizliğin ve çemberlerin ortasında sesini yükseltiyor. Yüzünden boşalan ter küçük dereler boyunca gömleğinin içine iniyor.

"Allah Allah eyvallah, vakitler hayrola, hayırlar fethola, şerler defola. İstekler niyazlar kabul ola, çerağlar ruşen ola, meydanlar küşad ola, münkir, münafık perişan ola, demler safalar baki ola, dem-i enbiya, üçler yediler, kırklar, Aşk-ı Mevla, nur-i Nebi, kerem-i İmamı Ali, gülbank-ı Muhammedi, dem-i hatemel-müctehidin, tekabbel mina ya Allah huuu!"

Derin bir hu tavanı, duvarları yalıyor odaları ve ciğerleri dolaşıyor ve sükût. Herkesin ahşap zemini öpüşüyle mühürlenen bir uğultu. Terle ve öpüş ıslaklığıyla nemlenip ısınan ahşap sanki yanıyor.

İnsanı çarpan sessizlik kıvranışı siliyor. Miraç bitiyor. Herkes kendi teriyle ve dünyasıyla baş başa şimdi. Kerem de üzgün. Herkes yanındakine sarılıp öpüyor. "Allah kabul etsin." Müritler dağılırken birbirini kutlama çabasındalar. "Eyvallah, senin de kabul etsin"ler bir fısıltı gibi yayılıyor. Tamer'in algıladığı üzüntü hissedilmemesi olanaksız bir yel gibi yavaşça meydanı örtüyor. Tamer kimseye sarılmıyor. Zamandan bir anlığına da kopuvermiş insanlar yeniden zamanın içinde buluyorlar kendilerini. Onlar yokken dünya nasılsa şimdi de öyle.

* * *

Olamadığının farkındayım. Benimle meydanın kalbi arasında samimiyetsizlik var. Benden neşet eden bir engel var. Sadece bir anlığına. Sadece bir anlığına aşılıyor. Miracın anlık sevinci. Nefes nefese karıştığında aşılır gibi oluyor ama o kadar. Ardından herkesle birlikte elma dilimleri yiyorum. Çay içiyorum. Her şey eskisi gibi. O buradaydı. Ayini seyrediyordu. Bakışlarında yine alaycı bir ifade vardı.

* * *

Kalabalığın yarısı içerideki odalarda terlerini soğutup sigara tellendirmek için koştururken diğer yarısı da Tamer'in bulunduğu yan salona geçiyor. Biraz önce bomboş olan oda hızla dolmaya başladı. Efendi köşede oturan Tamer'e dik dik baktıktan sonra geçip eski şeyh resimlerinin altındaki koltuğa oturuyor. Terler silinmeye, nefesler kontrol altına alınmaya çalışılıyor. Birkaç kişi önce tabaklarda meyve dilimleri, ardından da çay dolaştırmaya başlıyor.

Anlaşılan sohbet faslına geçilecek. Birkaç özürle yere çömelmiş insanların arasından geçerek çıkıyor Tamer. Efendi bakıyor. Yüzünde hiçbir ifade yok. Ama Tamer'in çıkışını gördüğü belli. Diğer odalarda bu kez sohbet halkaları kurmuş insanlar çaylarını yudumluyorlar. Herkes Efendi'yi dinlemeye meraklı değil. Bazıları dünyaya dönmekten hoşnutsuzsa da diğerlerinin pek oralı olmadığı hemen fark ediliyor. Yanından geçen bir tepsiden bir dilim elmayı ağzına attıktan sonra çıkışa yönelip ayakkabılarını giydi. Kerem burada da yok. Takkeler, mesler çıkıyor ayakkabılar giyiliyor. Herkes dünyaya dönme hazırlığında. Avlu oldukça hareketli ne sohbete ne de Efendi'nin konuşmasına katılanlar hızla tekkeyi terk etmekte. Kadınlar bölümünden çıkanlar avluda kocalarıyla buluşuyor. Üst kattan aşağıdaki çalkalanışı nasıl izlediklerini kurmaya çalışıyor. Gerçi yukarıdan da hıçkırıklar geliyordu arada sırada. Onların da kendisi gibi bir izleyiciden ibaret olduklarını düşündü Tamer.

Bir dünya, başka bir dünyayı izliyor. Ana kapıda dilenciler sadaka istiyor. Miracın ardından gelecek sadakalar civar dilenciler tarafından biliniyor. Hatta bir siyah dilenci bile var. Biraz önce halkaların içinde kim bilir nerelere kaybolmuş adamlar şimdi gayet sıradanlar. Onlara bakan, biraz önce boğulmak üzere olduklarını, kan ter içinde kaldıklarını asla tahmin edemez. Hiçbir şey olmamış gibi evlerine, bildik yaşamlarına dönüyorlar. Bazıları arabasına binerek, bazıları yayan karanlık sokaklarda kayboluyor. Sokağın köşesinde bir sigara yakıp yürüyor.

"Oldukça geç olmuş." Ana caddeye çıktığında biraz rahatladı. Fatih Caddesi bile aşina geliyor o çalkalanıştan sonra. Perşembe gecesi bir sürü tekkeden çıkan insanların yollara dökülerek evlerine ulaştıklarını düşündü ister istemez. Her yer doludur şimdi. Meyhaneler, barlar, gece kulüpleri, dershaneler, kurslar, sinemalar, çay bahçeleri, hastaneler, hapishaneler, toplantı salonları, konserler ve tekkeler. Birbirinden habersiz bir sürü yaşantı birbirine değmeden akıp geçiyor. Yaşam bu işte. Cennet için bile olsa alışkanlıklardan vazgeçmek mümkün değil.

İçine bir sakinlik yerleşti. O coşkunluktan sezebildiklerini zihninde sabit tutmaya çalışıyor. Onu kaybetmek istemiyor. Fakat alışkanlıkların yarattığı özgüllük her yanı usulca kaplar, her yaşam kendi üzerine kapanır.

Yürümek istemiyor. Ne yürümeye ne de dolmuşa katlanabilecek. Bir an önce eve ulaşmalı. Evine, kendi girdabına. Sürüklenip çekiştirilmek istemiyor. Dinlenmek istiyor. Uğultuyu ve teri avuçlarının arasında evine götürmek istiyor. Paraya kıymaya karar verip taksiye atladı. Gece yarısı bomboş yollarda hızla giden arabanın camından etrafı ve ışıkları seyrediyor Tamer. Artık tekkenin dışında her yer birbirinin eşi. Taksim'deki şenliğin Fatih'ten farkı yok. Eve ulaştığında bir bira açıp koltuğa yığıldı. Müzik bile dinlemek fazla şimdi. Bir çıtırtı duymak bile incitici. Sessizlik lazım. Terden ve sıcaktan uzakta sessizlik

lazım. Yıkanmak istiyor ama o kadar yorgun ki. Öyle uykusu var ki. Kulağında bendirlerin darbeleri fısıldaşırken yavaşça dalıp gidiverdi Tamer.

7

Tezyinat hızla ilerliyordu. Bir yandan hazırlanan şablonlara göre desenler işlenmiş, öbür yandan kûfi yazının kalıbı, boylu boyunca duvara geçirilirken çıplak duvarlar yavaş yavaş çizgilerle dolmaya, hareketlenmeye başlamıştı. Sinsi bir hareketlilikten söz ediyoruz şimdilik. Henüz renge ve cana kavuşmamış desenler hızla yayılan yapraksız bir orman gibi ilerlese de ak duvara işlenen çizgilerin çıplaklığı, tamamlanmamışlık duygusunu yoğunlaştırıyordu. Neredeyse tüm duvar bir taslaktı. Tamer'in Sistina'sı şekillenmeye başlıyor. Çizgiler yayıldıkça uyandırdığı sezgiler de belirginleşiyor. Sezgiler zamanla silikleşen anlık parıltılardır. Beslemezseniz, avucunuzu sıkı tutmaz-

sanız yavaşça parmaklarınızın arasından sızıp giderler. Şekiller sonsuzluğun bir örneklik oluşuna dair bir soyutlamaydı. Boşluk şekillerin sonsuzluğunu çoğaltıyor ve tüm amaç da bu. Çokgenleri birbirinin içinden geçirerek art arda sıralamak, Tamer'i garip bir sarhoşluğa sürüklüyor. Bir süre sonra elinde olmaksızın tekrarın içinde kayboluyor Tamer. Boyaların direnişinden uzak bir genişleme her yanı istila ederken yaratıcılığın çırpınışlarından uzak bir yinelemede uyuklamak gibi her şey. Tüm bunlar hudutsuz bir sayıklamadan ibaret.

Günler bir kaplumbağa bıkkınlığıyla akıyordu. Yaz bile uyuşukluğun iklimine teslim olmuş, mevsim ve sıcaklık anlamını yitirmişti. Sabah rüyalarında duvarlara çizilen desenler geçit yapıp hiç durmaksızın akıp duruyordu. Şekillerin akışı da istilanın belirtisi muhakkak. Akşamlar birbirinin aynıydı. Artık resim yapmanın neye benzediğini, nasıl bir duygu olduğunu dahi hatırlayamıyor Tamer. Her an yeniden sarılan bir iplikçik misali içerisinde büzülüp kaldığı kozanın ipliklerini sayarak geçiriyor gecelerini. Gündüzler desenle, geceler iplikle. Akşamın saat onunda kapısının çalınmasına anlam veremedi. "Şule olamayacağına göre Tufan'dır." Gerçi Tufan'ın paldır küldür kapıya dayandığı görülmüş şey değil ama belli de olmaz. Yorgun hareketlerle sürüklenip kapıyı açtığında bir anda uykusu dağılıp gidiverdi. Hayret gibi güçlüsü var mı? Hayret sahiplerine ne mutlu. Kerem kapıda dikiliyor!

"Rahatsız ediyorum ama seninle konuşmam lazım!"

"Evimi nereden buldun!"

"Takip ettim!"

Suratına kapıyı çarpmak mı yoksa yumruk mu atmak daha iyi? Öylece dikiliyordu. Bir süre karşılıklı bakıştılar. Çaresizce kapıdan çekilip içeriye buyur etti. Apartmanda bir kavga hiç de hoş olmayacak ve komşuları arasında Tamer'den hazzeden bir kişi dahi yok. Kerem çekinik adımlarla salona girdi. Salonun derbeder haline, sehpadaki karmaşık yığına, bira kutusuna hoşnutsuzlukla baktıktan sonra teklifsizce koltuğa çöktü.

"Seni nereden tanıyor olabilirim?"

"Bunu sormak için mi beni takip edip buraya kadar geldin!"

"Farkındayım biraz aşırı bu. Ama nereden tanıştığımızı bulmalıyım."

"Bıktım artık! Bir yerden tanışmıyoruz. Sadece birine benzetiyorsun o kadar."

"O kadar basit değil bu. Tanışıklığımız derin bir şey gibi."

"Meçhul şeylere derin denilir."

"Nerede doğdun? Okulu nerede okudun?"

"Akşamın bu saatinde kapıma dayanıyorsun ve sana hayat hikâyemi anlatacağım! Bende hiçbir göz aşinalığı uyandırmıyorsun. Neden bunu saplantı haline getirdin anlamıyorum."

"Bana sanki çocukluktan beri tanışıyormuşuz gibi geliyor."

"Sanmam. Ama öyle olsa bile bundan ne çıkar?"

"Özel bir şey paylaşmışız gibi bir şey."

"Bu tekerlemeden sıkıldığımı anlamıyor musun?"

Sustu. Dikkatle Tamer'in yüz çizgileri üzerinde dolaşıyor gözleri. "Evin içinde birisini dövmek komşularla sorun çıkarır mı acaba?" Kontratta ev başkasına kiraya verilemez, işyeri olarak kullanılamaz yazıyorsa da dayak atılamaz diye bir madde hatırlamadı. Artık tahammülün sınırlarında dişlerini sıkıyor. Alnındaki damar zonkluyor. Damar zonkladıkça elleri titriyor. Zihnini istila etmiş çokgenler birer uzay gemisiymişçesine telaşla havalanarak gözden yitiyor.

"Geçen hafta devranı seyrettiğini gördüm. Nasıl buldun? Ne düşünüyorsun?"

Pervasızca konuşmaya devam etmesi inanılır gibi değil. "İnsan nasıl bu denli ısrarcı ve aldırışsız olabilir. Bir de ayini soruyor! Cevap vermeyeceğim." Buna rağmen beriki devam ediyor.

"İlginç bir stüdyo. Demek kalıpları bununla çıkarıyorsun. Ooo, amma çok boyan varmış."

Kerem'in meraklı pişkinliği safiyane bir hava taşıdığından daha da sinirlendirici. Israrcılığın masumiyetle kuşanması her

zaman için çıldırtıcı. Kerem taşlaşmış bir boya tüpünü parmaklarının arasında yavaşça çevirirken üzerindeki numarayı okumaya çalışıyor. Bir an sanki kalkar gibi olduysa da vazgeçti.

"Zorladığımın farkındayım ama nerden tanıştığımızı hatırlamazsam rahat yok bana."

"Doktora görün bence!"

"Askerliğini nerede yaptın?"

"Etimesgut."

Uysalca cevap verişine kızdı. Bu hasta herifin sorularına kuzu kuzu cevap veriyor olmak çıldırtıcı. Gerçi uyuklayan biri her şeyi normal karşılayabilir. Hayatına zorla, ısrarla giren birisini bile hoş karşılamak mümkün. Tanıdığı ile tanımadığı bir olduğunda bu ayrımların bir anlamı kalmaz artık. Yine de gereksiz biri tarafından hatırlanmak acıtıcı. Tamer farkında olmasa da geçmişi deşmek istemiyor. Maziyi deşmenin tekinsiz olduğunu seziyor.

"Üniversite?"

"Hayır. Oradan da tanışmıyoruz. Hiçbir yerden tanışmıyoruz. Bu soruları kes ve çık git artık!"

"Bu kimin tablosu? Güzel görünüyor ama bir şey anlamadım."

Evde bir deli olmasa sanatındaki düşüş üzerine düşünebilecek ama şimdi mümkün değil. Yetenek ferahlığa da ihtiyaç duyar. Bir çocuğun ferahlığı ve aldırışsızlığına. İçindeki oğlan çocuğu neden böyle ketum ketum durup bilyelerinde yansıyan güneş ışığını seyretmekle yetiniyor? Dizi mi kanıyor? Yoksa bilyeler mi o kadar donuk? Önce evi zapt etmiş ısrarcıdan kurtulmalı.

"Herhalde bir tekkeyi boyamaktan utanıyorsundur."

"Sana ne bundan. Utandığım falan yok. Nereden çıkarıyorsun!"

"Her halinden belli oluyor. Anlamamak için kör olmak lazım. Sana yakışmayan bir işle alçaldığını düşünüyorsun belli ki. Oysa düşüşe rıza göstermek lazım."

"Sen hiç düştün mü? Bunlar boş sözler."

"Yaşamdaki sürekliliğin kırılıverdiği düşüşlerden söz ediyorum. O zaman gereğini yapmak gerekir."

"Neymiş gereği?"

"Önce geçmişi dürüstçe tartmak gerek. Sonra bakmaya başlarsın."

"Neye bakmaya başlarım?"

"Kendine tabii."

"Bu öyle bir şey değil. Kendine bakmak neyi değiştirir?"

"Haksızlığa uğramadığını anlarsın o zaman. Bunu anlamak için düşmeye değer, inan."

"Haksızlığa uğramaktan ne kastediyorsun?"

"Hayatın sana adaletsizce davrandığını düşünüyorsundur. Herkesin düşündüğü şey işte. Herkesin kendi kabına göre bir şeyler yapabilme kapasitesi var. Kader sadece bu kapasiteden ibaret."

"Ya kadere inanmıyorsam?"

"Evet, bu bir sorun. O zaman ihtimallerin sonsuz olduğunu düşünmeye başlarsın. İşte bu vesvesedir. Vesvese çıldırtıcıdır. İhtimallerin çokluğu özgürlüğü nefessiz kılar."

"Neden kuruntu insanı özgürlüğünden etsin ki?"

"Vesvese en zalim müstebitten daha insafsız bir hükümdardır da ondan."

"Artık gitsen iyi olur. Uyuyacağım."

"Gerçekten de nereden tanıştığımızı hatırlayamıyorsun değil mi!"

"Hatırlayamıyorum çünkü tanışmıyoruz!"

"Ne güzel konuşuyorduk. Neyse belki de ben yanılıyorumdur. Gerçekten daha önce karşılaşmadık galiba. Kusura bakma. Bir daha rahatsız etmeyeceğim."

* * *

Kerem süklüm püklüm kapıyı kapatıp gittiğinde Tamer hâlâ kanepesinde oturuyordu. "Vesveseymiş!" Tüm bunlara rağmen

hafızasını bir kez daha zorlamaktan kendini alamadı. Ama değişen bir şey yok. İnsan hayatı boyunca o kadar çok kişiye değiyor ki hepsini çıkarmak imkânsız. Anılardan çıkıp gelen hiçbir sima Kerem'in suratıyla örtüşmüyor. Baskın ve ardından gelen zoraki sohbet epey yordu Tamer'i. İnsan ne kadar yorulursa yorulsun, çok ağır da olsa ilave bir yükü kaldırabilir yine de. Nitekim saat yarıma doğru cep telefonu çaldı. "Bu da ne? Bu saatte!" Bu saatte çalan bir telefondan hayır gelmeyeceğini tahmin etmek zor değil. Rahat bir gece olmayacak anlaşılan. Bazı geceler rahatlıktan da umudu kesmek gerekir. Telefonun üzerindeki arayan numaraya baktı: "Tufan?"

"Evet Tufan? Hayırdır?"

"Değil. Kötü bir şey. Şule."

"Ne olmuş Şule'ye?"

"Atlamış!"

"Ne demek atlamış!"

"Atlamış işte! Evinin balkonundan atlamış. Şimdi hastanedeyiz."

"Nerede? Hangi hastane?"

"Taksim İlkyardım."

Telefonu sehpaya koyarken kulakları uğulduyor, çevresindeki dünya sessiz ve ağır hareketlerle kayıp gidiyordu. "Atlamış!" Böyle anlarda olup biteni anlayabilmek için bir süre geçmesi gerek. Bir süre hareket etmedi. Ardından sorumluluk, arkasından suçluluk. İki yıl önce yaptığı resim, köşesinden Tamer'e alaycı alaycı bakıyor. Onu Şule'ye hediye etmek için yapmış ama sonra fazlasıyla beğendiğinden alıkoymuştu. Mavi ve siyah renklerin ağırlıkta olduğu tablo Şule'nin hep gitmek isteyip de bir türlü gidemediği o İtalyan şehrine ait bir sokak manzarasını kendince betimlemeye çalışıyor. Tabii ancak Tamer'in niyetini bilirseniz bunun bir İtalya manzarası olduğunu anlayabilirsiniz. Ayrıca resmin havasına girdiğinizde o şehre gitme isteğiniz de buharlaşıp uçuverir. Nasıl demeli, soğuk biraz. Açık mavi tonlarla siyahın karışımından ne beklenir ki!

Aceleyle üstünü değiştirip sokağa fırladı. Apartmanın kapısındayken lastik ayakkabıların bağcıklarını bağlamayı ancak akıl edebildi, ardından da yokuşu koşarcasına tırmanmaya başladı. Trafik tıkalı, arabalardan korna ve müzik sesleri yükseliyor, kaldırımlarda mahşeri bir kalabalık eğlence yerlerini doldurmak üzere hareketlenmiş. Sol ayakkabısının bağcığının yine çözülmüş olduğunu anladığında bir an durdu. Sonra boş verdi. Şu an bağcık düşünecek durumda değil.

Nihayet Acil'e ulaştığında kapının önündeki kalabalığı görünce şaşırdı. Ana baba günü hastanenin önü. İnsan birkaç geceyi acilin önünde geçirmezse İstanbul'un ne olduğunu asla anlayamaz. Acil kazaların, acele intiharların, telaşlı bıçaklamaların ve uçucu kavgaların şehridir burası. Bekleşen her bir grubun ayrı bir vakanın tanışları olduğu düşünülürse şehrin ne kadar hareketli olduğu daha iyi anlaşılır. Bir de mutlaka o gruplardan birine ait olan ama kendi kendine volta atmayı daha sakinleştirici bulanlar var. Arada bazı yüksek sesli tartışmalar işitiliyor. Gerginlik, şaşkınlık, endişe ve öfke bekleyen kalabalığın ortak paydası. Köşede Tufan sigara içiyor. Yanında Neşe ve sevgilisi olacak o uyuz, yani Burak. Geldiğini gördüklerinde pek bir harekette bulunmadılar. Özellikle Neşe sanki Tamer orada değilmiş gibi Burak'a bir şeyler fısıldadı. Tamer'e bir şeyler söylememek için kendisini zor tuttuğu hemen anlaşılıyor. Sitemkâr, hatta suçlayıcı bakışların önünde ne diyeceğini bilemedi Tamer. "Ben mi ittim Şule'yi? Belki de ben ittim! Belki de benim yüzümden atlayıvermiştir. En azından nedenlerden birisiyimdir belki."

Muhasebeyi uzatmadı yine de. Tufan'a dönüyor. Neşe'den makul bir karşılık alamayacağı belli.

"Nasıl olmuş? Durumu nasıl?"

"İntihar etmek istemiş sanırım. Operasyon sürüyor."

"Yanında kimse yok muymuş?"

"Sanmıyorum."

"Durumu çok mu kötü?"

"Bir sürü kırık var. Ama anlaşılan ölmeyecek. Ne olacağı belli değil şimdilik."

"Neden atladı acaba?

"Senin daha iyi bilmen lazım!"

"Ne diyorsun sen Neşe!"

"İkiniz de saçmalamayı kesin!"

"Ben ne yapabilirim peki?"

Anlamsız bir soru olduğunun farkında. Bu da söylenmese ayıp olacak cümlelerden birisi. Bir şey yapması gerekmediğini herkes biliyor. Tamer içini rahatlatmaya çalışıyor. Boş bir vicdan kıpraşması. Madden yapabileceği bir şey yok. Manen de yok. Yapabileceği tek şey vicdanını sakinleştirebilmek. Oysa Tamer'in vicdanının da Şule'ye bir faydası yok. Bunları üçü de biliyor. Sessizlik ve havada kalan sorunun saçmalığı da burada yatıyor.

"Sevgilisi, o çıktığı herifi bulabildiniz mi?"

"Yurtdışında. Haftaya gelecek."

Burak arkadaşının itham edilmesinden rahatsız. Burada olmaktan da bu tür sorulardan da rahatsız. Ayakkabılarına bakıyor arada bir. Tamer'inse kavga çıkarmaya niyeti yok. O henüz Şule'nin nasıl olup da bunu yapabildiğini anlamaya çalışmakta. Sonuçsuz bir akıl yürütmeler dizisi. Sonra bir an Şule'nin, o güzelim kadının tekerlekli sandalyede oturuşunu hayal etti. Kalbi zonklarken tazelenmiş kanın damarlara ulaşımı gecikiyor. Acı. Acı budur işte. İncecik kemiklerin kırılışı, yüzün çöküşü, dudakların soluşu, hareketsizlikten ve sıcaktan oluşan yaraların sızlayışı. O sandalyenin üzerinde Şule'nin bakışı.

Sabaha karşı Şule'nin odasına girdiklerinde yatağa boylu boyunca uzanmış kalıntının görünüşü hayallerinin ötesindeydi. En azından Tamer'in hayalinin ötesinde. Alçılar, demirler ve teller arasında kızağa çekilmiş bir insan müsveddesi. Gövdesinin görünebilen yerleri tamamen morarmış, gözünün biri şişmiş. Bu kalıntının Şule olduğunu söyleyebilmek o kadar zor ki. Sağlam gözündeki hareketten anlaşıldığı kadarıyla narkozun

verdiği sersemlik yeni yeni geçiyor. Geçtikçe vücudunun her bir yerinden yola çıkan ağrıların uluması yükseliyor. Neşe kendini tutamayıp ağlamaya başladı.

"Ablacım ne yaptın!"

Şule odadakileri tanıyor. Tek tek yüzlerine bakıyor. Ağrıların yükselişine, bir gözünün kapalı oluşuna karşın yüzündeki çarpık gülümseyiş hemen fark ediliyor. O gülümseyiş. Utangaç ve muzip. Yaptığı saçmalığa ve odadakilere sırıtıyor. Sanki canına kıymaya çalışmamış, sanki bu kâbusun dışında ve sanki şu uzanan enkaz onun gövdesi değilmiş gibi. Kendisine bunu yapmış birinin sırıtışına ne denilebilir ki? Tamer o gülümseyişle karşı karşıya kalmaktan hoşnutsuz. "Ne demek istiyor? Özür? Alay? Hâlâ şırfıntılığı sürdürmeye çalışıyor!" Tokat atmamak için kendini zor tuttu Tamer. "Ne sırıtıyorsun" demememek için dişlerini sıktı. Odaya çökmüş ilaç kokusu midesini bulandırıyor. Neyse ki ağrısı olduğu belli. Kadının her yanını dağlayan sancılardan medet ummasından dolayı utandı. Bu çıplak odaya daha fazla dayanamayacak. Hem yapılacak bir şey yok. Burada daha fazla kalmak vicdanını rahatlatmaktan ve diğerlerince ilgisiz birisi olarak damgalanmaktan kurtarmaktan başka bir şeye yaramayacak. Şule'yle konuşmak, nedenini sormak isterdi. Ama şimdi hiç sırası değil. Daha sonra, başka gözlerin olmadığı bir anda sormalı bu soruları. Güneş yükseliyor. Işık, floresan çiğliğini bir kez daha geçersiz kılıyor.

* * *

Fazla ileri gittim. Kapısına dayanmak fazlaydı. Takip etmek de fazlaydı. Karanlık işler peşinde biri gibi hissettim kendimi. Bu garip bir saplantıya dönüştü. Ama öğrenmeliydim. Peki öğrenebildim mi? Hayır. Yanılıyorum herhalde. Bu tanışıklık duygusunu zihnimden söküp atmam gerek. Alaycı biri olduğu muhakkak. Aslında yüzündeki alaycı ifadeden hep rahatsız

oluyorum. Buna rağmen sanki çok derinlerde, eksilerde bir şeyler var.

* * *

Artık her günün akşamında hastaneye uğruyor Tamer. Güneş her gün ilaç kokulu koridorlarda ve mahzun odada batıyor. Fakat Şule hâlâ konuşmuyor, yalnızca utangaç utangaç sırıtmaya devam ediyor. Arada bir ağzından çıkan kelimeler "iyiyim"den ve "ağrıyor"dan ibaret. Rengi biraz düzelmiş olsa da aynı gemi enkazını her gün görüyor olmak sorumluluğu bir diş sızlaması gibi ısrarla tekrarlıyor. Asla yalnız kalamıyorlar. Odada karşılaştığı akrabalarının suçlayıcı bakışlarından öyle çok şey çıkarılabilirdi ki. Öncelikle "Bu hasta senin değil bizim hastamız" ve ardından "Senin gibiler yüzünden bu halde". Ne cevap verebilir ki bunlara? Çaresizce rolünü kabullenmekten başka yapacak bir şeyi yok. Onun bu odadaki işlevi, bir vefa borcunu sürdürdüğünü Şule'ye, Neşe'ye ve diğerlerine göstermekten ibaret. Neşe de bir şey söylemiyor. Tamer kendini rahatsız edici bir gölge gibi görmekten kurtaramıyor. Bir keresinde barda üzerine saldırmasına ramak kalmış herifle odada karşılaşmalarına rağmen birbirlerini görmezden geldiler. İkisi de aynı suçluluk vadisinde kapı komşuluğu yapmaktalar. Şurada, şu yatağın üzerinde kızağa çekilmiş, gülümseyerek uzanan kalıntının vebali ikisini ortaklaştırıyor. Birbirlerini yok sayıyorlar ama yataktaki dudakların kıvrılışıyla birbirlerine bağlı olduklarını biliyorlar. Suç ortaklığının yarattığı eziklikle koridorlarda birbirlerini görmezden gelmenin faydası olmuyor. Öbür yandan her biri diğerinin daha sorumlu, daha suçlu olduğunu, kadının atlayışıyla yayılan ithamın ötekinin yakasına yapıştığını düşünmekte. İki kişinin suskunluğunda suçluluk, hayaletimsi bir pingpong topu gibi bir o yana bir bu yana gidip geliyor. Diğerlerinin sözcüklere ihtiyaç duymaksızın kınayışları altında eziliyor ikisi de.

Hastanenin kasvetiyle tekke duvarının çizgileri birbirlerine bağlanmışlar sanki. Bir binadan çıkıp diğerine girdiğinde bir şey değişmiyor. Bir tek yoldaki güneş, sıcak yaz mevsimine girdiğini hatırlatıyor o kadar. İşten çıkmış hastaneye doğru giderken Neşe aradı. Sesinde yine buyurgan bir tınlama var.

"Bugün geleceksin değil mi?"

"Evet. Ama biraz geç geleceğim. Bir iki yere uğramam gerekiyor. Ne oldu?"

"Kedime birkaç günlüğüne bakmanı isteyecektim."

"Kediye mi! Ben kediye bakamam! Hiç sevmem kedileri biliyorsun."

"Yapabileceğim bir şey var mı deyip duruyordun!"

"Ama bilemiyorum. Neden bana vermek istiyorsun?"

"Neredeyse hep hastanedeyim. İşe de gidiyorum. Hayvanın bazen aç kaldığı bile oluyor. Hem evde boya yapılacak. Burak'a verecektim ama o da hep şehirdışında."

"Bu arada bir de evi mi boyatıyorsun! Senin evde kalsa ben akşamları uğrayıp yemek versem olmaz mı?"

"Olmaz! Yalnız kaldığında her yanı pisliyor. Dengesi bozuluyor."

"Bana pek insan canlısıymış gibi gelmedi halbuki!"

"Uzattın!"

"Peki, bu akşam geldiğimde senden anahtarı alıp kediyi bana götürürüm."

"Bir kedi eksikti!" Kimseye müdanası yokmuşçasına evin içinde gezinen hayvanın, kanepede otururken kendisini süzdüğünü hayal etti. "Demek evde de rahat yok artık!" Bu sorumluluğu niye kabullendiğini bilemiyor. Boş bulundu, mecbur kaldı. Hem bu talep Neşe'nin kendi varlığını kabullenişi olarak bir lütuf gibi de görülebilir. Aileden kabul edildiğinin bir nişanesi. Bu lütuf emrivakiyi kabullenilir, hatta rahatlatıcı kılıyor. Bir şeyler yapıyor olmanın aldanışı. Neşe'nin kendisini adam yerine koyuyor oluşundan sinsi bir gurur bile duydu bir an. Kedi,

Şule'nin sevgilisine ya da Burak'a değil kendisine emanet ediliyorsa yeri ötekilerden daha kabul edilir olmalı.

Şule'de bir değişiklik yok. Hep aynı. Neşe'yle odanın dışına çıktılar.

"İşte anahtarlar. Ayakkabılığın üzerinde bir sepet var Mavi'yi ona koyarsın. Maması da yanında. Kumu da alacaksın. Sabah yarım ölçü, akşam yarım ölçü verirsin."

"İyi de onu sepete nasıl koyacağım?"

"Bunu becerebilirsin sanıyorum. Birkaç güne kadar alırım senden. Arada uğrayacağım zaten."

"Neden?"

"Mavi'yi özlediğim için olabilir mi! Ayrıca arada beni görmezse sen de rahat edemezsin."

Tamer, Neşe'nin evinde hayvanı kafesine koymak için nasıl cenkleşeceğini kuruyor. Şule'nin de Neşe'nin de birdenbire hayatına böylesine dönmüş olmaları inanılmaz. Varlığını dahi unuttuğu iki kız kardeş bu kez kedileriyle birlikte oturma odasını zapt ediyorlar. "Teşekkür bile etmiyor. Sanki kedisine bakmak zorundayım!"

Hastane vizite saati sonrası sakin ve güneş ışığının kaybolusuyla beraber floresanların hükümranlığı başlıyor. Herkes odasında şimdi. Herkes iç karartıcı durağanlıkta nihayet bir hareketlilik fırsatı olan yemek saatini beklemekte. Refakatçiler bir geceye daha hazırlanıyor, hastalar duvara bakıyor. Sonun, canhıraş bir çabayla geciktirilmesi sıkıcı. Buradaki kokuyu, çabayı ve endişeli bekleyişi izlemek de sıkıcı. Vadesi gelmiş birinin inadı giderek sevimsizleşir, hatta çirkinleşir. Tamer elinde Neşe'nin anahtarlarıyla kediyle nasıl baş edeceğini hesaplayarak merdivenleri inerken birden karşısına çıkıverdi adam. Beyaz önlükle bir an tanıyamadı ama o işte. Kerem de şaşkın. Bir an ne söylemesi gerektiğine karar veremedi.

"Tamer Bey! Hayrola?"

"Bir tanıdığım var. Onu ziyarete geldim."

"Öyle mi geçmiş olsun. Kim? Kaç numara? Yardım edebileceğim bir şey var mı?"

Aslında hastanede tanıdık bir doktor ya da en azından bir hemşire bulunmasının altın değerinde bir imkân olduğunu bilenler bilir. Ama bu cevheri görmezden gelmeye çoktan razı Tamer. Fakat Kerem beklenebileceği gibi ısrarcı ve kurtulmak kolay değil. Kapısına kadar dayandığını dikkate alırsak, kokuyu sonuna kadar takip etme becerisine olduğunu teslim etmek gerek.

"414 numara."

"Benimle bir ilgisi yok. Hiç girmedim. Ama istersen beraber bir ziyaret edelim."

"Sonra. Şimdi acelem var."

"Tamam. Ben ilgilenirim!"

Kaçarcasına merdivenleri üçer beşer inmeye devam ediyor Tamer. "Senden ilgilenmeni isteyen oldu mu!" Neşe'nin evine yaklaşmasına rağmen sakinleşmedi. Kerem'in hayatının ta içine girmesi an meselesi artık. İki haftadır ortalıkta görünmemesinin diyeti buydu demek. Adamı kovdukça hep daha yakınında bir yerde bitiyor. Arsız bir ot gibi unutulmaya gelmiyor. Bu bağlantının kopması uğruna bir an Şule'nin ölmüş olmasını bile diledi. Sonra utandı.

* * *

Neşe'nin evi oldukça dağınık. Eve epeydir doğru dürüst uğramadığı belli. Kedi salonun baş köşesinden bu davetsiz misafire bakmakta.

"Evet, baş başayız. Hatta bir süreliğine baş başayız! Gel bakalım Mavi Efendi."

Hayvan kendisine yaklaşan adamdan hoşlanmadı. Dik dik bakıyor fakat adamın kendisine bir şey yapamayacağından o kadar emin ki, duruşunu değiştirmedi. Tamer birden durdu, geri dönüp Neşe'nin portmantosunda bir süre eşelendikten

sonra işe yarar bir şey buldu. Bir çift eldiven. İnce deriden eldivenler kendinin tırnaklarını engelleyebilecek gibi görünüyor. Hem kediye dokunmak istemiyor Tamer. O histen nefret ediyor. Altından sıcak ve kemikler hissedilen tüylere değmekten kaçınıyor. Bunun iyi bir fikir olduğu hemen anlaşıldı zira hayvan adamın kendisini enselemeye çalıştığını anladığında ilk pençeyi sallayıverdi. Eldivendeki hafif çiziğe karşın kediyi koltukaltlarından yakalayıp kapaklı sepetin ağzına kadar getirmeyi başardı sonunda. "Bir kedinin bu kadar kuvvetli olduğunu kim tahmin eder!" Bir darbe daha. Kedi bu kadar kolay teslim olmak istemiyor. Eldivene rağmen sanki hayvanın tırnağı parmağına kadar ulaştı. "Tamam!" Sepetin kapağını güçlükle kapattığında ter içindeydi Tamer. Hayvan ufacık ve seyyar hapishanenin içinde bağırıp duruyor.

"Kes sesini! Neyse alışırsın birazdan."

Hayli toplu denilebilecek kedi için sepet bayağı dar. Hayvan neredeyse ancak sığdı. Öte yandan kafese hemen alışmasını da bekleyemeyiz. Rahatsızlığını her yoldan belirtmeye devam ediyor. Mavi'nin işemesi Tamer'in midesini kaldırdı yeniden. "Bu pis şeyi evime götürüyorum!"

Tamer'in kendi evinin temizliği hakkında bu kadar titizlenmesini anlamak epey zor. Oldukça gecikmiş bir titizlenme. Evine ulaşıp salona girdiğinde kendisi de bunu fark etmekte gecikmedi. Sepetin kapağını açtığında zorla alıkonup buraya taşınmış olan hayvan sarhoş gibiydi. Salonu kusmuk kokusu sardı. Mavi bu kez de dışarı çıkmakta tereddüt ediyor.

"Seninle çok eğlenceli günler geçireceğiz!"

Sepete bir iki ufak tekme attı ama hayvan içeride pısmış bekliyor.

"İyi, ne zaman istersen o zaman çık!"

Kumları yemleri ve gerçekte hayvanın asla üzerine uzanmadığı ağır minderi uygun yerlere yerleştirdi. Kedinin minder yerine evin Allah bilir hangi köşesini uygun bulacağından habersiz.

"Şule belki de benim yüzümden kendisini attı, şimdi hastanede; tekkedeki uyutucu iş sürüyor, Kerem'le bu kez hastanede karşılaştık ve Neşe'nin kedisi benim evimde. Gerçekten güzel bir bilanço. Bahardan beri iyi giden tek şey şu işi bulmuş olmak. Ama onun da başıma Kerem'i sarmak gibi bir sonucu oldu. Herif bu kez, daha yakında üstelik. İlgilenecekmiş!" Yardımseverlik saplantısındaki tiplerden oldum olası hazzetmiyor Tamer. Yapış yapış bir insaniyet. Aslında bu gibiler ortalıkta bir dram olmadığında hemen unutuluverirler. Kimsenin aklına gelmezler bile. Her bela onlar için kendilerini ortaya koyabilme fırsatı. Yaşadıklarını başkalarına hatırlatabilme fırsatı. "Kerem'in bu fırsatı kaçıracağını hiç sanmam!" Odada küçük bir hareketlilik oldu. Mavi sonunda kafesinden çıkmaya karar vermiş anlaşılan. Önce başını uzattı, ardından bir iki kuşkucu adım attı. Burnunu dikip odayı kokluyor. Evi beğenmedi. Kafesinden biraz uzaklaştıktan sonra gözlerini dikip Tamer'e bakıyor. Tamer de ona. "Kim önce gözlerini kaçıracak bakalım!" Bir kediyle inatlaşmak komik ama Tamer kedi üzerinde bir otorite kurması gerektiğini düşünüyor. Kedi memnuniyetsizce atılan birkaç adımın ardından köşeye büzülüp olacakları izlemeye karar verdi. Tamer de kediyi izlemeye.

* * *

Hastanede karşılaştık. Çok garip. Kabalığına, benden rahatsızlığına ve onulmaz alaycılığına rağmen ilgilenmekten geri duramıyorum. Tamer'in hayatına girdim ister istemez. İnsanların intihar etmeye çalışmaları garip. Umarsızlığın bu derece genişleyip hayatı yutması garip. Semra'yla yine tartıştık. Yaz tatiline dair düşündüklerimi öğrendiğinde yani. Kırıldı sanırım.

* * *

Motifler nihayet azar azar renklenmeye, kanlanıp canlanmaya başladılar. Bu daha da dikkat gerektiren, daha göz yoran bir iş olsa da tüm çabanın ete kemiğe dönüşüyor oluşunu görmek umutlandırıcı. Mavi çizgiler ve siyah kenarlıklar, küçük kırmızı çiçekler hayat buldukça meydanın çıplak sadeliği giderek azalıyor, geometrinin istilası can buldukça çıplak mekân giderek ısınıyor. Tamer insanların kendilerinden kurtulma çabalarına da ümitsiz miraç sıçrayışlarına da uzak. Ama samimi bir çırpınış her zaman saygı uyandırır. Bu desenlerde bir sistem olduğunu düşünmeye başlıyor Tamer. Her şeyi bir sisteme bağlamak gibi bir onulmaz bir hastalığın pençesinde o da. Göz nuru ve dikkatin yoğunlaşmasıyla küçük fırçayı tutan elin tutuk becerisi giderek kendine güven kazanmaya başlıyor. Hata yapma, çizgi dışına taşma korkusu azaldıkça fırça daha bir kolay kayıyor sanki. Sabırla dikkatin yarattığı gerilim arttıkça şaşılacak biçimde bilinçsizlik artıyor. Desenleri boyarken bir şey düşünemiyor Tamer. Tüm bu şekiller adeta uyurken bekliyor, Tamer'in fırçasından bağımsızmışçasına yeni bir hayata serpiliyorlar. İskeleden inmeyi, sokaklara çıkmayı hiç canı çekmiyor bu aralar. Keşke uyuklayarak sonsuza dek şu iskelenin üzerinde fırçasıyla yalnız kalsa. Çalıştığı saatler boyunca ne Şule'yi ne de Kerem'in burnunun dibine girmesini düşünüyor. Fakat mahmurluk hayatın akışına yabancıdır. Dışarıdakiler eninde sonunda kendilerini hatırlatma ihtiyacı hissederler. Şule'nin annesinin kendisine güler yüz gösteriyor olmasından bir şeyler sezinlemeliydi halbuki. Kızının acısıyla daha bir kavrulan kadının şükran dolu bakışı sonunda dillendi.

"Burada bir doktor arkadaşının olması ne şans! Çok yardımcı oluyor, her gün bir kez uğruyor. Böyle arkadaşlarınız olması ne iyi! Diğer doktorların aksine Şule'yle çok iyi bir diyalog kuruyor."

Dalgınlık kıpırdanan hoşnutsuzlukla birlikte çatlıyor. Acıtıcı bir çıtırdama. Kerem'in yapışkan siması, o baygın iyilikseverliğiyle mahmurluğun içinden sırıtıyor. Çamurlu su gibi her

yandan sızan bu rahatsız edici surat acaba neler anlatıyor? Arkadaşlıklarının nereden ileri geldiğini uyduruyor acaba? Şule, Tufan, Neşe ve O! "Artık bana yakın hemen herkesi tanıyor! Peki Şule konuşabiliyorsa neler anlatıyor acaba Kerem'e?" Şule'yle hâlâ dişe dokunur bir şey konuşamamış olmasına rağmen herifin her gün onunla görüşüyor olduğunu düşünmek çıldırtıcı. "Yaşamımın gerekli gereksiz pek çok yanını şimdiden öğrenmiş olmalı. Hatta beni nereden tanıdığına dair bir hikâye bile uydurabilir öğrendikleriyle." Tufan'ın söyledikleriyse bardağı taşıran son damlaydı.

"Yahu şu Kerem'i nereden tanıyorsun? Bana hiç söz etmemiştin. Fena adam değil!"

"Tanıdığım falan yok! Neler dedi?"

"Hiç. Çok yardımcı oluyor da. Fakat hiç nereden tanıştığınız mevzusuna girmedi. Bir defa sorduysam da lafı değiştirdi."

"Boyadığım tekkeden tanışıyoruz. Oraya gidip gelen biri. Fakat işin fenası beni daha önce bir yerlerden tanıdığını iddia eden bir hasta!"

"Nereden tanıyormuş?"

"Tanımıyor! Tanışmıyoruz! Takıntılının biri sadece. Geçenlerde nereden tanışmış olabileceğimi sormak için ta evime kadar geldi."

"Evini nereden bulmuş?"

"Takip etmiş!"

"Takip mi! Kendisi mi söyledi bunu?"

"Evet, hem hasta hem de arsız."

"Ama oldukça düzgün biri gibi görünüyor."

"Bir daha karşılaşırsanız bana dair bir şey anlatma. Fazlaca da samimi olma!"

"Cuma akşamı bana yemeğe davet ettim!"

"Ne! Neden?"

"Bilmem, iyi olur diye düşündüm, ne bileyim. Hastanede çok yardımcı oluyor. Kibarlık yapmak istedim."

"İptal et!"

"Edemem başkalarını da çağırdım. Bu ara hepimizin sinirleri epey gerildi. Hep beraber yemek yemek iyi olur diye düşünmüştüm. Şule'nin başında annesi kalır bir süre."

"Bir yemek eksikti. Mavi yetmiyormuş gibi bir de Kerem."

* * *

Günler geçtikçe nedense artık evi benimsemeye başlamış olan kediyi, Kerem'in beşinci kolu olarak görmeye başladığını da söylemek gerek. Bunun bir mantığı olmadığının farkında ama farkındalık bir şeyi değiştirmiyor. Hayvanın sinsi bakışlarıyla, Kerem'in ısrarcı yapışkanlığı aynı bütünün bir parçası. Nasıl bir bütün diye sormak da yersiz olacak. O da bilmiyor. Öylesine bir duygu işte. Kedisini ziyarete gelen Neşe'ye bundan hiç söz etmedi. Neşe de o bütünden bir parça olamaz mı? Hayvanın mavi renkle uzaktan yakından bir ilgisi olmamasına rağmen sadece isminden dolayı kadminyum mavisi bir tüy yığını evin içinde geziniyormuş gibi geliyor ona artık. Neşe hayvanın tüylerini tarıyor, kucağına alıyor. Tamer her yana yayılan tüyleri umarsızlıkla kabullenmiş artık, kedi kokusunu da.

"Şule'yle bir şeyler konuştunuz mu? Neden atlamış bir şey söyledi mi?"

"Hayır. Bunları sormanın sırası değil daha."

"Beni suçluyorsun elbette."

"Senin de katkın yok denilemez!"

"Ağır şeyler söylüyorsun. Farkında mısın?"

"Düşündüğümü söylüyorum."

"Biz ayrılalı kaç ay olduğunu biliyorsun."

"Zamanın anlamı yok. Her şeyin bir parça etkisi olmuş olmalı."

Haklı, sonuncu damlanın pek de bir anlamı olmamalı. Bir dizi nedenin sıçramasından ibaret o. Yaşananların gerisinde kalan çürümüş yosun kokulu tortudaki her bir unsuru ayrıştırmak o denli zorken, kim kendinden emin olabilir ki? Bir neden-

ler demetini gözetmek zorunda kaldığımızda, her musibette bir parça tuzumuz olduğunu düşünmeye başlarız. Masumiyet mümkün olamaz o zaman. Bu yüzen de hiç değilse sonucun irice nedenlerinden biri olmak yeğlenir. Cuma akşamı Tufan'a giderken hâlâ bunları düşünüyor Tamer. Geceyi nasıl atlatabileceğini hesaplıyor. Atlatabileceği bir şey yok, her şey Kerem'in ferasetine ve diğerlerinin merakına bağlı. Bir oda dolusu insan karşısında çaresiz kalacak. Konuşmaya müdahale edemeyecek. Tekkeden eve dönüp parmaklarındaki son boya kalıntılarını bir kez daha temizlerken gömülmüş olduğu mahmurluktan kendisini zorla çıkaranlara sövüyor Tamer. Yeknesak desenlerin dünyasından kopartılmak acıtıcı. Afyonlanmışçasına sürüklendiği duyarsızlıktan çıkmak istemiyor. Derisinin sadece bir kabuk gibi algılanmaya başladığı hissizleşme serin bir kundak gibiyken insanlarla konuşmak istemiyor. Ama çaresiz, Tufan'ın yemeğine gidilecek ve Kerem'le karşılaşılacak.

* * *

Neşe ve Kerem kanepede sohbet ediyorlar. Tufan'ın sevgilisi de merakla onları dinliyor. "Mükemmel! Herif kısa zamanda ortama uyum sağlamış." Kerem de Tamer'i gördü. Hızla kalkıp ellerini sıktı. O an, Kerem'in nemli parmaklarının elini kavradığı o an pasif kalmamaya karar verdi.

"Rahat vermeyeceğim. Çöplüğümde at koşturmayacaksın!" Sofraya oturulduğunda Kerem tam karşısında. Anlaşılan vişne suyu gibi bir şey içiyor.

"Ne o içki içmiyor musun?"

"Ah! Hayır, maalesef. O yüzden vişne suyumu da yanımda getirdim. Şarap bardağına konulduğunda masaya uyum sağlıyor ve içki içenler de rahatsız olmuyorlar."

"Ne düşüncelilik! İçki içilen masada oturmak da günah değil mi!"

Kanırtmaya kararlı Tamer. Kimse onu oldu bittiye getiremez!

"Yo hayır. Vidaları o kadar da sıkmıyorum."

Tufan, Tamer'in yapmaya çalıştığı şeyi anlamış olacak ki endişeli gözlerle onu süzüyor. Hadise çıksın istemiyor. Hastanede bu kadar faydası dokunan, bu kadar iyi niyetli birinin kırılmasını da istemiyor. Hem üstelik Kerem hiç de manyak sayılmaz. İçki içmekten kaçınması biraz huzursuzluk yarattıysa da üzerinde durmadı. Kendince bir açımlama bulmak amacıyla Kerem'e soru yöneltmeye karar verdi.

"Hep soracağım unutuyorum. Sahi siz Tamer'le nereden tanışıyorsunuz?"

"Vakıftan tanışıyoruz. Ama ben kendisini daha önceden hatırlıyorum. Ama bir türlü çıkaramıyorum. O da çıkaramıyor."

"Yani eskiden beri arkadaş sayılmazsınız."

"Hem sayılır hem sayılmaz. Sayılır çünkü içimden bir ses tanıştığımızı söylüyor. Sayılmaz çünkü daha yeni tanışıyoruz."

"Vakıf dediniz. Ne vakfı bu?"

Genel keyifsizliğe rağmen Neşe de konuları irdelemekte kararlı.

"Mukayeseli Tasavvuf İncelemeleri Vakfı. Tamer Bey oranın restorasyonuyla uğraşıyor ya."

"Ne yapılıyor orada?"

"Tasavvuf kültürü üzerine araştırma ve yayınlar yapılıyor, tasavvuf musikisi üzerine çalışılıyor."

Tamer'e kaçamak bir bakış fırlattı. Bakışında sanki "sırrı koruyorum" gibi bir ifade var. "Benim sırrımı değil kendini koruyorsun orospu çocuğu! Tasavvufi araştırmalarmış! Basbayağı tekkeyi neredeyse akademik bir kurum gibi sunacak!"

"İlginç bir konu."

"Ne ilginçlik varmış bunda anlayamadım!"

"Mevlana falan ilginç değil mi? Mistisizm. Dönüyorlar falan."

Kerem sonunda konuya girme lütfunu gösterdi. Ama onun da "dönüyorlar falan" ibaresinden alındığı belli. Deminki şakacı ve hoşgörülü hali hafifçe çekilmeye yüz tuttu, suratı gözle

görülür bir hızla ciddileşti. Semavatı bu sersemlere meze etmenin yaratacağı sonuçlar üzerine titizlenmekte. Erozyonu daha başlarken durdurmak gerek. Engelleme çabası kabalık olarak görülse de çekinmemek lazım. Kerem nereye kadar ters davranacağını tartarken yüzü ister istemez asıldı.

"Tasavvuf Mevlevilikten ibaret değil. Hatta Mevlevilik onun çok küçük bir kolu. Tasavvuf denizinde iri bir damla o kadar. Tasavvuf çok daha geniş."

"Peki nedir?"

Neşe yılmıyor. Neşe'nin yılmazlığı ünlüdür. Tüm masa merakla Kerem'e bakıyor, Kerem konuya gerçekten girip girmemek gerektiğini tartıyor. "Hepimizi küçümsüyor. Bir ders vermeli! Dersini vermeli!" İçinden Tufan'a küfrediyor Tamer. Ama Tufan hiç oralı değil. Kerem'in konuşmasını bekliyor.

"Tasavvuf gayrettir. Kimi zaman pek zor olabilecek bir gayret. Şeriatın üzerinden yürüyerek içteki hakikate ulaşma gayreti. Yani kestirme yoldan gidemezsiniz!"

"Peki ya Tanrı aşkı."

"Bana kalırsa Allah korkusu, ona duyulan sevgiden daha hakiki bir şey. Zira herkesin kafasına ayrı bir Tanrı tasavvuru var. Nasıl her velinin miracı bir diğerinden farklıysa bu da öyle. Yani kafamızda kendi eğilimimize göre hayal ettiğimiz bir Tanrı'yı sevebiliriz. Ama bu kolaycılık olur. Çünkü O kendisi hakkındaki tasavvurlarımızdan hiçbirisine sığmaz. Allah sevgisi, onun yanında pek insani bir yaklaşım olur. Fakat korku ve utanma çok daha hakiki. Araya kendimize ait çarpık tahayyüllerin girmediği bir nesnellik. Önce kulluğu hakkıyla yerine getirememekten doğan korku gelmeli. Ya da onun görkemiyle aramızdaki inanılmaz büyüklükten doğan sakınma. Önemli olan tevekkül. 'Tevekkül, sallantısı olmayan bir huzur ve huzuru olmayan bir sallantıdır' denilmiştir."

Masa bu korku güzellemesiyle sustu. Kimse sözlerden pek bir şey anlamadı. Kerem'in konuşurken heyecanla titreyen elleri, yer yer çatlayan sesi, gözlerinde büyüyen endişeyi ve vaz-

geçme ihtirasını ele veriyor. Kendini acıtmaya, kendiyle cenge girmeye soyunmuş birinin kokusu tüm çağlarda aynıdır. Kişinin kendini helak edişi, dünyaya ihtiyacı kalmamış bir benliğin kendi içine kapanmış mücadelesinin sürekli bir meşguliyetidir. Ve gözyaşları onun ödülü. Kişi ancak olağanüstü olana razı olur artık. Aşağısı kurtarmaz. Herkes şimdi bu konudan kurtulmayı diliyor. Ama nasıl kurtulmalı?

"Kerem Bey evli misiniz?"

İşte masayı rahatlatan soruyu bu kez de Gülay akıl etti. Akıllı kadındır Tufan'ın sevgilisi. Her durumdan çıkılabilecek soruyu hemen bulur. Fakat Kerem için konu değiştirmek pek de kolay olmadığından bir an durakladı. Mana aleminden madde alemine dönüş o kadar da kolay değil.

"Yani masivadan kurtul... Evliyim evet."

"Eşiniz çalışıyor mu?"

Gülay cebinde her zaman için bir erkeği bulutlardan hayatın gerçeklerine indirmek için bir deste anahtar soruyla dolaşır. Kadınların hemen hepsi de bu anahtar soruları neredeyse içgüdüsel olarak bilirler. Sorular karşısında Kerem biraz önceki şakacı ve utangaç haline dönüverdi.

"Çalışıyor. Avukattır."

"Onu da getirseydiniz keşke."

"Her zaman çıkmaz."

"Çocuğunuz var mı?"

Gülay'ın asap bozucu sorgu üslubu başka zamanlar Tamer'i deli etse de şimdi memnun. Kerem sıkılıyor. Kendisine arka arkaya fütursuzca soru sorulmasına pek alışık birisi değil. "İnsan sorgucunun karşısına geçince böyle olur işte Kerem Efendi!"

Kerem insan doğasının zorunlu açıklarının tek tek sergilenmesinden hoşnutsuz. Aşkınlık dışında kalan şeyler öyle geçici ve önemsizler ki sözünü bile etmeye değmez onların. Üstelik de çocuklar!

"Bir kızımız var."

Konuyu nasıl edip de değiştirebileceğini düşünüyor. Bu kez konuyu değiştirme arayışına girme sırası onda. Tufan'a döndü.

"Reklam sektörü ilginç bir sektör olmalı Tufan Bey. Ama bazı reklamlar, nasıl desem içimi burkuyor!"

Doğrusu iyi bir manevra. Sohbet, reklamlardaki ahlaki standartlar gibi içinden çıkılmaz bir mecraya sürüklenerek devam etti. Kerem ilginin kendisinden uzaklaşmasından hoşnut biçimde konu üzerine esip savuruyor ve ilginç bir şekilde onları bir araya toplayan Şule'nin atlayışı olduğu halde bu konudan hiç söz edilmiyor. Kız kardeşi bile bu konuyu açma niyetinde değil. Tamer arada Kerem'e baktığında onu kendisine bakar buldu. "Hâlâ beni bir yerden çıkarabilme çabasından vazgeçmiş değil!" Tamer dik dik bakarak cevap verdiğinde, utanmış gibi hafifçe gülümseyerek başını çeviriyor Kerem. Ardından yaz mevsimine ve havalara ve tatil programlarında dair şeyler konuşuldu. Şule'nin odasında kalakaldığı bir durumda tatilden söz etmek uygunsuz bulunabilirse de masadakilerin Şule tanımlı bir vakanın hiç değilse bu gecelik söz konusu olmadığında hemfikir oldukları açıktı ve sonunda her şeye rağmen gece bitti. Tamer gitmek için kalktığında Kerem de fırladı.

"Ben de daha fazla geç kalmayayım. Hem seni de bırakırım."

"Önemli değil, ev yakın, yürüyeceğim."

"Evin yakın olduğunu biliyorum ama bırakmak istiyorum!"

Sessizce arabaya bindiler. Tamer üç beş dakikalık yolun bir an önce bitmesini diliyor. Emrivakiler ne zaman patlama noktasına ulaşıyorlar acaba? Şimdi değil. Kapının önüne geldiklerinde Kerem suskunluğunu daha fazla sürdüremedi.

"Gelmemden hoşlanmadın değil mi?"

"Evet hoşlanmadım. Şule'yle ilgilenmene teşekkürler. Ama tanıdık ya da ahbap falan değiliz. Hayatıma süzülmenden hoşlanmıyorum."

"Yazık. Seni sevdim halbuki!"

"Ama ben sevmedim!"

"Gerçekten nereden tanıştığımızı hatırlamıyor musun?"

"Bu konudan fazlasıyla sıkıldım artık."

Arabanın kapısını hışımla çarpıp apartmana dalarak evine girdiğinde hâlâ sakinlemiş değil. Kedi dönen ev sahibine dikkatle bakıyor. Uykudan uyandırıldığı için birazcık kızgın. Belki evin yeniden sigara dumanıyla dolacağını düşünüyor. Ardından dikilip odayı dolduran boşluğa dikkat kesiliyor.

8

Meydan'da sigara içilmesi yasak olduğu halde ortalıkta kimse görünmemesinden ve pervazların açık olmasından yararlanarak bir tane yakmaktan kendini alamadı. Ortalık muşambalarla, iskelelerle, fazla iskele demirleriyle, boya kutularıyla, çuvallarla hiç de ibadet edilen bir yere benzemiyor. Çini mihrabın üzeri tenteyle örtülü ve duvardaki çerçeveli hatların hepsinin kaldırılmış olduğunu düşündüğümüzde haklı bir yanılsama. Duvarlardaki süslemelerin solgun renkli akışı bile perdelenmiş. Yalnızca karşı duvardaki boydan boya kûfi yazı mekânın manasını ısrarla hatırlatma çabasında.

"İyi iş çıkardık."

Caner de Tamer'den cesaret alarak bir tane tüttürmeye girişti. Bir yandan sigara tellendirip öbür yandan eserlerini seyretmekteler. Onca çalışmanın sonucu hiç de fena görünmüyor. Önceleri ılımlı gözüken sıcağın azar azar bezdirici bir yapışkanlığa dönüştüğü günlerdeyiz. Süslemelerdeki son rötuşlar birkaç gün daha sürecekse de artık iş bitmiş sayılır. Tamer duvardaki devasa hattın en son kat boyasını bitirdiğinde yorgunluğa değdiğini düşünüyor. "O her an iştedir!" İçini garip bir hüzün kapladığını da eklemeliyiz. Son günlerde işin hiç bitmemesini arzulamaya başlamıştı neredeyse. Sona her yaklaşma bir veda havasına bürünüyordu artık. Tamer, Santa Croce'nin duvarlarını resimleyip bitiren Giotto gibi görmekten alamadı kendini. Kuşkusuz Giotto freski bitirdikten sonra sigara içmemişti.

Etrafına bakındı. Meydan denilen yerin her girintisine, her çıkıntısına, her bir duvarına hâkimdi artık. Büyük avize parıldadığında duvardaki desenler ve kocaman Arapça yazı yapıyı olgun bir ihtişamla dolduruyordu. Ne arabesk bir kalabalık ne de çirkin bir çıplaklık. Her şey ağırbaşlı ve sade gözüküyor. İkisinin de suratlarında kendilerinden hoşnutluğun gülümsemesi var. Bu güzelliğin ayine katacağı şeyleri hayal etmeye çalışıyor. "Bu alanda gerçekten kariyer sahibi olma ihtimalim var galiba!" Kariyerindeki belki de tek kalıcı işinin bir daha uğramayacağı bu tekkede kalmasında üzücü bir yan var. Onu burada bırakıp gitmek kendisini üzecek. Farkında bunun. İçinde kırgın bir gönenç gezinip duruyor. Tüm mahmur deneyimlere, tekrarla yaratılan durgunluğun bilgisine, hiçbir şey anlatmamaya çalışarak mutlağı duyumsatmaya çalışan geleneğin fısıldayışlarına rağmen, hâlâ bu duvarlara bir fresk çizmekle daha mutlu olacağını düşünüyor.

Birden içeriye Efendi dalıverdi. Ardından dört kişiyi birden sürükleyerek elbette. Epeydir görüşmüyorlar. Tüten sigaraları görmezden geldi. Durup o da meydanı seyretmeye başladı. Hatta o da cebinden bir sigara çıkararak yaktı. Bir yandan dumanı tavana doğru üflüyor diğer yandan seyrediyor.

"Bitti inşallah!"

"Evet. Biraz daha rötuş var gerçi. Bence güzel oldu. Siz ne dersiniz?"

"Güzel oldu, evet."

Yüzünde bir tür keyifsizlik geziniyor adamın.

"Fazlasıyla!"

Duvardaki yazıyı mırıldandıktan sonra sakin adımlarla malzemelerin yığılı olduğu kolinin yanına ulaşıp içinde biraz arandıktan sonra bir spatula bularak duvarlardan birine gidip kazımaya başladı. Tamer'le Caner fal taşı gibi açılmış gözleriyle adamı seyrediyorlar. Sessizlikte duvarı kazıyan spatulanın cayırtısı daha da can yakıcı. Adam o kadar uğraştıkları, bir kat astar, iki kat boya çektikleri duvarı acımasızca bozuyor. Diğerleri de şeyhlerinin yaptığını Tamer gibi şaşkınlıkla izlemekle meşguller. Kendini daha fazla tutamadı Tamer.

"Ama ne yapıyorsunuz!"

Efendi cevap vermeye tenezzül etmeden kazımaya devam etti. Sonunda bir buçuk metre yüksekliğinde yarım metre eninde bir çirkinlik güzelim boyanın içinden arsız bir yara gibi sırıtır oldu.

"Tamam yetişir" diye mırıldandıktan sonra spatulayı malzeme kolisinin içine fırlatıp eserini görmek için gözlerini kıstı.

"Evet, şimdi oldu."

Bu kez memnun bir ifadeyle gülümsüyor. Tamer de Caner de diğer müritler de susmuş, güzelliğin üzerinde serpilen çirkin cerahatin hikmetini düşünüyorlardı ki Efendi konuşmaya başladı.

"Adamın biri dillere destan bir ev yaptırmış. Duvarların boyası, mermerlerin, halıların ihtişamı göz kamaştırıcıymış. Perdeler kadife, sedirler kuştüyündenmiş. Evin her işi ve süslemesi bittiğinde çevredeki herkesi evin ihtişamını göstermek için davet etmiş adam. Bir derviş de o kalabalıkla beraber içeriye girmiş. Herkes hayranlıkla mırıldanırken ev sahibi sormuş 'evde bir kusur görüyor musunuz dostlar'. Herkes kusursuzluk-

tan söz edip evi överken derviş 'her şey çok güzel, yalnızca bir deliği kapatmayı unutmuşlar' demiş. Ev sahibi ustaları çağırtıp her yeri kontrol ettirmiş ama delik falan yokmuş. 'Hangi delikten söz ediyorsun be adam! Evde delik falan yok!' 'Evet her yer pek güzel ama Azrail'in gireceği deliği kapatmayı unutmuşsunuz!' Kusursuzluk şeytan aldatmasıdır. Neyse elinize sağlık."

Caner daha fazla çenesini tutamadı.

"Söyleseydiniz orayı boyamazdık."

"Bu kıssadan hiçbir şey anlamadın anlaşılan."

"Peki bu kadarlık bozulma burayı kurtarıyor mu?"

Tamer'se bu konuda tartışmamaya kararlı. Duvarda açılan yara içini sızlattıysa da o yarayı bir daha görmeyecek nasıl olsa. Hatta burayı da unutacak. Bu duvarlara ve bu binaya tutsak eserinin bir kıssa eşliğinde bozulmasına, şimdiden eskimesine içerliyor ama herkesin sanat ve güzellik anlayışı farklı olabilir. Efendi, Caner'e ters ters bakıp yeniden konuşmaya başladı.

"Evet, kurtarır. Senin gibiler içinse çok şükür spatulaya ihtiyaç yok! Neyse bitti çok şükür, hayırlı olur inşallah."

Evet, buradan ayrılacak artık ve cebinde biraz sıkarsa sonbaharı hatta belki kışı da çıkaracak parası olacak. Kusur ya da kusursuzluk gibi şeyler üzerine bir şey düşünmek istemiyor. Zaten mahmurluğun bitişiyle yeteri kadar üzgün. Kafasının nasıl çalıştığını anlayamadığı Efendi'yi kendi dünyasında unutup gidecek kısa zamanda. Daha önce unuttuğu bir sürü şeyin yanına gidecek burası da. Unutulmuş her şeyin kaldırıldığı o puslu ve bulanık depoya. Kuyunun yanına.

Ama Şeyh konuşmaya devam ediyor.

"Peki sen ne öğrendin burada?"

Tam ödeme meselesinin konuşulması gerekirken bu sınav çok gereksiz! Ne cevap vereceğini bilemedi. Burada ne öğrenmiş olabilir ki. Hiç! Bunu söylemek kırıcı olabilir. Fakat ne demeli? Efendi'nin arkasındakiler kendisine bakıyor. Caner de merak ediyor ne öğrendiğini. Ona sorulsa o da "hiç" diyecekti kuşkusuz.

"Desenler ve şekiller hakkında pek çok şey."

Hepsi bu kadar değil tabii. Resmetmekle, hiçbir şeyi anlatmama çabası arasındaki uçurumu da sezmişti. Yinelemeyi ve susmayı da. Avucundan kayan su misali bir anlayış. Yinelemenin yarattığı uyku halini ve boşlukta süzülmeyi de duymuştu. Ama sezişler çoğu kez yarı yolda kalır. Limansız bir gemi gibi belirsizlik okyanusunda amaçsızca seyredip durur. Efendi hoşnutsuzlukla Tamer'e baktı. Bazılarının sonsuza dek limansız olmaya yazgılı olduklarını düşünüyor belki. Belki de her şeyin bir zamanı olduğunu.

"Onu sormuyordum. Neyse, Kerem'i arayın. Hesapları karşılaştırıp kapatın. Paranızı da alın. Efendi 'eyvallah tamam' dedi dersin."

"Ama ben bu işleri Metin Bey'le hallediyordum!"

"Biliyorum. Metin şu aralar burada değil. Kerem'le konuşmuşlar. Parayı ona bırakmış. Onunla halledeceksin. Hakkı Baba, Kerem'in telefonunu sana versin."

En son nasıl ayrıldıklarını hatırladı. "Hayatıma süzülmenden hoşlanmıyorum." "Yazık. Seni sevdim halbuki!" "Ama ben sevmedim!" Şimdiyse bizzat kendisi Kerem'i aramak zorunda. O geceden sonra ne nahoş bir durum. "Nahoş veya değil, paramı alacağım!"

Oysa Kerem'den kurtuluş olmadığını kafasına soksa çok daha rahat ederdi. Ağın içinde debelenmenin hiç faydası yok. Uslu olmak gerek. Şeyh konuşmaya devam ediyor.

"Ama buradan girildiği gibi çıkılamaz. Farkında olmasanız da buradaki bereketten bir şeyler bulaşmıştır. Zerre kadar olsa da bir damlacık, nur kalbinize yerleşmiştir. Onun büyüyüp gelişmesi Allah'a ve size bağlı tabii."

Ne Tamer ne de Caner nurla ilgileniyorlar. "Öyle de bir çıkılır ki!"

* * *

Bu sabah yine uyuyakaldım. Kaç gündür vaktinde kalkamıyorum. Yorgunum ve uyanamıyorum. Devamlı bir eksiklenme halindeyim de denilebilir. Hoca yerde bir şey arıyormuş. Adamın biri Hoca'ya ne kaybettiğini sormuş. "Anahtarımı." Adam da Hoca'yla beraber eğilip aramaya başamış. Bir süre sonra adam "Burada düşürdüğüne emin misin" diye sormuş Hocaya. "Aslında evimin içinde kaybettim." Hoca. Adam bunun üzerine kızarak "Peki neden burada aratıyorsun be adam?" "Burası evden daha aydınlık da ondan!"

* * *

Ertesi gün hava karardığında Şişli'nin ara sokaklarında sıradan bir apartmanın kapısında buldu kendini. Kerem'in telefondaki sesi oldukça sıcak ve yakındı üstelik. "Sanki ona onca lafı etmemişim ve kırk yıllık sıcak bir ahbaplığımız varmış gibi." Hesapları yapıp ödemede bulunmak için evine davet etmesi aslında bir incelik. Hayatına zorla sızdığı yetmiyormuş gibi Tamer'i de kendi hayatına sokma niyetinde anlaşılan. "Hakkımda her şeyi biliyor. Benim de bir şeyler bilmeye hakkım olmalı."

Sonunda binayı buldu. Zilin üzerinde "Semra-Kerem Tunç" yazıyor. Bir tarikatçı için oldukça açık görüşlü bir kapı zili yazısı.

"Hoş geldin. Seni buraya kadar getirttim ama burada daha rahat oluruz diye düşündüm. Geç otur. Ne içersin? Hanım henüz gelmedi ama kahve falan elimden gelir."

"Çay içerim."

Kerem mutfağa doğru kaybolduğunda salona göz gezdirdi Tamer.

"İşte sonunda adamın inindeyim!"

Koltuk takımının bayağı olduğuna kuşku yok. Üzerindeki örtünün nedense bir tarz olarak buruşturulduğu sehpa, ağır kadife perdeler, L biçimli kanepe takımı. Kaba saba yemek odası

takımı. Duvarlarda bir iki ucuz Picasso röprodüksiyonu. Bir büfe. Sıradanlık içini sıktı. Böyle salonlarda oturduğunda kendi sefil hayatına bile şükreder Tamer. Bir kargaşa olsun ve bu durmuş, oturmuş bayağılığı dağıtsın ister. Hiçbir şey sıra dışı değil. Bu da zaten hiç şaşırtıcı değil. Sehpanın üzerinde bir iki hukuk dergisi, gazeteler, *Gönül Sohbetleri* adlı bir kitap. Kapağındaki gül resmi de en az büfe kadar alışıldık. Kerem biraz sonra tepsiyle döndü. Hâlâ sırıtıyor. "Bak ben sana evimi açıyorum senin de benden çekinmene gerek yok" der gibi bir hali var. Tamer istifini bozmadı. Yakınlaşmayacak. Hesapları yapıp parasını alıp gidecek o kadar. Kerem yine koridorda kayboluyor biraz sonra bir zarfla dönüyor. Zarfın içinde kâğıtlar notlar hesaplar. Hiçbir sohbet girişiminde bulunmuyor bu kez. Şule'nin hastanedeki durumundan bile söz açmıyor.

Önceden alınan paraları ve avansları karşılaştırıyorlar. Bir sorun yok şimdilik. Malzeme, boya ve taşıma faturalarına geliyor sıra. Tamer bir an, iki normal işadamıymışçasına çalıştıkları gibi bir hisse kapıldı. Faturalar ortaya döküldüğünde tanışıklıklar da geçmişin gölgeleri de kalbe yerleşen endişe de rafa kalkıyor. Rakamlara gömüldükleri bir anda kapı açıldı. Kerem'in karısı salonda çalışanları gördüğünde biraz şaşırıyorsa da oralı değil.

"Hoş geldin Semra. Bir hesap yapıyoruz da. Tamer Bey'le tanışın."

Kadın, elini sıkarken Tamer'in yüzüne dik dik bakıyor. Misafirden pek hoşlanmadı. Belki de Kerem'in arkadaşlarından hoşlanmıyordur. Neredeyse ifadesiz, esmer ve çıkık elmacık kemiklerine sahip bir yüz. Bağırmayan, dikkat çekmeyen bir yüz. Ancak çok dikkat edilirse ve uygun bir ışık altında hoş olduğu düşünülebilir.

"Hoş geldiniz. Ne hesabı bu?"

"Vakfın restorasyonunu Tamer Bey yaptı da. İşler bitti. Hesap görüyoruz."

Bu kez bakışlarına alaycı denilebilecek bir küçümseme gelip yerleşiverdi:

"Siz de oradan mısınız?"

"Hayır ben sadece ressamım."

"Mmm..."

Kadın içeride kayboldu.

Neden "boyacıyım" demedi! Yabancı birisinin özellikle de bir kadının gözünde bir bok olabilme dürtüsü. Bunun için kadının hoşunuza gitmesi falan önemli değil. Sadece bir kadın olması yeterli. Evde Kerem'in dışında normal görünüşlü bir kadın olması Tamer'i biraz olsun rahatlattı. Hatta kadının şu vakıf mevzusundan açıkça hoşlanmadığı göz önüne alındığında bir yakınlık bile hissetti. Diğer yandan bu ısrarcı herifin böylesine normal bir karısı olması şaşırtıcı. "Avukat, demişti geçen günkü yemekte. Neşe'den sonra ikinci avukat kadın. Buradan çıkışta hastaneye uğramalı. Şule'yi iki gündür görmüyorum. Neşe kedisini bu hafta sonunda alacağına söz vermişti. Bir haber çıkmadı."

Sonunda hesaplamalar bitti. Mutabıklar. Kerem elindeki para destesini sayıyor. Paralar birazdan cebinde olduğunda bu iş gerçekten bitecek. "Elveda tekke, elveda 'O, her an iştedir'!"

Semra bir kez daha göründü. Bu kez onu oldukça ciddi gösteren iş elbiselerini çıkarıp bir gömlek ve pantolon giymiş.

"Yemeğe kalır mısınız?"

"Evet. Yemeğe kal. Çok memnun oluruz."

"Hayır, teşekkürler. Ama zahmet olmazsa bir çay daha içerim."

Parasını cebine atmanın verdiği sakinleşme ve güven içinde Tamer. Para kimi sakinleştirmez ki. Kadın çayları getirdiğinde karşılarına oturup bir sigara yaktı.

"Demek ressamsınız?"

"Abarttım galiba biraz. Korkarım pek iyi bir ressam değilim. Daha çok restorasyon ve iç dekorasyon işleriyle geçiniyorum."

"Sizi nereden buldular peki?"

"Akademiden bir arkadaş buldu. İlk kez böyle bir yerde çalıştım."

"Kerem'le oradan tanışıyorsunuz demek."

Kerem olduğu yerde kıpırdanıyor. Bir şey söylemeye davranıyor gibi. Ama neyse ki vazgeçti. O tanışıklık tartışmasını tazelemekte yarar yok. Kendisinin de bir yere ulaşamadığı rahatsızlığı ortaya dökmekten çekinmekte. Belki Semra'dan da çekiniyordur. Kadın konudan habersiz demek.

"Evet, vakıftan tanışıyoruz. İlginç bir yer."

"Nasıl ilginç?"

"Hiç dini bir yerde çalışmamıştım şimdiye dek. Dinle de pek ilgim yoktur."

"Kerem'in de son birkaç yıla kadar pek yoktu."

Bu iğneleyici sözler üzerine Kerem'le Semra soğukça bakıştılar. Bir gerilim var. Bıktırıcı bir siper savaşının yeni bir aşaması başlıyor. Beyhude hamleler ve karşı hamlelerin sonuçsuz tekdüzeliği. Zafere inancın kaybolmasıyla birlikte tamamen anlamsızlaşan birbirinin aynı günler. Kalkmak istiyor fakat bu müsademe sırasında kalkıp gitmek doğru olamayacak gibi. Üstelik nihayet birisinin Kerem'i bunaltıyor olduğunu görmek de hoş doğrusu. "Her meczubun bir ilacı var demek!"

Kerem'in itiraz cümleleri atışmayı uzatıyor ister istemez.

"İmalı konuşmanın ne anlamı var şimdi. Hem misafirimiz var."

"Misafirimiz olduğunu görüyorum. Anlamadığım şey..."

Evin kapısı bir kez daha açıldı. Neşeli bir kız çocuğu sesi siperlerin üzerinde bir bahar rüzgârı gibi dolaştı. Çatışan taraflar tüm kan revana rağmen baharın gelebildiğine şaşırıyorlar.

"Ben geldiiiim!"

Sesin sahibi o kadar da küçük sayılmaz. On beş on altı yaşlarında olmalı. Salondaki yabancıyı gördüğünde duraklayıp biraz da utandı. Biraz önce git gide gerilen Kerem, kızının gelerek konuyu değiştirmesinden son derece memnun.

"Hoş geldin Gülçin. Gel, Tamer Bey'le tanış."

Kız çekinik hareketlerle Tamer'in elini sıktı. Babasına benzediği apaçık. Daha ilk bakışta annesinden hiçbir şey almadığı

belli oluyor kızın. Güzel sayılmaz. "Gerçi annesine çekmemesi de büyük bir kayıp sayılmaz!" Tamer bu haince düşünceyle belli belirsiz sırıtıyor. Ebeveynler bildik sorulara geçiyor.

"Nasıl gitti kurs?"

"Fena değil."

Çocukla sohbet sürüyor. Konuşmalar hiç de ilgi çekici değil. "Kerem'in tüm ailesiyle tanışma şerefine eriştik!" Sıkıntılı bakışlarını büfenin içindeki çerçeveli fotoğraflarda gezdirdi. Bildik aile pozları. Sıradan bir ailenin bildik aşamaları. Düğün fotoğrafı, çocuğun bebeklik fotoğrafı, çocuğun daha büyümüşken bir fotoğrafı, bir toplu aile resmi... Çerçeveli ve epeyce solmuş bir siyah beyaz resimde durdu gezintisi. Orta yaşın biraz üzerinde başörtülü bir kadın, önünde küçük oğluyla kameraya utangaçça gülümsüyor. Arkada karlı bir Anadolu kasabasındaki evlerin kerpiç duvarları rahatlıkla görülebiliyor. Kadının siması hiç yabancı değil. Hatta tanıdık! İrkildi Tamer. "Ama bu kadını nerede görmüş olabilirim ki?" Kerem benzeri bir saplantıya kapılma korkusuyla ürperdi.

"Saçmalama, bu kadını tanımıyorsun, Kerem'i de." Aslında Kerem'de de kızında da kadını hatırlatan bir şeyler var. Belki de tanıdıklık oradan geliyor. Kızdan rapor almaya yönelik sohbeti gayri ihtiyari biçimde kesiverdi. Bu kez de Gülçin sevinmiş olmalı. Hangi genç sorgulanmaktan hoşlanır ki.

"Affedersiniz bu kadın kim?"

Kerem'in sesi bu kez şefkat ve hatta özlem yüklü.

"Annem. Kucağındaki de benim."

Eh, babasını ve kızını gördükten sonra bu annenin yüzünün tanıdık gelmesinde şaşırtıcı bir yan yok. Biraz sakinleşti. İçindeki tedirginlik durulur gibi oldu.

"Neresi burası?"

"Aşkale. Erzurum yani."

Aşkale. Karlar altındaki üzgün kasaba. Ve fotoğraftaki kadın. Rastlantılar ne tuhaftır. "Aşkale! Yani o Aşkale!" Babasının şark hizmeti nedeniyle çocukluk yıllarını geçirdiği kasaba-

nın karlı ve ürkütücü geceleri. Bitmeyen kış ayları. Saat onda kesilen elektriğin ardından kararan sokaklar. Kasabanın hemen dışından uluyan kurt sesleri. Askeri lojmanların iç karartıcı ve tekdüze dizilişi. Unutulmuş kasabadaki tek renklilik Zırhlı Tugay'dı. O da ancak hâki renkte. İster istemez üşüdü Tamer. Fotoğrafın Aşkale'de çekilmiş olması ve kadının tanıdık gelmesi arasında bir ilişki olabilir mi? Aşkale bir tesadüf olamaz, orası ancak kasıtlı olarak sürüklenilmiş bir kar çölüdür. En azından Tamer'in hatırladığı kadarıyla öyle. "Kerem'in beni tanımasıyla bunlar arasında bir ilişki olmalı."

Üzeri çoktan beridir toprakla veya zamanın akışıyla örtülmüş bir ilişki. Peki ama tüm bir hayatı kazıyıp o günlerin hatırlanabilmesi nasıl sağlanabilir? Kerem'in tedirginliğini anlamamasını dilemekte Tamer. Öte yandan kendini ikna etme çabasını da sürdürüyor. "Ne olmuş ikimiz de orada bulunduysak. Ne çıkar ki bundan?" Fakat yatıştırıcı değil bu çabalar. Floransa'yı, Roma'yı bugün gibi hatırlıyor ama Aşkale çok silik. İnsan o tozlu şehirdeki çocukluk yıllarından neyi hatırlamak isteyebilir ki. Kör Said kuyusunu mu? Kerem kızına bir şeyler anlatıyor. Semra mutfağa gitti.

"Kalkmalıyım artık. Yemeğe kalmamalıyım." Kapıdan çıkarken ne Tamer bir şey belli ediyor ne de Kerem onun durgunluğundan bir şey anlıyor.

* * *

Utanma gibi bir şey bu. Kerem'in haklı olabilme ihtimalinden kaynaklanan bir eziklik. Kerem'in saplantısından ve Aşkale'den başka bir şey yok elinde. Ama o kasaba bile başlı başına bir delil sayılmaz mı? Bu kez de Tamer hatırlamaya çalışıyor. En iyisi anıların peşini bırakmak. Olmadık bir anda parçalar birleşir nasıl olsa. O fotoğrafın ihsas ettiği haklılık ihtimaliyle birlikte Kerem'e hastanede karşılaştıklarında daha iyi davranıyor artık. Ama bunu usturuplu yapmalı yoksa Kerem

birdenbire kendisine neden makul davranmaya başladığını sorgulayabilir. Bu kez kendini Kerem'in yüzüne dikkatle bakarken yakaladığında kıpkırmızı kesildi. Yoksa kızarması gereken öbürünün yüzü mü olmalıydı?

Şule'nin odası yine dolu. Bazı sargılar çözüldü, bazı teller çıkarıldı. Şule enkaz olmaktan çıkmış gibi görünüyor. Doktorlar bir iki aya kadar yürüyebileceğini müjdelediklerinden beri odanın havası biraz daha hafifledi. Herkes daha umutlu. Şule'deyse pek bir değişiklik yok. Yine pek az konuşuyor, yüzünde yine aynı gülümseyiş. Yürüyebileceğine hiç de sevinmemiş gibi kadın. Bu odaya ve odanın sıcağına uysallıkla alışmış, iki ayağı üzerinde adım atabilme fikrini, bu hastane dışında olma fikrini tamamen unutmuş gibi. Ezelden beri bu yatağın üzerinde uzanıyormuşçasına sakin. Hatta o balkondan hiç atlamamış gibi. Çılgınca gelecek ama Tamer onun o yatakta sonsuza dek kalmayı arzuladığını düşünmeye başladı. İyileşmek istemiyor. Şule'yle rahat rahat konuşabileceği anı sabırla bekliyor hâlâ. Şule bir şey beklemiyor.

Neşe başıyla dışarıyı işaret etti. Koridorun sonundaki demir bir kapıdan yangın merdivenine çıkıyorlar. Bu milletin hastanede bile sigara içilebilecek bir mekân bulabilmesi gerçekten de göz ardı edilemez bir başarı. Tabii işgüzar bir hemşirenin her an kendilerini paylama ihtimalini dışlamamak gerek. Biraz yukarıda üst katın merdivenlerine oturup sigara içen biri daha var. İkisi de birer sigara yakıyor. Tamer aşağıdaki, Çukurcuma taraflarındaki kargaşayı izliyor. Neşe ayağının altındaki demiri ayakkabısının ucuyla kazımakla meşgul.

"Ne zaman alacaksın kedini?"

"Bir iki gün sonra tamam. Boya bitiyor. Artık alışmış olman lazım Mavi'ye."

"Alışmadım. Evin her tarafı kedi kokuyor ve sidik."

"Bir insanda nasıl bu kadar hayvan düşmanlığı olabiliyor anlamıyorum."

"Niye olmasın? Hayvan sevmek, insan olmanın olmazsa olmazı değil sanırım."

Nedense Neşe'nin şimdi dalaşmaya hiç niyeti yok. Konuyu uzatmadı. Neşe'nin bile durgunlaşabildiği anlar olabiliyor demek.

"Burada sigara içmek yasak!"

Sonunda hemşireye yakalandılar. Hemşirenin sesinde faydasız bir uyarının bezgince tekrarlanışından ileri gelen bir gevşeklik var. Şu kapı kilitlenmedikçe orada hep birilerinin sigara içmeye devam edeceğini biliyor. Hatta bazı hemşirelerin ve hasta bakıcıların da. Yine de uyarıyı yapmak görevinin bir parçası. Öbür yandan yangın merdivenine çıkan kapıyı kilitlemek de bizzat yangın merdiveninin mantığına ters.

"Tamam, birazdan söndürüyoruz."

Hemşire bunun boş bir laf olduğunu biliyor ama uzatmıyor. Bu sıcakta sigara dalaşına girecek mecali ve isteği yok. Kayboluyor. Neşe, hemşireyi duymamış gibi dalgın aşağıdaki binaların çatılarına bakıyor. Tamer'in cevabını da işitmedi. Zihninde kurcalayıcı bir mesele olduğu belli. Bunu Tamer'e açıp açmamaya karar veremedi bir türlü. Sonunda dudakları kıpırdadı.

"Burak'la ayrılıyoruz galiba."

Tamer kırk yıl düşünse Neşe'nin özel bir sorununu kendisine açacağını tahmin edemezdi. Belki kedisine baktığı için yakınlık hissetmiştir. Belki hastaneler insanda bir açılma duygusu yaratıyordur. Ne cevap vermesi gerekiyor? Bu açılmayı şefkatle mi cevaplamalı yoksa aldırışsızlıkla mı? Tamer'in kafası hâlâ Şule'nin odasında bulunan Kerem'de halbuki. Tanışıklık illetini bulaştıran Kerem'de. Hem Neşe'yle dertleşmek de istemiyor. Tabii ki kadının kırgınlığından hoşnut. Tuttuğunu koparan insanların çaresizliği herkesi memnun eder. Yine de ilgisiz bir sesle sormaktan kendini alamadı.

"Ne oldu?"

"Başka birisi var."

"Senin mi, Burak'ın mı?"

Neşe bu zoraki ve anlayışsız soruyla birlikte hızla başını Tamer'e çevirdi. Bir an eski Neşe olmak üzere. Ama hemen Tamer'i paylamaktan vazgeçip yeniden Çukurcuma'ya döndü.

"Burak'ın."

"Emin misin? Söyledi mi?"

"Bir şey söylediği yok. Ama biliyorum. Yakında kokusu çıkar."

"Bunları ablanla konuş" demek istedi ama çenesini tuttu. Neşe'nin süklüm püklüm halini görmek her zaman kısmet olmaz. Sinsi ve alçakça bir haz. Düşmanla karşı karşıya dövüşemeyenlerin onun başına gelenlerden duyduğu karanlık sevinç. Korkakların yıvışık sevinci. Utanıyor ama çabucak geçiyor utanç. Böylelerinin de başına bazı felaketler gelmezse dünyanın büsbütün adaletsiz bir yer olup çıkacağını düşündü.

"Ne yapacaksın peki?"

"Hiç. Bekleyeceğim."

Neşe bekleyecek! Oysa tanıdığımız Neşe beklemez, tepesine biner insanın. Bezdirir, tırmalar, sorgular. Günlerin getirdiğine değil, kendi çabasının sonuçlarına güvenebilir ancak. Şimdiyse uyuşmuşçasına şehre bakmakla yetiniyor. Kadercilik gizli kapanıyla sarıp sarmaladıkça kadın, elden ayaktan kesilmişçesine susuyor. Bir adamın Neşe'yi bu kadar üzebileceğini asla tahmin edemezdi. Ama herkesi üzmeyi başaran en az bir kişi mutlaka bulunur. Burak'ın yüzünü kafasında canlandırmaya çalıştı. "Bu uyuzda ne var ki bu kadar üzülecek!" Bunu anlayabilmesini bekleyemeyiz Tamer'den. Memnuniyet yerini yavaşça ilgiye bırakıyor. Bu kadının bekleyişe bürünmesinin ardında yatanları merak etmemek elde mi?

"O birisi kimmiş?"

"Bilmiyorum. Genç birini bulmuştur!"

Bir kadını daha genç bir rakipten daha fazla sinirlendirecek bir şey olabilir mi. Olgunlaşmanın bir değer olduğu sık sık öne sürülür ama kadınların pek çoğu gerçekte buna inanmazlar. Haklılar, değerli olan canlı kalmaktır! Her genç rakip bunu

kendilerine bir kez daha hatırlatır. Doğal adaletsizliğin üzücü olduğunu söyleyebilirsiniz ama hangi doğal olgu üzücü değildir ki? Kırışan ve gevşeyen deri, gözaltları, aşağı doğru çekmeye başlayan yüz hatları ve elbette foyayı hemen belli eden eller. Neşe bu aşamaların uzağında henüz. Ama her tazeden daima daha tazesi olduğunu bilerek yaşamak da kolay değil.

"Gerçekten bekleyecek misin?"

"Niye sordun bunu?"

"Pek bekleyecek birisi değilsindir de."

"Bilmiyorum."

* * *

Anamın fotoğrafına baktıp, Aşkale'yi sorduğunda ürperdim. Fotoğraf hep orada olduğu halde uzun zamandır bakmamışım. En kolay unutulanlar hep göz önündekiler oluyor. Fotoğraf giderek soluyor sanki. Dün akşam elime alıp uzun uzun baktım. Bir daha Aşkale'deki çocuk olamayacağım. Anam da olmayacak. Halveti denemeliyim. Efendi'yle konuştum. Onayladı. Heyecanlıyım.

9

Şule'nin yüzüne kan yürümüş. Odasının içinde küçük bazı adımlar atabiliyor artık. Yataktan karşıdaki kanepeye, kanepeden yatağa. Bu da bir gelişme sayılır. Tamer, Şule'yle konuşabilecekleri bir anı yakalayamıyor bir türlü. Hem Şule de içini açıp dertleşme niyetinde gözükmüyor. Unutmaya ve unutturmaya çalışıyor o kadar. Şule'nin annesinin ve Neşe'nin aralarına çektiği suskun barikat odanın ortasında amansız dağ gibi yükseliyor. Şule'nin uykulu hülyası ve hastane odasının ortasındaki set, nemrut bir duvar gibi uzanıyor. Konuşmalılar halbuki. Şule hiçbir sorumluluğu olmadığını söylemeli. Bunu

duymak istiyor Şule'nin solgun dudaklarından. Sadece masumiyetinin dillendirilmesinin peşinde. Oysa suçsuzluğun kanıtı olamaz ki.

Tekkedeki tüm eşyaları toplayıp kesinkes oradan ayrılacağı günün gecesinde Şule'nin yanında nöbetçi olarak kalmak isteyişine annesinin ve Neşe'nin razı olmaları kolay olmadı. Sonunda hastanenin sıkıcı ortamındaki yorgunlukları ve birazcık olsun hava almaya ihtiyaçları nedeniyle istemeyerek de olsa onları iki üç saat yalnız bırakmaya razı oldular. Biraz dolaşacaklar o kadar. Neşe yangın merdiveninde söylediklerinden sonra bir daha o meseleyi açmadı. Ama kedisini almaya da gelmedi. Tamer yavaş yavaş kedinin sahipliğinin sinsi bir emrivakiyle kendisine geçtiği gibi bir endişeye kapılıyor. Neşe'ye bir kez daha kedisini ne zaman alacağını da sormak istemiyor. Evdeki kokuya alıştı belki de. Kokuya alıştı ama Mavi'ye alıştığını söylemek zor. Hayvan da onu benimsemiş değil. Neşe'yi özleyip özlemediği de anlaşılamıyor ama hiç değilse evdeki sigara dumanından ve yağlıboya kokularından nefret ettiği belli. Tamer'i sevdi mi? Sanmıyoruz.

O gün daha başından tuhaftı. Tekkedeki tüm ıvır zıvırı toplayıp ayrılıyor olmak kendisine hiç kondurmasa da bir tür keder duygusu yaratıvermişti işte. Caner ve çırağı her şeyi toplayıp giderlerken biraz daha kalmak, eseriyle son bir kez vedalaşmak istedi. Efendi'nin kazıdığı yer gözlerini rahatsız ediyor. Kazınan yere bakmamaya gayret etti. Duvara işlediği hat sanki daha şimdiden eskimeye, hatıranın içinde solgunlaşmaya başlamıştı. Buna rağmen dışarının sıcağından özenle korunan bu ağırbaşlı sessizlikte içine işleyen bir şeyler var hâlâ. Sevinç tohumu gibi bir şey bu. Bazen bir resmin olağanüstü güzelliği ya da bir mekânın ferah yüceliği sizi sizden üstün bir varlığa dönüştürebilirse de bu fazla uzun sürmez. "Şule'ye yaptıklarım veya başkalarına yaptıklarım!" Ötekilere yapılanlar suçluluğun büyümesi için yeterli. Tamer adını koyamadığı sağırlığın içinde, duvardaki yazıyı yalayıp geçen ışık huzmelerini seyreder-

ken sevinç duyar gibi oluyor yalnızca. Tepesine dikilmiş Hakkı Baba'yı neden sonra fark edebildi.

"Vedalaşıyorsun galiba?"

"Ha! Evet, öyle de denebilir."

"Hayat sürekli bir vedalaşmadan ibaret."

"Ne ?"

"Her an bir önceki anla vedalaşıyorsun. Bir daha o olmayacak. Buraya yine gelip bunları görebilirsin ama o an hiçbir zaman şimdinin lezzetinde olmayacak."

"Sen de beğendin mi yapılan işi?"

"Fark etmez."

"Ne demek fark etmez!"

"Olması iyi oldu ama olmasaydı da olurdu."

Tamer aniden huysuzlandı ve dikildi. "Fark etmiyor! Bu herifler için fark etmiyor. Güzellik ve çirkinlik de fark etmiyor." Hakkı Baba gibilerde güzellik duygusundan eser yok!

"Çirkin mi diyorsun yani."

"Ah, yanlış anladın. Bence de güzel oldu. Ama her halükârda güzel olacaktı. Dediklerim güzellikle çirkinlikle ilgili değil."

"Niye her halükârda güzel olacakmış? Boşuna mı düzgün olsun diye bu kadar uğraştık yani?"

"Boşuna değil elbet. Elinize sağlık. Hay Allah, alındın. Söylediklerim yaptığın işle ilgili değildi halbuki."

* * *

Şule'nin başucunda hâlâ Hakkı Baba'nın sözlerine içerlemekle meşgul. Eserine her Allah'ın günü bakabilecek yegâne kişinin onun güzelliğiyle ilgisi bile yok. Bu çok kırıcı. İltifattan yoksun kalmaya mahkûm çalışmasının, bükük boynuyla o duvarlarda unutulacak olmasını düşünmek içini yakıyor. Anlaşılmamışlık, soğuk bir çivi gibi ensesine batıp durmakta. İtilmişlik ve kadri bilinmezlik de sıralarını bekliyor. Üçü bir olmuşlar çevresinde hora tepiyorlar. Orada, o duvarlarda kimsenin ken-

dilerini umursamadığını hisseden renkler yavaşça solacaklar. Belki ilk kez görenler bir an bakacak, sonra onlar da unutacak. "Fark etmez" diyecekler. Fark etmeyen eserin, olsa da olur olmasa da yaratıcısı! Bu düşüncelerden sıyrılmak, Şule'yle konuşmak gerekiyor.

Akşamüzeri olmasına rağmen oda olağanüstü sıcak. İlk kez bu saatte, bu odada bulunuyor Tamer. Henüz çalışma saatleri içindeyiz. Camlar ardına kadar açık olmasına rağmen yanıyor içerisi. Küçük vantilatör bir nebze serinlik veriyorsa da gayretinin zavallıca bir çabadan ileriye gidemediği aşikâr. Şule'nin annesi birtakım talimatlar verdikten sonra çıkıp gitti. Ardından gelen hemşire de bakınıp çıktıktan sonra nihayet yalnızlar. Yeni bir ziyaretçi veya yan odalardan meraklı bir hasta gelmedikçe baş başalar. Dışarıdaki yaz neşesi buradan bile fark edilebiliyor. Yataklarının içinde dönüp duran hastalar, yazın kendilerinin iştirak edemedikleri bir şenlik olarak geçip gittiğinin tamamen farkındalar. Bu yaz onlarsız akıp gidiyor.

Bir süre ikisi de konuşmadı. Bir şeyler söylemek gerekiyor ama tüm benzer durumlarda olduğu gibi konuyu açmak incelikli bir ustalık gerektiriyor. Kanepeye oturmuş Şule'nin tavana bakan yüzünü seyrediyor Tamer. Bayıltıcı sıcak, terleyen sessizlikle pek güzel bir uyum içinde. Veya sessizlik, sıcak havanın kanatlarına kurulmuş fırdolayı geziniyor. Kim onu durdurabilir ki? İkisine birden teslim olup uyuklamak geliyor içinden. Suskunlukla perçinlenmiş rehavetin içine kaykılıp bırakmak istiyor kendini. Fakat bu böylesi bir ana yapılmış bir haksızlık olacak. Bir daha uzun süre böyle bir an parçası bulunmayabilir. Masumiyetini onaylatabilme fırsatını kaçırmaması gerek. Günün her saati açık olan televizyon durmaksızın konuşuyor, koridordan yorgun adımlar işitiliyor, Şule tavanda oynaşan sineklerin düzensiz hareketlerini izlemekle yetiniyor. Tamer de onun ardından bir süreliğine sineklerin çizdiği görünmez dairelere dalıverdi ister istemez. Birden konuşmaya başladı. Hem de lafı hiç dolaştırmadan.

"Neden yaptın bunu?"

Soruyu duyup duymadığı anlaşılmadı. Kadın bir şey demedi, tavana bakmaya devam ediyor. Bakıyor bile denilemez aslında. Daha çok sineklerin dünyasıyla meşgul. Camın üzerine yapışmış çiftin çiftleşmesini izliyor. Tamer bu çifti bir gazeteyle öldürüvermenin bir hamlede hem ikisinden hem de binlercesinden kurtulmak anlamına geleceğini hesap etti. Ama kıpırdamadı. Hem Şule bu göz göre göre cinayete kızabilir belki. Şu an başka canlıların hayatına karşı duyarsız görünmek istemedi Tamer.

"Bana kızgın mısın? Söylesene neden?"

Şule sineklere ilgisini kaybetti. Başını yavaşça çevirip yine utangaç utangaç gülümsüyor.

"Hayır, seninle ilgisi yok. Belki toplamın içinde payın olabilir ama direkt seninle ilgili değil."

"Hangi toplamın?"

"Hayatımın toplamının."

Şule'nin hayatının toplamı içinde sadece minnacık bir damla olmak incitici. Birinin hayatından öylesine geçen bir gölge olmak kimi olsa kırar. Bunu daha önce hiç düşünmemişti Tamer. Tüm olanlardan kendinizin sorumlu olması yaşadığınızın barbarca onaylanmasıdır halbuki. Kendini Tamer yüzünden atmış olmasında benliğini okşayacak bir şeyler var. Alçakça bu. Ama sorumluluk, birisinin hayatında gerçekten var olunduğunun bir işareti. Benliği bu dışlamadan dolayı ezilir gibi oldu. Birisi sizden dolayı acı bile çekmiyorsa varlığınız nasıl bir varlıktır? Kimseye dokunmayan bir gölgeden farkı var mı böylesinin?

"Anlamıyorum. Hangi toplam sonunda kendine bunu yaptın?"

"Galiba sıkıldım artık."

"Sıkıldın mı!"

"Kendi hayatıma sahip olamamaktan sıkıldım."

"Ama ne oldu?"

"İlla ki bir şeyin olması gerekmiyor."

"Kendi hayatına sahip olmamak da ne demek?"

"Bunları konuşmak istemiyorum Tamer. Anlamazsın da zaten."

"Neden anlamazmışım?"

"Anlamazsın işte. Kendinden başka bir şeyi anlamaya çaba göstermezsin de ondan. Kendini anladığın da şüpheli."

Cevap vermedi Tamer. Kendini öldürmeye kalkmış bir kadının yargılarına itiraz edilebilir mi? O, canını ortaya sürerek ağır, tedirgin edici ve anlaşılmaz bir haklılık kazanıvermiştir bir kere. Canıyla kumar oynayan sonsuza dek haklıdır. Kendini feda eden tüm suçlamaların dışındadır. Söze devam edemedi Tamer. Yine aynı duygu. Tekkeden sonra şimdi de burada. Adım adım izliyor, saklandığı her delikte yakalıyor Tamer'i. Yüzünün önünde çarpık bir ayna gibi dolaşıp duruyor. Buraya suçsuzluğunun açıklanması için gelmişti, şimdiyse suçsuzluğuna eksiklenmekte. "Fark etmez" birisi olmakla ikinci kez karşılaşıyor bugün. Bir günde ikinci kere, kimsenin umurunda olmadığı suratına fısıldanıyor. Ne o dua sesleriyle katılaşmış duvarlardaki çabanın ne de bir zamanlar Şule'nin hayatında oluşunun bir anlamı var. Renksiz, kokusuz ve uçucu bir siliklik. Zamanla iz kalmayacak eski bir fresk. Kimsenin dönüp bakmadığı solgun renklerin toplamı.

"Son zamanlarda sana kötü davrandım biliyorum."

"Kimseye öfkeli değilim. Kendimi daha çok uzaklaşmış hissediyorum."

"Nereden uzaklaşmış?"

"Olanlardan."

Laf daha fazla uzamıyor. Şule de istemiyor zaten. Uzaklaşmış birisiyle, fark etmezin birisi arasında havai bir sükût gezinip duruyor. Zaman geçiyor. Dışarıda hava kararıyor. Şule başka bir şey söylemeyecek. Bir ara kalkıp floresan lambasını yaktı. Beyaz bir çiğlik hastane odasını gerçek kılıverdi. Yaz mevsiminin, dışarıda pıtırdayan hayatın dışında bir beyazlık yayılıyor odaya. Hatta neşesiz ve beyaz bir loşluk.

Camdan bir şey görünmüyor artık. Sadece cama yansıyan yatak, yatağın üzerindeki Şule'nin sessizliği ve kanepede bir çuval gibi oturan Tamer. Uyku. Hareketli saatler başlamadan uyuyup kalmak. Yemek saati gelmeden, dışarıda kazanları taşıyan arabanın sesi duyulmadan kendinden geçmek istiyor. Yorulmuş gibi. O kadın kimdi? Aşkale'de ne olmuştu? Bir sinek vızıldadı. Dışarıda tek tük telaşlı adımlar işitildi. Yumuşakça dalar gibi oluyor Tamer. Tam uyumuyor ama. Uykuyla uyanıklık arasında çocuklar oynuyor. Oyuncak kavgası. Her zamanki oyuncak kavgaları. Lojman çocuğunun parıltılı ve pahalı oyuncağına ortak olmak isteyen kasabalı çocuğun kavgası. Ve kuyu. Onu açık seçik gördü. Hiç de ihtişamlı değil. Alelade ve sönük bir kuyu. Dipsiz bile değil. Uzak Anadolu kasabasında yalnız bir kuyu o kadar. Kuyunun başında donmuş gibi, çakılmış gibi duruyor. Kımıldayamıyor. Belli belirsiz yardım çağrıları. Duyuyor ama yapabileceği bir şey yok gibi. Öylece duruyor ve kar yağıyor. Kuyular kışın donmaz mı? İçeri giren hastabakıcının sesiyle kendine geldi.

"Yemek!"

"Ne yemek istersin?"

"Biraz çorba biraz da salata al. Başka bir şey istemem."

Tepsiyi Şule'nin önüne koyduğunda yarı uyanık gördüğü düşü hatırlamaya çalıştı. Daha doğrusu hatırayı. Parçalardan bir bütün oluşamıyor bir türlü. Kuyuyu, çocukları ve paylaşılamayan oyuncağı hatırlıyor. Oyuncak bir makineli tüfek. Tetiğine basıldığında ses çıkarıp namlusundaki kırmızı lamba yanıp sönüyor. Ve ardından kat kat zamanın tozu kalkmaya, anıların tabakaları oynamaya başlıyor. Ve zelzele! Kerem ve annesi! Kerem'in anasının attığı tokadın, ufacık beyaz yüzünde şaklaması. "Bu ne cüret!" Rastlantılara küfrediyor. Öfke ve utanç sarmaş dolaş olmuş kıvranıyor. Şule çorbasını içerken kadının gölgesini, kuyuyu, tokadı ve Kerem'i bir araya getirmeye çalışıyor. Kuyudan gelen yardım çığlıklarını da. Kuyunun başında oyuncak tüfeği çekerek itişen iki çocuk. İtilen bir çocuk. Kuyu-

da yankılanan avaz ve kadının tokadı. Gözleri yaşarıyor. Öfkeli artık. Kıpkırmızı yüzüyle öfkeli. Kendisine nasıl vurabilir? Ufacık narin yumruklarını sıkıyor, kasabadaki hiçbir oğlan çocuğunu incitmeyi başaramadığı yumruklarını. Kuyuya inmeye çalışan kadın. "Koş yardım çağır!" Aşağı yuvarlanan pazenle sarmalanmış şişman ve ağır gövde. Kadının feryadı zamanın gölgesinden çıkıp yetişti işte. "İmdaaat!" Aşağıdakilere aldırışsızlıkla bakan bir çift çocuk gözü. Sırıtan, açık renkli ve kindar bir çift göz. Kuyudan sakin adımlarla uzaklaşan bir çift göz. Sesler duyulmuyor artık. Lojmanlara doğru sakin adımlarla yürüyor. Daha o ilk adımlarla birlikte kuyunun ve içindekilerin üzerine bir sis çöküyor. Cebindeki bilyeleri bir kez daha sayıyor, elindeki oyuncak tüfeğin masmavi ve parıldayan yüzeyine dokunuyor. Pırıltılı cam küreciklerin içindeki renkli dilimler oynaşırken susuyor.

"Geldik!"

Şule'nin annesinin titrek sesiyle odaya dönüverdi. Şule tuvaletini yapmak istiyor. Nöbeti terk ediyor Tamer. Şule'yle vedalaşmıyor.

* * *

Semra dün akşam beni yine azarladı. Cevap vermedim. Anlamayacağı şeylerden söz etmek, cevap vermek istemiyorum. Giderek gerginleşiyor. Ben de gerginleşiyorum ama susuyorum. Galiba bu daha da kırıcı. Susulmasından hiç hoşlanmazlar. Tamer'in yatağa bağlı arkadaşı bile mütemadiyen susmasına rağmen susulmasından hoşlanmıyordur.

* * *

Nicedir kaybolmuş bilyelerde yansıyan renklerin telaşında şimdi. Kerem'in annesine ne oldu? Orada öldü mü yoksa! Kerem tüm bunları hatırlayacak mı? Şimdi değilse de mutlaka

bir gün hatırlayacak! Onca yılın ardından kendi cürümünün şahidi oluvermek. Uğursuz bir şahitlik ve kötülüğün senelerin içinden doğrularak sırıtışı. Masal ve çocukluk ne kadar cümbüşlüyse hakikat o denli unutulmuş demektir. Masalın geçmişi yutmasıyla birlikte acılar da suçlar da o pembe ve kırmızı dünyanın içinde eriyip gidiverirler. Tüm canavarlar balonların ve şekerlerin içinde çözünerek öykünün neşeli kahramanları haline geliverirler. Fakat bir an gelir masal acımasızca parçalanır, balonlar sönerek pörsür, şekerler eriyerek üstünüzü yapış yapış eder, bilyeler kırılır, oyuncak parçalanır, diz kapağınızdaki yara giderek derine işler.

Kedi köşesinden Tamer'i süzüyor. "Neden geldin ki" der gibi bir hali var. Evin sahibi o artık. Kendini derin düşüncelerinden uzaklaştıran Tamer'e içerlemişçesine bakıyor. Ne düşünüyor olabilir ki bir kedi? Karşısındaki suçlunun farkında mı? Kediyle ilgilenmedi Tamer. Kuyunun içinde, gördüğü çocuk gözlerdeki donuk ifadenin içinde geziniyor sadece. "Herkesi itiyorum. Kerem'i, anasını ve hatta Şule'yi!"

Tekke işini aldığı güne lanet etti. Gömülenleri hortlatan rastlantılara da. Peki bir kez hatırladıktan sonra eskisi gibi olmak mümkün mü? Çocukluk suçlarını bağışlayabilir mi insan? Ya da çocukluğun fenalıkları bir suç olabilir mi? Bir kez yaralı ve uzun parmaklarını güneşe uzatarak kuyudan çıkan geçmiş bir daha unutulabilir mi?

Kör Said kuyusu! Tamer kuyunun ismini hatırlamıyor. Belki çocukluğunda bile duymamıştır. Lojman çocukları köylülerin hikâyelerine aşina değildir. Kasabanın dışına doğru son evlerin hemen yakınındaki kuyuyu çevresindeki kıraç topraklardan ayırt etmek öylesine zor ki. Fakat hemen yanındaki kovaları aşağı indirmeye yarayan başka bir ahşap desteğin üzerine binmiş uzun kalas bir işarettir. Kuyu kullanılmaz olduktan sonra da bu kalaslar çocuklar için kocaman oyuncaklar vazifesi görmeye devam ettiler. Kalası sallarken çıkan gacırtı büyülü bir çalgıymışçasına tüm çocukları buraya çekmeye yeterdi. Köylü

çocuklarının çıkan sesin Kör Said'in ağlaması olduğuna yemin billah etmelerine karşın lojman çocuklarının buna inanması beklenemez. Çok çok eski zamanlarda rüyasında şeyhini gören Said'in kör haliyle yollara düşüp haftalar sonra tam Aşkale'deki efendisine ulaşacakken kasabanın merkezini pas geçip kuyuya yuvarlanışıyla devam eden hikâyenin pek de inandırıcı tarafı yoktu. Söylentiye göre Said'in düşüşünü gören su çekilerek adamcağızı boğulmaktan kurtarmış. Tamer öyküyü bilmiyor. Hem bilse ne olacak? Kerem'in anası düşerken su yine çekilmiş midir? Ama o günün akşamında duyduklarının öfkesiyle hışımla eve gelen babasının gözlerindeki öfke gayet açık seçik. Hunharca yediği dayak da annesinin babasını engellemeye çalışırken ağzından çıkan feryatlar da ardından gelen bir aylık sokağa çıkmama cezası da açık seçik. Ve hatta dayağı yedikten sonra odasına dönerken gözyaşlarının arasında parıldayan soğuk sırıtış da.

* * *

Kerem'den ses seda yok ama hep Kerem'le birlikte şimdi. Kerem'le karşılaşmamak için hastaneye bile uğramıyor. Karşılaşırsa ne diyecek? Ya Kerem hatırlayıverirse! Ya "O sendin" deyiverirse!

Artık yaz Tamer'in de dışında seyrediyor. Tekkeyi çoktan unuttu, hatta Şule'yi de. Tek unutamadığı, loş kuyudaki öç sessizliği. Çocukça bir sessizlik. Çocuğun suçu, çocukla beraber mi büyür? Ve şimdi ne yapmalı? Kerem'in karşısına geçip "Ben de seni hatırladım" mı demeli! Masumiyeti ta en başından yitirmiş bir hayatı sürdürmenin yarattığı tıkanmayı anlamaya çalışıyor çaresizce. Anlamaya çalıştıkça suç giderek büyüyor, utanç heybetli bir gök cismi gibi gökyüzünü kaplıyor. O sabah kararını verdi.

"Böyle devam edemez! Kerem'le konuşacağım. Beni tanıyıp tanımadığını anlamalıyım." Onun her an karşısına dikilmesini

bekleyerek yaşayamayacak. Hiç ummadığı bir anda "O bendim, sen de osun" derse ne olacak! Ama nasıl yapmalı? Cep telefonundan arayıp randevulaşsa mı? "Ne düşünecek bu durumda? O olduğumu anlayacaktır." Ama tanıyabilse, bir şeyler çıkarabilse çoktan ortaya çıkardı. Hem garip olan başka bir şey de Kerem'in Tamer'i hayatındaki sıcak ve iyi bir şey olarak hatırlaması. "Yoksa tüm bağlantıları yanlış mı kuruyorum? Kuyunun etrafında olanlar sadece hayal gücümün ürünleri olabilir mi? Ya da sadece kuyu gerçek de diğerlerini ben mi uyduruyorum?"

Öbür yandan fotoğraftaki kadını tanıdığı gün gibi açık. Ve Aşkale! Ve o oyuncak makineli tüfek. Ve dayak! Bu kadar tesadüf fazla değil mi? Tüm bu bağlantıları Şule'nin her manaya çekilebilir karanlık sözleri üzerine zihni üretmiş olabilir mi? Evet, kararını veriyor. Önce Kerem'le konuşacak sonra Şule'yle. Şule'yi bir kez daha yalnız yakalamak zor olacak ama olsun. Günün en tenha saatinde hastanede olmalı. Başka ziyaretçiler gelmeden onunla konuşmalı. Kerem'e öylesine uğramış gibi yapmayı planlıyor. Kuşku yaratabilir ama başka çare yok.

Hastaneye vardığında ayağındaki aptal galoşlarla koridorları arşınlıyor. Her galoş başına para kesiyorlar. Bu da memleketin sağlık sektörünün bir cinliği olsa gerek. Şule'nin odasında birileri var. İçeriden üç dört kişinin sesi geliyor. Meraklı başka hastalar. Küfredip aşağıya iniyor. Birkaç sorudan sonra Kerem'in odasını bulmak zor olmadı. Fakat herif yerinde yok. Hemşire, "Öğleden sonra olmayacak. Yarın gelin" diyor. İlk hamle başarısız. Karar verdiğiniz an yapmalısınız böyle şeyleri. Yoksa zamanla ve yavaş yavaş hâkim olmaya başlayan aklıselimle birlikte kararlılık gevşeyip buharlaşmaya yüz tutabilir. Hızla Şule'nin odasına çıktı yeniden. Oda hâlâ dolu. Çaresizce hastaneyi terk edip eve doğru giderken cesur kararlarının avuçlarında erimeye başladığının farkına varıyor. Artık istemiyor. Sabahki karar zamanaşımına uğradı. O cesaret ancak bir iki saatlikmiş meğer. Oysa eve vardığında aldığı kararın başkaları

tarafından da sezildiğini fark etti. Garip şey. Kerem arıyor! İki gece sonrasına yemeğe davet ediyor! "Ama ben vazgeçtim! Artık kimseyle hiçbir şeyi görüşmek istemiyorum." Ağzından çaresizce bir "Evet gelirim" fısıltısı çıktı. O kadar çaresiz ve aciz ki kendi sesinden utandı. İnsan sırf bu sesten dolayı karşısındakinin suçlu olduğunu, bir kuyunun faili olduğunu anlayabilir.

* * *

Anamdan kalan hatıralara baktım geçen gün. Bir sandığın dibinde terk edilmiş torbayı galiba yıllar sonra ilk kez açtım. Hiçbirini hatırlamıyorum. Tülbent, seccade, içine doğum günümün saatli maarif takvimi sayfası konulmuş Kuran, taklit bilezikler, çeşitli baş örtüleri, tokalar, birkaç tespih. Hepsi bu kadar. Kuran'ı ve tesbihlerden birini çıkartıp diğerlerini gerisin geri unutulmaya terk ettim yeniden.

* * *

Keremlerin evine bir sorgu odasına itilmişçesine ürkekçe başını hafifçe öne eğerek girdiğinde tek davetlinin kendisi olmadığını anladı. Bir yandan sıkıcı, bir yandan da olumlu bu. Olumlu çünkü dikkatler kendisine yoğunlaşmayacak, sıkıcı çünkü tanımadığı ve bir daha görüşmeyeceği insanlarla sohbet etmekten hiç hazzetmez Tamer. "Niye buradasın? Belli değil mi, öğrenmek istiyorsun! Kerem'in seni tanıyıp tanımadığını, o kuyuya onu gerçekten itip itmediğini, annesinin orada ölüp ölmediğini öğrenmek istiyorsun."

Kerem'in karısı onu tek tek insanlarla tanıştırmaya başladığında yemektekilerin aslında sadece Kerem'in tanıdıkları olduğu anlaşıldı. Kadının da bu daveti mecburen düzenlediği aşikâr. Ama Kerem, Semra'nın hoşnutsuzluğunu hiç de dikkate alıyormuş gibi gözükmüyor. İki çift daha davet edilmiş. Şevkat Bey ve

karısı Ayşegül Hanım'la Bülent Bey ve karısı Nükhet Hanım. Kadınların hepsinin adamların zoruyla burada oldukları her hallerinden belli. Sadece adamların tanışık olduğu bu zoraki davette kadınlar sadece zamanın geçmesini diliyorlar. Kendi aralarında konuşabilecekleri bir ortak paydanın mevcut olup olmadığı da tartışmalı. Bu gece daha ziyade adamlar konuşacak demek.

Semra, Tamer'i yanına oturttu. Bir kez gördüğü bu adamı bir müttefik olarak görüyor. Tamer'in gözleri ister istemez büfedeki kadının resmine takılıyor. Onu unutmak mümkün mü artık? Unutmasa da ona bakmayacak. Yine de arada bir Kerem'in yüzüne kaçamak bakışlar fırlatıyor. Ona her bir bakışının kendi kendisini ele veren birer kanıt olabileceğini biliyor. Ama kendini bakmaktan alıkoyamıyor yine de. Bazen kellenizi cellada bir an önce sunabilmenin sabırsızlığıyla yanarsınız. Ama cellat öylesine acımasızdır ki, sabırsızlığınızın değerini bilmez. Sizi asmakla ilgilenmemektedir. Israr edip işinizi hızlandırması için baskı yapacak, yalvaracak taraf sizsinizdir. Kerem bir iki gülümseyiş dışında Tamer'le pek ilgili değil. Niye çağırdığını anlamak ise hemen hemen imkânsız. Davetin nedeni konusunda hiçbir açıklama yapma gereği de duymuyor. Sanki bu eve gerekçesiz gelebilen bir dostmuşçasına davranıyor Tamer'e.

Masada içki yok. İki çiftin ve Kerem'in içki içmeyeceği anlaşılıyor. Bunda şaşılacak bir şey yok. Belki bu iki çift de o vakfın üyeleridirler. Bu sıkıcılık duygusunu şiddetlendiriyor. İçki bile içilemeyen bu masada zaman nasıl geçecek?

"Ben şarap içeceğim. Siz de alır mısınız?"

Semra yandaş arıyor. Hem bir yandaş arıyor hem de açıkça meydan okuyor. "Ben sizin takıntılarınıza aldırmıyorum" demek istiyor. "Bu grubun dışındayım" diyor. Tamer her şeye rağmen bu nereye gideceği belirsiz saatlerde içki içebilme imkânına kavuşabilmekten memnun. Masadan sıkılan başka birisinin varlığından da memnun. Salondakilere ve o fotoğrafa karşı yalnız değil.

"Evet içerim, teşekkürler."

Masadakiler bir şey demediler. Hoşgörülü ve böyle münasebetsizliklere karşı aldırışsızlar ama yan gözle Kerem'e bakmayı ihmal etmediler. Kerem hafifçe kızarmasına rağmen ses çıkarmadı. "Keşke büfeye sırtımı dönseydim." Her sessizlik anında fotoğraftaki kadınla göz göze gelmek içini kaldırıyor. Bakışlarını önüne eğerken daveti kabul ettiği için kendine söyleniyor. Artık çoktan vazgeçtiği aptalca karara da sövüyor. Neyse ki artık içki var. Ev sahibesine şükretmekten başka yapılabilecek bir şey yok şimdi. Masada bir türlü kıvamını bulamayan bir muhabbet dönüyor. Kadınlar susuyor. Eğlendikleri falan yok. Eğlenecek bir şey de yok zaten. Şevkat Bey mobilyacıymış. Bülent de matbaacı. Ağzını açmadan, uzak konuşmalara kulak kabartıyor Tamer. Konuştuklarından anlaşıldığı kadarıyla klasik Türk sanat müziğinden bahsediyorlar. Matbaacının kanun çaldığını anlıyoruz.

"Aslında Abdülkadir Meragi'nin elimizdeki bestelerinin belki de hiçbirisi gerçekte ona ait değil."

"Nasıl yani? O güzelim besteler sahte mi?"

"Sahte demek yanlış olur. Bu aslında büyük üstatların ardından gelen bestekârların kendilerini gelenekle bütünleştirme çabası. Kendi isimlerini büyük birinin isminde hiçleştiriyorlar. Gelenek de böyle yürüyor. Düşünsenize büyük bir şey besteliyorsunuz ama isminizi koymaktan imtina ediyorsunuz. Onu eski bir büyüğün ismine teslim ediyorsunuz. Gelenekte şahsiyetinizi silerek onu sürdürmek yani."

"O zaman da gerçek bir tarih yazılamıyor. Her şey bulanık kalıyor."

"Amaç da bu işte. Kişilerin bulanıklaştırılması. Bu durumda varolan sadece efsane. 19. yüzyıldan kalma Eflatun yani Platon imzalı besteler var elimizde. Hemen her ilahinin son kıtasında Yunus var ama gerçekte hangisi Yunus'un?"

Sohbet Tamer için irkiltici. Yaptığı besteye kendi ismini koymaktan çekinen bir siliklik ve rızayı onaylayamaz Tamer.

Gelenek kişiliksizliğe övgüden başka bir şey değil mi yani! Öte yandan haftalar boyu duvarlara çiziktirip boyadığı, her biri öbürünü aynı itaatkâr adımlarla izleyip duran desenlerin akışıyla aynı evrene dahil tüm bunlar. Aynı öne çıkmama gayretinin, aynı erime arzusunun ardındaki kayıp benliklerin titrek gölgeleri. Bir insan niye bestesine yüz elli yıl önce yaşamış birinin imzasını atar? Eserini yüceltmek için mi, kendisini silmek için mi? O halde başkasının ismiyle mühürlenmiş bir yapıtın hayatı artık yaratıcısıyla sonsuza dek ayrılmakta değil midir? Eserlerin değil kişiliklerin önemli olduğu bir çağın adeta hunharca reddi tüm bunlar. Halbuki çağ, önemli olanın sanatçının ne yaptığı değil ne olduğuyla başlamıştı, şimdiyse sanatçının ne olduğu değil kim olduğuyla bitiyor. Ve bunun tam karşısında kendini eserinde hiçleştirmeye, yapıtın içine gömmeye çalışan sinik tevazu. Bestesine Meragi'nin imzasını atan da sayısız caminin süslemelerini yapanlar da farkındalar neyi gizlediklerinin.

Yanında sessizce şarabını yudumlayan Semra ağzını açmıyor. Kuşkusuz o da gecenin ne zaman biteceğini hesaplıyor. Tamer sonunda dinlemenin kavga etmekten daha yorucu olduğuna karar vererek amaçsızca bir soru cümlesi kuruverdi.

"Peki sizler nerden tanışıyorsunuz?"

"Vakıftan."

"Tahmin etmiştim."

"Muhib misiniz?"

Matbaacının sorusuna ne cevap vermeli? Havayı germek en son istediği şey Tamer'in. Fakat şarabın damarlarındaki hızı arttıkça küstahlık da yüzeye çıkarak nefes almaya başlıyor.

"Hayatta kimseye biat etmedim!"

Sanki kimseye ve bir şeye biat etmeyecek kadar değerli bir benliği varmış gibi. Sokaklar özgür benlikten geçilmiyorken bu da başka bir sıradanlık. Kerem açıklamada bulunmak gerekliliğini duyarak telaşla araya girdi.

"Tamer Bey bizim meydanın restorasyonunu yapan kişi. Fakat vakıftan değil."

"Ooo, elinize sağlık. Çok güzel olmuş gerçekten. Çok düşünceli çalıştığınız hemen anlaşılıyor."

"Neyi kastediyorsunuz anlamadım?"

"Alelade ve ruhsuz bir şey olmamış demek istiyorum. Bu işlerden anladığınız belli. Ressam mısınız?"

"Evet. Ama korkarım çok başarılı bir ressam sayılmam."

"Bence bu süslemeleri yapan birisinde bir şeyler vardır."

Övgünün kalbi hemencecik ısıtıverdiği ne kadar da doğru. Hele de Tamer gibi uzun zamandır pohpohlanmaya, biraz olsun övülmeye hasret birisi için. Nihayet aylarca uğraştığı işin, duvarda unutulup gidecek eserinin değerini birazcık olsun takdir eden birileri çıktı. Hakkı Baba'nın "Fark etmez" deyişinin sızısı hâlâ yüreğinde. Sesinin yumuşayıp gevrekleştiğini fark ediyor. Yüz kızartıcı. Fakat Tamer'i neden pohpohluyorlar? Hele bu mobilyacının "Bir şeyler vardır" gibi bir cümle kurmayı başarmış olması da inanılır gibi değil. Adamları ayin sırasında hayal etmeye çalışıyor. Olmuyor.

"Demek başarılı buldunuz."

"Tam onu demek istemedim aslında. Önemli olan başarı değil. O iş yapılırken o işe ruhunuzu vermek. Başarıdan kasıt, ruhunuzu katmak."

"Bende sizin anladığınız anlamda bir ruh olduğunu sanmıyorum."

Herkes gülümsedi. Mobilyacıyla, matbaacının karıları hariç. Onlar masada söylenenlerin tamamen dışındalar ve kocalarının çocukluklarına tahammül etmek zorunda olmaktan dolayı sıkıntı içindeler. Hatta küçümsedikleri bile söylenebilir. Allah herkese bir diğerini küçümseyebilme yeteneğini kazandırmıştır ne de olsa. Unutabilme yetisinden sonra insanların kendilerinden hoşnut kalabilmelerini sağlayan en değerli özelliklerden birisi de bu. Semra'nın gülümseyişindeyse hor görüden çok Tamer'in masadakilere karşı koyuşundan duyduğu hoşnutluk var.

"Kendinizi bu kadar küçümsemeyin."

"Kendimi küçümsemiyorum ki!"

"Anlaşılan Tamer Bey daha çok bizi küçümsüyor! Bizi neden hakir görüyorsunuz peki?"

Masa aniden gerildi. Şimdi herkes Tamer'e bakıyor. Cevabını bekliyorlar. Bu dolaysız saldırıya bir cevap verilmeli mi? Kerem araya girmek istiyor. Ona fırsat vermeden havayı yumuşatmaya karar verdi Tamer. Bu gece kavga çıkarmak istemiyor. Hem Kerem'le annesini kuyunun dibinde bırakıp sessizce uzaklaşmasının ardından, bir de kavga çıkarmak biraz fazla olacak. Kararsızlık anında büfedeki fotoğrafla yüz yüze geliyor. Kerem'in annesi de fotoğraftan, "Utanmazın birisin" der gibi bakıyor. "Kapa çeneni kocakarı!" Fakat resimdeki kadının dudakları kapanmıyor bir türlü. Ölüler çürüyebilir ama fiilin sonuçları çürümez.

"Asla küçümsemiyorum! Rica ederim. Öte yandan sanki biraz zorlama varmış gibi geliyor."

"Nasıl bir zorlama?"

"Nasıl söylemeli? Pek dünyadan elinizi eteğinizi çekmiş bir haliniz yok. Hem Şeyh'e olan saygı da fazlaca abartılı."

"Tasavvuf demek uçukluk demek değil ki. Normal bir hayat sürdürürken gönlünü açmak demek. Hem Efendi'yi gerçekten seviyor olabileceğiniz aklınıza gelmiyor mu hiç? Efendi bu kire batmış dünyada pek nadir bulunabilen bir iki temizlik ve saflık örneği olduğu için saygı duyuyor olamaz mıyız?"

"Efendi dediğiniz kişinin neresi bu kadar kutsal ki elini eteğini öpüp duruyorsunuz?"

Bu kez Kerem tartışmaya girdi. Sesi sinirli. Neredeyse gözlerini kapatarak derin bir vecd içindeymişçesine kelimeleri birbiri ardına sıralamaya başladı.

"Silsilenin günümüzdeki kutbudur ve birtakım özelliklere sahiptir de ondan. Bu saygı daha çok sevgiden kaynaklanıyor. En azından benimkisi öyle. Elbette düzenbazlar ve piç türemesi olanlar var. İlk kez Efendi'nin konuşmasını dinlediğimde, onun bir düzenbaz olmadığını yüreğimin ta içinde gördüm.

Böyle şeyleri gönlünüzle anlarsınız. Riyasız birini ancak gönlünüzle bilebilirsiniz."

"Bir insanın düzenbaz olup olmadığını anlayacak gönlünüzden başka bir ölçüt yok mu elinizde?"

"Yok. Her şeyin ölçütü gönül. Bu tamamen kalple ilgili bir şey. Uyduruk değil gerçek birisi olduğunu hissedersin. Ve bağlanırsın. İnanmak budur işte."

"İnsan kendi ayran gönlüne nasıl olur da bu kadar güvenebilir ki?"

"Kibir de insanı bir yere ulaştırmaz!"

"Kendini aşağılama ulaştırır mı?"

"Evet. Kibir cehaletle büyüyüp gelişir. Alnını yere değirdirmeden kendini aşamazsın. Bu o kadar da zor bir şey değil. Küçük bir hamle, 'çöller aşmaya gerek yok, nefsinden bir adım at yeter' denilmiştir. Kibirle imkânsız tabii."

"Dünyada o derece temiz birisini bulmak mümkün değil."

"Kendinizden yola çıkarak mı bunu iddia ediyorsunuz?"

İşte bu açık bir saldırı. Matbaacı, Tamer'e yeterinden fazla anlayış gösterdiklerine karar vermiş olmalı.

"Evet. Hem kendimden hem sizlerden yola çıkarak!"

Bunun biraz aşırı olduğunu Tamer'in kendisi de kabul edecektir ama bu ukalalara daha fazla katlanmak niyetinde değil. Masa sessizleşti. Adamlar, "Bu münasebetsizi nereden bulup getirdin?" dercesine Kerem'e bakıyorlar. Kerem riyakârlık yapmadan konuyu nasıl değiştirebileceğini bulmaya çalışıyor, Tamer'e kaçamak bakışlar fırlatıyor. Fakat araya bu kez Semra giriverdi. İnsanın bir müttefikinin olması her zaman iyi olmayabilir. Bazen densiz bir müttefik her şeyi daha da çıkmaza sokar.

"Herkes kendinde olmayanı arar denilir!"

Kerem karısına öldürecek gibi baktı. Bunaltıcı bir yemek oluyor ve Kerem çoktan pişman Tamer'i çağırdığına. Fakat matbaacı Bülent hiç oralı değil. Hatta eğlendiği bile söylenebilir. Neredeyse bu kavgayı bizzat eğlenebilmek için düzmece

olarak ayarlamışa benziyor. Yeniden Kerem'in annesine baktı Tamer. "Ben Kerem'in bekçisi miyim!" Resimdeki kadın bu itirazı işitmedi bile. Bülent Bey mıymıy sesiyle devam ediyor.

"Zaten doğru olan da herkesin kendinde olmayanı araması değil mi Semra Hanım. Cebinizdeki şeyin ne değeri vardır? Bu nefs-i emmare girdabında kim saf olabilir ki? Saf ve değerli olan nasıl kendini koruyabilir ki? Tüm bu çaba içimizde kalmış üç kuruşluk temizliği koruyabilmek uğruna. Temiz kalabilmek, temizlenmekten daha büyük çaba gerektiriyor. Uğruna mücadele edilerek elde edilen bir masumiyetten söz ediyoruz burada. Utanç ve suçluluk her yandan insana saldırırken kim temiz, saf ve masum olduğunu iddia edebilir. Bir suç, bir günah işlememiş kim vardır ki? Hatta ciddi bir suç işlememiş kim vardır!"

Matbaacı neyi kastediyor? Sözü getirmeye çalıştığı yerden huzursuzlanmaya başladı Tamer. Artık ciddi ciddi tüm bu yemeğin itiraf etmesini sağlamak üzere ayarlanmış bir mizansen olduğunu düşünmeye başladı. Böyle bir düşünce bir paranoya gibi görünebilir ama o kuyuyu da o kadını da hatırlayan Tamer'di. Tüm bu mizanseni boşa çıkarmaya kararlı. Hiç etkilenmemiş gibi dik dik adama bakıyor. Hatta en masum yüzüyle bakıyor. Masum bir yüz ancak bu kadar riyakâr olabilir. Nitekim Bülent yine Tamer'e döndü.

"Mesela siz, hayatınız boyunca ciddi bir günah ya da suç işlemediğinizi söyleyebilir misiniz?"

"Tek tek saymak epey zaman alır!"

"Suçun büyüğü başkalarına karşı işlenmiş suçlardır. Tüm kitapların özeti komşunu seveceksin."

Kim bu soruyu dürüstlükle cevaplamak ister ki! Hele de bu şartlarda ve o resmin önündeyken. Uğruna mücadele edilen masumiyet! Kişinin kendini hiçe indirene kadar rendelemesi. Masumiyetin bir çocuk masalı olduğunu herkes bilir halbuki. Evet, daha fazla konuşmak istemiyor. Ama ne yapmalı? Topu Kerem'e atmaya karar verdi aniden.

"Bilmiyorum. Peki sen ne dersin Kerem?"

Kerem ateşten topun kendi kucağına düşüvermesine şaşırdı. Hayretle kucağındaki soruya baktı. Suçüstü yakalanmış gibi bir hal. Hepsi farkında değişen yüz ifadesinin. Semra bile şaşırdı. Kerem bir samimiyet krizine girmek üzere. Açıkça belli bu. Gereksiz bir samimiyet sayıklamasına tanıklık iğrençtir. Kişinin, kabahatlerini kendine acımaksızın, bir bir sayıp dökmesi herkesi alçaltır. Alçaklıklar unutulmalıdır. Alçaklıklarını hoyratça anlatmak düpedüz kamu vicdanını örselemektir.

"Benim de bir suçum var elbette. Hem de bir anlık bir şey değil. Aylar ve yıllar süren bir suç."

Masadaki herkes gizli suçu merakla beklemekte. Bu kez Semra müdahale etti. Lafın nereye geleceğini anladı belki de.

"Bunları konuşmayalım. Başka şeylerden bahsedelim."

"Gerçek bir konuşma, kabahatlerimiz üzerine olandır!"

Mobilyacının hiç insafı yok. Kerem devam ediyor. Israrlı.

"Evet, konuşmak istiyorum!"

Masada garip bir gerginlik birikiverdi. Durumun ciddi mi yoksa komik mi olduğuna yoksa kalkıp gitmesi mi gerektiğine bir türlü karar veremedi Tamer. Ama şimdi, şu anda kalkılamaz. İtiraf ortamı rahatsız olduğu kadar da büyüleyici. Efsunlanmışçasına Kerem'i beklemekte masadakiler. Ses çıkmıyor. Ahşap çerçevenin içinde unutulmuş kadın bile susmuş bekliyor.

"Annemin ölmesini istedim! Hem de yıllarca!"

Hepsi bu çıplak içtenlikle sarsıldı. Tamer büfedeki fotoğrafla yine göz göze geldi. "Umarım bunları işitmiyordur." Kerem zayıf parmaklarıyla önündeki peçeteyi bir katlıyor, bir bozuyor.

"Size iğrenç gelecek biliyorum ama ona baktığım yıllar boyunca bir sabah onu cansız bulmaktan başka bir şey istemiyordum! Her sabah uyandığımda ölmüş olmasını dileyerek odasına gidiyordum. Ve her sabah yaşamaya devam ediyordu kadıncağız."

Demek annesi de kuyudan sağ salim kurtulmuş. Belki de o rüya tamamen saçmaydı. Belki Aşkale bir rastlantıdan ibaret.

Belki Kerem'i gerçekten tanımıyor. Belki Tamer tamamen masum. İçinin birazcık hafiflediğini hissetti Tamer.

"Lütfen saçmalama Keremciğim! Annen hastaydı. Yıllar boyunca hastaydı. Hep ona baktın. Yemekleri hazırladın, çamaşırları yıkadın, evi temizledin. İçinin sıkılmasından doğal bir şey yok. Kafandan öylesine geçen şeyler için kendini böylesine suçlamaya hakkın yok!"

Semra'nın feryadı bile Kerem'i sakinleştiremedi.

"Birisinin, hem de annenin ölmesini istemek suç değil mi?"

"Ama sen bir şey yapmamışsın ki! Gençken bunalmışsın ve aklından bir şeyler geçmiş. Bu hoş değil ama günah da değil. Anana kötü davranmadıkça neden günah olsun?"

Mobilyacı bu kez makulü oynuyor. Bu çirkinliğe tanık olmaktan hepsi utanıyor. Tabaklar, çatallar, tuzluk ve peçeteler utanıyor. İtirafın hoyratlığa dönüşmesi şahitlerin tümünü kirletiyor ister istemez. Kerem susmuyor.

"Günler ve geceler boyu ölümünü dilemenin ne demek olduğunu anlayamazsınız. Hem utanmak hem de dilemek. Ta çocukluktan bu yana. Annem o kazada felç olduktan bu yana!"

Hangi kazada diye soramadı Tamer. Biliyor hangi kaza olduğunu. Bu masanın başındaki herkes biliyor. Boğazı düğümlendi. "İkrar etmem için kendisini feda ediyor!"

Yüzlerin kendisine dönmesini beklerken iğrenç ve temize çıkması mümkün olmayan acımasız bir duruşma salonunun asık yüzlü havasını soluyor. "Hayır! Bu yemek masasını mahkemeye çevirmelerine izin vermeyeceğim." Ama felçleşmişçesine olacakları bekliyor. İsmini hâlâ bilmediği kadının bakışları altında eziliyor. Şu an bağırmak istese bile sesi çıkamayacak. Kelimelerin hepsi boğazında ardı ardına tıkanacak. "İtirafıyla beni eziyor, sayıklamalarını arsızca üzerime sürüyor. Hayır, ağzımdan bir kelime bile alamayacaklar!"

Yazgı ancak ebeveynler yitirildiğinde serbest kalır. Biraz acımasızca evet ama hakikatin sulugöz olduğunu kimse iddia edemez. Kerem söylediklerini gerçekten düşünmüş olmalı.

Kerem'in biricik başarısı yüzleşmeyi sonuna kadar götürebilmesi. Gereksiz bir başarı. Yıllarca süren suskunlukta zamanın taşıyıp durduğu alüvyon misali bir kirlenmenin birikmesine şaşılabilir mi? Kadının altını temizlerken, hasta yatağındaki kaprisleri çekerken, ağlamalara ve çaresizliğe tanık olurken her şeyin bitivermesini gerçekten istediğini hatırlıyor Kerem. Utanç, suçluluk birikintilerinin üzerinden güç bela yol alabiliyor. Üstelik geçmiş yeniden canlandırıldıkça daha da abartılıyor. Abartıldıkça leke yayılarak tüm yeryüzünü ya da başka türlü ifade edersek, tüm benliği kaplıyor. Kerem'in dolmuş gözleri yaz sıcağında uyuklayan neme karışmak için sabırsızlanıyor. Masaya çöküveren ağırlığın altında tüm konuklar ezilmekte. Bir tek Kerem hafiflemiş. Tamer kalkıp gitmek, temmuz gecesinde erimek istiyor. Olanca gücünü toplayarak o an için inanılmaz bir cesaret gösterdi.

"Müsaadenizle, benim gitmem gerek. Yarın erken kalkacağım."

Tüm masa Tamer'e baktı. Kimse bir şey demedi. Böylesi bir anda yapılan densizlik hayret verici. Oyundan ve itiraftan kaçışı izleniyor, korkaklığı gözleniyor. Birisinin, "Başkasının itirafını kazanıp kalkmak kolay değil, sen de bir şeyler itiraf edene kadar oturmalısın" demesini bekliyor. Ses yok. Kerem önündeki tabağın içindeki yemek artıklarına bakmakta. Bu yemek, bu tartışma, buraya nasıl gelebildi? Solgun fotoğraftaki kadın elleriyle yüzünü kapatıyor. Bunları işitmek istemezdi muhakkak. Tamer kalkarken elleri hâlâ yüzünde. Onun kaçışını göremiyor. Semra, Tamer'le birlikte kalkarak kapıya kadar geldi. İçeride koyulaşan sessizlik apartman kapısından taşarak merdivenlerden aşağı akıyor. Kendini kutladı Tamer. Kalkma gücünü bulabildiği için kendini kutladı. Semra da hem sarsıldı hem de tek müttefikinin ani kalkışına üzüldü.

"Korkunç bir gece oldu. Çok üzgünüm. Kerem'i hiç anlamıyorum."

"Önemli değil Semra Hanım. Yemek için çok teşekkürler."

Sokağa çıktığında uzun zamandır ilk kez hürriyet denilen şeyi bu denli yoğun hissedişini garipsedi. Hürriyet patlaması gibi bir şeydi bu. Kavuştuğu ferahlığın içinde inanılmaz bir hızla sonsuza kadar yayılıveren hürriyet. Elini uzatıp parmağıyla dokunabilirdi ona. Ağzını acıtırcasına açıp nemli geceyi ciğerlerine çekti. Gece, Tamer'in damarlarını gevşeterek zihnini yatıştırdı. Kerem'in itirafından ve anasının bakışlarından hızla uzaklaşıyor şimdi. Buna rağmen birbiri ardına koşarcasına aştığı sokaklardan gelen fısıltılarla ürkmekten kaçamaz. Her bir dipsiz sokağın, dipsiz birer kuyuya dönüşerek kendisini içine çekmeye çabaladıklarını düşünüyor ister istemez. Her bir kuyadan geçmişte işlenmiş farklı bir suçun hikâyesi fısıldanıyor sanki. Tüm sokaklar, "İtiraf et, itiraf et" diye haykırıyor.

10

Güneşle alazlanan çatılar ve hatta aşağılarda daracık bir aralıktan görülebilen deniz hızla buharlaşıyor. Şehir, havadaki dalgalanmanın etkisiyle daimi bir serap oynaklığında kımıldanıyor. Tanıdıkların çoğu bir yerlere kayboluverdiler. Her zaman gidilen mekânlar daha bir boş şimdi. Böylesi bir tenhalıkta hâlâ bu nemli ve boğucu sıcağa tahammül edenlere acıyarak bakılıyor. Günler, ter damlaları gibi rahatsız edici bir yapışkanlıkla eriyor ve geceler, tüm camlar açık halde bir esintinin gelmesini bekleyerek geçiyor. Elbette bu terle sıvanmış durağanlığa eklenen sivrisinek vızıltılarını da unutmamak lazım. Kişi bu sıcakta diri kalmayı becerebiliyorsa her şeyi becerebilir.

Neşe, Şule'nin nispeten iyileşerek annesiyle birlikte eve çıkmasından yararlanarak bu kez de kendi aşk acısını unutabilmek için bir yerlere gitti. Beklemekten usandı demek. Belki o da Tamer'in o masadan kaçtığı gibi Burak'la yüzleşmekten kaçmıştır. Oysa güneş suçluyu da masumu da aynı şehvetle yakıyor. Güneşe layık olunmadığını düşünmek saçma. Kedi sıcaktan baygın halde sahibini beklerken şövalenin altındaki gölgelikten çıkmıyor. Zararı yok, ne şövale ne de üzerindeki yarım kalmış resim kaç aydır kullanımda değiller zaten. Mavi'nin yargılayıcı bakışları sıcağın ve sahibesinin yokluğu yüzünden epeyce yumuşamış. O ürkütücü yemeğin ardından Kerem'in arayarak özür dilemesinin üzerinden günler geçti.

"Özür dilemek için aramıştım. Rahatsız etmiyorum değil mi?" Adamın kırık sesi kendini daha da kötü hissettirmişti. "Esas ben özür dilemeliyim" demek isterdi Tamer. "O kuyuda olanlar için özür dilemeliyim!" Bir şey demedi. Sesi iki yüzlü bir hoşgörüyle çıktı ağzından. "Önemli değil." "Çok rahatsız edici bir gece oldu biliyorum. Kusura bakma. Böyle olsun istememiştim." "Biraz. Ama senin suçun değil. Abartma." "Nasıl birdenbire oralara geliverdik hakikaten, hayret. Şevkat de Bülent de çok makul insanlardır." "Ben de pek nazik değildim. Kafanı takma." "Umarım bizimle görüşmekten tümden vazgeçmezsin. Seninle ahbap olmayı gerçekten isterim." "Bir ara görüşürüz."

Görüşmediler tabii. "Buralardan bir süreliğine gitmeli, Kerem'i, kuyusunu ve Şule'yi bir süreliğine unutmalı. Tatile ihtiyacım var."

Şule'nin niye atladığı umurunda bile değil şimdi. Kerem'i kimin ittiğini biliyor ya, o yeter.

Sokağa bile çıkmıyor Tamer. Yanan evinde bir kertenkele gibi büzüşüp kalmak istiyor. Otobüse binip buradan uzaklaşacak mecali kendisinde bulamıyor bir türlü. Sıcak elini kolunu bağlıyor. İçeri giren güneş ışınlarının duvardaki oynaşmalarını izlerken zaman durmadan geçiyor. Bırakma, böyle bir şeydi

işte. İki akşam önce Şule'nin evinin önünden geçerken ışıklara baktı. Umurunda olmadığını bir kez daha anlayarak ferahladı. Bir vicdan azabı yeter. İkicisini zorla edinmeye çalışmanın bir anlamı yok. Bir iki kez telefonla konuştular o kadar. Ruhsuz ve içtenliksiz sözcükler. Fakat keşke Tufan da tatile çıksaydı!

"Ne var Tufan?"

"Nerdesin?"

"Evdeyim..."

"Hasta mısın?"

"Hayır."

"Ortalıklardan kayboldun gene. Şule'ye de uğramıyormuşsun."

"Biliyorum."

"Bu akşam kafede buluşalım mı? Sana bir haberim var."

* * *

Akşam nispeten serin saatlerinde Cihangir'e tırmanırken Tufan'ın haberinin ne olabileceğini tahmin etmeye çalıştı. Tufan'ın iyi ya da anlamlı bir haber verebileceğine pek aklı yatmadı. "Keşke ilgilenmiyorum senin haberlerinle deseydim." Her zaman tıka basa dolu olup oturacak yer bulunmayan mekân bu kez bomboş. Tüm mahalle sanki toptan tatile göçmüş. "Bir tek zavallılar burada!" Ama Tufan'ın zavallı olduğunu kimse iddia edemez. Yüzünde oldukça neşeli ve muzip bir ifade var. Bu ifade bile başlı başına Tamer'i sinirlendirmeye yeter. Tufan sanki sıcaktan hiç etkilenmiyormuşçasına parlak ve canlı görünüyor.

"Ne var ne yok? Kayıpsın yine. Aramasak görüşeceğimiz yok."

"Sıcak işte. Kımıldayacak halim yok."

"Şule'ye de uğramıyorsun?"

"Pek görmek istemiyorum onu bu aralar. Bir iki kez telefon ettim, o yeter."

"Hızla iyileşecek gibi görünüyor. Doktor bunun neredeyse bir mucize olduğunu söyledi. Bir aya kadar ayağa bile kalkabilirmiş. Üçüncü kattan atla ve hemen ayağa kalk. Şanslı kızmış. Sahi onunla hiç baş başa konuşabildin mi?"

"Evet. Benim sorumlu olmadığımı söyledi. Toplamın ancak bir parçasıymışım."

"Toplam? Bu seni kırdı galiba."

"Omuzlarımdan yük kalktı demek daha doğru olur. Ama hâlâ beni avutmak için böyle söylediğini düşünmeden edemiyorum."

Yalanın da tıpkı suç gibi kontrolden çıkabilen bir kuvveti var. Bir kez peydahlandığında o da artık sahibinden bağımsızlaşır. Hatta sahibi öldükten sonra bile etkisi devam eder.

"Böyle durumlarda genellikle tek bir sorumlu olmaz. Kendine bu kadar yüklenme."

"Belki de haklısın. Belki gerçekten de nedenlerden sadece bir tanesiyim ama bu sorumlu olmaktan kurtarır mı insanı? Toplamda küçük de olsa bir parça olmak, insanı sonuçtan özgür kılar mı?"

"İyi de bir sonucun her bir parçası, sorumluluğun tamamını yüklenirse ortaya tüm evrene sığdırılamaz bir toplam çıkmaz mı?"

"Böyle şeyler matematikle hesaplanamaz Tufan! Neyse, bir haberim var diyordun?"

"Evet. Belki ekimde sana bir sergi ayarlama ihtimalimiz var!"

Artık bu ihtimallere sevinemeyecek kadar yorgun Tamer. Yedi yıl önce olsa havalara zıplardı oysa. Şimdiyse asla gerçekleşmeyecek ihtimallerden ümidini çoktan kesti. "Olmayacak sergilerin bilmem kaçıncısı!" Kabulleneli çok oldu. Yine de sormamak kabalık olacak.

"Neredeymiş bu sergi?"

"Ticaret Odası binasının sergisi. Oradaki Orkun Bey'le yemekteydik geçen gün. İsmi duyulmamış ressamlara şans tanımak için yılda bir iki sergiyi onlara ayıracaklarmış."

Oda'nın yüksek binasının tepesindeki sergi salonunu biliyor Tamer. Sıfır prestijli bir süprüntü mekânı. "Bana da orası yakışır zaten! Hatta orası bile ancak bir ihtimal." Heyecanlanmadı. "İsmi duyulmamış ressamlar!" Tufan, Tamer'i kırmamak için kıvırtıyor. Ama ne demek istediğinin ikisi de farkında. Yine de Tufan devam ediyor.

"Biliyorum, çok parlak bir yer değil. Ama bu da bir adımdır. Haftaya randevu alacağım. Birkaç işini götürüp konuşacağız. Tabii bir de kabul heyeti var."

"Bu yaz sıcağında orada kimse var mıymış?"

"Tabii. Oğlum normal insanlar yılda iki hafta izin ancak yapabiliyorlar. Sen bakma buraların boşaldığına. Bana olabilecek bir şey gibi görünüyor. Kaç hazır resmin var?"

"Bilmem. Bir sergiye çıkarabileceğim on iki on üç tane olmalı. Bir süredir resim yapmıyorum."

"Yetmez. Bana, Şule'ye, sağa sola verdiğin resimleri toplarız. Sen de o zamana kadar birkaç tane yaparsın. On tane falan."

"On tane mi! Boyacı küpü mü bu!"

"Sanatçı hassasiyeti gösterme şimdi. On tane. Zamanın var. Hatta tatile bile gidebilirsin bu arada. Bence hemen havaya girsen iyi olur."

"Hemen havaya girsem iyi olurmuş! Ne zannediyor bu!"

Eve döndüğünde yarım kalmış resme bakarak söylenmeyi sürdürdü. "Hem ne resmi yapacağım ki!" Zoraki uygulanan bir konudan bir şey çıkmaz. Katılım yoktur bir kere. Yaratıcının katılımı. Tamer'in bir konusu var mı gerçekten? Yapmak istediği bir resim var mı? O sadece şehirden uzaklaşmak istiyor o kadar. Otobüse atlayıp gittiğinde geride kalanlar unutulmuşlar hanesine geçiverecek. Milyonlarca insanın aniden sizin için kayıp durumuna düşüvermesindeki görkemi düşündü.

Fakat hâlâ nereye gideceğine dair bir fikri yok. Tamer'in tatile ilişkin fikirleri genellikle son iki üç günde netleşir. O yüzden henüz telaşa gerek yok. Öbür yandan annesiyle babasının yazlığına da uğramak zorunda. Annesi arayıp gelmese

çok üzüleceğini söylediğinden beri bir de bu var. Halis Bey'le emekli sitesinde birkaç gün baş başa kalmanın bunaltıcılığını hesaplıyor. O kavgadan sonra bir daha görüşmediler ve site ahalisinin kendi hayatına, daha doğrusu olmayan hayatına dair her şeyi bildiğinden emin. Füsun Hanım'la Halis Bey'e acıyorlar mutlaka, kendi oğullarının ev bark sahibi oluşuyla teselli buluyorlar. Siteye gittiğinde hakkında fısıldaşılanları canlandırıyor gözünde.

"Gitmeyeceğim!" İçini bir de ne olacağı belli olmayan bir sergi için resim yapmanın sıkıntısı sarıverdi. Köşelerde unutulmuş çalışmalarının zavallılığı güneşle birlikte daha bir yakıcılaşırken bu hiç kolay değil. "Her sergi ihtimaline resim yapsaydım yüzlerce hazır resmim olurdu. Üzeri tozla kaplanıp kendimin bile unuttuğa işler yığını. Depo tutmam gerekirdi o zaman."

Yanlış bir dönemde karşısına çıkan ihtimalin ihtimali. "Üç dört işi adama götürüp ne olacağını görmeden parmağımı kıpırdatmam!" Kedi zoraki sahibinin neden şövaleye bakıp durduğuna bir anlam veremedi. Üzerindeki tozlanmış, sabah saatlerinde vuran güneş ışınlarıyla solmuş zavallı çalışmadan haberdar olup olmadığı bile belli değil. Yine telefon çaldı.

"Tamer Bey?"

"Evet?"

"Rahatsız ediyorum sizi. Ben Semra. Kerem'in eşi."

"Estağfurullah. Buyurun?"

"Sizinle yarın akşam görüşebilir miyiz? İşiniz yoksa tabii."

"Neyle ilgili?"

"Kerem'le ilgili bir şeyler konuşmak istiyorum sizinle."

"Telefonumu nereden buldunuz?"

"Kerem'in cebinden!"

Nemli günlerin uyuşmuş endişesizliğinin arka arkaya kesintiye uğrayıvermesi can sıkıcı. O kuyuyu neredeyse yine unutulmuşlar dolabına kaldırmak üzereydi halbuki. Telefonu kapattığında neden "Gelemem" demediğine hayıflandı ve tadı tamamen kaçtı. Hava yeniden bulutlanıyor sanki. "Şehirden

kaçamayanın sonu budur!" Kendini her yandan çekiştiriliyormuş gibi hissetti. "Gitmesem ne olur!" Ama gidecek. Kerem'e dair bir şeye ilgisiz kalabilmesi olanaksız. Kendisi çabalamayacak suçunu itiraf etmek için ama çağrılara yanıt vermek zorunda. O itirafın ve o kuyunun gölgesiyle efsunlanmış zihni kendisini zorluyor. Ta ki Kerem kendisini hatırlayıncaya kadar! Kaderini kucağına alıp Kerem'in kollarına bırakıncaya kadar. Mavi esneyerek gözlerini kısıyor, gecenin içinde uzakta bir yerlerde havai fişekler patlıyor. "Yine bir yaz düğünü! Siz düzüşeceksiniz diye milletin uykusuz mu kalması gerekiyor!" Ama uzaktaki ışıkların sesi oldukça zayıf geliyor. Buradan görünen sadece ışık halkalarının arkasındaki laciverdi zemin üzerinde genişleyip dağılan devasa kırmızı palmiye yapraklarından ibaret.

* * *

Daha ilk gün sabahının ilk saatlerinde önümde uzun yıllar varmış gibi. Aptese ve namaza rağmen bu mahmurluktan utanıyorum. Divanda oturup kalıyorum. Daha önce bir günün bu kadar uzun olabileceğini düşünemezdim. Sabah namazına kalkıştan bu zamana saatler geçmek bilmedi. Namazdan sonra içimden zikir yapmak gelmedi. Canım sigara çekiyor. Daha şimdiden sigara çekiyor.

* * *

Tophane'deki nargile kahvelerine ulaştığında hava çoktan kararmıştı. Boğucu akşam saatinde tüm kahvehanelerin tıka basa dolu oluşundan anlaşıldığı kadarıyla şehre boşalmış gözüyle bakmak sersemlikten başka bir şey değil. Tophane'deki nemli hava, nargile ve sigara dumanlarıyla, insan sıcaklığıyla, ateşçilerin dolaştırdığı kömürlerin kokusuyla daha bir boğuluyor, gürültü ve rehavet boğucu havayı daha bir çıkışsız kılıyor. Kentten

kaçamamış bir kayıplar pazarı burası. Semra henüz ortalıkta görünmüyor. "Bir de bekletiliyorum!" Kendisine bir orta kahve söyleyip civar masalarda oturanları izleyerek zaman öldürmekten başka yapabileceği bir şey yok. Bu sıcakta zaman geçmek bilmiyor. Karşıda dindar görünüşlü bir genç hem nargile içip hem elindeki kitaptan bir şeyler anlamaya çalışıyor. Alnı zorlanmaktan kırışmış, gözleri kısılmış, dudakları gerginlikle incelmiş. Tamer dikkatini kitap okuyan gençten kendi düşüncelerine çevirdi. Şehrin, tüm tenhalığına rağmen burasının cıvıl cıvıl olmasındaki hikmeti düşünürken bir gövde tepesinde bitiverdi.

"Kusura bakmayın geç kaldım. Özür dilerim."

"Önemli değil, etrafı seyrediyordum."

Semra Hanım oturup aceleyle bir sigara yaktı. Söze nasıl gireceğini bilmeyen insanların zamandan çalması ya da kuvvet toplaması veya aklındakileri sıraya sokması için geçen zamanın da görüşmenin bir parçası olduğu herkesin bildiği bir şey.

"Kerem evvelsi geceden beri kayıp!"

"Allah Allah! Nasıl kayıp!"

"Nasıl anlatsam. Aslında kayıp gibi değil. Birkaç gün eve gelmeyecekmiş."

"Evet?"

"Halvete çekilecekmiş dediğine göre."

"Neye çekilecekmiş?"

"Halvet. Yalnız kalmak gibi. O tekkenin uygulamalarından birisi sanırım."

"Eeee?"

"Ama şu sıralar ruh hali hiç iyi değil. Annesiyle ilgili şeyleri kafasına takmış durumda. Yalnız olup düşünmek istiyormuş. Yalnız olması iyi değil. Hele de bir hafta boyunca aç biilaç bir yere tıkılarak düşünmek. Onu çıkarmalıyım. Tekkedekileri tanıyorsunuz. Birisiyle konuşup nerede olduğunu söyleyip oradan çıkmasını sağlayabilirsiniz belki."

"Ben mi! Tekkedekilerle tek ilişkim bildiğiniz gibi iş ilişkisi. Başka bir tanışıklığım yok. O yemektekilerle konuşmanız daha

iyi olmaz mı? Beni neden dinlesinler? Siz gidip konuşsanız daha iyi değil mi?"

"Hayır! Ben onlarla konuşamam. Sizin için daha kolay olur. Lütfen yardım edin!"

Kişi gönül rahatlığıyla "Hayır" diyebildiği an bir sürü gereksiz sıkıntıdan salimen kurtulabilir. Hatta huzur "Hayır" diyebilmekle doğru orantılı. Tamer'se günlerine ve gecelerine çoktan dolanmış olan bu garip ilişkiyle büyülenmişçesine sürükleniyor yalnızca. İtiraz kabul etmez bir bağın mahkûmu. Bu kadına yardım etmesi için hiçbir zorunluluğu yok ama yine de mecbur Kerem'in peşinden gitmeye. Kuruyan bir yaprağın düşmesi, düşen yaprağın çürümesi kadar mecbur. Yeniden Kerem'in dünyasına çekiliyor olmanın yarattığı kaygıya rağmen o isim kendini büyülüyor. Hatta bu bir borç. Kuyuya itelediği çocuğun bugününü kuyudan çıkarabilmek boynunun borcu. Oysa Kerem'i kuyudan çıkarabilse bile Aşkale'deki o çocuğu kurtarmış olmayacak. O çoktan öldü. Peki ya anası? Onu artık hiçbir güç o büfedeki çerçevenin dört köşeli ahşap zindanından kurtaramaz. O da unutulmak zorunda. Kerem tarafından dahi unutulmalı. Bir önemi yok artık kadının ölümünü dilemesinin.

"Peki, yarın bir denerim."

Kerem, bu cevapla birlikte ısrarcı bir sarmaşık gibi yeniden hayatını kuşatmaya başlayacak. Koyu kahve nemin altında bir kez daha beliren kuyuyu açık seçik bir şekilde gördüğüne yemin etse karnı ağrımaz Tamer'in. Semra minnettarlıkla gülümsedi. Tamer kadının önce gözlerine sonra önündeki kahve fincanına baktı. O an denemenin, tekkenin eşiğini yeniden geçmenin sonuçlarını düşünmekten öylesine uzak ve öylesine terliyor ki. "Gerek yoktu! Hiç gerek yoktu. Çocukken yapılan bir şımarıklığın buraya uzamasına gerek yoktu."

"Aç mısınız? Bir şeyler yiyelim mi, ben açım da?"

Semra hemen ayrılmak istemiyor. İlgilenme sözünü koparmanın verdiği rahatlık ve belki de minnettarlıkla gidip iki dürüm alıp geldi. Şimdi yarım saat önceki kadından o kadar

farklı gözüküyor ki. Biraz önce çocuğu için endişelenen bir ana gibiydi, şimdiyse yaz akşamı erkek arkadaşıyla eğlenerek dürüm yiyen genç bir kadın görüntüsüne bürünüverdi. Değişimin hızı oldukça rahatsız edici. Ama bazı kadınlarda bu yetenek de vardır işte. Ardından da yine temel soru geliyor. Tüm diğer şeyler ancak açık arayla bu soruyu izleyebilir. Hatta çoğu kez başka bir şey sorulmasına bile gerek yok.

"Hayır, evli değilim.

"Bizde yemekte soracaktım ama masa çok ağırdı. Zaten hiç evli adam hali yoktu sizde."

"Nasıl oluyormuş evli adam hali? Daha durmuş oturmuş mu?"

"Gibi. Evet. Daha sorumlu. Anlatması zor şimdi."

Tebessüm ederek sustu. Sorumluluk kelimesinin anahtar sözcüklerinden biri olduğunu epey zamandır biliyor. "Şey" gibi tanımlayamadığımız açıklayamadığımız durumlarda kullandığımız sözcüğe benzer bir kelime. Pek çok anlama gelir, pek çok durumda kullanılır. Hem kadınlar sorumsuz birisiyle sorumlu birisini hemen ayırt edebilirler. Erkeğin varlık nedeni neredeyse kadınlar tarafından günün birinde sorumlu kılınmaktan ibaret. Saatin ilerlemesine rağmen etrafta bir tenhalaşma görünmüyor, hâlâ yeni gelenler var. Uğultu buradan denize kadar rahatlıkla ulaşıyor olmalı. Yarın sabah ilk iş olarak Metin'i aramak gerekiyor. Kadınsa hayta biriyle laflamanın keyfini çıkarıyor.

"Seni burada tutuyorum ama bana iyi geldi. Havam değişti biraz."

"Belli oluyor!" Ani bir esintiyle düşen sigara paketini yeniden masaya koydu. Semra'nın bacakları parlıyor. Bu yabancı bacaklara birden bu kadar yakınlaşmak hoş değil. Şehir hayatı böyledir, en mahrem uzaklıklar aniden yakın oluverir. Kadının bacaklarından rahatsız oldu. İç sıkıcı bir kısılma duygusu. Bacakların parıltısından olabileceği kadar uzağa sıçramayı denedi.

"Kerem'in annesiyle ilgili derdi ne? Annesi hasta mıydı?"

"Ben annesini tanımadım. Biz tanıştığımızda öleli iki üç yıl olmuştu. Bir kaza geçirmiş. Kazanın ne olduğunu hatırlamıyorum. Ama kazadan sonra arada bir topallayarak yürümesine rağmen bir süre sonra yavaş yavaş ayakları tutmamaya başlamış kadının. Bir süre sonra da neredeyse yatalak olmuş."

"Nerede olmuş bu kaza?"

"Aşkale'de. Kerem, Erzurum doğumludur. Oralı yani. Bir köylü çocuğunun doktor olabilmesi gerçekten bir azim ve başarı öyküsü. Ama annesinin hastalığı ve hastalık boyunca ona bakması sanırım ciddi bir travma yaratmış olmalı. Yemekte kendisini suçlamasını hatırlıyor musun? Belki de gerçekten annesinin ölmesini istiyordu."

Neşeli genç kadın ansızın kayboldu, yerine anaç bir bakış oturuverdi. Aslında buna memnun da olmadı değil Tamer. Böylece kendi hayatıyla ilgili meraklı sorular kesildiği gibi mayalandığını sezdiği bir yakınlık da aniden buharlaşıverdi.

"Kendini uzun zamandır mı suçluyor?"

"Evet. Ama epeydir kesilmişti. Son birkaç aydır bu mesele yeniden aklına geldi nedense. Rüyasında annesini gördüğünü söyledi iki üç ay önce."

"Onun vakıf işlerinden de rahatsızsınız sanırım. Belki de onlara takılması suçluluk hissettiğindendir."

"Belki de. Bu sofuluk çabasının nereden çıktığını anlayamıyorum. İyi bir yaşantımız vardı. Şimdiyse öyle uzağız ki. O 'Efendi' dedikleri herif Kerem'i büyülemiş sanki. Haftada iki üç gün oraya gidiyor. Diğer günlerde de evde demeye bin şahit lazım. Nasıl bir yer orası?"

"Tuhaf ve durgun. Pek mutlu olunacak bir yere benzemiyor."

"Efendileriyle tanıştınız mı?"

"Evet. Bana pek riyakâr birisi gibi gelmedi. Daha çok tutkulu denilebilir. Tutkulu kişiler riyakârlardan daha tehlikeliler. Riyakâr birinin pençesine düşerseniz ancak para ve zaman kay-

bedersiniz, belki alay konusu da olabilirsiniz ama tutkulu bir inanmışlık karşısında benliğiniz elden gidebilir."

* * *

Metin, Tamer'in bu işe bulaşmasından hoşlanmadı. Ahizedeki sesten hoşnutsuzluğu rahatlıkla fark edilebiliyor. Tamer'i başından nasıl savacağını bulmaya çalışıyor.

"Bunda endişe edilecek bir şey yok. Neden bu konunun üzerinde duruyorsun anlamıyorum. Kerem deli falan değil. Arada uygun bulunanların birkaç günlüğüne halvete girmelerine müspet bakılır. Bu en nihayetinde erbain bile değil. Boş bir evde kendi kendine de bunu yapabilirdi. Birkaç gün yalnız kalmakla kimse delirmez, merak etmeyin. Hem böylesine bir tehlikeyi gördüğünde Efendi müsaade etmez zaten."

"Ya görmezse?"

"Efendi böyle şeyleri çok görmüştür. Boşuna bu silsilenin postunda oturmuyor. Ne sanıyorsunuz öylesine bir oylamayla seçilmiş birisi olduğunu mu?"

"Peki nasıl seçiliyor?"

"Telefonda bunları daha uzun konuşmak istemiyorum. Eşine söyleyin endişe edilecek bir şey yok. Boşuna ortalığı ayağa kaldırmasın."

Metin'in kaçamak cevapları daha da kuşkulandırıcı. "Belki de Kerem'in delirmesinden de sorumlu olacağım!" Tamer bir tür vebal koleksiyoncusu olmak üzere. "Kerem'in bunların elinde helak olmasına izin vermeyeceğim!" Onu oradan çıkaracak ve kuyuyu itiraf edecek! Israr ediyor. Tamer'in ısrarı karşısında Metin bıkkın kelimelerle açıklamayı sürdürüyor. "Halvetin bozulmasına izin verilmez. Yarıda kesilen bir halvet daha kötü etkiler de yaratabilir. Efendi'den izin almak gerek. Ben bir sorayım o zaman. Seni bir iki saat içinde ararım."

İki saat hızla geçiverdi. Metin'den hâlâ bir ses yok. Üç saat geçti, hâlâ bir ses yok. Öğleden sonra nihayet aradı.

"Kusura bakma geciktim. Akşamüzeri vakfa gidip Efendi ile görüşeceksin. İzin verirse Kerem'in kapısındaki sırrı kaldırır."

* * *

Arada kendi kendime konuştuğumu fark ediyorum. Hemen kesiyorum kendimle sohbeti. Yeniden zikre başlıyorum. Bu kez doğru yapıyorum galiba. İsmin anlamını düşünmeye çalışıyorum. Yalnızlık, açlık ve uzaklık birleştiğinde zikir tamamen hâkim oluveriyor. Ağlar gibi oluyorum. Biraz nemlenme o kadar. Gerisi gelmiyor. Öğle namazının ardından sıcak iyice bastırdı. Camı açıyorum ama bu kez de sokağın tüm gürültüsü içeri doluyor.

* * *

Tamer sokağa vardığında hemen avluya girmek istemedi. İlk günküne benzer bir çekiniklik. Böyle yerlerden bir kez uzaklaştığınızda yeniden girebilmeniz için büyük çaba göstermeniz gerekebilir. Mahalle tutuşuyor ama kimse güneye gitme telaşında değil. Hatta bir istek kıpırtısı bile sezilmiyor. İstek buralardan sonsuza dek uzaklaşmış. Sonunda yazın buralara da geldiği besbelli ancak insanlarda yazdan kaçış çabası yok. Aslında mevsimlerin bir özelliği yok bu mahallede. Kışın ne yapılıyorsa yazın da öyle yaşanıyor. Tek fark sıcağın bozuk yolları kavurması ve sineklerin sayısındaki gözle görülür artış. "Erken geldim." Aynı sokağın üzerindeki bir kahveye girmeye karar verdi. İçerisi loş ve tenha. "Keşke caddedeki set üstündeki bahçede otursaydım." Ama artık geç. Cama yakın bir masaya çöktü. Büyük bir salon sayılmaz burası, yedi sekiz masa ancak var. İlk bakışta büyüyüp semirmiş bir çay ocağı izlenimi yaratıyor. Gerçekte buraya, seçimlerden sonra kımıldamaya mecal bulamayıp zamanla çay ocağına dönüşmüş, bir seçim bürosu demek daha doğru olur. İçeride tavla, okey ya da kâğıt

oynayan yok. Duvarlarda dini yazılar, parti afişleri, Mekke-Medine resimleri. İçerideki altı yedi kişi yabancıyı ilgisizlikle süzüyor. Rahatsız olmuşa benzemiyorlar. Aralarındaki tartışmayı kesmediler.

"Hayır efendim! Namaz sırasında gülmek, bizde aptesi de bozar, namazı da. Diğer mezheplerde sadece namazı bozar!"

Ocakçı çayını getirdiğinde o kadar da meraksız olmadıkları anlaşılıyor.

"Buralarda yenisiniz galiba."

"Evet, buralardan değilim."

"Hayırdır."

"Vakıfta bir işim var da."

Sustular. Yan masadakilerden biri laf attı.

"Sofi misin sen de?"

"Yok."

"Muhteremi tanıyor musun?"

"Ne muhteremi?"

"Tekkenin şeyhini soruyor."

"Efendi'yle tanıştık. Vakıf'tan pek hoşlanmıyorsunuz galiba."

Cevap vermediler. Düşmanca davranmıyorlar ama ilgileri dağıldı. Belki vakıf hakkında konuşmak istemiyorlar. Kendi masalarındaki tartışmalarına dönüverdiler.

"Necmi'nin dediği doğru değil yani. Mesela Şafiysen aptes almadan yeniden kaza edebilirsin."

Ana kapının eşiğini aştıktan sonra rahatladığını hissetti. Ne de olsa bildik bir mekân insana güven verir. Üzerinde hiçbir çekingenlik yok, aksine sersemce bir güven duyuyor. Fakat aylardır üzerinde uğraştığı meydanı görmek gelmiyor içinden. Sanki artık o bambaşka bir Tamer'in işi. Unutmak istediği Tamer'in, hain Tamer'in, resme ihanet etmiş Tamer'in işi. "Bu sergi işi bu kez olacak mı acaba? Bu da olmayacak umutlanma!"

Avlu nispeten serin yine de. Duvarların ve ağaçların gölgesinin yarattığı ferahlıkta suskun bir cennet vaadi var. Tekkenin

kuyusu da yerinde, o da artık kör olmasına rağmen bu vaatle sakinleşmişçesine uysal görünüyor. Zemzem kuyusunun bu uzak şehirdeki temsilcisi, gözlerini yumup İsmail'in toprağa vurduğu anı hatırlıyor. Bir işlevi kalmamasına rağmen eski günlerin hatırına, geçmişteki bir mucizenin hatırına nefes alabiliyor hâlâ.

İçerisi yine tenha. Burada zaman duvardaki çerçeveli hatların solgun kâğıtlarında takılıp kalmaya devam ediyor. İlk geldiğinden bu yana sanki aylar geçmemiş. Sanki aylarca o içerideki mekânda çalışmamış. Odalar ve halılar kaygısızca zaman öldürmekle meşguller.

Hakkı Baba sırtını duvara dayamış, tek başına mırıldanıyor. İlahi gibi bir şey ezberlemeye çalıştığını tahmin ediyor Tamer. "Benden hiç hoşlanmıyorsun değil mi?" Bunu sormanın hiç zamanı değil. Bu kez Tamer'i kolundan çekiştirerek hiç girmediği bir kapıdan sürükleyip önce bir koridora sonra da dar bir merdivenin önüne getirip dört beş basamağı çıktıktan sonra kapıyı açtı. Efendi içeride. Burası onun odası olmalı.

Oda hayli rahat ve aydınlık. Duvarlar yine hatlarla, çeşitli fotoğraflarla dolu. Eski bir kitaplıkta bir sürü kitap ve kâğıt sıkış tepiş duruyor. Efendi'nin sedirinin önündeki büyük sehpa kitaplarla, nota kâğıtlarıyla işgal edilmiş. Sedirde iki tane ney boş boş uzanıyor. Kül tablası haliyle izmaritlerden yorulmuş. Sigara dumanı sıradakilere yer açmak için açık pencereden bir an önce dışarıya sıvışmaya çalışıyor. Elindeki karanlık görünüşlü kitabı yanına koyuyor. Tamer epey aşınmış kitabın kapağındaki Latin harfli yazıyı okumaya çalışıyor. "Ziynet ül K..." Vazgeçti. Başını Efendi'ye çevirdiğinde eliyle oturmasını işaret ettiğini görüyor. Bu odada bir iki sandalye olmasına şaşırıyor. Tekkedeki tek sandalye sahibi mekân. Adamın yüzü oldukça asık. Zamanının böyle saçma şeyler uğruna çalınmasından şikâyetçi olduğu belli.

"Nedir bu telaş! Kerem birkaç günlüğüne yalnız kalmak istediyse bundan sana ne!"

"Eşi çok endişeli. Bu ara yalnız kalmanın ona iyi gelmeyeceğini düşünüyor."

"Her aklınıza geldiğinde uzlet bozulmaz. Kişi kendiyle ve Allah'ıyla kalmak istiyorsa izin vermek lazım gelir. Her zevzeğin vehmiyle hareket etsek halimiz ne olurdu!"

"Fakat ben sadece iyi olduğundan emin olmak istiyorum o kadar."

"Fenalaşsa biz bilirdik. Kişinin Allah'la baş başa kalmasında bu kadar korkulacak ne var!"

"Eşi merak ediyor. Ben sadece aracıyım. Hem ruh hali sallantıda olan insanların kendiyle baş başa kalmasından her zaman iyi bir şey çıkmaz."

"Biz Kerem'i de ruhunu da halini de biliyoruz. Hem ne demek bu ruh hali sallantıda lakırdısı."

"Onu ben bilemem. Eşi söylüyor."

"Bir şeyi yok. Bir el arabasını bir tümsekten aşırmak için ileri geri hareket ettirmek gibi bu da. Bazısı sadece geriye itilmeyi, bazısı hep ileri hareketleri görür. Hadisenin tamamını, çabanın tamamını görmek lazım. Sizin gördüğünüzse sadece çabadan dolayı bunalan adamın yüzü. Buradan bir şey çıkamaz. Tümseği aşma çabasının tamamını görmeniz lazım. Bir ana takılmakla anlayamazsınız bunları."

"Tümsek demekle ne kastediyorsunuz?"

"İnsanı engelleyen her şey. Engeli bir hamlede aşamazsanız, birçok deneme yapmak zorunda kalırsınız. Aşamadıkça kendinize kızarsınız, söylenirsiniz, terlersiniz, kendinizi suçlarsınız. Bazen suçlamanız da yerindedir. Zalim nefsiniz kulağınıza, yaptıklarınızın boş ve gereksiz olduğunu fısıldayıp durur. Kaybedeceğiniz şeyleri size tek tek hatırlatmaktan bıkmaz. Bu zalime teslim olmamak gerekir. Buna karşılık pek çok kez teslim olunur ve çaba yeniden başlar. Fakat bunu her seferinde sıfırdan başlamak manasında almamak gerek. Daha önceki gayretinizin meyvesi hep içinizdedir. Umutsuzluğa düşmenizi engelleyen meyveden söz ediyorum. Yani kendini değiştirmek

hep bir gayret ve çırpınış ve dalgalanma içinde gerçekleşir. Pek çok başarısızlık yaşanır ama devam etmek gerekir. Mürşidiniz bile olsa bir başınasınızdır. Ve bir başına olmak gerekir. Hiçbir şey bedava değildir. Allah'ın bize bahşettiği can müstesna. Tek karşılıksız olan odur. Eşine bir şeyi olmadığını söyleyin."

"Onu görmeden buradan gitmem!"

Bu kadar keskin ve kararlı konuşabileceğini kendisi de hiç ummazdı. Hatta ağzından çıkanlara şaşırdı. Fakat artık yapabileceği bir şey yok. Ortaya bir kararlılık cümlesi savurduktan sonra çekilemez. Öte yandan bu kararlılığın safça olduğunun da farkında. "Gitmeyip ne yapacaksın ki!"

Efendi de şaşkın. Alındaki damarlar şişmeye başladı. Bu inatçılık ve ısrar Efendi'nin pek sık şahit olduğu şeylerden değil. Oysa başka dünyanın insanlarıyla tanışıldığında bunlara hazırlı olmak gerekir. Tamer kararlı bir ifadeyle adamın gözlerine bakmaya devam ediyor. Efendi inatçılığa pabuç bırakacak birisi değil doğal olarak. Ne inatçı insanlar gördü o!

"Hem terbiyeyi aşıyorsun hem de hiçbir şey anlamıyorsun. Tüm bu olanlardan, burada gördüklerinden bir şey anlamadın değil mi?"

"Ne anlamamı bekliyorsunuz? Ölüp cehenneme gideceğimi mi!"

"Ölüm korkusu, yanlış bir hayatın en bariz ispatı. Ama sözünü ettiğim cehennem-cennet değil. Kabuğu kırmak. Aşk için kabuğu kırma uğraşı."

"Her neyse Kerem'i görmek istiyorum. Neden bu kadar ayak diriyorsunuz? En nihayetinde beş dakika görüp gideceğim. Karısının ve çocuğunun onun iyi olduğunu öğrenmesinde ne kötülük var?"

Efendi sustu. Karar vermeye çalışıyor. Tamer artık adama bakmıyor. Sadece bekliyor ve odaya göz gezdiriyor. Efendi bir sigara daha yaktı. Tamer de. Kendisini bu derece rahat hissetmesi hayret verici. Ama Kerem'i gördüğünde ne yapacağını hiç bilemiyor. Kerem yalnızlığını bozduğu için kendisine kızacak

mı yoksa hatırlayacak mı? Kuyuyu hatırladığında ne olacak? Tüm bu endişeler için henüz erken. Efendi'nin suskunluğundan bir anlam çıkarabilmesi zor.

Şeyh halvetin birkaç dakikalığına da olsa bozulmasının derviş te yaratabileceği olumsuz etkiler üzerinde yoğunlaşmış. Belki de birkaç günkü çekilişinin tüm lezzetini sıfırlayabilir bu kısa dakikalık ziyaret. Durgunlaşan su çalkalanabilir, gayret sonuçsuz kalır. Güzel bir rüyanın ansızın kesilmesi ağrıtabilir. O sırada yoğunlaşan düşünceler bir daha gelmemek üzere dağılabilir. Fakat en kötüsü üzüntü. Bu üzüntüyü Tamer'e nasıl anlatabilir? Yaz günü kumsalda havanın aniden bulutlanması gibi, ağızda dağılan hurmanın aniden acılaşması gibi, tümsekten gerisin geri düşüş gibi, kazanılan bir savaşın son anlarında ölüp gidivermek gibi, kan ter içinde zihinde kurulan bir köşkün yıkılıvermesi gibi bir üzüntü. Bir anlığına görülen ebemkuşağının bir an sonra gözden yitivermesi gibi bir üzüntü. Efendi sonunda ağzını açtı.

"Peki öyle olsun."

Adam üzgün. Tamer niye bu kadar üzgün olduğunu anlayamıyor. Beş dakikalık bir ziyaret için bu kadar düşünce.

"Dışarıda bekle. Hakkı Baba seni eve götürür."

"Burada değil mi?"

"Hayır. Yakında bir evde. Dışarıda bekle. Yanlış yaptığını da bil!"

11

Hakkı Baba'yla birlikte vakıftan çıkıp sola, daha sonra ikinci sokaktan tekrar sola dönüp dört katlı ve pek de parlak görünmeyen, aşı boyasıyla renklendirilmeye çalışılmış döküntü bir binanın önünde durdular. Hakkı Baba aşağı kapıyı cebindeki anahtarla açtı. Dar ve uygunsuz denecek kadar keskin merdivenleri dönerek çıkmaya başladılar. Otomat yanıyor ama korkuluk yok. Her katta ancak bir daire olması binanın ne kadar dar alana sığdırıldığını gösteriyor. Sonunda üçüncü katın kapısına vardılar. Hakkı Baba kapıyı yumruğuyla iki üç defa vurup bekledikten sonra "Destur" diye seslenip yine elindeki anahtarla kapıyı açtı. Küçük ve kireçle boyanmış aşırı sade bir

sofaya girdiler. Hakkı Baba eliyle Tamer'i durdurup evin salonu olması gereken yerin kapısında bir kere daha durdu, bir şeyler, belki de bir dua mırıldanıp kapıyı araladı.

"Kerem kardeş bozmak istemezdim ama Efendi yolladı. Bir misafirin var, mutlaka seni görmeliymiş."

İçeride sessizlik oturuyor. Burada hoşnutlukla karşılanan tek misafir o. Misafir misafiri sevmez. Bir karşılık gelmedi. Kerem dünyanın kendisinden ne istediğini anlamaya çalışıyor olmalı. Hem bir süre konuşmamak, cümle kurmayı bile zorlaştırıyor olmalı.

"Kimmiş?"

"Tamer!"

Cevap gelmedi. Suskunluk uzadı. Tamer cırtlak mavi halıfleksin üzerinde Hakkı Baba'nın çoraplarını seyrediyor. Evin içi bir hamam kadar sıcak. Bir çilehanede neden klima bulunsun ki? Neden sonra içerden aynı solgun fısıltı, bir kez daha belli belirsiz duyuldu.

"Gelsin."

Hakkı Baba kapıyı kapatıp hızla merdivenleri inerken, Tamer çekinerek de olsa yarım aralık kapıdan salona girdi. Nasıl biriyle karşılaşacağını merak ediyor. Kendini kapatmış bir meczupla karşılaşmaktan kim olsa çekinir. Tüm perdeleri çekilmiş salon, güneş ışığından nasibini almamaya yeminliymişçesine karanlık ve nemli. Bu sıcakta ve havasızlıkta nem daha bir yoğunlaşmış, neredeyse katılaşmış. Burası da aynı cırtlak mavi halıfleksle kaplı ve aynı kireçle boyanmış. Salon küçük sofanın ancak üç katı büyüklüğünde görünüyor. Bir köşede, bu sıcakta tamamen işlevini yitirmesine rağmen, gururla eski karlı günlerin hikâyelerini sayıklayan kahverengi odun sobası kurulu vaziyette. Sabırla gelecek kışı bekliyor. Duvarlarda hat benzeri hiçbir şey yok. Oda o derece çıplak ki, yaz sıcağına rağmen bir üşüme duygusu salgılıyor. Perdelerin güneş ışığı almamak üzere özel olarak kalın yapıldığını düşündü Tamer. Masa, sandalye gibi hiçbir şey yok odada. Sadece bir

duvarda büyükçe bir yer yatağı ve iki üç yastık ve üzerinde iki üç kitap ve bir defter bulunan küçük bir sehpa var. Yatağın üzerinde sırtını duvara yaslamış olarak duran Kerem soran gözlerle Tamer'e bakıyor. Ayağa kalkmaya yeltenmedi bile. Sakalları uzamış, uzayan sakallarıyla birlikte gözleri içeriye çökmüş gibi. Yeni uykudan uyanmışçasına mahmur ve kendinden başka her şeye kapanmışçasına içe dönük gözler. Kendi kendini yiyip bitiren birinin gözleri. Kendiyle cenkleşen birinin gözleri. "İnsan kendine böyle eziyet eder mi!" Bir şeyler söylemesi gerek ama ne diyeceğini bilemiyor. Her cümle aptalca ve uygunsuz olacak. Kendisine bunu yapana hangi kelimelerle hitap edilebilir ki? Kerem sırtını dayadığı duvardan yukarıya, Tamer ise aşağıdaki adama bakıyor. Tiksindi. Bu kelimeyi aklından geçirmek istemiyor ama tiksindi işte. Tüm cesetlerin dışarı çıkarıldığı bir mezarlıktan farksız bu ev. Çürümüş et kokusu, aç insanın kötü kokan nefesine karışıyor. Sıcak, havasızlık ve nefes kokusu midesini bulandırdı. Derin nefes alarak bulanmayı geçiştirmeye çalışıyor ama alınan her soluk Tamer'i daha da kötü yapıyor. Dışarıda hâlâ güneş hükmünü sürüyor. Kalın perdelerin bu yanında, tavandaki lambanın ışığı oldukça cılız olmasına rağmen aydınlığın gölgesinde.

Kerem neden sonra eliyle yanındaki minderi göstererek oturmasını işaret etti. İtaatle yanına çöktü. Kim bu gözlere itaat etmez ki? Kendine uyguladığı zorbalık ve evin havası Kerem'in hareketlerine karşı konulmaz bir buyurganlık yüklüyor. Üstelik şimdi Tamer'in nasıl olup da yalnızlığını bozmaya cüret edebildiğini yeni yeni düşünmeye başlıyor. Yan yana oturduklarından birbirlerinin yüzünü görmüyorlar. Kerem'in kimsenin yüzüne bakmak gibi bir derdi yok. Kızgınlıkla, rahatsızlık at başı gidiyor. Başkası tarafından bu halde görülmesinden de hoşnut değil. "Bu halini görebilecek kadar yakın mıyım? Evet, o kadar yakınım!" Kerem'inse utandığı belli. Çilehane misafir kabul etmeye uygun bir mekân değil. Sonunda ağzını yeniden açmaya karar verdi.

"Neden geldin?"

"Semra Hanım, eşin seni merak ediyor. Seni bulup iyi olup olmadığından emin olmamı rica etti benden. Uygunsuz olduğunun farkındayım. Efendi de ısrarla doğru olmadığını söyleyip durdu. Ama Semra'nın içi başka türlü rahat etmeyecekti."

"Seni nereden bulmuş?"

Bu hoş bir soru değil. Çeşitli imalar içeren bir soru. Bu arada Kerem'in her zamanki kibarlığından ve konuşkanlığından eser olmadığını da söylemek gerek. Bu çıplak sessizliğin içinde kaba birisi oluvermiş. Tutku rahatlıkla kabalaştırır. Dışarıdan çocukların bağırışları duyuluyor. Üst katta iki kadın kavga ediyor, uzaklarda bir yerden bir televizyon sesi geliyor. Bunlara rağmen bu odada mutlak suskunluk sağlanmış gibi bir duygu yükseliyor.

"Telefonumu senin cebinden almış."

"Allah Allah. Neyse, merak edilecek bir şey yok. İşte gördüğün gibiyim. Üç dört gece sonra evde olacağımı söylersin. Gerçi bunu ona da söylemiştim ya."

"Seni zorlamıyorlar değil mi?"

"Ne demek bu!"

"Yani kendi rızanla mı buradasın diye soruyorum."

"Bu ne aptalca soru. Çekilmenin ne demek olduğunu bilmez misiniz siz?"

"Ama böyle aç biilaç, bu karanlıkta ve sessizlikte."

"Evet burası bir kuyu gibi görünüyor olabilir!"

"Beni hatırladı mı? İma etmeye çalıştığı bu mu? Bir gün, bir an benim o oğlan çocuğu olduğumu çıkarıverecek. Bilyelerimi yere saçacak, oyuncak tüfeğimi kıracak! Ona söylemeli miyim artık?" Hayır, buna cesareti yok! Hele bu odada hiç yok! Huzursuzlandığını belli etmemeye çalışıyor. Kerem onun iç konuşmalarından habersiz sakin bir sertlikle sözlerine devam ediyor.

"Bazen ölü gibi olmakta fayda var."

"Dediklerinden bir şey anlamıyorum."

"Farkındayım. Böyle şeyler kelimelere dökülerek anlatılmaya çalışılırsa şarlatanlıktan kaçınılamaz. Muhtemelen içinden meczup diye düşünüyorsundur!"

"Ben sana böyle bir şey demedim."

"Dememiş olsan da öyle düşündüğünü biliyorum. Semra da benim yavaş yavaş meczup olmaya doğru gittiğimi düşünüyor. Önce onu aldattığımı sanıyordu. Sanıyorum bu onun için çok daha anlaşılır. Hiç değilse onun dünyasından bir kötülük. Meczup olmam onun için çok daha korkutucu. İstersen iğrenç biri ol ama dünyamızda kal!"

"Buraya tıkılarak mı hakikati bulacaksın!"

"Karıncaya 'bu ufacık ayaklarla mı ta oraya gitmeyi düşünmektesin' demişler o da 'evet, işte bu ayaklarla, işte bu yolumda yürürüm' demiş. Artık gitsen iyi olacak. Ezan okunuyor. Namaz kılacağım. Semra'ya selam söyle."

* * *

Apartmanın kapısına indiğinde derin bir nefes aldı. Hayata dönmek gibi bir tazelik. İçerideki divaneye rağmen yaşam kendi mecrasında akmaya devam ediyor. Yukarıdaki karıncadan haberi yok. Sokakta curcuna ve hareketlilik sürüyor. Meraklı komşu kadınlar ve çocuklar Tamer'i süzüyor, bu yabancının burada ne aradığını merak ediyorlar. Belki içlerinden bazıları bu binada bir dairenin çilehane olarak kullanıldığını da biliyordur. "Evet beni hâlâ tanımıyor, orası kesin. Belki de haklı. Başka türlü çalışan zihinlerin birbirini anlaması, belki asla mümkün değil. O zaman meczupları kendi kayıp âlemlerine mi terk etmeliyiz? Ya da onlar bizi kendi kayıp âlemlerimize mi terk etmeli? Böylesi bir kopuş gerçekten mümkün mü? Hayır değil!"

Eve ulaştığında hemen Semra'yı aradı.

"Merak edilecek bir şey yok gibi görünüyor. Kendi isteğiyle orada. İki üç gün sonra gelecekmiş. 'Beni aramayın bu arada' diyor."

Semra telefonda bir süre sessiz kaldı.

"Çok teşekkür ederim. Akşam ne yapıyorsunuz?"

"Hiç, evdeyim."

"Size gelebilir miyim? Çok endişeliyim. İçim bunalıyor. Müsait misiniz?"

Ne demeli? Bunun tehlikeli olduğunu mu? Yaz akşamları kendi derdi peşinden yürüyen karıncaların hoşnutsuz karılarıyla yalnız olmanın iyi bir fikir olmadığını mı? Hiçbirisini söyleyemedi.

* * *

O geldi. Semra beni merak ediyormuş. Nefsini kınamak kurtarmıyor adamı. Dünyayı da kınamak gerek. Yatsı'dan önce uyukladım. Yine anamı gördüm. Mutfakta tencerelerin tavaların arasına yuvarlanıyordu. O kazadan sonra yatağa düşene kadar hep güç bela yürüyebildiği halde mutfağa sürüklenircesine girdiğini öylesine net gördüm ki. Rüyadan tek hatırladığım hışımla mutfağa daldığı ve bacakları kendisine ihanet edip devrilirken tencerelerin, tabakların, tencere kapaklarının, makarna süzgecinin hep birlikte büyük bir tangırtıyla üstüne yuvarlandığı. Bu zücaciye yığıntısı altında kayboluverdi sonra. Bu kadar.

* * *

Semra eve girer girmez yüzünü buruşturdu. Evin halini beğenmedi. Bakışlarından burasının tam bir adamsendeci erkeğin evi olduğunu düşündüğü anlaşılıyor. "Ne yani, bu arada evi toparlayacak değildim ya!" Kadın böyle bir dağınıklığın nasıl mümkün olabildiğini anlamaya çalışırcasına şaşkın gözlerle salonu süzdü. Tamer'in sadece kendi takıntılarına ve alışkanlıklarında adanmış, boşvermiş dekorasyon anlayışı kendini açıkça belli ediyor. Yüzündeki şaşkınlıkla iğrenme arasında gidip gelen ifadeden pek çok şey okumak mümkün olsa da Tamer hiç

aldırmadı. Kendi kendini davet ettirmiş bir misafirin aklından geçenler hiç umurunda değil. Evin halinden utanıp utanmaması gibi bir ikilem bile söz konusu değil. Buna rağmen kanepenin üzerine yığılmış ıvır zıvırı yere kaldırmayı akıl edebildi.

Semra ilişircesine kanepeye oturdu. Eliyle kumaşın yüzeyini yoklayıp daha öte bir iğrençlik olmadığına kanaat getirmiş olacak ki biraz rahatlayıp çantasından sigarasını çıkarıp yaktı. Tamer kadının bu defa biraz özenli giyindiğini düşündü. Nargilecilerde buluştuklarından daha dikkatli giyinilmiş olduğu besbelli. Ayartıcı denilebilecek bir özen. Özenlilikte hep mümkün bir ayartıcılık vardır.

"Demek ressam evi böyle oluyormuş... Kerem nasıl bir yerde kalıyor?"

"Çok sade, nerdeyse çıplak bir ev. Yerde halıfleks ve bir sedirden başka bir şey yok."

"Ne yapıyor orada peki?"

"Hiç! Oturuyor. Belki bir şeyler okuyordur. Namaz falan da kılıyor."

"Çok teşekkür ederim tüm bunlar için. Bana bir şey söyledi mi?"

"Yok, özel bir şey demedi. Telefonda söylediklerim kadar sadece. Bu arada kendini meczup olarak gördüğünü biliyormuş."

"Gün geçtikçe uzağa giden tuhaf ve aykırı bir yaratığa dönüşüyor. Paylaşacağımız hiçbir şey kalmadı. Her gün biraz daha uzak. Onun vakfı ve garip arkadaşları. Bir de bu halvet çıktı."

"Ne yapmayı düşünüyorsun?"

"Bilmiyorum. Sanırım bir süre daha düzelmesini bekleyeceğim. Ama daha fazla sabrım kalmadı. Yıllık iznini o eve çekilmek için kullandı. Düşünebiliyor musun! Beraber tatile çıkabilme imkânımız bile yok. Tüm yıl bekliyorum ama o izin günlerini o kovukta geçirmeyi tercih ediyor. Bu kadarını hayal bile edemezdim."

"Evet, yıllık iznini böyle harcamak gerçekten garip."

"Başta malum orta yaş bunalımı diye düşünmüştüm ama bu onu aşıyor."

Tamer bu yakınmalara katkıda bulunacak durumda hissetmiyor kendini doğal olarak. Mavi, köşeden, her zamanki yerinden kadını izliyor. Ondan da hoşlanmadı ki bu hiç de şaşırtıcı değil. Gözlerini kısmış olacakları bekliyor. İnsanların tuhaf hallerinden bir anlam çıkarmaya çalışmadan sadece bakıyor. Her zamanki sıkıcı şeylere bir kez daha odaklanmasının anlamı yok.

"Demek kedin de var. Senden hiç beklemezdim."

"Benim değil bir arkadaşımın. Geçici olarak bende duruyor."

"Aranız iyi mi bari?"

"Bir kediyle insanın arası ne kadar iyi olabilir ki? Üstelik bana hiç de iyi yürekliymiş gibi gelmiyor. Her yere işiyor. Evdeki kokuyu fark etmişsindir."

"İsmi ne?"

"Mavi."

"Güzel isim. İçecek bir şeyler var mı?"

"Bira var sadece."

"O da olur."

Sözcükler yine tükenir gibi oldu. Karşılıklı bira içiyorlar. İkisi de Kerem'i düşünüyor belki. Belki tamamen başka şeyleri. Kendini bırakmayı, "ne olacaksa olsun"u düşünüyor da olabilirler. Tamer artık Kerem'e ilişkin bir şey sormaktan çekiniyor. Semra'yı kadınlıktan eşe dönüştürebilecek bir soruyu ortaya sürmeye yanaşmıyor dili. Hangisinin daha az tehlikeli olduğuna karar veremiyor. Kadın da eşe dönüşmek istemiyor. Akışa bırakmak istiyor o kadar. İkisi de oluruna bırakıp bırakmamayı tartıyorlar. Oysa gecenin başından beri olacakların farkında ikisi de. Kadın daha boşvermiş, adam daha ikircimli.

Tamer kadına bir şey söylemedi. Açıklığın böylesine gelemez o. Evet ya da hayır gibi cevaplarla yaşamıyor. Buna bir tür

iradesizlik de denilebilir. Her şeye gelebilir zira. Hiçbir seçeneğin kararlılık ve irade gösterilerek istenecek ya da reddedilecek kadar farklı olmamasından kaynaklanıyor belki de bu. Kural denilen şey farkların bilincinde olmaktan kaynaklanır. Bu kadınla yatsa da yatmasa da fark etmez. İstek ve tutku hayatını yönlendirebilmekten uzak.

İki marazlı kişiliğin sevişmesi acıklıydı. Tutkusuz bir acılık. Sürüklenerek ve sırf anlık bir sıcaklık arayışının ikisi de farkındalar. Ne bir tuku ne bir umut ne de sevinç. Sadece öylesine bir oluruna bırakış. Bu o kadar tutkusuz bir şey ki, ardından utanmaya yol olacak bir iz bile bırakmıyor. Boşluk duygusu bile yok. Sadece bir boşalma o kadar. Semra'nın boşalabildiği bile kuşkulu. Sevişmenin ardından kimse konuşmuyor. Her kelime zavallılığı daha görünür kılacak. Kadının aradığı her neyse onu bulamadığı, bulamayacağı belli. İkisinin de birbirlerine sırtlarını dönerek kendi dünyalarına sızmalarından da belli oluyor çaresizlik. Neyse ki sızma var, neyse ki uyku var.

* * *

Gümbürtüyle uyandı. Başı ağrıyor. Boğazı kupkuru. Gümbürtünün nedenini anlamaya çalıştı önce. Ardından geceyi hatırladı. Semra'yı, Semra'nın sevişirken kıpırtısızca gözlerini kapatışını. İkisinin de gerçekten katılmadığı bir sevişmenin ne anlama geleceğini düşünmeye çalıştı. Ama kapı vurulmaya devam ediyor, gürültü sürüyor. Semra'ya baktı. Kadın yok! Kadının elbiseleri, iç çamaşırları yok.

"Gitmiş mi!"

Kırgınlık. Başı ağrıyor. Gürültünün başının içinden gelmediği apaçık. Güç bela kalkıp üzerine bir şeyler giydi. Kapıdan gelen ses şiddetini artırıyor. Salonun ışıkları açık kalmış. "Bu saatte ne oluyor!" Sonunda kapının deliğinden bakmayı başardı.

"Kim bu? Metin!"

"Açıyorum. Tamam."

Kapıyı açmasıyla birlikte Metin, Tamer'i itiverdi. Zaten uyanmış sayılamayacak olan Tamer neredeyse düşüyordu. Metin'in arkasından iki kişi daha eve daldı.

"Ne oluyor? Bu da ne demek!"

"Kerem nerede?"

"Ne Kerem'i? Ne saçmalıyorsun?"

"Senin eve gidişinin ardından kayboldu. Akşam eve gidildiğinde evde değilmiş. Efendi sana güvendi, sense güvene hıyanet ettin."

"Saçmalıyorsun! Konuştuktan sonra çekip gittim. Hem Kerem'i neden kaçırayım? Nasıl kaçırabilirim ki onu?"

"Orasını öğreneceğiz. Odalara bakın."

"Yaptığınız eşkıyalık."

Diğer ikisi hızlı adımlarla evi dolaştılar. Bu ufacık evde gezinti çok da uzun sürmedi. Elleri boş döndüklerinde Metin'le bakıştılar.

"Nereye sakladın?"

"Ben bir şey yapmadım. Eğer o in gibi yerden çıkıp gittiyse onu hiç ayıplamam. Belki de evine gitmiştir. Önce oraya bakmanız gerekmez mi? Kerem benim arkadaşım falan değil."

"Aranızda bir yakınlık var ama. Bir tanışıklık. Eski bir tanışıklık."

"Hayır yok!"

Sesi feryat edercesine yükseldi. Sahibini ele veren bir feryat. Kelimeler inkârcı ama ses onaylıyor tanışıklığı. "Biliyor olabilirler mi? Her şeyi biliyor olabilirler mi! O kuyuyu biliyorlar mı? Olamaz! Kerem'in bile bilmediğini biliyor olamazlar!" Semra'nın kayboluşuna minnettar. Kadın burada olsaydı asla kapatılamayacak bir rezaletin içine gömülecekti her şey. Aradıkları adamın karısıyla aynı yatakta! Ama Semra'yı tanımıyorlar belki de. Olsun, böyle bir kepazelik sonunda mutlaka ortaya çıkar.

"Şaka etmiyorum. Nerede?"

"Bilmiyorum dedim. O evden sonra onu hiç görmedim. Kendi kendine çıkıp gittiyse bundan size ne?"

"Kendi kendine çıkıp gidemez! Mümkün değil bu."

"Bilmiyorum. Çıkın evimden!"

"Gidiyoruz. Ama başına iş aldın. Bilesin!"

"Kaç defa söyleyeceğim! Gidip evine bakın."

Metin ve beraberindekiler bir an durdular. Diğer iki herif Metin'den bir işaret bekliyor, Metin kararsız. Dalgın gözlerle evdeki pejmürdeliğe göz gezdirdi. Sehpadaki ve yerdeki boşalıp yamulmuş bira kutularına, kül tablasındaki hafifçe ruj pembeliği bulaşmış izmaritlere bakarak yüzünü ekşitti. Belki de tekkenin süslemelerinin böyle düşkün bir hayata sahip biri tarafından yapılmasının mekânın kutsallığını örselediğini düşünüyordur. Ardından bir şey söylemeden kapıyı açıp gidiverdi, peşinden de adamlar. Tamer ansızın boşalan salonun ortasında rüya görüp görmediğini anlamaya çalışırcasına bacağını çimdikliyor. Evet, rüya değil. En azından ayakta olduğu kesin. "Semra kayboldu, adamlar kayboldu, hatta Kerem bile kayboldu!"

* * *

Toprak içeri göçmüş. Üzerine yabani otlar bitmiş, mermer iki yerden çatlamış. Üzerindeki yazının boyası dökülmüş. Bir yılda amma çok yıpranmış. En son geçen Ramazan Bayramı'nda gelmiştim. Bir yıl ölüler için bile uzun bir zaman demek. Oturup bir sigara yaktım. Kaç gündür ilk kez. Sarhoşluk gibi bir şey. Başım döndü. Açlıkla sigaranın olağan bileşimi. Olmadı! Olmadığını, olmayacağını artık biliyorum. Güneş birazdan yükselecek.

* * *

Kendine bir kahve yaparak olanları gözden geçirmeye çalıştı. Semra'nın yüzünü bile hatırlamıyor şimdi. Gözlerinin

önüne hiçbir ayrıntı gelmedi. Bir tek çarşafı sıkan ellerinin yumuşaklığı aklında. Havada belli belirsiz bir aydınlanma fark ediliyor. Kuşluk saatlerinde ya şaşkın bir sevinç duyulur ya delice bir keder. Bu saatlerde uyanık oluşu sayılıdır halbuki Tamer'in. Gökyüzünü saran gümüş rengi sessizliğin tazeliği üşütücüydü. Ürperdi. O güneş şehrindeki sabahı, o saçmalığı anımsadı ister istemez. Yine bu saatlerdi galiba. Günün altın mavisi öncülerinin köprüleri ve kubbeleri yaladığı saatlerde koynundan fırladığı... Kadının ismini hatırlayamadı ama öğrenci odasını basan adamın esmer suratını ve kahverengi gözlerindeki öfkeyi gayet iyi hatırlıyor. Babasıydı galiba. Adamdan hepi topu bir yumruk yemesine rağmen nehir kıyısına kadar koşuşuna bugün bile gülmeden edemiyor. Işıkların henüz vurmaya başladığı köprünün altındaki yansımalar ne olağanüstüydü. Gülümsemesi uzun sürmedi. Odasında olmak anılarını incitiyor şimdi. Kuyuya ittiği çocuğun karısıyla yatmış olmanın verdiği eziklik yavaşça yayılıyor. Düşündükçe aslında Kerem'in kendi hayatına musallat olmadığını, kendisinin arsız bir sarmaşık gibi Kerem'in hayatına yapışmış olabileceğini fark etti. Şimdiye kadar kendini başka birinin girdabı olarak hayal etmemişti hiç. Bunun bir yerde kibirliliğe yol açması da mümkün. En nihayetinde birinin hayatının kâbusu olabilmek de bir etkinlik belirtisi. "Neden Semra ile yattın ki! Ama bu olacaktı ve oldu. Hem kadının peşinden ben koşmadım ki. Onu ayartmak için de bir şey yapmadım. Ve zaten dün gece olup biten ve bir daha tekrarlanmayacak bir saçmalık! Peki ama Semra gecenin bir yarısı neden çıkıp gitti ve Kerem nereye kayboldu? Kerem, Semra'yı aramış olabilir mi? Telefonu duyardım."

Semra'yla yatışı gibi adamlar da bir hayal olabilir mi? Günün bu saatinde her şey hayalle örülü. Gece melekleriyle gündüz meleklerinin yer değiştirdiği söylenen bu saatlerin şeffaflığı ağlatıcı. Seher vaktinde kanayan bir gönlün pıhtılaşması düşünülemez. Kanama güneş yükselinceye, gerçeklik olanca sertliğiyle gönülleri tırmalayıncaya kadar sürer. Artık Kerem'in

kendi evine gittiğinden kuşkusu yok. Evinde pişmanlıkla dolanıp duruyordur. Semra'yla ne konuştular acaba? Semra bu geceye dair ne yalan uydurdu? Yoksa yalan söylemedi mi! Ya bu kez de kapısını Kerem zorlarsa? Artık fark etmiyor. Kapısına kimin dayandığı umurunda bile değil. "Tatile gitmeliyim. Uzaklaşmalıyım." Güneş yükseliyor. Kanama duruyor. Isınmaya başlayan sabahla birlikte kanepenin üzerinde yumuşakça uykuya geçiyor.

* * *

Kedinin çıkardığı huzursuz mırıltılarla ve kanepeyi tırmalayışıyla uyanıverdi. Güneş epey yükselmiş. "Belki de öğlen olmuş. Kedi de acıkmış."

Lütfedip mızıldandığına göre epey acıkmış olmalı. Kalkıp kedinin mamasını koydu. Mavi sanki dayanılmaz ısrarlar karşısında büyüklük gösteriyormuşçasına ağır hareketlerle yerdeki çanağa yaklaşıyor. O da uykusuz. Ne kadar uyursa uyusun yine uykusuz. Ama bu kez haklı nedenleri var. Hareketli bir gece oldu. Onun için fazlasıyla hareketli bir gece. Karnını doyurana kadar uykusuna ara vermek zorunda. Kapı bir kez daha çaldı. Bu kez kibarca. Israr ve tırmalama yok. Neşe'yi gözetleme deliğinden gördüğünde bu kez sevindi. "Kediden kurtuluyorum. Ver elini Güney!"

Abartılı bir sevinçle kendisini karşılaması Neşe'yi de şaşırttı.

"Hayrola, beni gördüğüne amma sevindin. Bu sabah döneceğimi söylememiş miydim? Bir sürpriz olmamalı senin için."

"Zor bir gece geçirdim. Artık bir yerlere gitmek istiyorum. Kediyi alacaksın değil mi?"

"Evet. Mavi de senden sıkılmıştır artık."

Kadın neşeli. Yanmış da. Üzerinde ancak tatilde kazanılan o tuzlu ferahlığın kokusu var. Bulutlu ve soğuk bir yılın üzerinden geçerek her şeyden arındıran güneşin tadı kadının cildine vuruvermiş. Gözenekler neşeyle açılmış, dudaklar hoşgörülü

ve gevşek bir ifade kazanmış. Mahkeme koridorlarının ve dosyaların üzerinden geçen deniz uysal adımlarıyla tüm bir yılı yıkamış. "Kendini iyice düzen birini bulmuş anlaşılan!" Tamer bunu düşündüğünde sırıtır gibi olduysa da toparlandı. Bugünlük daha fazla skandala gerek yok. Hem kediden kurtuluşu tehlikeye atmak da istemiyor. Tek istediği, kendisinin de bir an önce o tuzlu maviliğe kavuşabilmesi.

Kediyse sahibinin gelmiş olmasıyla ilgilenmedi. Her zaman kıvrıldığı şövalenin altına dönüp uyuklama niyetinde. Belki sahibinin kim olduğu bile önemli değil. Karnını biri doyurmak zorunda, o kadar. Neşe kedisini okşuyor ama hayvan rahatsız edilmek istemiyor. Neşe'nin parmağı çiziliverdi.

"Mavi! Ne yapıyorsun!"

"Seni pek özlememiş."

"Kedi işte. Ama sen bunu hiç fırçalamamışsın!"

"Ne yani bir de fırçalayacak mıydım! Bokuyla sidiğiyle evin her tarafına yayılmış tüyleriyle uğraşmam yeterli değil mi! Şimdi fırçalama, evde fırçalarsın. Nasıl geçti tatil?"

"İyiydi. Biraz kendime geldim."

"Belli oluyor. Parlamışsın."

"Güzeldi. Deniz, kum, güneş ve uyku."

"Bekleme ne oldu peki?"

"Ne beklemesi?"

"Seninkiyle olan durumlardan söz ediyorum. Burak ne oldu?"

"Haberim yok. Ne bok yerse yesin orospu çocuğu!"

"Bir ayrılış konuşması bile yapmadınız mı?"

"Herkes ne olduğunu bildikten sonra ayrılış konuşmasına ne gerek var? Boşa gevezelik. Daha fazla sinirlenmeye hiç gerek yok. Yalana da tahammülüm yok."

"Şule'ye uğradın mı?"

"Evet. İyi. Evde rahatlıkla yürüyor. Hiç aramıyormuşsun."

"Canım istemiyor!"

"Olayın seninle ilgisi olmamasına içerledin değil mi?"

"Bunlara girmek istemiyorum artık. Görmek de içimden gelmiyor. Ne konuşacağız?"

Neşe de konuyu uzatmak istemedi. Kız kardeşiyle ilgili konuşmalardan o da sıkıldı artık. "Peki, nereye kayboldu bu Kerem manyağı! Bunu düşünme! Bunu düşünme!" Hem büyük ihtimalle evinde paşa paşa yatan birisini niye düşünsün ki? Metin'in sabah sabah kapısına dayanışıyla meşgul henüz zihni. Bu kez de telefon çalıyor. "Son yılların en hareketli günü!" Neşe'nin meraklı bakışları altında telefonu açtı: Semra!

"Merhabalar."

"Ne yaptın sen!"

Ses bu kez dün geceki ses değil. Endişeli ve kızgın bir eş sesi. Geceki kadınca kıvraklıktan eser yok seste. Ne yumuşaklık ne de işve.

"Neden bahsediyorsun?"

"Vakıf'tan geldiler. Kerem'i nereye götürdün? Ne yaptın Kerem'e"

"Saçmalama. Hiçbir şeyden haberim yok."

"Nereye sakladın onu?"

"Uzattın artık. Yaptığım iyiliğin karşılığı bu mu yani?"

"Bırak palavrayı Tamer. Sen de biliyorsun neden oraya gittiğini!"

Tamer sustu. Ne cevap verebilir ki? Hiç! Herkesin haberdar olduğu kuyudan sadece kendisi habersiz. Unutulup geçileceğini sanıyordu ama herkes farkında çocukluk kabahatinin. İnkâr neyi değiştirir? Kerem belki ta ilk günden kendisini tanımıştı. O avluda kendisini gördüğünden beri susuyor. Suçlunun itiraf etmesini bekleyerek susuyor. Zehirli ve çıldırtıcı bir suskunluk. Bir insan böylesine susabilir mi? Böylesine suskun kalabilmek başlı başına bir kötülük sayılmaz mı? Hem de kötülüğün en dişlisi. Dilsiz şeytanın mim gösterisi. Öyle patlayıp geçiveren bir kötülük değil, sabırla adım adım hedefine yürüyen bir alçaklık. Böylesi buz rengi bir intikam karşısında kendisinin kuyu başında yaptığı, çocukça bir şımarıklıktan başka nedir ki? Ağın

içindeki zavallı bir istavritin çırpınışı. Yine de çırpınmalı. Çırpınmak hiç olmasa bir ümittir. Soluksuz kalıncaya kadar bir ümit.

"Bir şey bildiğim yok! Neler geveliyorsun!"

"Ta en başından benimle yatmak için her şeye razıydın değil mi?"

İstavritin çırpınışı duruyor. Solungaçlar hayretle açıldılar. İnsanların kafalarında kurabildikleri hikâyelerin çeşitliliğiyle kalakalıyor balık. Bu kadın tüm bunların kendisi için yapılabileceğini düşünebilmek için ne kadar özgüven sahibi olmalı? Ya da ne kadar aptal? Semra, Tamer'in kendisini çılgınca arzuladığını düşünüyor! Bu kadarı fazla. Çok fazla. Ne cevap vereceğini bilemedi Tamer. Verilecek hiçbir cevap tatmin edici olmayacak. Neşe oturduğu yerden konuşmaya kulak kabartıyor.

Mavi havada süzülen bir sineği gözlemekle meşgul.

"Saçmalıyorsun Semra. Nerden çıkarıyorsun bunları?"

"İnkâr etmekle kurtulamazsın. Polisi arayacağım."

"Ne polisi!"

Kadın telefonu kapattı. Mavi'yle göz göze geldiler. Başına gelenleri sıraya koymaya çalıştı önce. Sonra vazgeçti. "Gerçekten polisi arar mı? Yok artık. Nerede bu Allah'ın cezası herif?" İnzivaya çekilmeye çalışan bir eserekli yüzünden bir de polisle muhatap olmak! Neşe'nin bakışlarındaki eğlenme ifadesini yakaladığında biraz içerledi ama yapılacak bir şey yok.

"Başın dertte galiba."

"Önemli değil. Kediyi alacaksın değil mi?"

"Alacağım dedim ya! İkide bir ne soruyorsun?"

"Kusura bakma sinirim bozuk biraz."

"Polisiye durumlar varsa öyle olması doğal. Ne yaptın?"

"Bir şey yapmadım! Biraz yürümek istiyorum. Çıkacağım."

Kediyle vedalaşmıyorlar. İkisinin de umurunda değil vedalaşmak. Mavi kendisini besleyen adama bakmadı bile. Adamınsa çok başka dertleri var.

* * *

Üşenmeyip Boğaz'a kadar gitti. Bütün gün kâh sahil boyunca gezip durdu kâh gölgelik çay bahçelerinde pinekleyerek zaman öldürdü. Alışkın olunmadık yerlerde gezinmek münasebetsiz sorunların donup kaldığı gibi bir izlenim yaratabilir. Sanki iç sıkıcı gündemi aklınızdan çıkarırsanız buharlaşıp uçacakmış gibi. Oysa gelişmeler zihinden bağımsız ilerler. Tarabya burnundaki çay bahçesinden Boğaz'ı seyrederken bile hayat donup kalmaz. Tamer'in zihninde belki. Ama Tamer'in zihni hiçbir şeyin delili değil. "Artık tatile gitmeliyim. Hemen gitmeliyim!"

Kerem ardına suskunluğun hoyratlığını serpiştirerek kaybolmuşken güneyin tuzuna sığınmaya çalışmak şüphesiz korkaklık. Sıcağın denizin üzerinde yarattığı buharlaşma, karşıdaki Kandilli tepelerini yavaşça titretiyor. Nazlı bir dansı sürgit tekrarlarcasına oynaşıyor tepeler. Semra'nın kendisini ümitsiz bir âşık sanmış olabilmesi için neler yapmış olabileceğini bir türlü çıkaramıyor Tamer. Ta o ilk karşılaşmadan bu yana yaptıklarını tek tek gözden geçirdi. Dün geceki sevişmenin yavanlığı ortadayken böylesine bir tutku kurgusu kadının içinde nasıl serpilmiş olabilir ki? Beklentinin kendi kendine izlediği başına buyruk yolları kim apaçık seçebilir? Ama bilanço ağır. Kerem kayıp, anasıyla beraber kuyuya ittiği adamın karısını da becermiş durumda ve üstelik kadın, Kerem'e bir şey yaptığını sanıyor. Cebinde hâlâ üç ay yetecek parası olması bu bilançonun olumlu hanesindeki tek kayıt. "Olanlardan sonra cami boyacılığı yapmak bile mümkün görünmüyor. Efendi'nin iyi bir refereans vereceğini sanmam!" Bir martının suya değip yükselişini izlerken Kerem ortaya çıkmadan şehirden uzaklaşamayacağını içi sıkılarak kabullendi. Yarım yamalak inzivasından kaçmış bir ucube, bir kuyu meczubu ortalarda dolaşırken güneşin altında şezlonga uzanıp kemiklerini ısıtmak mümkün değil. Ne de denizin dokunuşundan bir tat alabilmek.

"Sergi için görüşme ne zamandı? Hayır olmayacak! Bu kez de olmayacak! Havaya girme sakın!"

Yorgun, umut bile edemeyecek kadar yorgun. Eve dönüp uyumak istedi. Hava kararıyor. Bu uzun yaz günü nihayete eriyor. Gezinti tekneleri neşeli nağmeler yayarak dolaşmaya başladılar bile. Zenginlerin tekneleri çok daha zarif, orta hallilerinki vasat. İnsanlar yaz akşamının tadını çıkarmaya çalışıyorlar. Kıyılar zoraki piknikçilerle doluyor. Mangallar yakılıyor. Her şey bir damlacık neşe uğruna. Ve çok gerilerden güç bela işitilen hakikatin mahmurluğu. Cennetin gereksiz bir tek sözcük bile edilmeyen bir yer olduğu söyleniyor. Gözler önüne uçsuz bucaksız bir suskunluk geliyor ister istemez. Kelimelerin bölemediği bir sessizlik.

* * *

Önce duş almak ardından da yatağa serilmekten başka istediği bir şey yok. Evinin bulunduğu sokağa daldığında bakkalın kaş göz işaretiyle yorgun düşüncelerden sıyrıldı ister istemez.

"Evet? Ne oldu Rıza?"

"İki saat önce iki polis senin eve geldiler."

"Polisler mi!"

"Evet. Kapıcıyla konuşup biraz bekleyip gittiler. Sacit Efendi'yle konuş istersen. Hayırdır?"

"Bir şey yok. Bilmiyorum ben de. Sağ ol."

Bakkal Rıza'nın meraklı gözlerinden uzaklaşıp Sacit Efendi'nin kapısını çaldı. Sacit, Rıza'nın aksine pek meraksız. Bu da bir kapıcı için oldukça sıra dışı bir özellik sayılır. Gündelik işlerini yaptıktan sonra gerisi umurunda bile değil adamın. Polis kapısını çalmasaydı apartmanın önündeki arabanın anlamını bile sorgulamayacaktı.

"Ne oldu? Polisler beni sormuş. Ne dediler?"

"Ha, evet. Hakkında şikâyet varmış. Seninle konuşacaklarmış."

"Başka?"

"Eve geldiğinde karakolu aramamı söylediler."

"Arayacak mısın?"

"Beni ilgilendirmez böyle şeyler. Ama gece bir daha yoklayacaklar bence. Evde kalmasan iyi olur. Ya da doğrudan karakola git."

Sacit Efendi kapısını kapattığında ne yapması gerektiğine karar vermeye çalıştı. Aranıyor olmanın yarattığı kekremsi tat içine yerleşiverdi. İnsanda yaşama sevinci bırakmayan daimi bir tatsızlığın başlangıcı. Üstelik Tamer buna hiç alışkın değil. Polisle başı hiç derde girmiş değil. Böylelerinde tatsızlık abartılarak sonunda kişinin kendisini Al Capone sanmasına yol açabilir. Gece evinin onlarca polisle, özel timlerle, dürbünlü tüfeklerle sarılacağını, projektörlerin odaları tarayacağını sanıyor Tamer ama polisin uyduruk suçunu bu şekilde şereflendirmesi ne yazık ki pek mümkün değil. "Tufan tam da tatile çıkacak zamanı buldu!" Eve çıktığında ışığı yakmadan bir süre oturdu. Her an kapıya dayanabilecek polisin tedirginliğiyle uyumak mümkün değil. "Neden suçlu havasına giriyorum ki? Manyak karı, demek üşenmeyip polisi aramış!" Evde kalıp kalmamaya karar veremiyor bir türlü. "Nerede kalacağım? Otelde? Olmaz! Kimlik sorarlar."

Kimliğinin tüm otellere dağıtıldığı gibi bir büyüklenme sarhoşluğuna ne demeli. Şu an ciddi bir karar verebilmek, hatta avukat ayarlayıp karakola gitmek için öylesine yorgun ki. Bir türlü uykuda kaybolamayan bir yorgunluk. "Bu geceyi atlatmalıyım. Yarın salim kafayla karar verebilirim belki."

Serin bir duş aldıktan sonra üstünü değiştirdi. Ürkek adımlarla apartmandan çıktığında sokakta bir fevkaladelik göremedi.

Sokakta amaçsızca yürürken aranıyor olmanın yarattığı sıkıntının aynı zamanda garip bir özgürleşme duygusu yarattığını da fark etti. Alışıldık olandan kopuşun yarattığı tuhaf bir duygu. Güvenliksizliğin camdan halesi. Hatta kaçmanın, saklanmanın büyüttüğü yalancı bir romantizm. Elektrik faturasını

gününde ödemeyi unutan kişilerin kendilerini kurulu düzenin dışına itilmiş hissetmeleri gibi bir komiklik olmasa da abartıyor işte. Diğer yandan kalabileceği evleri sıralıyor. Tekke boyama işinden bu yana herkesle bozuşmuş olduğunu fark etmesi çok zaman almadı.

"Neşe? Neşe'de kalabilirim belki. Hem o bir avukat." Bunu teklif etmek oldukça ağır geldi yine de. Günlerdir süren kedi bakımı karşılığında küçücük bir iyilik. Ama aramadı. "Keşke Tufan'dan evinin anahtarını alsaydım."

Yokuş aşağı yürümeye devam ediyor. Nereye? Yol nereye götürürse oraya. Fındıklı'ya indikçe aslında nereye gittiğini fark ediverdi. Bacaklar çoğu kez sizden önce karar verir. "Kasım orada mıdır acaba? Böylesi bir kaçaklıkta yanında en rahat edilecek herif. Sokakta yatan birinden başka kim anlayabilir bir kaçağı? Neşe'yi aramak içimden gelmezse, Kasım'ın yanında sabahlayabilirim."

Güzel bir yaz gecesini açık havada geçirmekte de kendine taktığı "kaçak" unvanında da bir parça romantik bir taraf var haliyle. Yokuşları inerken camların ötesindeki ışıklara baktı. Artık onlarla farklı bir dünyada. Evinde güvenle oturanlarla, arananların dünyasını bıçak gibi kesen cam duvarın öte yanında oluşuyla gururlanır gibi oldu.

12

Kasım'ın parkın caddeden en uzak köşesine gizlenmiş ini yine sessiz. Çevresindeki ıvır zıvırın arasında güçlükle seçilebilen adam, ellerini başının altına koyarak uzanmış göğe bakıyor. Kasım'dan ve oradan buradan toplanmış döküntülerinden yükselen koku, cam duvarın bu tarafına pek de kolay alışılamayacağını anlatmaya çalışıyor. Özgürlükle hijyenin bir arada oluşu zaten pek nadirdir.

"Müsaade var mı?"

Kasım başını çevirdi. Elini bıçağına götürdüğüne göre Tamer'i karanlıkta tanımadı.

"Kimsin?"

"Benim. Tamer."

"Tamer de kim?"

"Benim. Daha önce Caner'le gelmiştim."

"Ha! Hem cimri hem de korkak olan! Ne var?"

"Sana uğramak istedim."

"Sıkıntıdasın galiba."

"Nerden anladın."

"Yoksa niye gelesin ki!"

"Geziniyordum, uğrayayım dedim."

Kasım cevap vermedi. Tamer buyur edilmeyişine aldırmadan adamın önündeki kartonun üzerine çöktü. Hava sıcak. Sivrisineklerin yapışkanlığı ve Kasım'ın çöplerinden çıkan koku dayanılmaz. Gömleğinden içeri bir iki sinekçik girdiğini sanarak eliyle boynunu sıvazladı. Bir şey yok. Kendini daha şimdiden pis ve terli hissetmeye başladı bile. Bir sigara uzattı adama sonra kendininkini yaktı. Adam sigarasından bir nefes çektikten sonra gözlerini Tamer'e dikti.

"Bu sefer fal baktırmak istiyor musun?"

Kasım tüm fallarının bir gün nasıl olsa tutacağından emin. Zaman akar, gündüzler geceye döner ve tüm kehanetler yerini bulur. Yalnızca beklemek gerek. Kasım kehanetlerinin peşinden koşmaz. Onları uzaya savurur, mutlaka kendilerine düşecek uygun bir yer bulurlar. Tamer adamın yanına sığınmasının bedelini ödemek zorunda olduğunu biliyor. Hem bir faldan ne zarar gelir ki.

"Evet."

Adam önce içini çekti, ardından kirli bir naylon poşetten küçük karton destesini çıkardı. Kendi kendine mırıldanıyor. Belki dua okuyordur. Anlaşılmaz birtakım usullerle kartları karıştırıp üç taneyi yan yana sıraladı. Tamer birini seçti: Noktasız Sad.

"Öyleyse sen de uyuki onun secdesinin nuruyla karşılaşasın/O nur ışıklandırsın senin göğsünü ve sırlar gözetlesin onu. Hay-

vanlarda zuhur eder. Uykuda bilinen bir sırrın harfi. Şimdi ikinciyi seç."

Tamer bıkkınca kâğıtlardan birine dokundu.

"Demek Ra! Kimi zaman 'Ben Bir'im' ve 'görmüyorum benden başkasını' der. Kimi zaman da 'Ey ben! Onlar beni mutlaka bilecekler' der. Üçüncüyü aç şimdi de."

Tamer'in aklıysa haliyle falda değil, tanışında, tanışının kaybında. "Kerem kayıp, polis beni arıyor ve ben bu deliyle oturmuş fal açıyorum." Öte yandan bu türden cümleler kimi olsa işkillendirir. "Onlar beni mutlaka bilecekler!" Her şey yine kendine dönüyor gibi geldi. Midesi bulanır gibi oldu. Yutkundu.

"İstemiyorum. Vazgeçtim."

"Ne demek vazgeçtim! Bir kere başladık. Oyun mu oynadığımı sanıyorsun! Aç şu üçüncüyü!"

"İstemiyorum fal mal. Vazgeçtim. Bir şey öğrenmek istemiyorum."

"O kadar korkuyorsun yani."

"Ne korkusu!"

"Kabızın birisin sen. En iyisi deliğin etrafında gezinmek, belki kendi kendine açılır!"

"Ne deliğinden bahsediyorsun?"

"Sıkıştığın delikten. Açmayacak mısın?"

Tamer açmamakta kararlı. Yağlanıp kirlenmiş kartonun sırtındaki lekelere bakıyor. Yere bakan yüzündeki Arapça harflerden daha ilginç sırttaki lekeler. Bir köşesinde başlayan yoğun bir siyahlık gevşeyerek aşağı doğru iniyor ve orada açık sarı bir lekeyle buluşuyor. Çay lekesi olabilir mi? Öte yandan sol alttan başlayan başka tonda kirli sarı leke dalgalanarak ortaya kadar geliyor. Aşağı doğru kartonun kenarından başlayan mavi bir çizgi lekeyi kesiyor. Yanında bir iki ufak çizgi daha var ama o kadar baskın değiller. Ufak çizginin hemen yanında kartonun biraz kazınmış olduğu görülüyor. Doku hafifçe dışarı çıkmış. Belki biraz da kırmızı olmalıydı. Kasım hâlâ bekliyor. O beklerken Tamer kırmızının kâğıdın neresinde uygun duraca-

ğını tartıyor. Kasım usandı. Israr etmeyecek. Bıkkın bir hareketle karton parçasını alıp katladı. Kirli ve kaba saba elinde tuttuğu kartonu cebine soktu. Diğer kartları toplayıp naylon poşete tıkıştırdı.

"Bir gün öğrenirsin nasıl olsa!"

"Neyi?"

"Kartondaki şiiri. Onluğunu alırım bu kez. Fal baktırmayacaksan neden geldin?"

Beriki öylece duruyor. Geçerli bir açıklama gelmiyor aklına. Kerem'i ve bu hortlağın yanına sığınmış olmasındaki acizliği, akademi öğrencisinin ve Malatyalı modelin onca yıl sonra yeniden bir arada oluşunun hikmetini düşünüyor. Kuyuyu unutmak mı yoksa içine işemek mi daha ölümcül? Cebinden bir yirmilik çıkarıp uzattı.

"Bu gece burada kalmak istiyorum."

"Neden?"

"Eve gitmek istemiyorum sadece."

"Kalıcı misafir istemem. Ama o kadar istiyorsan bu gecelik kal. Çok konuştuk. Şu kartonun üzerine uzan. Oturduğundan daha kalın o. Şu örtüyü de al."

"Gerek yok üşümem."

"Sabaha doğru üşürsün."

Tamer, Kasım'ın uzattığı nahoş kokular yayan perde kalıntısını istemeyerek de olsa almak zorunda kaldı. Ev sahibini daha fazla gücendirmek istemedi. Leylak rengi kadife perde hâlâ üzerinde bulunan korniş halkalarıyla kim bilir hangi sıcak yuvadan buralara sürüklenmiş. Eskiden şık olma çabasındaki bir evin salonunu süslediği zamanlar epey geride kalmış. Evin hanımı o perdeyi alıp taktırmak için kocasına karşı ne mücadeleler vermiştir Allah bilir. Ama şimdi kokuyor. Acımasızca kokuyor. Tamer kokuyu almamak, öğürmemek için kendini zorladı ve ardından bir kaşınma hissi yayılmaya başladı. Sivrisinekler adamın başını bu perde eskisine sokamayacağını bildiklerinden saldırıya geçmek için uyumasını bekliyorlar.

* * *

Aslında her şey öyküdeki gibi. Şeyhin biri küçük bir camide dua ediyormuş. Bir ara cezbeye gelerek haykırmış: "Rabbim sen her şeysin, ben ise hiçbir şey. Ben önünde tıpkı küçük bir toz zerresi gibiyim." Şeyhe biat etmiş kıdemli bir derviş, şeyhin dediklerini işitmiş ve şeyh gittikten sonra şeyhinden ilhamla haykırmış: "Rabbim! Ben hiçbir şeyim, bütün güç sana ait, her şey senin. Ben hiçbir şeyim ve sensiz hiçbir şey yapamam." O sırada yoldan geçen bir dilenci, dervişin haykırışını işitip camiye girmiş o da dervişe özenerek yüksek sesle duaya başlamış: "Ey Rabbim ben hiçbir şeyim. Sense her şeysin!" Bu yabancı sese şaşıran derviş önce dönüp dilenciye bakmış sonra da yanındaki diğer dervişe dönmüş: "Bu kendini ne sanıyor ki ben hiçbir şeyim diyebiliyor!"

* * *

Çürük perdenin gırtlak yakan kokusuyla uyandı. Geceyi burada geçirmiş olduğuna inanası gelmiyor bir türlü. Ama geçirdi ve işte sabah oluyor. Titrer gibi oldu. Kasım çoktan uyanmış, biraz ileride mırıldanıyor. Ağır koku dua seslerine karışıyor. Denizin üzerinde kat kat yükselen sis, sabah alacasında her şeyi masalsı bir sessizliğe hapsetmiş gibi şu an. Şehir binlerce yıldır durduğu yerden kalkarak beyaz bir sessizliğe yükselmiş, amaçsızca bekliyor. Bacasını öttüren bir gemiden ve adamın gırtlağından çıkan uğultudan başka bir şey duyulmuyor. Hatta geminin ötüşü ve Kasım'ın tekrarlayıp durduğu kelimeler suskunluğa daha derin, daha nüfuz edilemez bir derinlik kazandırıyor. Kalkıp üstünü başını silkeledi. Boğazı gerçekten de yanıyor. Kollarında, yüzünde sivrisinek ısırıkları acıtıyor. "Toparlanmam gerek. Ama Neşe'yi aramak için çok erken daha." Bir sigara yakıp yeniden yere çömeldi. Aç karnına sigara hiç iyi gelmedi. Hele de kokuşmuş eşyaların, otların ve böcek-

lerin arasında geçirilen bir geceden sonra ciğerlerine çektiği duman eziyetin bir devamı. Sıcak bir şeyler içmeyi ertelemek zorunda. "Kabataş'taki çay ocağı açık mıdır acaba? Peki bu sabahları ne yiyor?" Kasım'ın işi bitene kadar beklemeye karar verdi. Acılaşmış dudaklarında daha da koyulaşan dumanı savurarak izlemeye başladı. Kasım'a alışkın oldukları her hallerinden belli olan iki üç sokak köpeği tembelce esneyerek sise karışıp giden mırıltıyı dinliyor, gün ışığına kavuşmakta olan heykeller biçim, derinlik ve renk kazanarak sevinçle güne katılmaya hazırlanıyor, uzak fırınlardan yola çıkan ekmek arabaları hızla bir yerlere ulaşmaya çabalıyor. Sonunda sustu Kasım. Ellerini açıp bir dua mırıldanıp gözlerini açtığında sisin ardında belli belirsiz bir pembelik sezilmeye başlamıştı bile. Tamer'in kendisini izlediğini fark ettiğinde Kasım'ın yüzü asıldı.

"Ne o? Tiyatro mu oynuyor!"

"Kusura bakma. Uyanıverdim işte. Hem bu saatte yapacak başka bir şey de yok. Sana çay ısmarlayayım mı? Kabataş'taki çaycı açıktır herhalde."

"İstemez! Ziyaretin hayırlısı kısa olandır."

"Sen bilirsin. Misafirperverlik için teşekkürler."

Adam cevap bile vermedi. Kabataş'a doğru yürürken balıkçı teknelerinin dönmekte olduğunu gördü Tamer. Balıkçılar kim bilir hangi zifiri saatte çıktıkları işlerinden yorgun argın dönüyorlar. Yaklaşılıp bakılsa gözlerinden yorgunluk ve uyku aktığı görülebilirdi. Sisin dağılmasına eşlik eden motor gürültüleri bir yaklaşıp bir uzaklaşıyor. Çay ocağının açık olduğunu görerek sevindi Tamer.

"Ne lanet herif! Bir çay bile ısmarlayamıyoruz."

İki üç şoföre ve sabah çaylarını burada içmeye karar vermiş devriye otosundaki polislere aldırmadı. Üzerindeki aldırışsızlığa sevindi. İşte böyle olmalıydı. Gerçekten de polisler Tamer'e dönüp bakmadılar bile. Kendini yeniden doğmuş gibi, zorlu bir aşamayı aşmış gibi hissediyor şimdi. Başı belada olanlarla korunaklı evlerdekileri ayıran şeffaf duvarın bu tarafına alışmış

olduğunu sanıyor. Yine de bu sabah saatinde artık açıkça farklı bir dünyada. Tedirginliğin aşıldığı bir dünya, hiçbir şeyin fark etmeyeceği bir dünya. Çayını içip tostunu yedi. Bir sigara daha yaktı. Neşe'ye telefon etmek için uygun zamanın geldiğine karar verdi nihayet. Telefon ancak yedinci çalışta açıldı.

"Günaydın Neşe. Seni biraz erken uyandırmış olabilirim."

"Evet! Ne var Tamer? Ne oluyor?"

"Dün telefonla konuştuğum polisiye mevzuyu hatırlıyor musun?"

"Ne, ne telefonu?"

"Uyanmadın anlaşılan. Sana gelebilir miyim?"

Önce ikircimli bir suskunluk işitildi ardından cevap.

"Peki. Bekliyorum. Çabuk ol ama, büroya gideceğim."

* * *

Neşe kapıyı açtığında henüz saçlarını kuruluyordu. Tamer'in haline, gözlerindeki uykusuz şişkinliğe, üzerindeki kokuya, elbiselerinin buruşukluğuna hayretle baktı.

"Ne bu halin! Ne oldu?"

"Polisler dün eve gelip beni sormuşlar. Ben de gece gelebilirler diye evde kalmadım."

"Nerede kalarak bu hale gelmeyi başardın peki?"

"Parkta."

"Parkta mı! Kafayı mı yedin sen? Birisine gidebilirdin. Bir sürü tanıdık var. Bana da gelebilirdin."

"Öyle oldu işte. Bilmiyorum. Kimseyi rahatsız etmek istemedim."

"Hemen banyoya gir. Leş gibi kokuyorsun. Havlu, tişört, eşofman falan vereceğim sana."

Neşe'nin anaçlığından etkilenmedi değil. Sıcak suyun vücudunda patlamasıyla önce ürperdi sonra rahatladı. Mutluluk bu işte. Asla Kasım gibi olamazdı o. Burada olduğuna, bu sıcak suyun altında olduğuna şükretti. Sıcak su zerreleri fayanslara

sıçrarken buharın altında gevşedi. Bir gecelik bir mahrumiyetle ne hakla kendini Kasım'la bir görmüştü ki. Başka şeyler düşünmek istiyor şimdi. Güzel şeyler. Sıcak ve buharın eşliğinde bir kadın düşlemeye çalıştı. Vazgeçti. Canı çekmiyor şimdi. Zorlamanın manası yok. Hem Neşe de seslendi.

"Ne o? Orada mı saklanmaya karar verdin!"

Biraz sonra eşofmanını ve tişörtü giymiş olarak Neşe'nin karşısında oturuyor. Neşe'nin verdiği eşofman neredeyse dizlerine geliyor ama şu anda böyle şeylere takacak durumda değil. Bir şikâyeti yok şimdilik. Kahvesini yudumluyor. Neşe iş giysilerini çoktan giymiş, çıkmaya hazır. Karşısında ciddi kılıklı bir avukat kadın bulmak, daha ciddi konulara girmesini kolaylaştırdı diyebiliriz. Neşe'nin tecrübeli didiklemeleri sonunda evvelsi gecenin olayları bir bir ortaya döküldü. Elbette ne kuyudan ne de Kerem'le o eski tanışıklıktan söz etti. Bu kadarı açıkça gereksiz.

"Gördüğün gibi zamparalık bazen ciddi sonuçlara yol açabiliyor!"

"Zamparalık falan yaptığım yok. Öylesine oldu. Kerem namussuzu ortaya çıksa bir şey olmayacak. Belki de çıkmıştır bile."

"Çıkmasa da bir şey olmaz. Seni bu zırva iddia yüzünden tutuklayamazlar. Şansın varmış ki bu sabah duruşmam yok. Önce karakolu arayayım. Sonra beraber gideriz, ifadeni verirsin."

"O karıyı yakalarsam!"

"Yakalamayacaksın! Telefon falan da etme sakın!"

Ardından karakolla konuştu. Neşe'nin sesindeki eminliği ve konulara hâkimiyetini şaşkınlıkla dinliyor Tamer. Kendisinin karakolu arayıp bu sesle konuşabilmesi mümkün değil. Ezik ve kırık sesle konuştuğunda da ne olacağı belli. Oysa Neşe soruyor, bir daha soruyor, zorluyor.

"Tamam. Şimdi beraber geliyoruz. Oradan da savcı beye gideriz."

* * *

Savcılıktan çıktıklarında Tamer yeniden kendi dünyasına dönmenin, akşam evinde yatabilecek olmasının verdiği sıradan duygular içinde. Savcı bu saçma iddianın peşinde değil. "Ortalıktan kaybolan her adam için birini tutuklasaydık her yer dolar taşardı" diye düşündüğü muhakkak. Delilsiz, şahitsiz ve de özellikle de Kerem'siz bir suçlamanın bir anlamı yok. Tamer halvet evinden de tekkeden de söz etmedi. Daha fazla ayrıntının öngörülemez sonuçlara yol açabileceğini sıkı sıkı öğütlemişti Neşe. Nihayet cam duvarın bildiği tarafında. Başta özgürlük olarak görülen kaçaklık, bir iki gün sonra nihayetsiz bir bela haline geliverir.

"Çok teşekkür ederim Neşe."

"Bir şey değil. Ne yapacaksın şimdi?"

"Eve gideceğim."

"Bence ortalık yatışana kadar eve gitme. Belki adamlar yine gelir."

"Onların bir şey yaptığı yok. Esas bela Semra denilen o kadın!"

"Her neyse. Ben büroya gidiyorum. Anahtarları al. Bir iki gün bende kalırsın. Akşam yediden sonra evde ol. Yanımda yedek anahtar yok."

"Emin misin?"

"Evet, bir gece daha parkta kalman saçma. Evinden giyecek bir şeyler al. Üstünü değiştir. Üstündekiler kokuyor hâlâ. Sonra bana gidip uyu."

Tamer kadının dediklerine harfiyen uydu. Neşe'nin evindeki kanepede temiz giysilerle uzandığında sakindi. Şu anda sisle kaplanmış seher saatleri o kadar uzaktı ki. Güney Kutbu kadar uzak, yabancı ve soğuk.

* * *

Mezarlık bekçisi beni gördü ama bir şey demeden uzaklaştı. Hâlâ bir şey yemedim. Öylece oturuyorum. Sesini çoktan unuttum. Nefesini de. Büfedeki çerçevelenmiş resmine karşın yüzü bile hızla siliniyor. Şu mezar bile ufalanıyor. İnsan anasını nereye kadar hatırlayabilir? Bir dua okumak istedim ama kelimeler dilimden saklandılar.

* * *

Ertesi sabah Neşe'nin evden çıkarken kapıyı çarpmasıyla uyanıverdi. Başucundaki sehpada Neşe'nin notu ve bir de anahtarlık duruyor. Neşe yedek anahtarları bırakmış. Sıcakta yeni bir gün daha! "Bugün de bir şey olmazsa yarın eve dönmeli. Tekkedekiler yeniden eve uğradılar mı acaba?" Meczup belki çoktan ortaya çıkıvermiştir. O zaman bu sakınma aptallık ve hatta korkaklıktan başka ne olarak anlaşılacak. Semra'yı aramaya cesareti yok. Kerem'e dair olumlu ya da olumsuz bir haber alamamak çıldırtıcı. Ona kendisini hatırlayıp hatırlamadığını soramamak çıldırtıcı. "O evde, o mezar evde soracaktın!"

Öyle bir surata karşı bunu sorabilme cesaretini nereden bulacaktı peki? Hayattan sıyrılmaya çalışan birine çocukluğun kavrulup dökülmüş anıları nasıl hatırlatılabilir? Hem söylense bile anlar mı? "Ben oydum" dese Kerem bu cümleyi idrak edebilir miydi? Yoksa o cümle kimsenin sahiplenmediği bir hakikat gibi öksüz mü kalır? Her hakikat bin türlü sonucun deryasına fırlatılıvermiştir. Yaşamak olasılıklar deryası ve büyük çoğunluğu gerçekleşmeyen ihtimallerin garip bir toplamı. Garip ama yarım kalmış ihtimaller de ömre dahil. Evet, söyleyemez, "Ben oydum" diyemez. O an karşısına çıkıverse artık yüzünün haline, ellerinin uysallığına, gözlerindeki ifadeye bakmadan, yakasına yapışıp gerçeği söyleyecek. Hatta her ihtimale karşı yakalarından tutup sarsacak. Sözlerinin yerine oturduğundan emin olacak. O kuyuyu, o günü kelimelerin üzerine basa basa tek tek hatırlatacak. O günün uyuklayan an-

larını bir kez daha canlandıracak. Oyuncak tüfeği de. Fakat zamanla ve başka anların tortusuyla çarpılmış hatıra, her zaman başka bir şeydir. Semra'yı aramaya karar verdi aniden.

Neşe'nin uyarılarının bir anlamı yok şimdi. Kadını aramazsa bir an bile yaşayamayacak. Sanki yaşamının en ölümcül yol ayrımı bu karara, bu telefona bağlı.

"Utanmadan bir de arıyorsun demek!"

"Utanacak bir şey yapmadım ben! Bir haber var mı?"

"Sen daha iyi bilirsin!"

Telefon suratına acımasızca kapandı. Bir haber yok. Kerem hâlâ kayıp.

"Ne yapmalı şimdi?" Kendi kendine ortaya çıkmasını beklemekten başka yapılabilecek bir şey yok. Telefon çalıyor. Bu kez Semra!

"Öğleden sonra saat dörtte görüşelim. Terasça'ya gel."

Telefon yine yüzüne kapanıverdi. Hiddetle telefonu kanepenin üzerine fırlattı, Mavi olduğu yerden sıçradı. Beş dakika içinde ikinci kez suratına kapanan telefon! "Kaltak!" Kadının cevabını bile beklememiş olması öfkeyi daha da artırıyor şüphesiz. Neşe'nin öğüdünü hatırlayıp kendine küfretti.

"Geri zekâlısın sen! Bu bir tuzak olabilir! Semra'nın hazırladığı bir tuzak." Ama ne yapabilir ki Semra? Polis kendisini aramıyor artık."Belki Semra tekkecilerle görüşmüştür!" Bunların hepsi saçma. Kimse kendisine tuzak kurmuş olamaz! Ya Kerem! Bu pekâlâ makul bir seçenek. Her şey karısıyla kendisine karşı oynadıkları bir oyundan ibaret belki de. Ama ya Semra'nın kendisiyle yatması! Kerem bunu bilmiyordur. O kadının bir anlık bir zaafıydı o kadar! Bu kez hayal gücüne küfrediyor. Kuruntularına.

* * *

Ter boynundan akıyor ve üzerindeki tişörte rağmen koltukaltları şimdiden sırılsıklam. Nefes almanın bile güçleştiği şe-

hirde nem biraz daha yoğunlaşsa tüm şehir suyun altında kalacak. İnsanlar binaların kenarına yapışırcasına en dar gölgelikleri bile ziyan etmemeye çalışarak ilerleme gayretindeler. Bazen bir dükkânın kapısında durup içeride çalışan klimanın serinliğinden yararlanmaya çalışıyor. Elektrikli ve kuru serinlik başını ağrıtıyor. Hatta bir iki dükkân önündeki serinleyişten sonra komik biçimde burnu akmaya başladı. Eliyle burnunu silerek ilerlemeye devam etmekte yine de. Her yere hiçbir vasıtaya binmeden ulaşmanın ne şans olduğunu düşünüyor. Gerçi şimdi metro da serindir. Semra'nın söylediği kafeye erken ulaştı. Etrafı kolaçan etmek istedi önce. Binaya girip asansöre bindi. Çatıdaki daha önce hiç gelmediği kafe anlaşılan biraz da pahalı. Yine de bir soda limon içecek kadar eli ferah. Yukarı çıkıp asansörden adımını atmasıyla güneşin içinde kalıverdi. Yedinci katın bu kadar ışıklı olabileceğini tahmin etmemişti. Burası bile esmiyor. Büyük, keten ve havalı şemsiyelere rağmen hiç de havadar değil teras. İki üç masa doluysa da mekân genel olarak boş. Öyle ya buraların müdavimleri de şehir dışındadırlar. Merak etmeseydi kendisi de kumsalı yalayan dalgaların içine bacaklarını uzatmış güneşleniyor olabilirdi pekâlâ. Şemsiyelerden birinin altına oturup içeceğini ısmarladı. Bu sıcakta sigara içmek bile başlı başına bir külfet. Hiçbir şeyin tadı yok, manzaranın bile. Boğaz'dan geçen gemiler nem perdelerinin arkasında salınarak ilerliyor, kubbeler kaynıyor, minareler terliyor. Tekkenin olduğu semtin buradan görünüp görünmediğine baktı. Hayır, daha da sağ tarafta kalıyor. Binanın öbür tarafında. O avlunun taşları şimdi tane tane terliyordur. Belki meydan biraz serindir. Orası hep serindir. Gözleri üzerine boca edilmiş ışıkla kamaşıyor. Eve uğradığında güneş gözlüğünü almadığı için kendine söylendi. Gerçi işportadan aldığı ucuz gözlüğün bu ışık yağmurunu ne kadar engelleyebileceği de oldukça tartışmalı. "Tıpkı Roma!" Bu benzetmeyi niye yaptı acaba? Aptalca bir kere. Hiçbir şehir Roma'ya benzemez, İstanbul da hiçbir şehre benzemiyor. Halbuki ışık yağmuru aynı.

Böylesi bir ışık altında tüm kentlerin kimliği buharlaşır. Güneş yaban bir hakikat oluverir. "Sergi? Hâlâ randevu alamadı mı? Tufan'dan ses çıkmadı. Tatilde tabii. Senin uyduruk serginle kim uğraşacak!" O efsanevi akşamüzerini ne zaman görecek? Serginin açılış kokteyline ulaşmak için işlerinden telaşla çıkıp gelenlerin mahcup hayranlığını ne zaman yudum yudum içine çekecek?

Işığın içinden ikircimli bir gölgenin yaklaştığını fark etti. Semra put gibi bir yüzle gelip oturdu. Güneş gözlüklerini çıkarmadı ama. Gözleri olmayan birinin neler hissettiğini ancak ellere bakarak anlayabilir insan. Evet, eller hafifçe titriyor. Hiçbir selamlaşma yok. Yer yokluğundan aynı masayı paylaşmak zorunda kalmış iki yabancıdan farksızlar. Diğerinin varlığından rahatsız iki kişi. Garson bile biraz şaşırdı. Tamer söze kadının girmesini bekliyor. Kadın manzarayı seyrediyor. Neden sonra Tamer'e bakmadan boğuk denilebilecek bir sesle konuşmaya başladı. Boğuk ve tiksindirici olacak kadar içten bir ses. Tamer irkildi.

"Gerçekten sen bir şey yapmadın mı? Bana dürüst bir cevap ver."

"Hayır. O evden çıktıktan sonra onu bir daha görmedim."

"Yani tüm bu olanların benimle bir ilgisi yok!"

"Ne demek istiyorsun?"

"Bana tutulmuş falan değilsin yani. Kıskançlık diye bir şey yok."

Tamer ne diyeceğini bilemedi. Kerem'in kayboluşuna dair olduğunu sandığı buluşmanın bir aşk kırgınlığı kavgasına dönüşmesi ihtimali tiksindirici gerçekten de.

"Seninle ilgisi olsa Kerem'in kayboluşu daha mı anlaşılır olacaktı?"

"En azından bir neden."

Bazen bir şeyin sebebi olabilmek, ilişkisizlikten daha insancıldır. Tamer aniden kendisiyle Semra'nın aynı kampa ait olduklarını düşündü. Şule'nin atlayışında kendisinin hiçbir payının

olmamasından dolayı duyduğu kırgınlığın kadınınkiyle kardeş olduğunu da.

"Bence başka bir neden üzerinde durmalıyız."

Kendi cümlesinin katılığından kendisi bile ürktü. Önündeki boş soda limon bardağına bakakaldı. Kadın işittiği cümleden pek etkilenmeden Boğaz'a bakmaya devam ediyor. Parmaklarından içine düştüğü yeisi kestirmek mümkün. Bir türlü, kötücüllükle bile olsa tutkuyla sevilmeyen bir kadının hayal kırıklığı. Kendisini artık sevmeyen bir adamın ve kendisini hiç sevmemiş bir adamın arasında kalmanın yarattığı kırgınlık. Parmaklarının titreyişinden birazdan gözyaşlarının boşalacağı izlenimine kapılıyor Tamer ama kadın ağlamıyor. Bir sigara daha yakıyor. Tamer buradan en iyi çıkışın yine katılık olduğuna karar vermişçesine devam etti.

"Kerem'in başka arkadaşları vardır. Onlarla konuştun mu?"

"Kerem'le niye bu kadar ilgilisin? Hatta daha çok Kerem'le ilgilisin! Ne var aranızda?"

Yüzünde şaklayan dobra soruyla sendeledi. Dürüstlüğün zorba bir tabiatı var. Ketumluksa bazen şeytani bir nitelik kazanır.

"Çok eskiden tanışıyoruz sanırım."

"O da seni tanıyor mu?"

"Bir yerden hatırlıyor ama nerden olduğunu bilmiyor."

"Ama sen biliyorsun!"

"Evet."

"Nereden?"

"Aşkale'den!"

Kadın parmaklarında bin türlü soru ifadesiyle Tamer'e döndü. Ama gözlerinde aradığı şeyi bulamadı. Belki de güneşin yarattığı ışıldayan perdeden dolayıdır. Fakat kendi hayreti o ışıklı perdenin ardından bile rahatlıkla fark edilebiliyor.

"Çocukluktan mı? Çocukluk arkadaşı mıydınız! Nasıl hatırlayabiliyorsun ki, çok zaman olmuş. Hem o zaman Kerem'e niye söylemiyorsun?"

"Bilmiyorum. Emin değilim."

Fazla konuştuğunu anladı birden. Yeniden ketumluğun yalın ve gösterişsiz ama her zaman için güvenli kulesine çekildi. Kapıyı hızla kapatıp sürgüledi. Dışarıdaki kadınsa ellerinden kayan adamın az önce söylediklerinden bir bütün oluşturmaya çalışıyor.

"O kaza sırasında Aşkale'de miydin?"

Tamer ağır ağır süzülen şilebin bandırasını görmeye çalışıyor. Suskunluk binanın tepesindeki kafeyi kuşatarak şeytani bir bulut gibi denize doğru yayılıyor. Kötücül sükût ikisini de içine almış güneş ışığıyla beraber üşüyor. Semra cevabı gelmeyen sorusuyla öksüz kalmış bir kız çocuğu gibi önüne bakmakta. Kuyu, başını doğrultmuş, ellerini kenardaki taş yüksekliğe dayamış çarpık bir sırıtışla güneşi seyrediyor. Tamer biraz daha beklese, karşısındaki kadın biraz daha yüzüne baksa ketumluğu sürdüremeyecek. Her şeyi bir bir anlatacak. Suskunluğa dayanmak herkesin harcı değil.

"Ben kalkıyorum."

Hesabı ödeyip asansörün bulunduğu kapının gölgesinde yitiverdi. Kadın cevap vermedi. Aslında Aşkale'yi de Kerem'in veya Tamer'in çocukluğunu da merak etmiyor. Sadece bir kırgınlık. Endişeli bile değil artık, sadece kırgın. Kadının elleri kıpırdamıyor, eller kısık sesle mırıldanıyor. Güneşe bulanarak git gide kızaran gemilerin suyun üzerindeki asude geçişini izliyor.

13

Kapıyı üçüncü kez çaldı. Kimse yok. "Neşe hâlâ dönmemiş." Anahtarını çıkarıp kilidi döndürdü. Işıklar yanıyor ve müzik seti çalışıyor. "Açık mı unutmuş, uyuyor mu?"

Ama girişte Neşe'nin ayakkabılarının yanında bir çift kadın ayakkabısı daha var. Bir an eve girip girmemekte tereddüt etti. Başkasının evine böyle girmek hiç de hoş değil. Zoraki bir konukluğu pervasızlıkla aşındırmaktan rahatsız oldu. "Yoksa eve mi gitsem?"

Kapıda öylece birkaç saniye durdu. Uzun bir kararsızlık süresi. Ama merak kararsızlığı yeniyor. Parmaklarının ucunda bir tedirginlikle salona girdi. Bir kadın çantası sehpanın üzerinde

umursamazlıkla yayılmış. Neşe'ninki değil. Bu müzikle kuşatılmış tenhalıkta ne kadar kulak kabartılabilirse o kadar dikkat kesiliyor. Mutfaktan gelen sesleri işitmeyi başardı sonunda. Aslında sesler yüksek çıkıyor. İki kadın tartışıyor. Sessiz adımlarla mutfağın yanına ulaştığında kapının hemen yanında durdu. Buradan konuşmaları duymak mümkün. Anlaşılmaz sesler bu noktada anlamlı cümlelere dönüşüyor ve kimliklere. "Şule!"

Neşe'yle Şule tartışıyorlar. Şule'yle Neşe'nin evine sığınmış olarak karşılaşmayı hiç istemezdi. Şule'yle hiçbir durumda karşılaşmak istemezdi. Bir kadının hayatından bir türlü çıkmayan adamlar vardır. Havayı boğar, oksijeni tüketir, insanda hiçbir şey değişmiyormuş duygusu yaratırlar. O duruma düşmek istemiyor. Üstelik kendisi neredeyse tamamen unutmuşken. Ama kulağına arsızca takılıveren bir cümle Tamer'i yerine mıhlayıverdi. Neşe kendinden geçmişçesine bağırıyor.

"Hep aynı şey! Yine bir manyağı kolluyorsun! Hayatın manyakları kollamakla geçiyor!"

"Manyak olmadığını biliyorsun. Sadece bir kazaydı!"

"Onun sadece çentik atma meraklısı bir çakal olduğunu geç öğrenmiş olabilirim ama bu bir şey değiştirmez!"

"Sadece kazaydı diyorum sana! Seni bırakıp benle olmasının yaralayıcı olduğunu biliyorum ama tüm bunlar aptalca bir sakarlık o kadar. Bir katilden söz eder gibi konuşman saçma!"

"Yaralayıcılık umurumda değil. Orospu çocuğunun biriydi. Hep bunu yapıyorsun. Hep!"

"Bana avukat muhabbeti yapma Neşe! Kıskanmış ve öfkelenmiş olabilirsin ama her krizde konuyu genelleştirip on yıl önceki şeyleri bu tartışmanın ortasına sürüklemenden bıktım."

"Seni itti ve sen bir şey olmamış gibi yapıyorsun. Suat'la da öyle yapmadın mı? Ya o Fethiye'de bulduğun adam? Berk. Yüzüne şişe fırlattığında ne yaptın? Aynısını!"

"Yıllardır bunları çıkarıp çıkarıp önüme sürmenden bıktım!"

"Anlamıyor musun! Ölebilirdin! Tüm hayatını tekerlekli sandalyede geçirebilirdin Şule. Herkes senin neden kendini öldürmek istediğini konuşuyor ve sen susuyorsun."

Daha fazla dinleyemeyecek. Bu konuşmaya şahit olmak acıtıcı. Uzaklaşmak istiyor. Şule'nin sesinden uzaklaşmak, kaybolmak istiyor. Bu kez sorumluluk yok, yaşayan sadece boşunalık. Aylar boyunca biriktirdiği evhamların boşunalığı. Hatta saçmalığı. Kurbanın, katili koruduğu yerde, kendine yakıştırdığı komik suçluluk. Suç ve vicdan toplayıcısı bir zavallı. Sokaklardan, çöplüklerden karton toplayanlardan bir farkı yok. İçeri girip Şule'ye bir tokat atmamak için kendini zor tuttu. Hatta bu kez de kendisi onu camdan fırlatmayı düşledi. Kendisini de kollar mıydı acaba? "Kazaydı" der mi? Hızla salonu geçip dışarı fırladı. Sokağa çıktığında bir an takatsiz kalıverdi. Apartmanın basamaklarına çöktü. Yaz akşamının sıcağı esip duruyor. Şehir kara bir fırın olmuş kavruluyor. Hastane odasında tellerle ve ağırlıklarla güç bela bir araya getirilmiş gövdenin başında hissettiklerini hatırladı. Utanıyor. Her zavallılığa bir mazeret bulunabilir ama buna, bu aptallığa ne mazeret bulunabilir ki? Aldanışın ve Şule'nin adamı koruyuşundaki gücün karşısında kendinin önemsizliği. Önemsizlik işte o kadar. "Fark etmez" birisi olmanın, varlığıyla yokluğunun eşit oluşunun burukluğu. Evine gitmek istiyor.

"Ne olacaksa olsun! İster polis gelsin isterse Efendi hazretleri!"

* * *

Efendi'yle konuşmam gerek. Semra da meraktan çıldırıyordur. Utanıyorum. Utancın bu derece kolay serpilen arsız bir sarmaşık oluşu garip. Kaçınılmaz şekilde abartıyorum. Yapamadım işte. Birkaç güne bile katlanamadım. Gerçi Efendi kendinle cenkleşme, olmadıysa zamanı geldiğinde bir daha denersin diyecek. Boşuna. Kendimden kurtulma çabası boşu-

na. Belki önemli olan sadece bu kadar olabildiğine gönül indirmek.

* * *

Evine kavuştuğunda birbiri ardına tüm ışıkları yaktı. Evde olduğu belli olsun, saklanmadığı, burada var olduğu, görünmez olmadığı belli olsun. Salon yanıyor, antre yanıyor, yatak odası yanıyor, depo olarak kullandığı küçük oda yanıyor. Hatta sokağa penceresi olmayan banyonun ve mutfağın ışıklarını bile yaktı. Ev bu haliyle sıcak gecede kendi halinde bir Çin feneri gibi ışıldıyor. Kapıdaki elektrik saati hiç alışkın olmadığı bir hızla fır dönüyor. "İşte her şey hazır! İsteyen gelip bulabilir. Hatta Kerem bile gelip bulabilir. Burada bekliyorum!" Bir bira açtı. "Ama müzik eksik!"

Telaşla müzik setine ulaşıp sonuna kadar açtı. Hoparlörlerden yayılan rock müziğinin gümbürtüsü önce ışıklı odaları dolaştı, ardından apartman boşluğuna ve merdivenlere saldırdı, daha sonra diğer dairelere daldı. Ama yetmedi, elektro gitarın başını çektiği bir diğer kol apartman boşluğundan inerek sokağı zapt ediverdi. Sessiz sokağa çapulcu ordusu gibi hızla dalan notalar ve şarkı sözleri acımasız bir hoyratlıkla uyuyanların kulaklarına hücum ediverdiler.

"Kerem de kayıp değil! O kuyu da yalan. Kuyu da beni aldatıyor! Herkes üzerime kumaş biçiyor!" Artık hiçbir hatırlayış gerçek değerinde değil, hiçbir hatıra pahasını bulamıyor, hiçbir yaşanmışlık doğru değil. Bir aldanış beraberinde sayısız gerçek hiçliğe sürükleniyor. "Ne zaman gelecekler? Yoldadırlar. Tekkeden fırlamışlardır şimdi, polisler karakoldan çoktan çıkmıştır. Kerem? Hayır o bekliyor!"

İntikam saatini bekliyor! Yetim kalmış tuvaller, bitmiş resimler, kurumuş boyalar, olduğu gibi bırakılmış fırçalar, hepsi sahiplerinin cesur bekleyişini takdirle karşılıyor. Sistina posterindeki Eski Ahit peygamberleri bile cesaretini takdir etmekte.

İşte nihayet ben buradayım diyen biri! Üzerine biçilmiş vicdan azabını utanmadan soyunan biri. Anadan üryan artık. Çıplaklık cesaret olduğu gibi savunmasızlıktır da. Kapı yumruklanıyor. Ancak anlayabildi kapının yumruklandığını. "Geldiler! Nihayet!" Sendeleyerek kapıya ulaşıp göz deliğinden dışarı baktı. "Polisler!" Mecalsiz, güçsüz ve çıplak. Tereddüt ediyor şimdi. Fark edilmek de acılıdır. Polis kapıyı yumruklamaya devam ediyor. Yan komşu da dışarı çıkmış, bir şeyler konuşuyorlar. Anlamadı ne konuştuklarını. Kapıyı açmak bir cesaret gerektiriyor, en az çıplaklık kadar büyük bir cesaret. Hızla açtı kapıyı. Bir hamlede.

"Bu ne kardeşim! Şikâyet var! Kapat hemen şu sesi!"

Komşu hiddetle söyleniyor.

"Manyak herif! Seni apartmandan attıracağım! Bu ne be!"

"Siz karışmayın! Kapatın şu sesi hemen!"

Tamer müzik setinin yanına varıp tek düğmeye basarak sesi bitirdi. Ardından gelen sessizlikte elektriğini aniden yitiren CD'nin çaresizlikle birkaç tur daha atarken çıkardığı tıkırtı işitildi. Bu kez sessizlik patladı. Kulakları uğuldatan sessizlik. Polisler içeride.

"Ne yapıyordun burada! Ot mu içiyorsun?"

Cevap vermedi, soruyu bile anlamadı aslında. Polislerden biri kül tablasını kokladı. Bekledikleri bu değil. İki kutu bira ve bir paket sigara bu yaygaranın nedeni olamaz.

"Ne iş yapıyorsun sen?"

Ne cevap vermeli buna? Bir an aklından "tezhipçilik" demek geçti. Fakat caydı. Böyle bir evin cami boyayan birisine ait olamayacağı ortada. O evler temizdir. Sade döşeli ve dingindir. Çocuklar ve kadınlar vardır ortalıkta ve her yer sabun kokar.

"Ressamım."

Öteki polis tuvallere ve boya kutularını anlamaz ve uzak bakışlarla süzdü.

"Bunları mı yapıyorsun?"

"Evet."

Sesi ne kadar da kırık çıkıyor! Saçma ama polisten utandı birden. Polis kendisine bir şey ifade etmeyen renklere ve çizgilere uzun uzun bakıyor. Parmağıyla tuvalin üzerindeki boya katmanına dokunuyor. Sonra sıkılıyor.

"Resim mi bunlar?"

Cevap çıkamıyor ağzından. "Haklı! Resim mi bunlar!" Tıkanmışlığı şu polis bile anlıyor ama kendisi hâlâ üçüncü bir sergi açabilmenin hayalleri peşinde sızlanıyor. Tüm dünyanın kaskatı haklılığına karşı bir başına ve çıplak şimdi. "Evet resim" ya da "Resimden anladığınızı sanmıyorum" ya da "Resimden anladığınızı bilmiyordum" gibi cümleler çıkamıyor ağzından.

"Bunlarla para kazanabiliyor musun?"

"Hayır."

"Herhalde!"

Diğer polis sırıtıyor. Resim eleştirmeni olana artık gitmeleri gerektiğini söylüyor. Kapıda bir kez daha durakladılar.

"Bir daha şikâyet olursa seni alırız! Bu seferlik gidiyoruz."

Gittiler. Sessizlikte yeniden bir başına şimdi. Onu almadan gittiler. Onların da umurunda değil. Polisin yüzündeki acımakla tiksinti arası ifade bu kez kendi yüzüne yapışıverdi. Elleriyle yüzünü ovuşturuyor ama polisin suratını kendi derisinin üzerinden çıkaramıyor bir türlü. Sanki artık ebediyen o herifin yüzündeki ifadeyle dolaşmaya yazgılıymış gibi geliyor. Kişinin, başkalarının kendine dair düşüncelerini kendi suratında görüyor olması korkunç. Mezara kadar gidecek bir damga. Artık onu her gören kendinden tiksinen birisiyle karşı karşıya olduğunu anlayacak! Polisin bile almaya gerek görmediği biri. O ruhsuz resimlerin kavruk boyacısı. Banyoya gidip musluğun önüne eğilip yüzünü yıkadı. Neredeyse defalarca. Yüzüne çarparak lavabonun deliğinde kaybolan suların arasında adamın yüzünün hiçbir parçacığı yok. Temizlenen bir şey yok. Aynaya baktı. Ümitsiz. "Çıkmayacak bu!" En azından barışana kadar çıkmayacak. "Şule'yi iten o orospu çocuğu kim? Herkesin bildiği ama bana söylenmeyen ne?" Musluğu kapatıp evden fırladı.

Yüzünde hâlâ lavaboya düşecek zaman bulamayan damlaların serinliği var. Ama bu sıcakta yere düşemeyenler ya gecenin karanlığında buharlaşıyor veya hızla yürürken derinin salgıladığı terle hemhal oluyor.

* * *

Neşe'nin evi karanlık. "Uyumuş olmalı." Neşe'nin kapıyı zincirlememesi büyük bir incelik. Fakat kadının kendisini merak edip aramamasına da içerledi. "Merak edilecek biri değilim ne de olsa!"

Ev dilsiz bir pikeye sarınmış uyukluyor. Salondaki cam yarım açık. Ayakkabılarını çıkarmak bile aklına gelmeden Neşe'nin odasına dalıp ışığı yakıverdi.

"Neşe uyan!"

Neşe hemen uyanamıyor. Yatağın içinde dönüyor. Üzerindeki pikeyi çoktan üzerinden savurmuş daracık atleti ve külotuyla yatağa neredeyse çaprazlamasına yayılmış durumda. Başka bir zaman olsa oldukça çekici bir manzara olduğunu düşünülebilirdi bunun. Çıplak ve terli bacaklar, atletin kenarından bir kısmı görünen sağ göğsün yumuşaklığı, hafifçe aşağı kaymış külotun altında beliren kalçaların yuvarlaklığı. Bir an manzaraya dalıyor. Tazelikle sarsılıyor. Ama hayır şimdi bunların sırası değil.

"Uyansana Neşe, Neşe!"

Kadın kıpırdandı. Yatağın bir ucuna kıvrılmış kedi ters ters münasebetsiz adamı süzdü, ardından esneyip başını yeniden patilerinin arasına gömdü. Tamer bu kez kolundan dürtüklemeye başladı Neşe'yi. Dürtme kaba olmalı ki, şehvet yumuşaklığını barındırmasın ve yanlış bir anlamaya yol açmasın.

"Neşe!"

Kadın çığlık atarak sıçradı. Önce kendisini uyandırmaya çalışanı tanımadı bile. Sadece korku var şimdi. Çıplaklığını

fark eden korku. El yordamıyla pikeyi arıyor. Bir türlü bulamıyor. Bulamadıkça paniğe kapılıyor.

"Benim korkma!"

Bu söz hiç de yatıştırıcı değil. Hele de bu durumda. Korku kelimesini anmak kimi kez ürküntüyü artırmaktan başka bir sonuç vermiyor. Neşe güç bela pikesini bulup yatakta doğrularak üzerine örttü. Başını avuçlarının içine alarak bir süre sustu. Yüzü zehirli kurşun beyazına dönüşüverdi birden. Sanki daha kısa süre önce geldiği tatilin esmerliği bir anda uçup gitmişti. Neden sonra ürkek bakışlarını Tamer'e çevirdi. Hâlâ konuşamıyor.

"Kusura bakma seni korkuttum. Ama konuşmamız lazım."

Neşe henüz konuşabilecek durumda değil. Ağzı açık Tamer'e bakıyor. Karşısındakini tanımış olsa da henüz yatışmış değil. Hem tanıdık olması neden güven versin?

"Ne istiyorsun?"

"Konuşmamız lazım."

"Bu saatte mi! Uyumam lazım. Geç yattım ve yarın sabah duruşmam var."

"Konuşmamız gerek. Hem de şimdi."

"Ne konuşacağız?"

"Şule'yi kim itti?"

Neşe sorunun anlamını yavaşça kavradı. Bir bakıma sakinleşti de. Hiç değilse arsız bir tacizle, bir zaafla, şehvetle karşı karşıya olmadığını anlamakla biraz rahatladı.

"Nereden öğrendin bunu?"

"Akşam eve geldim. Şule'yle konuşuyordunuz."

Neşe geceyi kafasında yeniden toparlamaya çalıştı. Şule'yle tartışmalarını gözden geçirdi.

"Bana su getir. Salonda sigaram olacak, onu da."

Tamer sigara, kül tablası ve suyla döndüğünde Neşe'yi yine pikenin altında buldu. Ama artık yatağın içinde oturuyor. Suyu kafasına dikti. Biraz olsun ferahlamanın ardından sigarasını yakıp dumanı açık pencereden dışarıya savurdu. Sinir bozucu

akşamın ardından uykusuz bir gece. Tamer'e neyi söyleyip neyi söylememesi gerektiğini tartıyor. Tamer yatağın yanındaki koltukta bekliyor. Ama o da nispeten sakinleşmiş gibi. Hiç değilse nefes alıp verişi düzenli görünüyor.

"Evet, bekliyorum!"

Neşe başka bir zaman olsa bu densizliği, yatak odasına girilip dürtülerek uyandırılmak gibi bir densizliği asla kaldıramazdı ama şimdi ablasıyla yaptığı kavganın ardından kendini güçsüz hissediyor. Hem Şule kendisini iteni korumakta ısrarlıysa, kendisi niye Şule'yi korusun ki? Şule kendisine acımıyorsa onun sırlarının birikintisiyle zehirlenmek niye? Kendi koynundan ablasının koynuna geçiveren bir adamı korumak niye?

"Şule atlamadı. Sevgilisi itti!"

"Sevgilisi mi? Adam yurtdışında değil miydi o sıra?"

"O değil, Burak!"

"Burak mı? Senin Burak mı!"

"Evet, bir süredir beraberlermiş zaten."

"Ne zamandır biliyorsun Burak'la olduklarını?"

"Tatile çıkmadan önce öğrendim. O yüzden paldır küldür gittim."

"Nasıl öğrendin? Şule mi anlattı?"

"Tahmin ediyordum. Ama Şule de anlattı. İkisinin de hallerindeki tuhaflıktan anlamıştım bir gariplik olduğunu."

"Burak'ın ittiği kesin mi?"

"Şule tartışma sırasında kazara olduğunu söylüyor. Belki de kazaradır. Kaza bile olsa herifi koruması çıldırtıcı. Bunu sana söyleyemezdim."

"Tufan biliyor mu bunları?"

"Hayır. Şule söylemediyse bilmiyor. Hem bilseydi sana söylerdi mutlaka?"

Tamer içten davranıp davranmamayı tarttı. Açık konuşulmalı. Bu acayip hakikat, bu acıtıcı gerçek hakkında içten konuşmaktan başka şey gelemez elinden. Yeni bir içtenlik krizi

geçirmek de istemiyor. İçtenlik yorucudur. O kadar yorulmak istemiyor. Hem bir ferahlama da duyuyor garip biçimde. Ferahladığını da söylemeli mi? Dışarı baktı. Birazdan gün, önce beyaz bir çizgi olarak görünür, ardından da çizginin giderek kalınlaşıp tüm gökyüzünü zapt etmesiyle aydınlanmaya başlar. Ama daha var henüz aydınlanmaya.

"Özgürleşme belki. Vicdan azabını boşu boşuna sahiplenmek aptalcaymış. Aslında tüm olanların dışındaymışım. Komik."

"Şule'ye öfkelenmiyor musun?"

"Özgürlük hissi de burada. Başkasını kollamak zorunda olmamak."

"Yani sorumsuzluk?"

Cevap vermedi. Tırnaklarının ucuna kadar serinledi. Derisi gergin bir davulmuşçasına hayata karşı kör. Ufukları tutan vicdanın ardından gelen körkütük duyarsızlaşma. Kişiyi başkalarına bağlayan, dünyayı zorla bir arada tutma çabasındaki ceberuttan kurtuluş. Ceberuttan ve başkalarından kurtuluş. Neşe'nin odasından çıkarken ışığı kapattı. Kadının sigarasının yanan ucu tıpkı cevapsız kalan sorusu gibi karanlığın içinde biçare bir kıvılcımmışçasına yalnız kalıverdi. Bir sorunun üzerine bir cevabın yansıyabilmesi yüzlerce yıl alabilir. Soru amaçsızca gezinir durur. Kimsenin haberi olmadan odalarda, lokantalarda, pazar yerlerinde, limanlarda dolaşır. Fakat bir sorunun bir cevapla buluşması aşkınlık anlamına da gelmez. Salona geçip kanepeye oturdu Tamer. O kadar yorgun ki. Ufuktaki beyazlık süt kıvamında bir suskunlukla açılırken yavaşça uykunun kucağına gömülüverdi.

* * *

Seher vakti burada olmak güzel. Şadırvandan bir avuç su içip yüzümü, ayaklarımı yıkadım ve sinsi bir kaçak gibi içeri dalıp yere çömelip sırtımı duvara vererek beklemeye başla-

dım... Beni gördüğünde bir şey demeden gölgede kaybolup gitti. Halılardaki desenlere bakarak uyukluyorum. Yine de bir ferahlık duygusu yok değil. Utanmazlık bu derekeye kadar ulaştı demek. Ebu Cehil yaptığı onca kötülüğün ardından nihayet yakalanmış. Savaşçılardan biri ayağını yerdeki adamın göğsüne dayayıp kafasını uçurmak üzere kılıcını havaya kaldırmış: "Nihayet senin kellen de bir mızrağın tepesini süsleyecek ey Ebu Cehil!" Ebu Cehil yerden başını kaldırarak üzerindeki savaşçıya talimat vermekten kendini alamamış yine de: "Kellemi en uzun mızrağın üzerine takın. Böylece herkes Ebu Cehil'i görebilsin!"

* * *

Sıcak. Yüzüne vuran güneş ışığı altında terden sırılsıklam uyandı. Boynunda ve sırtında yoğunlaşmış ısı, hareketsizce olduğu yeri yakmakla yetiniyor. Bir tür pişik, bir türlü deriyi terk etmeyen ter, kupkuru bir hararet gibi dudaklarını çatlatıyor. Su içmek istedi. Kana kana su içmek. Kavrulmuş gırtlak, sahibinin uyanışıyla umutlandı. Umutlandı ve susuzluğun bir an önce giderilmesini emreden bir sabırsızlıkla daha bir yaktı. Üzerindekilerle birlikte koltukta uyuyuvermekle, ayakları üzerinde gömülmek arasında bir ilişki olabilir mi diye düşündü Tamer. Beli, omuzları ağrıyor. Hatta bacaklarından birine kramp girdiğini anladı. Güçlükle kalkıp bir iki adım attı. Ama ağrı çok şiddetli. Yeniden koltuğa, güneşin altına dönüp ayağını ovuşturmaya başladı. Ağrı duruluyor neyse ki. Sancı yavaşça etkisini yitirip kasların arasında kaybolurken, boğazının ısrarlı emirlerine aldırmadan dünün olaylarını tek tek hatırlamaya çalıştı Tamer. Şule'nin önüne dikilip sorgulamaya hiç hevesi yok. Ne de Burak'ı anımsamak istiyor. Böylesine aniden hayatından uzaklara savruluvermelerine şaşırdı. Öfke bile duymuyor. Anlaşılmaz ve şüpheli bir arınmışlık. Tıkanmışlığın yaşamınızdan çıkıverdiğini tüm hücrelerinizle birlikte duyu-

verdiğiniz o an ve o anın çiçeklerle bezenmiş bir ovayı andırırcasına ferahlığı. Canınız ne yana istiyorsa o yana koşturabilecek olmanın verdiği sevinç. Hesap soracak kadar bile umursamamak. Güzel bir intikamın, mavi ve derin göğün altında saadetle oynaşması. Hepsi bu kadar. Şimdi güneş ışığı bile iyi geliyor. Biraz önce etini yakan güneş şimdi sevinçle mırıldanıyor. Yeniden ayağa kalktı. Bahtiyarlığın etkisiyle sendeler gibi olduysa da doğrulmayı başardı.

Kerem hâlâ kayıpken ve kuyu hâlâ oradayken aşırı bir sevinç. Haksız bir arınma ve eksik bir saadet. Yüzünü yıkamasına rağmen ter kokusunun gitmediğini anladı. Bu defa duş alıp salona geçti. Güneş biraz daha yükselmiş şimdi. Güneş yükselmiş ama itiraf midesinde dönüp duruyor. Serin bir yerde olmak istiyor şimdi. Serin ve dilsiz bir taşlıkta.

Kapıyı kapatıp dışarıya çıktı. Bilinçsizce çimlerin, eğreltiotlarının, pisipisilerin üzerinden yumuşak adımlarla yürümeye başladı. Koca şehir hunhar güneşin altında mavi bir ovaya kesmişçesine düz ve hudutsuz. Asfalt ve kaldırım taşları çiçek kokuyor. Ufku kapatan binalar mor ve eflatun birer ağaçmışçasına aldırışsız ve gururlular. Sakin bir rüzgârla sallanıyor ağaçlar. Kollarını gevşekçe kıpırdatıp uçsuz bucaksız düzlükte adımlarının mahmurluğuyla mest olmuş yolcuya bakıyorlar. Bacaklarının hükmüne kendini teslim etmenin verdiği kayıtsızlıkla rahat. Alacağı bir karar, ulaşması gereken bir menzil yok artık. Tüm ovayı zapt etmiş güneşe rağmen gözlerini ayağının altındaki otlardan ayırmadan yürüyor. Birbirinin içinde serin bir dalgalanışla eriyip giden otların ayartmasına kanmadan ilerliyor. Ara sıra başı dönüyor. Taze hava sersemletiyor, güneş yoruyor. Mavi gagalı, kuzguni telekli kuşlar Tamer'in gittikçe kısalan gölgesinde kutlu işaretler arıyorlar. Ne bir işaret ne de bir ima var durmaksızın eriyen gölgenin bitiminde. Güneş kendini tamamladığında gölgeler de tıpkı hayaller gibi işaretsiz ve izsiz kalıverirler. Gölgenin de sahibinin de bir kütlesi yok. Çayırın şikâyeti yok ayaklarının altında erimekten. Otla-

rın üzerinde sanki bir serap ilerliyor. Geçtiği yerde iz bırakmayan ılgım, güneşin bezdirici nefesinden etkilenmiyor. İlk gün gibi taze her şey. Özgür ve tamamlanmamış.

* * *

Ahşap kapı belli belirsiz bir gıcırdamayla aralanırken ölesiye yorgun ve terli. Masmavi çayır kapıda eriyerek, eşikteki mermer taşın aşınmış yüzeyine teslim oluveriyor. İlk kez bu dilsizlikle karşılaşmış gibi taze her şey. Eşiği ilk kez aşmış, sandukaları ilk kez görmüş, mumun salınan aleviyle ilk kez selamlaşmış gibi. Alev bir şey söylemiyor, göz ucuyla bakıyor misafire o kadar. Sonra yeniden her gelip geçenle ilgilenecek vakti olmadığını ihsas edercesine çürümüş kemiklerin âlemine, eski şeyhlerin yolculuklarına dönüyor. Ne kadar tekrarlanırsa tekrarlansın asla anlaşılamayacak seyahatlerin, asla bilinmeyecek karşılaşmaların öykülerini kaldığı yerden dinlemeye koyuluyor. Sayısız miracın öyküsüyle dalgın, raptedildiği yerin gölgesiyle kederli. Şadırvanın çinko çatısı da köşedeki kuyu da kavrulmaktalar. Şadırvanın oturaklarından birine oturup yüzünü yıkıyor ve bir iki avuç suyu kana kana içiyor. Ayakkabılarını çıkartıp serinlemek için kaba saba ayaklarını şadırvanın musluğuna uzattı ardından. Serinlik, ayaklarını yalayan serinikle rahatladı. Bir sigara yaktı. İçeriye, meydanı gören camlardan içeriye umursamaz bir bakış fırlattı. Güneş ışığının vurduğu camlardan içerisi görünmüyor. Ama onun orada olduğunu biliyor Tamer. "O her gün iştedir" içeride ağır ağır inen güneşten saklanıyor.

Tekkenin kapısı yavaşça açıldı, içeriden süklüm püklüm çıkan gölge, yenilmiş adımlarla şadırvana yaklaştı. Sürüklenen adımlar tereddütle ilerleyip yanındaki oturakta nihayetlendiler. Kerem üzerine çöktüğü oturakta önce ellerine baktı ardından o da bir sigara çıkartıp yaktı. İki sigaradan çıkan duman birbirine karışarak önce yoğunlaştı ardından yavaş salınımlarla çözülerek dağıldı. Neredeyse diz dizeler şimdi. Diz dize ve

yanlızlar. Tamer yanındakinin yüzüne bakmadı. Duvarları ve çıplak ayaklarındaki çimen yeşilini seyrederken yanındakinin nefes alıp verişindeki durgun ahengi dinliyor yalnızca. İkisi de konuşmuyor. Bu öylesine bir an işte. Herkesin yanındakini bildiği bir an. Sessizlik, kolları ve dizleri birbirine değerek oturan iki kişiyi ayırmıyor bu kez. Aynı âlemde birleştiriyor. Sigara dumanını üfleyişlerinin sesi duyuluyor. Duman uykulu. Bir şey söylenmeli. Bu anın sükûtu bir soruyla, bir itirafla mühürlenmeli. Karşılaşma ikrarla tamamlanmalı. Dizine değen dizden, kokusuna karışan kokudan kuvvet almaya çalışıyor Tamer. Kerem'in omuzları çökük. Dudağında kaygılı bir titreyiş. Titreyişten yayılan kırık kelimeler.

"Bitti."

Tamer başını çevirmedi. Adamın yüzüne bakmadı. Kerem'in kurumuş dudakları bir karşılık beklemeden sayıklarcasına kıpırdamaya devam ettiler.

"Bitti. Bu kadarmış. Buraya kadarmış."

"Ne bitti?"

Üç yüz yıllık tekke kulak kesildi, hatta kör kuyu bile bir şeyler duyabilmek umuduyla Yusuf'un hikâyelerini tekrarlamaya ara verdi. Hepsi yıllanmış dedikoducular gibi neler olup bittiğini anlayabilme çabasındaydılar. Az sonra kısık bir ses işitildi. Sesin Kerem'den çıktığını vücudunun kıpırdamasından anlayabiliyoruz ancak.

"Buradan ayrılıyorum."

"Neredeydin peki?"

"Oraya, o eve, o evdeki sessizliğe, çabaya daha fazla dayanamadım."

Kerem durmaksızın avuçlarını ovuşturuyor. Nemli avuçlarından buhar, parmaklarının sürtünmesinden fısıltıya benzer bir ses çıkıyor. Tamer adamın ellerine bakmak istemese de gözünü ayıramıyor onlardan. İnce kemikli uzun ve hassas parmaklar.

"Gelmeyeceğim artık. İstemiyorum. Ben bu değilim."

Tamer ne söylemesi gerektiğini bilemedi. "İsabet olmuş" demek istiyor ama ağzını açmıyor. Tüm bunlarla ilgilenmeye hiç niyeti yok. Ne pişmanlıkla ne vicdanla ne üzüntülerle ilgilenmeye niyeti yok. Teselli Tamer'den değil önünüdeki yıllardan gelecek.

"Beni tanıdın mı?"

Kerem gözlerini ellerinden kaldırıp Tamer'e doğrulttu. Anlamsız bir bakış. Soru işareti bile yok bakışlarında.

"Beni Aşkale'den hatırlıyor musun? Annenin ve senin kuyuya düşüşünüzden."

"Seninle tanışmıyoruz. Haklıydın. Hem tanışsak ne olacak. İlgilenmiyorum bunlarla."

"Ama ben Aşkale'den tanıştığımızı sanıyorum. Aynı zamanda oradaymışız. Annenin resmi de yabancı gelmedi. Seni kuyuya ben ittim!"

"Saçma bunlar!"

Kerem yeniden avuçlarını gözlemeye koyuldu. Tamer bir süre daha bekledi. Güneş inmeye başladı ama Kerem'den ses çıkmadı. Tamer kendini gereksiz ve fazla görüverdi aniden. Yapışkan ve ısrarcı görüverdi. İtirafın kabülünü beklemekteki tuhaf ısrar açıkça budalaca. Eğilip önce çorapların tekini sol ayağına sonra öbürünü sağ ayağına geçirdi. Ardından ayakkabılarını giyip uzaklaşma arzusuyla ayağa kalktı. Bir kez daha Kerem'e baktı. Kerem bakmıyor bile. İlgilenmiyor. Ne Tamer'le ne Kör İshak kuyusuyla ilgili olmadığı belli. Yüzüğünde parıldayan güneş yapışkan bir günah gibi geleceği dağlıyor. Hepsi bu kadar.

Tamer arkasını dönüp uçucu adımlarla ama acele etmeksizin pirlerin sandukalarının yanından geçip sokağa çıktı. Tekke de Kerem de kuyu da ve hatta "O her an iştedir" de gıcırdayarak kapanan kapının ardında yitip gittiler. Zihnindeki baharın tazeliğiyle sarhoş, ağırlıksız gövdesiyle hür, tamamlanmamışlığın ferahlığıyla sevinçliydi. Derin bir soluk alıp kendi kendine mırıldanmakla yetindi. "Bir ağaç resmi yapmalıyım, gölgesi ve tasası olmayan ferah bir ağaç boyamalıyım."

Hu sesi duvarları, camları titretiyor. Önce Efendi, arkasından herkes gürültüyle içine halkalar halinde halının üzerine çöküveriyor. Şeyh anlaşılmayan bir şeyler okumaya başlıyor. Mırıltılar. Ortalıkta gezdirilen buhurdanlıktan yayılan koku genzini yakıyor. Sıcak, ter ve buhardanlıktan çıkan duman sarmalanıp kalabalığın üzerinde geziniyor. (...) Başlar bir sağa bir sola dönüyor, sıcaklık artıyor. Oysa ki bu daha bir şey değil. Perdeler bir bir kalkıyor, sesler tizleşip yükseliyor. Esma tekrarlandıkça hava yoğunlaşıyor. Dizlerinin üzerine çökmüş gövdeler bir o yana bir bu yana çalkalanıyor. Kelimeler uykulu dalgalar gibi duvarlara çarpıp geri dönüyor. Kendini dalgaların üzerindeki bir kayıkta sanıyor Tamer. Kayık kah aşağı düşüyor kah dalganın tepesine tırmanıyor.

Ömer F. ●yal, yeni romanı *Ferahlık Anına Övgü*'de bir tekke erbabının gündelik yaşantısına götürüyor okurunu.

Romanın kahramanı Tamer, Rönesans hayranı bir ressamdır. Ancak ne ressamlıkta umduğu başarıyı ne özel hayatında huzuru ve mutluluğu yakalayabilmiştir. Çevresinin, özellikle emekli albay babasının gözünde "kaybetmiş" biridir Tamer. Geçim sıkıntısı çektiği günlerde aldığı bir teklifi önce hakaret gibi algılayacak ancak yine de kabul edecektir. Tamer'e verilen iş, Mukayeseli Tasavvuf İncelemeleri Vakfı'nın tezyinatını yapmak, bir duvara ayet işlemektir. Böylelikle Tamer'le birlikte bir tarikatın içinde, şeyhin huzurunda buluyoruz kendimizi.

Yazar, objektif bir bakış açısıyla yaklaşıyor taraflara ve cevaplaması zor sorularla yüzleştiriyor onları: Estetik kaygılar geleneksel sanatla çarpıştığında ne olur? Kullukta hep daha da derinleşen yetememe duygusu aşılabilir mi? Kişi neden suçluluk biriktirmek zorundadır? Tamer'in ve tarikat çevresinde tanıştığı Kerem'in çok farklı yollarda üstlendikleri suçların düğümü ferahlık anıyla çözülür mü?

Ferahlık Anına Övgü Ömer F. ●yal'ın incelikli ve ironik anlatımıyla şekillenmiş, hüzünlü ama hayatı ve bütün ağırlığına rağmen özgürlüğü savunan bir roman.

Birbirinden tamamen farklı iki dünyanın ve iki zihniyetin karşılaşmasının hikâyesi...

141613
AGN

AYRINTI • TÜRKÇE EDEBİYAT
ISBN: 978-975-539-732-0
9 789755 397320

18 TL